gemeente Twenterand

Jaarstukken 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 4

Inleiding Jaarstukken 2023 6

Programma Sociaal Domein 10
- Inleiding Programma Sociaal Domein 11
- Doelenboom Sociale Zaken 13
- Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning 17
- Doelenboom Gezondheidszorg 21
- Doelenboom Onderwijs 23
- Doelenboom Jeugd 26
- Doelenboom Transformatie Sociaal Domein 30
- Wat heeft het gekost 33

Programma Ruimte 36
- Inleiding Programma Ruimte 37
- Doelenboom Openbare orde en veiligheid 40
- Doelenboom Openbare ruimte en verkeer 43
- Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH 45
- Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH 52
- Wat heeft het gekost 59

Programma Economie en vrije tijdsbesteding 62
- Inleiding Programma Economie en vrije tijdsbesteding 63
- Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme 65
- Doelenboom Economie en werkgelegenheid 68
- Doelenboom Sport 72
- Wat heeft het gekost 76

Bedrijfsvoering 78
- Inleiding 79
- Dienstverlening 80
- Bedrijfsvoering Twenterand 82
- Wat heeft het gekost 83

Beleidsindicatoren programma's conform BBV 86

Algemene dekkingsmiddelen 2023 87

Paragrafen 89
- Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 90
- Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 100
- Paragraaf Financiering 104
- Paragraaf Bedrijfsvoering 108
- Paragraaf openbaarheid Woo 115
- Paragraaf Verbonden partijen 116
- Paragraaf Grondbeleid 128
- Paragraaf Lokale heffingen 133

Jaarrekening 2023 139
- Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 140
- Balans 2023 142
- Toelichting op de balans 145
- Gebeurtenissen na balansdatum 161
- SiSa - verantwoording 2023 162
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 186
- Wet normering topinkomens 192
- Analyse begrotingsafwijkingen 196
- Rechtmatigheidsverantwoording 198
- Overzicht incidentele baten en lasten 199
- Staat van reserves en voorzieningen 201

Inzicht gebruik onvoorzien 2023 214
Overzicht taakvelden 215

Bijlagen 216
Begrotingsrechtmatigheid 217
Staat van restant kredieten 218
Emu-saldo 2023 220
Lijst met verklarende afkortingen 222
Ondertekening Jaarstukken 2023 224

Inleiding Jaarstukken 2023

Inleiding

In de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de begrote plannen uit de programmabegroting 2023. Dit doen we financieel én inhoudelijk. In deze inleiding geven we allereerst een overzicht van de programmabegrotingen Sociaal, Ruimte en Economie en vrijetijdsbesteding. Daarna volgt een beknopt overzicht van de financiële hoofdlijnen.

Programma's

Sociaal
Het programma sociaal streeft ernaar dat de inwoners van Twenterand – al dan niet met ondersteuning – mee kunnen doen in de samenleving. Zowel thuis, in de buurt, bij een vereniging, een organisatie of op het werk. De sociaaleconomische problematiek in onze gemeente is stevig en dus de opgave in het sociaal domein ook fors. Beleidsmatig zijn de opgaven verwoord in onze nieuwe Integrale Beleidsnota (IBN) Sociaal Domein 2023 – 2026, welke in de Raad van 11 juli 2023 unaniem is vastgesteld. De IBN is inmiddels nader uitgewerkt in de Maatschappelijke Agenda (MAG) samen met het veld. Enkele andere grotere opgaven die in 2023 zijn opgepakt betreffen de besluitvorming over het dossier jongerenwerk en de ruimere opvang van Oekraïners. In algemene zin is de uitvoering van het programma sociaal uit de begroting 2023 op koers verlopen. Zorgen en verwachte kosteneffecten zijn er helaas ook. Zowel door het moeten gaan betalen van reële tarieven jeugd en WMO, nieuwe inkoop voor het doelgroepenvervoer, CAO stijgingen en zorgaanbieders die melden dat ze in financiële problemen raken, relatief veel open einden regelingen en een hogere instroom voor de WMO en bij het leerlingenvervoer. Toch zijn ondanks deze uitdagingen de lokale wachttijden bij de toegang inmiddels teruggedrongen door extra inzet en wordt er aan een adequate basis gewerkt hiervoor, zie ook de kadernota 2024. Tot slot mag niet onvermeld blijven dat het real-time dashboard Sociaal Domein een eerste oplevering heeft gehad in 2023. De komende tijd zal worden gewerkt aan het opdoen van ervaring hiermee en verfijning.
Ruimte
In het afgelopen jaar is er op verschillende gebieden binnen het programma ruimte veel voorbereid en gerealiseerd. In 2023 is verder gewerkt aan de voorbereiding voor de invoering van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) zodat deze per 1 januari 2024 soepel kon verlopen. Gelijktijdig is gewerkt aan het bouwen van het Omgevingsplan, waarbij het onderdeel wonen hiervoor is uitgewerkt. Met de Woonvisie als basis wordt ingezet op het ontwikkelen van inbreidingslocaties en zoeken we naar uitbreidingslocaties voor wonen en werken. Om de doelgroepen op de woningmarkt goed te helpen is het nodig het juiste type, aantal en kwaliteit woningen te bouwen, doorstroming op de woningmarkt te bevorderen en is er gestart met het Programmaplan Woningbouw.
Gemeenten ontvangen sinds 2022 een bijdrage voor de uitvoering van de taken uit het klimaatakkoord om de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie op dit vlak op te bouwen. In 2023 is gewerkt aan het opbouwen van een team energie en was er extra aandacht voor gemeentebrede communicatie over de verschillende thema's van duurzaamheid, zoals het besparen van energie en het isoleren van de woning. In het Gemeentelijk Rioleringsplan is rekening gehouden met klimaatadaptatie en binnen gemeentelijke projecten zoals het plan Mozaïek en de Centrumvisie Vriezenveen wordt rekening gehouden met hittestress door meer vergroening toe te passen.
Op het gebied van openbare orde en veiligheid is de samenwerking met Almelo nader ingevuld door het gezamenlijk organiseren van controles. Het gemeentelijk water- en rioleringsplan 2024-2028 is opgesteld en door de raad vastgesteld.

Economie en vrijetijdsbesteding
Het programma Economie en vrijetijdsbesteding omvat een breed palet aan beleidsterreinen, die tot uitdrukking komen in de doelenbomen Cultuur en Recreatie & toerisme, Economie en werkgelegenheid en Sport. Vanuit cultuur is het grootste deel van het jaar gewerkt aan de werkzaamheden rondom het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) dat op 3 februari 2023 is ondertekend. Op het gebied van Recreatie & toerisme is onder meer ingezet op de doorontwikkeling van Gastvrij Twenterand waarbij onder andere is gewerkt aan de meekoppelkansen en regionale samenwerking met Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal. Voor het landelijk gebied bleef er in 2023 helaas veel onduidelijkheid bestaan over het ambitieniveau vanuit de provincie en het rijk met betrekking tot verduurzaming en het terugdringen van de stikstofuitstoot. In 2023 is gewerkt aan een programma voor de nieuwe LEADER-periode 2023-2027.

Op economisch gebied heeft Twenterand het afgelopen jaar geïnvesteerd in diverse samenwerkingen. Zo is er veel contact geweest met ondernemers over het Ondernemersfonds, het behoefteonderzoek naar de koopzondag en werd samen met de andere Twentse gemeenten aan de uitvoering van de Agenda voor Twente en de Regio Deal gewerkt. Op het gebied van Sport is ook veel gebeurd, zoals de vaststelling van de Sport- en Beweegvisie Twenterand 2023-2026 / Sportakkoord II en is de nota sportaccommodatiebeleid 2024-2032 vormgegeven.
Tenslotte was 2023 natuurlijk ook het jaar dat het nieuwe zwembad De Stamper in Vriezenveen na vele jaren van voorbereiding feestelijk in gebruik werd genomen.

Financieel

De jaarrekening 2023 sluit met een positief resultaat van € 6,6 miljoen. Dit positieve beeld herkennen we uit de voorgaande jaarrekeningen. Ook daar was sprake van substantiële voordelen (2020 € 2,4 miljoen, 2021 € 6,9 miljoen en 2022 € 10,4 miljoen voordelig). Daarmee hebben we de afgelopen jaren kunnen werken aan versterking van ons weerstandsvermogen en hebben we kunnen anticiperen op de sombere financiële vooruitzichten richting 2026. Ook dit jaar willen we het saldo zodanig inzetten dat we in de toekomst kunnen blijven investeren op de strategische koers en daarnaast ook de lastendruk voor de toekomst kunnen dempen. Zo wordt u voorgesteld om een deel van het rekeningsaldo te bestemmen voor het versnellen van de woonopgave (€ 3 miljoen, dit onderwerp zal inhoudelijk terugkomen in de Kadernota 2025). Ook wordt voorgesteld een bedrag van ruim € 1,6 miljoen te storten in de reserve grote projecten om daarmee kapitaallasten voor toekomstige investeringen te kunnen dekken. Dit laatste is conform de lijn die u heeft gekozen bij de jaarrekening 2022. Een compleet overzicht van de voorstellen voor bestemming van het resultaat zijn weer te vinden in onderstaande tabel.
Verklaring van het rekeningsaldo
Het positieve saldo bestaat uit een aantal (voornamelijk incidentele) voordelen. Daar waar de afwijkingen (naar verwachting) een structureel effect hebben worden deze meegenomen in de kadernota 2025. In onderstaande tabel worden de grootste financiële afwijkingen benoemd. Verdere toelichtingen kunt u vinden in de verschillenverklaringen bij de programma's.

Afwijkingen		
Bijstand, minder personen in bijstand, IOAW en IOAZ en hogere rijksbijdrage (BUIG)	€ 1.000.000	V
Overschot normvergoeding Oekraïners	€ 1.200.000	V
SW Lokaal en groen, voordeel salarissen (uitstroom) en afrekening Ontplooj	€ 350.000	V
Leerlingenvervoer, overschrijding o.a. door stijging tarief en meer maatwerk	€ -330.000	N
WMO Huishoudelijke Ondersteuning	€ -420.000	N
Onderuitputting PGB Wmo en uitvoeringsbudget	€ 240.000	V
Hogere rijksbijdrage sociaal domein	€ 310.000	V
Brandweer, lagere kosten 2023 (afrek in 2024) en voordeel afrekening 2022	€ 110.000	V
Lagere kapitaallasten, onderhoud wegen	€ 200.000	V
Leges omgevingswet en Ruimtelijke Ordening, meer ontvangen	€ 210.000	V
Voordeel verkoop grond	€ 325.000	V
Lagere kapitaallasten, kunstgrasvelden (kap.lasten vanaf 2024)	€ 150.000	V
Aanvulling liquidatiesaldo Soweco tov jaarrekening 2022	€ 310.000	V
Hogere kosten accountantscontrole ivm fraude-casus	€ -115.000	N
Hogere wettelijke storting spaar- en bovenwettelijk verlof	€ -350.000	N
Kosten ICT, verlenging zaaksysteem	€ -90.000	N
Voordeel rente schatkistbankieren	€ 385.000	V
Vrijval voorziening politieke ambtsdragers	€ 140.000	V
Onbenut huurpotentieel gemeentehuis	€ -180.000	N
Onderschrijding ontwikkelbudget coalitie	€ 188.000	V
Onderuitputting rijksmiddelen Klimaat (bestemmingsvoorstel)	€ 164.000	V
Begroot voordeel (saldo begroting 2023)	€ 725.000	V
Algemene Uitkering	€ 2.090.000	V
	€ 6.612.000	V

Voorstel bestemming	
Dotatie reserve versnellen woonopgave	€ 3.060.000
Dotatie reserve grote projecten (ten behoeve van kap.lasten)	€ 1.633.700
Dotatie algemene risico reserve (aflossing chalets voor opvang Oekraïners)	€ 758.000
Dotatie nieuwe reserve inzake vluchtelingen	€ 500.000
Dotatie reserve duurzaamheid (middelen gerelateerd aan regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid (CDOKE)	€ 164.000
Dotatie reserve duurzaamheid ivm wet goed verhuurschap	€ 8.800
Dotatie algemene risico reserve (eenzaamheid)	€ 82.500
Dotatie algemene risico reserve (beschoeiing bij 2 recreatieparken)	€ 80.000
Dotatie reserve risico's grondbedrijf	€ 325.000
	€ 6.612.000

Over de jaarstukken

De jaarstukken maken onderdeel uit van de cyclus begroten (via kadernota en begroting) en verantwoorden (via jaarstukken en Berap). Bij de Berap 2023 is de gemeenteraad tussentijds geïnformeerd over de voortgang in beleid en de stand van zaken van de budgetten. Met deze jaarstukken wordt het begrotingsjaar 2023 afgesloten.

Rechtmatigheidsverantwoording

In deze jaarstukken treft u voor de eerste keer de rechtmatigheidsverantwoording aan. In de paragraaf bedrijfsvoering kunt u lezen dat wij over 2023 de verantwoordingsgrens overschreden hebben. De netto-rechtmatigheidsfout (dit is de methodiek zoals die eerder door de accountant werd toegepast) wordt niet overschreden, echter de bruto-rechtmatigheidsfout is wel hoger dan de verantwoordingsgrens. Het verschil tussen beide grenzen betreft de beoordeling of een overschrijding binnen vastgesteld beleid heeft plaatsgevonden. Door deze afwijkende bruto-netto benadering is het bijna onmogelijk om binnen de 1%-tolerantie te blijven. Wij zullen u daarom in 2024 voorstellen dit percentage te verhogen. De meeste gemeenten hanteren hierin een grens van 3%.

Helaas hebben we dit jaar ook weer een onrechtmatigheid op de inkoop moeten constateren. Hier is actie op gezet en dit willen we verbeteren, echter moeten we ook constateren dat de complexe wetgeving maakt dat dit een veel voorkomend probleem is binnen het publiek domein.

Leeswijzer

In het jaarverslag wordt met behulp van de doelenbomen verantwoording afgelegd over het begrotingsjaar 2023. Binnen de programma's wordt per doelenboom toegelicht in hoeverre de (sub)doelen bereikt zijn en wat daarvoor is gedaan. Voor de leesbaarheid van de jaarstukken hebben we ervoor gekozen om alleen teksten toe te voegen bij subdoelen en activiteiten, waarover iets afwijkends of opvallends te melden valt. Staat er geen tekst bij een subdoel of wordt een activiteit niet benoemd, dan kunt u ervan uitgaan dat deze volgens planning verliep. Het overzicht van baten en lasten maakt aan het einde van de programma's duidelijk wat het heeft gekost. Dit is een verplichting vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Daarin zijn de wettelijke eisen vastgelegd waaraan de begroting en de jaarrekening van een gemeente moet voldoen. De rapporten Actualisatie exploitatieopzetten en Rechtmatigheid 2023 worden afzonderlijk aangeboden.

Programma Sociaal Domein

Inleiding Programma Sociaal Domein

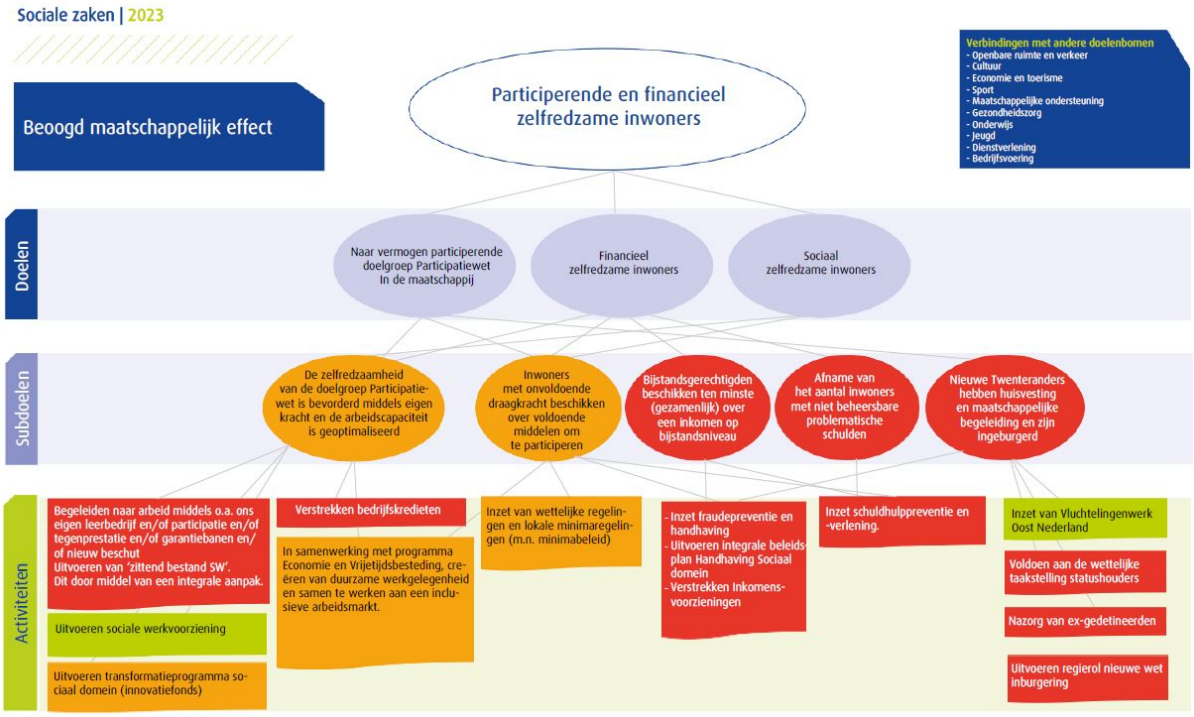
Inleiding

Perspectief jaarverslag sociaal domein 2023

Zorg en ondersteuning, werk en inkomen, (passend) onderwijs en preventief beleid, met name rond jeugd en gezondheid vormen het hart van het Programma Sociaal Domein. Dit programma streeft er naar dat de inwoners van Twenterand – al dan niet met ondersteuning - mee kunnen doen in de samenleving. Zowel thuis, in de buurt, bij een vereniging of organisatie of op het werk. Alle mogelijkheden (eigen kracht) van inwoners en hun omgeving worden hierbij benut. Waar dat niet lukt worden inwoners hierbij geholpen of ondersteund. De sociaaleconomische problematiek in onze gemeente is stevig en dus de opgave in het sociaal domein ook fors.
Terugkijkend naar het jaar 2023 onderscheiden wij de belangrijke resultaten:
Beleidsmatig zijn de opgaven verwoord in onze nieuwe Integrale beleidsnota Sociaal Domein 2023-2026 (IBN), welke in de Raad van 11 juli 2023 unaniem is vastgesteld. Deze nota vormt tevens de uitwerking van het collegeprogramma, waarin het scenario Economisch sterk met een sociaal kloppend hart is uitgewerkt. Hierin zijn ook diverse punten uit het coalitieakkoord, zoals inclusie en mantelzorg meegenomen. De IBN is inmiddels nader uitgewerkt in de Maatschappelijke Agenda (MAG) samen met het veld. Ons programma Transformatie wordt hiermee nieuw leven ingeblazen. Ter ondersteuning hiervan zijn tijdelijke rijksmiddelen beschikbaar (SPUK GALA). Deze dragen bij aan preventief werken, wat wij belangrijk vinden!
In algemene zin is de uitvoering van het programma sociaal uit de begroting 2023 op koers verlopen. Plannen, zoals het integraal huisvestingsplan (IHP), aanpassing van verordening Wmo (ivm normenkader; de pgb bezuiniging bleek niet haalbaar om juridische redenen) en SMI (sociaal medische indicatie), de invoering was en strijk-service en andere bezuinigingen (CJG, opvoeding/PGJ) zijn ingezet. Extra is geïnvesteerd op gezinswerk en POH-jeugd. Het dossier jongerenwerk heeft via een tendersubsidie tot een uitkomst geleid waarbij ZorgSaam Twenterand voor 2 jaar de subsidie verkregen heeft.
Zorgen en verwachte kosteneffecten zijn er helaas ook. Zowel door het moeten gaan betalen van reële tarieven jeugd en Wmo (per 2023), nieuwe inkoop (doelgroepenvervoer) en CAO stijgingen, meer dan regulier (zoals bij Jeugdbescherming). Daarnaast is er zorg wegens zorgaanbieders die melden dat ze in financiële problemen raken of zijn. De raad is hier apart over geïnformeerd. Naast oplossingen zoeken hiervoor, vergde dit ook veel personele inzet en inhuur (regionaal). Daarnaast hebben we te maken met relatief veel open einden regelingen, en hogere instroom/caseload (Wmo, leerlingenvervoer nieuwe schooljaar). Tenslotte zijn er wachttijden regionaal, waar we in Twente op inzetten. De lokale wachttijden bij de toegang zijn inmiddels teruggedrongen door extra inzet en we werken nu aan een adequate basis hiervoor (zie ook kadernota 2024). We hebben actief geïnformeerd met onze nieuwsbrief sociaal domein (2x per jaar) en wij kijken terug op een prima samenwerking met de Adviesraad Sociaal Domein.
Samen met de sub-regio gemeenten (Almelo, Hellendoorn, Wierden, Rijssen-Holten) zijn dit jaar twee onderwijs-zorgarrangementen uitgevoerd op scholen voor speciaal onderwijs. Een onderwijszorgarrangement is een samenwerking tussen ouders, onderwijs en jeugdhulp. Gezamenlijk brengen zij in kaart welke ondersteuning een kind nodig heeft en maken hier afspraken over. Het betreft een onderwijs-zorg klas op de Elimschool en een onderwijszorg arrangement op de Rietpluim.
Het blijft van groot belang om voldoende pleegouders te hebben. Bij de start van de Week van de Pleegzorg werd de nieuwe landelijke wervingscampagne ‘Jouw huis een 2e thuis’ gelanceerd. Twenterand heeft deze week, in samenwerking met Stichting Jarabee, afgetrapt met een kick-off die in het teken van verbinding en uitwisseling stond. Tijdens de Week van de Pleegzorg zijn ook de bestaande pleeggezinnen extra in het zonnetje gezet en zijn er bezoeken geweest van het college aan pleeggezinnen.
De grote landelijke trajecten zoals Hervormingsagenda jeugd, het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming worden steeds concreter zowel in inhoud als in financiële impact en worden intensief gevolgd, met name ook in SamenTwente-verband. De lokale toegang is mede hierom aan een herijking toe. Een project is hiertoe gestart. Landelijke actualiteiten als het opvangen van ontheemden/vluchtelingen en huisvesten van migranten en bestaanszekerheid (o.a. door Meldpunt Geldzorgen) hebben in 2023 veel aandacht gehad en dat zal ook komend jaar aan de orde zijn.
Tenslotte mag niet onvermeld blijven dat het real-time dashboard sociaal domein een eerste oplevering heeft gehad in 2023. Dit was een grote bestuurlijke wens. De komende tijd zal worden gewerkt aan het opdoen van ervaring hiermee en verfijning.

Doelenboom Sociale Zaken

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Participerende en financieel zelfredzame inwoners

Doel: Naar vermogen participerende doelgroep Participatiewet In de maatschappij

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uit gegaan van de eigen kracht van de inwoner.

Doel: Financieel zelfredzame inwoners

Het hebben van werk of een zinvolle dagbesteding is een van de dingen die meedoen in de samenleving mogelijk kan maken. Het zorgt voor ritme en structuur en het geeft eigenwaarde. We willen dat elke inwoner van de gemeente Twenterand de mogelijkheid krijgt om naar vermogen mee te doen aan de samenleving. We ondersteunen inwoners die niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien met een uitkering. Voor de meest kwetsbaren uit onze samenleving ligt er een opgave wat betreft het vinden van passend werk.
Kinderen moeten zich kunnen ontplooien, hun eigen mogelijkheden ontdekken en ontwikkelen en volop mee kunnen doen in de samenleving. Belangrijk is dat zij perspectief houden op een gelukkig leven. Elk kind moet niet alleen kunnen beschikken over voedsel, kleding en andere basisbehoeften, maar moet ook mee kunnen op schoolreis, lid van de bibliotheek kunnen worden en bijvoorbeeld wekelijks kunnen sporten of muziek maken.

Doel: Sociaal zelfredzame inwoners

Wat hebben we bereikt

Subdoel: De zelfredzaamheid van de doelgroep participatiewet is bevorderd middels eigen kracht en de arbeidscapaciteit is geoptimaliseerd

Wat hebben we daarvoor gedaan

- In samenwerking met programma Economie en Vrijetijdsbesteding, creëren van duurzame werkgelegenheid en samen te werken aan een inclusieve arbeidsmarkt.

Omschrijving

Voor Twenterand willen we graag een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen met arbeidsvermogen in staat wordt gesteld om mee te doen in de samenleving. Mede als gevolg van het in eigen regie nemen van de WSW. Hierbij gaat het ook om duurzame plekken voor mensen met een arbeidsbeperking of een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Hier is niet alleen draagvlak voor nodig, maar ook creativiteit.
Bij diverse organisaties is deze creativiteit te vinden. Zo zijn er voorbeelden van ondernemers die zorgen dat werknemers aan het werk kunnen blijven door bij collega-ondernemers een baan te creëren maar ook ondernemers die samen met de werknemer kijken naar de persoonlijke omstandigheden, om uitval te voorkomen. Als mensen met een arbeidsbeperking meer kansen krijgen en vaker bij een reguliere werkgever aan de slag gaan, ontstaat er een meer inclusieve arbeidsmarkt.
De opgave is om bedrijven – vanuit hun bedrijfsbelang – meer te laten bijdragen aan de gemeentelijke programmadoelen. Deze doelen richten zich niet alleen op economie, maar zeker ook op bevorderen van (arbeids-)participatie, duurzaamheid en leefbaarheid. Twenterand onderneemt al initiatieven met ondernemers op dit punt en de komende tijd gaan we verder werken aan een netwerk van sociale ondernemers die participatieplekken beschikbaar stellen voor inwoners die nog niet op eigen kracht aan het werk kunnen (conform coalitie akkoord). In de voortgangsrapportages inclusieve arbeidsmarkt zullen we conform de motie rapporteren. Gelukkig zijn er veel bedrijven en organisaties die een maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen.
Naar aanleiding van de integrale beleidsnota sociaal domein worden acties voor de inclusieve arbeidsmarkt verder vormgegeven.
De gemeente geeft als werkgever het goede voorbeeld om een inclusieve arbeidsmarkt te promoten. Zo heeft de gemeente onlangs het keurmerk prestatieladder socialer ondernemen 30+ behaald.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Inwoners met onvoldoende draagkracht beschikken over voldoende middelen om te participeren

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Minimabeleid

Omschrijving

Met de stijgende energieprijzen en hoge inflatiecijfers staat het thema bestaanszekerheid hoog op de agenda. Voor Twenteranders met een laag inkomen bestrijden we de gevolgen van armoede met onze lokale minimaregelingen.
Mede naar aanleiding van het rekenkameronderzoek naar het minimabeleid gaan we de regelingen en de werkzaamheden van de verschillende stichtingen op dit terrein (Boot, Manna, Leergeld, Sport- en Cultuurfonds, Stichting Urgente Noden etc.) beter op elkaar afstemmen. De basis ligt hiervoor in ons Integraal Beleidsplan Sociaal Domein en dit is nader uitgewerkt in de Maatschappelijke Agenda.
Om het financiële leed door de energiearmoede te ledigen heeft de gemeente Twenterand op verzoek van het Rijk ook in 2023 een energietoeslag van € 1300 uitgekeerd. Iedereen die in 2022 de energietoeslag heeft ontvangen heeft ambtshalve (zonder aanvraag te hoeven doen) de energietoeslag voor 2023 ontvangen, mits de omstandigheden van het huishouden niet zijn veranderd. Uit landelijk onderzoek is gebleken dat deze energiebijdrage echt impact heeft gehad op het bestrijden van armoede.
Op het gebied van bestaanszekerheid hebben we in 2023 naast de verstrekking van energietoeslagen vooral samengewerkt met onze armoedepartners in Twenterand om de armoedebestrijding nog verder te optimaliseren. Dit heeft o.a. geleid tot een toename van het gebruik van het Jeugdfonds Sport en Cultuur, het opzetten van een Volwassenfonds, het verbreden van de dienstverlening van de St. Leergeld Twenterand en het faciliteren (door middel van een kernbudgetsubsidie) van een kledingbank voor volwassenen.
Wat schuldhulpverlening betreft profileren we het gemeentelijk Meldpunt Schulden steeds meer als laagdrempelig loket voor iedereen met vragen op het gebied van financiën. Dit is -zeker nu met de huidige problematiek- hard nodig. We bereiken hiermee dat inwoners met financiële problemen vroegtijdig hulp zoeken en dat daardoor zwaardere problemen voorkomen kan worden. Op termijn zal dit moeten leiden tot een lagere afname van de dienstverlening door de Stadsbank.

In 2023 is er uitvoering gegeven aan de gemeentelijke taken in het kader van de Kinderopvangtoeslagaffaire. Het Meldpunt Geldzorgen is verantwoordelijk voor deze uitvoering. We hebben op basis van de gegevens van de Belastingdienst 29 huishoudens kunnen bereiken. Met 5 huishoudens hebben we gesproken over ondersteuningsmogelijkheden; 1 huishouden heeft afgezien van een aanvraag en aan twee huishoudens is ook daadwerkelijk een brede ondersteuning toegekend. Er lopen nog 2 aanvragen die in het kalenderjaar 2024 afgehandeld zullen worden.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Bijstandsgerechtigden beschikken ten minste (gezamenlijk) over een inkomen op bijstandsniveau

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Begeleiden naar arbeid middels o.a. ons eigen leerbedrijf en/of participatie en/of tegenprestatie en/of garantiebanen en/of nieuw beschut

Omschrijving
Met de komst van de Participatiewet is de sociale werkvoorziening op slot gegaan en zijn de instrumenten nieuw beschut werk en structurele loonkostensubsidies toegevoegd aan het palet van instrumenten om mensen aan het werk te helpen. De gemeente Twenterand is een van de koplopers op het gebied van nieuw beschut en het inzetten van loonkostensubsidies voor met name de doelgroep afkomstig van het VSO/PRO onderwijs. De gemeente Twenterand vindt het belangrijk dat deze kinderen voortijdig worden begeleid richting duurzame arbeid. Het voordeel van dit succesvolle beleid is dat er weinig jongeren thuis op de bank zitten en dat wij als gemeente daarvoor per 2022 worden gecompenseerd door het rijk wat voorheen niet zo was.
Zoals hierboven vermeld is de sociale werkvoorziening op slot gegaan. Er is een nieuwe organisatie Ontplooj neergezet. De mensen met een indicatie SW en afkomstig uit de gemeente Twenterand, zijn in dienst bij de gemeente Twenterand.
Ook zijn we wederom gecertificeerd voor de Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO). Dit is tool voor de werkgever hoe deze presteert op het gebied van sociaal ondernemen. De gemeente Twenterand heeft de hoogste score behaald. Naast de mensen die een SW indicatie hebben waren er op de peildatum 18 personen uit het doelgroepenregister werkzaam binnen de gemeente Twenterand op verschillende afdelingen.
Vanaf eind 2023 voert de gemeente Twenterand weer zelf de aanvragen levensonderhoud uit. Dit ging daarvoor via de gemeente Almelo.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Nieuwe Twenteranders hebben huisvesting en maatschappelijke begeleiding en zijn ingeburgerd

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoeren regierol nieuwe wet inburgering

Omschrijving
Het kalenderjaar 2023 stond vooral in het teken van de nationale opvangcrisis.
Op inburgeringsgebied is de basisinfrastructuur goed in orde; er is een continue samenwerking met Vluchtelingenwerk op het gebied van maatschappelijke begeleiding en op het gebied van inburgering zijn er vrijwel geen wachttijden. Op huisvestingsgebied werden weer alle zeilen bijgezet om de taakstelling te halen. Dit laatste heeft onder andere te maken met het verminderen van de druk op de opvang van met name asielzoekers c.q. statushouders in de AZC's
In 2023 zijn we blijven lobbyen bij de VNG en het Rijk om voldoende middelen te krijgen voor de uitvoering van de wettelijke taken in het kader van de inburgering. Zoals eerder bij uw Raad aangeven zijn de ambities hoog, maar de middelen nog steeds onvoldoende. In 2023 zijn er mede daardoor extra incidentele gelden ontvangen voor de onderwijsroute.
Wij zullen uw Raad via de stand van zaken notities op de hoogte houden van de financiële uitdaging en de ontwikkelingen binnen de taakstelling en de opvangcrisis.

- Voldoen aan wettelijke taakstelling statushouders c.a.

Omschrijving

Opvang ontheemde Oekraïners

In het kalenderjaar 2023 hebben we forse stappen gezet in de realisatie van huisvesting van ontheemde Oekraïners. De taakstelling voor Twenterand bedroeg 191 (5,3% van de Twentse opgave). Eind 2023 hebben we op onze locaties in Vriezenveen en Den Ham in totaal circa 270 opvangplekken gerealiseerd.

Bij de realisatie van deze opgave heeft ons college alle omwonenden, uw Raad en stakeholders meegenomen. De insteek van ons college is om zichtbaar en aanspreekbaar te zijn met focus op een zo breed mogelijk draagvlak van de inwoners van onze gemeente.

Het beste voorbeeld van deze succesvolle aanpak is de huisvesting van ontheemde Oekraïners in de wijk Westerdok. Door te luisteren en te anticiperen op de behoeften van Westerdokkers hebben we niet alleen een stevig draagvlak gekregen voor de huisvesting van ontheemde Oekraïners in deze wijk, maar ook samen met Westerdokkers een nieuw speelveld en honden uitlaat pad gecreëerd en hebben we samen nagedacht over een betere opvang locatie in Westerdok. De opvang locatie is verplaatst op basis van onze gesprekken.

Het resultaat van al onze inspanningen is dat de Westerdokkers zich (weer) gehoord voelen en dat de leefbaarheid in de wijk duidelijk is toegenomen. We zijn als college ontzettend trots op dit resultaat.

Huisvesting statushouders

Twenterand heeft niet geheel voldaan aan de wettelijke taakstelling voor het kalenderjaar 2023. De cumulatieve achterstand bedroeg 19. Ondanks de grote inspanningen van Twenterand (in casu; een realisatie van 63 statushouders in 2023), heeft de provincie in het kader van het Interbestuurlijk Toezicht deze inspanningen niet beloond. De kleurcode is nu oranje. Dit houdt in dat het toezicht van de provincie verscherpt wordt.

Metingen

Beleidsdoelen	2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Naar vermogen participerende (niet) uitkeringsgerechtigden							
Aantal uitkeringsgerechtigden* (participatiewet)	398	394	403	432	442	462	CIV
Aantal personen met een loonkostensubsidie (nieuwe indicator 2021)	138	135	115	97	-	-	CIV
Aantal uitkeringsgerechtigden (IOAW/IOAZ)	15	17	22	22	24	25	CIV
Aantal activeringstrajecten	226	320	235	330	334	366	CIV
Aantal Wsw 'zittend bestand' in arbeidsjaren	219	223	221	255	267	267	meicirculaire
Aantal taakstelling vergunninghouders	75	57	29	38	28	50	Min. Justitie en Veiligheid
Financieel zelfredzame inwoners							
Aantal aanvragen bijzondere bijstand**	444	458	553	432	562	471	CIV
Aantal personen die uitgestroomd zijn naar werk***	120	116	59	44	70	76	CIV
Aantal aanvragen inkomenstoeslag**	314	310	338	404	327	307	CIV
Aantal personen die beroep doen op de studietoeslag**	11	14	17	11	8	11	CIV
Sociaal zelfredzame inwoners							
Aantal personen die beroep doen op de Meedoenregeling**	375	359	309	218	423	400	CIV
Aantal personen die beroep doen op de jeugd sport en cultuurfonds	148	105	165	124	163	105	extern
Beschut werk	19	17	17	11	11	5	Ministerie van SzW
Aantal kinderen schoolpakket	75	66	70	95	79	60	Interne systemen

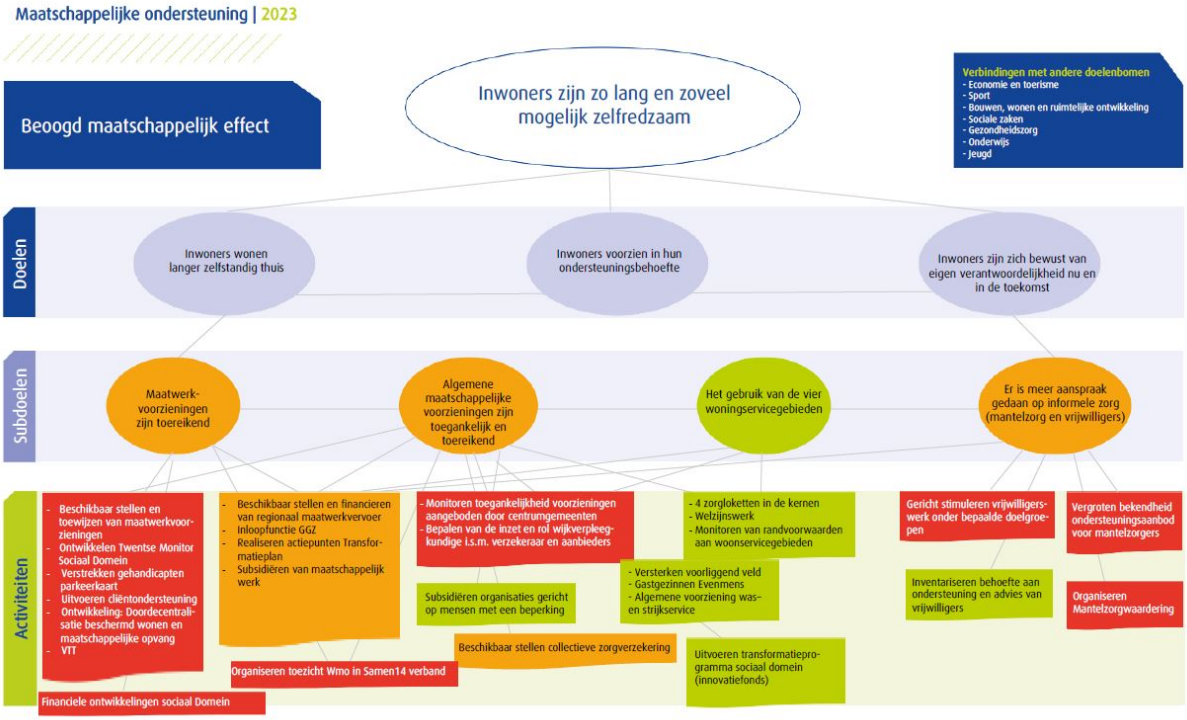
* betreft het aantal uitkeringspartijen

** betreft per 2021 het aantal toegekende aanvragen

*** vanaf 2022 vermelden we het totale aantal uitgestroomde personen uit de bijstand

Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect: Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Inwoners wonen langer zelfstandig thuis

Wij streven als Twenterand na dat inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam blijven, het liefst in de eigen woning. We voorzien zo goed mogelijk, direct of indirect, in de diverse ondersteuningsbehoeften van inwoners. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers om in dit doel te voorzien.

Doel: Inwoners voorzien in hun ondersteuningsbehoefte

Het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is dat inwoners worden voorzien in hun ondersteuningsbehoefte. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners om hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Een maatwerkvoorziening is het sluitstuk van de Wmo. Eerst beoordelen we de eigen kracht van de inwoner en kijken we naar algemene voorzieningen. Daar waar nodig zetten we een maatwerkvoorziening in om in de ondersteuningsbehoefte van de inwoner te voorzien.

Doel: Inwoners zijn zich bewust van eigen verantwoordelijkheid nu en in de toekomst

We bevorderen het bewustzijn onder de inwoners van hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht en gezamenlijk met de mensen uit hun omgeving tot oplossingen voor problemen te komen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Financiële ontwikkelingen Sociaal Domein

Omschrijving
Ontwikkelingen financiën sociaal domein

Zoals al gemeld in de begroting en Berap 2023 zijn er vele ontwikkelingen met een (mogelijk) financieel effect binnen het sociaal domein. Er wordt zo scherp mogelijk geraamd maar risico's blijven er altijd. In brede zin blijft er in het sociaal domein sprake van openeinderegelingen, gedurende het jaar kunnen er uitgaven bijkomen die nu nog niet konden worden voorzien, bijvoorbeeld vanwege onvoorziene omstandigheden. Als voorbeeld noemen wij effecten rond reëel tarieven en zorgaanbieders in financiële nood. Daarbij speelt bij Wmo ook de vergrijzing waarbij de zorgvraag (zoals hulpmiddelen, huishoudelijke ondersteuning, vervoer en begeleiding aan huis) bij gemeenten toeneemt. We zagen al extra druk op de voorzieningen (met name Huishoudelijke ondersteuning) met daarmee ook duidelijke druk op onze toegang. In 2023 speelden ook inkooptrajecten, zoals bijv. het doelgroepenvervoer. Dit kan kosteneffecten tot gevolg hebben, hierbij geldt ook de gestegen inflatie, loonkostenstijgingen en grondstofprijzen waarmee rekening dient te worden gehouden. In deze verantwoording merkt u dat deze variabelen zich in meer en mindere mate hebben voorgedaan. Ondanks kostenstijgingen blijven wij ons inspannen om ook verder te transformeren en te besparen. De inzet van onze lokale acties werpt vruchten af, zowel bij jeugd (POH, CEV) – hierover is een aparte rapportage verschenen – en bij de Wmo: de was- en strijkservice (zie elders binnen deze doelenboom) maar ook wordt er ingezet op nog sterkere sturing op herverstrekking van hulpmiddelen in het depot i.p.v. nieuw aan te schaffen.
Er waren in 2023 de nodige ontwikkelingen met (toekomstige) impact op programma Sociaal. Te denken valt bijvoorbeeld aan de aanbestedingen op het gebied van Jeugd, Wmo en vervoer en de uitkomsten van het onderzoek naar reële tarieven voor Jeugd en Wmo. Binnen de doelenboom jeugd is ingegaan op de beleidsontwikkelingen jeugd. In deze paragraaf gaan wij nader in op de ontwikkeling Wmo.
Binnen de Wmo gaan wij in op een viertal inkooptrajecten. Allereerst is in 2023 gewerkt aan de aanbesteding Wmo (begeleiding/dagbesteding), die moet ingaan in 2025. Dit proces ligt op koers.
Ten tweede is in 2023 met 12 gemeenten de inkoop Huishoudelijke Ondersteuning afgerond. Vanaf 1 januari 2024 zijn bestaande en nieuwe zorgaanbieders gecontracteerd die huishoudelijke ondersteuning leveren. In de gemeente Twenterand worden in totaal 10 zorgaanbieders gecontracteerd om de komende 5 jaar huishoudelijke ondersteuning te bieden via de Wmo. Het betreft een mix van bestaande en nieuwe aanbieders.
Ten derde heeft de Inkoop Vervoer plaatsgevonden. De in 2017 regionaal afgesloten overeenkomsten voor maatwerkvervoer (incidenteel Wmo-vervoer, Wmo-dagbestedingsvervoer, leerlingenvervoer en jeugdwetvervoer) liepen op 30 juni 2023 af en zijn in 2022 en 2023 opnieuw regionaal Europees aanbesteed. Rondom de gunning van dit vervoer ontstonden echter enkele slepende juridische procedures, welke in juli 2023 noodgedwongen leidden tot een tijdelijk tussentijds contract met Taxi Baan (van 1 augustus 2023 tot 1 augustus 2024) ten behoeve van continuïteit en zekerheid van het vervoer. Hoewel deze noodmaatregel leidde tot verhoogde tarieven (+15%), bleek deze keuze achteraf de juiste. Willemsen de Koning, de eerste gegunde vervoerder, won in juli jl. haar spoedappèl waardoor we na 1 augustus 2024 en de jaren daarna kunnen rekenen op meer gunstigere inkooptarieven zodat financieel nadelige wijzigingen in het nieuwe contract (leerlingenvervoer) gecompenseerd kan worden. Tenslotte wordt gewerkt aan een goede overgang van de oude naar de nieuwe vervoerder medio 2024.
Als vierde en laatste traject gaan wij in op de inkoop trapliften. Per 1 januari 2023 ging tevens het nieuwe contract van de trapliften Wmo in. Ingevolge een in 2022 uitgevoerde nieuwe regionale Europese aanbesteding kon het contract tegen gunstige tarieven met de oude leverancier Handicare worden voortgezet.

Financiële hoofdlijnen Sociaal Domein

In deze paragraaf worden de belangrijkste financiële hoofdlijnen in het sociaal domein over 2023 geschetst.

Sociale Zaken

Allereerst is het zo dat er sprake is van een voordeel van €1.000.000 op Algemene Bijstand. Dit voordeel wordt verklaard door een lager aantal personen in de algemene bijstand t.o.v. waar oorspronkelijk op begroot was en een toename van uitstroom in de IOAW en IOAZ, meer uitstroom naar werk en een hoger BUIG-budget dan dat begroot was. Het Participatiebudget laat ten opzichte van de BERAP een voordelig saldo zien van €95.000 over 2023. Ook dit wordt veroorzaakt door een lager volume dan waarop begroot was.

Wmo

Huishoudelijke ondersteuning laat een nadelig saldo zien van € 420.000 ten opzichte van de begroting. Dit verschil wordt verklaard door dat er abusievelijk bij de prognose een bedrag aan toegerekende lasten is meegenomen. Wmo voorzieningen laat een voordelig saldo zien van € 180.000. Dit voordelig saldo wordt verklaard doordat er een nieuwe verordening is en er sterker wordt

ingezet op contractmanagement (o.a. voorraadbeheer in het magazijn, welke hulpmiddelen opnieuw kunnen worden uitgegeven i.p.v. nieuw aanschaffen etc.). Het saldo van Wmo-begeleiding komt conform begroting uit (neutraal), dit is inclusief het financiële effect van de reële tarieven. Zonder dit effect zou er sprake zijn geweest van een voordelig saldo van € 180.000,- voor Wmo-begeleiding. De eerdere trend in toename van het volume op het gebied van Wmo-begeleiding, heeft zich gedurende het jaar niet verder doorgezet. PGB Wmo laat een voordelig saldo zien van € 240.000. Dit voordelig saldo wordt verklaard door een lager aantal cliënten t.o.v. waarop begroot is en een lagere uitputting uit het uitvoeringsbudget dan oorspronkelijk begroot was. Waar van toepassing worden de saldi van Wmo verrekenend met de reserve sociaal domein. Per saldo komt Wmo onder aan de streep voor deze belangrijkste posten binnen de Wmo neutraal uit.
Jeugd
Allereerst is er een voordeel zichtbaar van € 250.000 voor Jeugdbescherming. Dit wordt verklaard door het Woonplaatsbeginsel; Twenterand is voor minder jeugdigen met Jeugdbescherming verantwoordelijk geworden (circa 50 jeugdigen minder), wat zich heeft door vertaald naar minder uitgaven aan zorg, vervoers- en verblijfskosten. Op het gebied van Jeugd is voor Maatwerkdienstverlening 18- sprake van een nadelig saldo van € 180.000*. Dit is inclusief de financiële effecten van de reële tarieven (circa € 300.000). Waar van toepassing worden de saldi van Jeugd verrekend met de reserve sociaal domein. Het saldo van Jeugd komt daarmee op de belangrijkste posten uit op € 70.000* (voordelig).
Vervoer
Leerlingenvervoer kent een nadelig saldo van € 330.000. Het negatieve saldo heeft zich gedurende het jaar verder ontwikkeld als gevolg van verschillende ontwikkelingen, waaronder dat het aantal inwoners met leerlingenvervoer de laatste jaren is toegenomen. Derhalve neemt de noodzaak toe om verder in te zetten en de reeds ingezette lijn m.b.t. persoonlijke vervoersplannen te intensiveren. Daarnaast is het zo dat een toename van inzet van duurder crisis- en solo-vervoer (maatwerkvervoer) - als gevolg van meer situaties die hierom vroegen – van invloed is geweest op de toename van de uitgaven voor leerlingenvervoer. Dit in aanvulling op dat in de berap al een negatief saldo zichtbaar was t.o.v. de begroting
Tenslotte laat Jeugdwet-vervoer een voordeel van € 55.000 zien, terwijl dagbestedingsvervoer Wmo een negatief saldo laat zien van € 30.000.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Algemene maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend

Sinds de invoering van de algemene voorziening was- en strijkservice in 2022 zien we een sterke daling in het aantal inwoners met een maatwerkvoorziening voor de was- en strijktaken. In 2022 waren dit er ruim 600 en nu zijn dit er ongeveer 25. Bijna 40 inwoners maken gebruik van de algemene voorziening. De kosten van de algemene voorziening bedragen voor 2024 ruim €90.000,- en vallen binnen de begroting.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Algemene voorziening was- en strijkservice

Omschrijving
Sinds de invoering van de algemene voorziening was- en strijkservice in 2022 zien we een sterke daling in het aantal inwoners met een maatwerkvoorziening voor de was- en strijktaken. In 2022 waren dit er ruim 600 en in 2023 zijn dit er ongeveer 25. Bijna 40 inwoners maken gebruik van de algemene voorziening. Er is in 2023 vergeleken met 2022 ca. € 260.000,- minder uitgegeven aan was- en strijkvoorzieningen.

Metingen

Beleidsdoelen	2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend							
Toegekende maatwerkvoorzieningen totaal	2176 ****	3270	3554	3434	3325	2756	Interne systemen
Algemeen maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend							
Aantal mantelzorgers dat de waardebonnen heeft ontvangen	939	803	885	986	1003	682	Stichting Evenmens
Aantal individueel ondersteunde mantelzorgers	400***	236	265	306*	162	203*	Stichting Evenmens
Aantal behandelde cliëntsystemen	414	436	407	437	454	400	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal behandelde cliënten	194	197	192	252	275	313	MEE IJsseloevers
Aantal verzekerden collectieve zorgverzekering	1036	1099	1209	1221	1416	1408	Menzis

*In 2018 is er op een andere manier en met een ander systeem geregistreerd. De korte contacten zoals doorverwijzingen, korte vragen en deelname aan cursussen zijn niet meer meegenomen om een beter beeld te krijgen van de individueel ondersteunde mantelzorger.

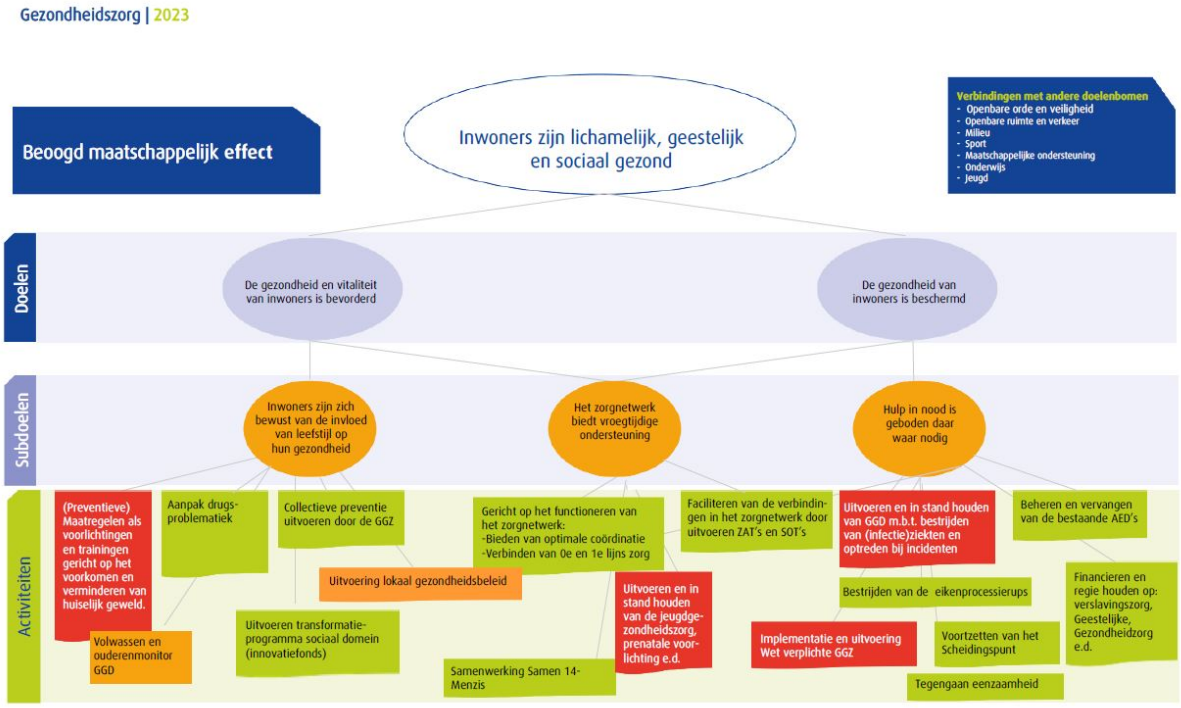
** De verwachting was dat na corona het aantal individueel ondersteunde mantelzorgers zou stijgen, er is echter groepsaanbod ingezet waardoor steun ook in groepsverband geleverd kon worden. Hierdoor is 2024 realistischer en met de inzichten van nu, lager geraamd.

*** Hierbij zijn niet de gesprekken tijdens fiets-en wandeltochten, tijdens activiteiten en het uitreiken van mantelzorgcomplimenten berekend

**** In 2022 liepen vanwege rechtswege veel voorzieningen binnen huishoudelijke ondersteuning af. De nieuwe indicaties zijn meerjarig afgegeven, hierdoor liepen er naar verhouding minder indicaties af in 2023. Daarnaast speelt de afbouw van de maatwerkvoorziening van de was- en strijkservice mee.

Doelenboom Gezondheidszorg

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.

Doel: De gezondheid en vitaliteit van inwoners is bevorderd

Gezonde Twenteranders: daar gaan we voor! Bij het schrijven van de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein is het gedachtengoed van positieve gezondheid gebruikt als rode draad. Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid “het vermogen zich aan te passen en eigen regie te voeren, In het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven”. Gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Hierin wordt nauw samengewerkt met andere partijen, zoals het voorliggend veld en GGD Twente maar sinds 2023 ook met partners in de sociale basis van onze inwoners. Denk hierbij aan sportverenigingen en culturele organisaties. Voor de gemeente is het van belang dat haar inwoners gezond en vitaal zijn. Door het bevorderen van gezondheid en vitaliteit kunnen zorgkosten verminderd en soms voorkomen worden. Inwoners die gezond en vitaal zijn kunnen daarnaast een grote bijdrage leven aan de samenleving door bijvoorbeeld het uitvoeren van vrijwilligerswerk.

Doel: De gezondheid van inwoners is beschermd

Naast het bevorderen van de gezondheid en vitaliteit van inwoners is het ook nodig om deze gezondheid te beschermen. Er zijn meerdere bedreigingen die de gezondheid van mensen kunnen schaden. Door het organiseren van beschermingsmaatregelen probeert de gemeente dit te voorkomen. Gezondheidsbescherming is het geheel van activiteiten en maatregelen dat er toe bijdraagt dat mensen minder worden blootgesteld aan schadelijke omstandigheden.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Hulp in nood is geboden daar waar nodig

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Tegengaan eenzaamheid

Omschrijving
Eenzaamheid is zo'n belangrijk begrip dat het inmiddels onderdeel is geworden van het reguliere werk van maatschappelijke organisaties. De aanbesteding voor coördinering en uitrol van het Signaalpunt is gestart, waarbij er aandacht is voor het betrekken van organisaties uit de sociale basis en het uitbreiden van het netwerk rondom eenzaamheid.

- Beheren en vervangen van de bestaande AED's

Omschrijving
Het netwerk in Twenterand van AED's is dekkend! Er is gestart met het trainen van extra burgerhulpverleners en werving van extra instructeurs wordt opgestart.

- Voortzetten van het Scheidingspunt

Omschrijving
Het scheidingspunt heeft in 2023 doorgang gevonden en is verlengd tot 31 december 2024.

Beleidsdocumenten

Krachtige Coalities, Lokaal gezondheidsbeleid 2018-2023
integrale beleidsnota sociaal domein 2023-2026

Metingen

Beleidsdoelen	2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Hulp is geboden waar nodig							
Aantal beschikbare en in kaart gebrachte AED's (incl. AED's in particulier eigendom)	117****	91	91	81	80	88	Hartslagnu.nl
Minimaal aantal inwoners uit Twenterand die staan ingeschreven op www.hartslagnu.nl	938	1100	1011	917	900	1.039	Hartslagnu.nl
Mate waarin hulpverlening bij tijdelijk huisverbod wordt aangeboden (%)*	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Mate van acceptatie hulpverlening bij tijdelijk huisverbod (%)	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal basisscholen met voorlichting over middelengebruik	20	0	1**	2**	17	8	Tactus Verslavingszorg, Firstaidd

* Tot en met augustus 2020 gaat het om 3 thv's in de gemeente Twenterand

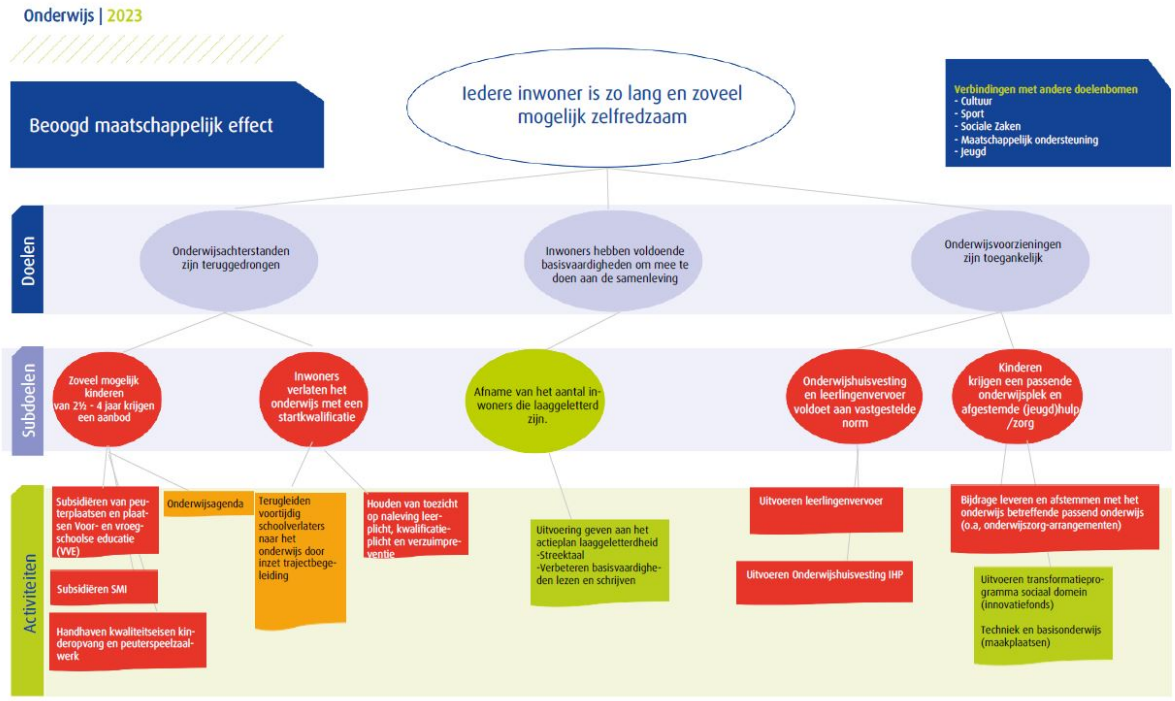
** In verband met de coronamaatregelen zijn verschillende voorlichtingen niet doorgegaan. Met de scholen is afgestemd hoe hiermee om te gaan.

*** In verband met de coronamaatregelen hebben er 7 scholen tot aan de zomervakantie voorlichtingen afgenomen. De aantallen voor de tweede helft na de zomervakantie zullen wederom afhankelijk zijn van corona.

**** 99 van de 117 AED's zijn 24/7 beschikbaar

Doelenboom Onderwijs

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect: Iedere inwoner is zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Iedere inwoner is zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam.

Doel: Onderwijsachterstanden zijn teruggedrongen

Het doel van onderwijsachterstandenbeleid is in een vroegtijdig stadium achterstanden en problemen bij kinderen signaleren. Zo kan tijdig de juiste ondersteuning geboden worden en hebben kinderen op vervolgonderwijs een betere start. Tevens hopen we met deze preventieve inzet in de toekomst minder vaak jeugdhulpvoorzieningen in te zetten.

Doel: Inwoners hebben voldoende basisvaardigheden om mee te doen aan de samenleving

Laaggeletterden zijn niet of sterk verminderd in staat om gedrukte of geschreven informatie te gebruiken en kunnen hierdoor minder goed functioneren in de samenleving, thuis en op het werk. Onze doelstelling is om te komen tot een vermindering van de laaggeletterdheid in Twenterand met als resultaat een grotere kans op geluk, gezondheid en groei van onze inwoners.

Doel: Onderwijsvoorzieningen zijn toegankelijk

De voorzieningen voor onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoen aan de normen die in de lokale verordeningen zijn vastgelegd. Tevens zorgt de gemeente dat er in specifieke gevallen extra ondersteuning beschikbaar is voor kinderen in aanvulling op een passende onderwijsplek, zoals het passend onderwijs beoogt.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Afname van aantal inwoners die laaggeletterd zijn

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoering geven aan het actieplan laaggeletterdheid
  Omschrijving

Laaggeletterde inwoners kunnen taalcursussen volgen die worden aangeboden door het ROC van Twente of via het Taalpunt Twenterand. In de raad van 18 juli 2023 is het nieuwe "Actieplan basisvaardigheden gemeente Twenterand 2023-2026' vastgesteld. Met het actieplan basisvaardigheden van de gemeente Twenterand voor de periode 2023-2026, wordt invulling gegeven aan het lokale beleid op het gebied van de basisvaardigheden als lezen, schijven, rekenen en digitaal. Kern van het plan is een bredere blik op basisvaardigheden. We richten ons vooral op het ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten rond het concreet signaleren en doorverwijzen van inwoners die niet voldoende basisvaardig zijn, naar cursussen en naar andere instellingen/vrijwilligersorganisaties verwijzen (zoals het Taalpunt) die verder kunnen helpen. Tevens sluiten wij aan bij het coalitieakkoord waarin de wens is uitgesproken om extra te blijven inzetten op laaggeletterdheid. Lage basisvaardigheden zijn een probleem, zowel in Nederland als in de gemeente Twenterand. In Twenterand is circa een op de zes inwoners laaggeletterd. Dit zijn 5.500 Twenteranders. Het thema basisvaardigheden wordt samen met alle partijen (daarom) breed bekeken en zij worden betrokken bij gemeentelijk beleid op het gebied van arbeid, zorg, welzijn, onderwijs, cultuur, inburgering en opvoeding. Het opsporen blijft een belangrijk element. Wij als gemeente Twenterand hebben al vele jaren de aanpak van laaggeletterdheid hoog op de agenda staan en willen ook nu (opnieuw) inzetten op een integrale aanpak. Het nieuwe vastgestelde actieplan voorziet hierin. In de raadsvergadering van 7 november 2023 is de motie ‘Extra investering actieplan basisvaardigheden’ aangenomen waarin voor twee jaar € 90.000,- beschikbaar wordt gesteld. Deze motie wordt samen met de partijen nader uitgewerkt in 2024.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoet aan vastgestelde norm

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Onderwijshuisvesting en IHP

Omschrijving

In 2023 is gewerkt aan het project Oranjeschool uit het coalitie-akkoord. In de ontwikkelingen rond dit onderwijsvastgoed speelt ook de beoogde (gewijzigde) locatie in het bestemmingsplan Vroomshoop-Oost dat parallel loopt. In de nieuwe school zien wij graag kinderopvang opgenomen. Hierin is vertraging gekomen vanwege de toepasbaarheid van het Didam-arrest op een keuze voor de kinderopvang. Om dit proces in goede banen te leiden wordt gebruikgemaakt van externe expertise. Eind 2023 blijkt de procedure geen kandidaten op te leveren. Een nieuwe ronde lijkt noodzakelijk. Medio 2024 zal naar verwachting een definitieve kredietaanvraag naar de raad gaan, als duidelijk is of een - en zo ja, welke - kinderopvangorganisatie gaat deelnemen in dit project. De stijging van leerlingaantallen voor sbo De Sleutel lijkt meerjarig. Dit wordt onderzocht. Hiervoor komt begin 2024 een aanvraag voor vervangende huisvesting binnen, waar de gemeente dan uiterlijk eind 2024 een besluit over moet nemen. Dit besluit gaat waarschijnlijk extra kosten met zich meebrengen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Kinderen krijgen een passende onderwijsplek en afgestemde (jeugd)hulp/zorg

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Bewegingsonderwijs

Omschrijving

Vanaf het schooljaar (2023-2024) zijn 2 lesuren bewegingsonderwijs per week verplicht op de basisschool. Voor het speciaal basisonderwijs geldt een norm van 3 lesuren per week. In 2023 zijn alle roosters voor na de zomervakantie, in goed overleg met de scholen tot stand gekomen. Dit zijn de roosters voor de gemeentelijke sportaccommodaties en deels in het Punt en de Klaampe. Scholen kunnen ook op andere locaties bewegingsonderwijs geven. Eventuele gevolgen m.b.t. sloop Krijgerstraat worden in 2024 verder uitgevoerd. Tevens is de normvergoeding 2023 verhoogd ten opzichte van 2022, waardoor de kosten voor het gebruik van de sporthal of gymzaal hoger uitvallen.

Metingen

Beleidsdoelen	2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Basisvaardigheden zijn vergroot							
Aantal peuters dat wordt bereikt (zowel reguliere peuters als doelgroeppeuters (VVE))	553	506	452	418	313	170	Opgave instellingen
Aantal cursisten die een taalcursus volgen bij het ROC	39***	58	42	38	40	50	ROC
Aantal cursisten aangemeld via Taalpunt	239****	58**	18*	31	90	37	Taalpunt
Aantal leerlingen leerlingenvervoer	368*****	333	366	298	282		

* dit aantal is lager als gevolg van corona

** dit aantal is hoger, na coronaperiode stijging van het aantal (ook de digitale cursisten zijn meegerekend)

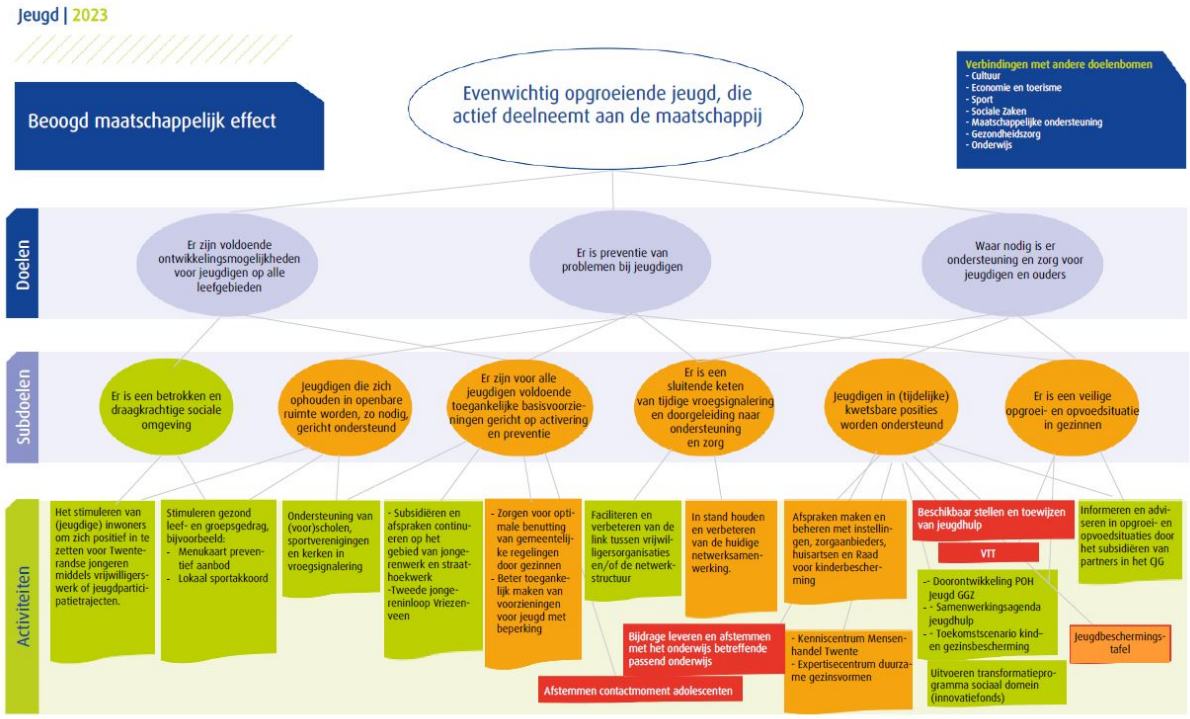
*** dit aantal is lager, doordat de inburgering nu bij andere taalaanbieder ligt

**** dit aantal is hoger, doordat het digi aanbod verhoogd is, inlopen zijn georganiseerd en cursussen en workshops zijn geregeld. Ook de kortere hulpvragen zijn nu bijgehouden (239 is opgebouwd uit 142 langer lopende trajecten en 97 kortere hulpvragen, tussen 1 en 4 keer). Ook is het aantal hoger door de komst van de Avondschool en de naweeen van corona (2020 t/m 2022 lag veel stil en moest het weer op gang komen).

***** peildatum 1 april 2023

Doelenboom Jeugd

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Evenwichtig opgroeiende jeugd, die actief deelneemt aan de maatschappij.

Doel: Er zijn voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor de jeugd op alle leefgebieden

De meeste jeugdigen groeien probleemloos op, ouders zijn hiervoor als eerste verantwoordelijk. Daarnaast zijn er voldoende voorzieningen op het gebied van sport, welzijn, cultuur, educatie, gezondheid en vrije tijd waarin de Twenterandse jeugd zich kan ontwikkelen.

Doel: Er is preventie van problemen bij jeugd

De gemeente wil voorkomen dat lichte opvoed- of opgroeivragen uitgroeien tot zorgvragen.

Doel: Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders

Voor ouders en jeugdigen waarvoor het niet vanzelfsprekend is dat alles vanzelf goed verloopt, is aanvullende ondersteuning of zorg nodig om ook voor hen de kans om evenwichtig op te groeien te vergroten. We streven naar effectieve en efficiënte ondersteuning en zorg waarmee we de eigen kracht van ouders en jeugdigen versterken, met als doel dat ze zo snel mogelijk en zo goed mogelijk hun eigen leven (weer) vorm kunnen geven. De gemeente heeft op grond van de Jeugdwet een jeugdhulpplicht, die waarborgt dat jeugdigen de hulp ontvangen die zij nodig hebben.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Jeugd in (tijdelijk) kwetsbare posities wordt ondersteund

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Beschikbaar stellen en toewijzen van jeugdhulp

Omschrijving
Hervormingsagenda jeugd (nationaal)
Op 19 juni 2023 is de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 definitief vastgesteld. Doel van de maatregelen in de Hervormingsagenda is het stelsel kwalitatief verbeteren en financieel houdbaar

maken: betere en tijdige zorg en ondersteuning voor jeugdigen en hun gezin, op de juiste plek en wanneer dit nodig is. In november is een implementatieplan opgesteld om tussen 2023 en 2028 aan de slag te gaan met concrete afspraken om de Hervormingsagenda uit te voeren. Regionaal en lokaal zijn er zogenaamde startfoto's opgesteld om de uitgangspositie regionaal en lokaal vast te stellen. Een belangrijk ambitie van de Hervormingsagenda is dat jeugdigen en hun ouders laagdrempelig en dicht bij huis terecht kunnen bij stevige lokale teams. Deze lokale teams hebben een goede verbinding met huisartsen, specialistische zorg en lokale voorzieningen, bieden waar nodig zelf lichte ondersteuning en hulp en verlenen toegang tot jeugdhulp. De inzet is gericht op het versterken van het gewone leven en de veerkracht van gezinnen en jongeren. In 2023 is onderzoek gedaan naar de huidige organisatie van de toegang tot ondersteuning en de onderlinge samenwerking in het voorveld. Dit is belangrijke input om ook in de toekomst een laagdrempelige toegang tot het sociaal domein te kunnen blijven bieden voor die inwoners die dat nodig hebben.
Toename kosten
Ondanks een hoge indexatie over 2023 zijn een paar grote systeemaanbieders in financieel zwaar weer gekomen. De ingezette herstelplannen dan wel continuïteitsplannen hebben extra regionale inzet gevraagd. Er was bij diverse aanbieders (niet- geïndiceerde en geïndiceerde jeugdzorg) ook sprake van forse cao-stijgingen. Daarnaast hebben het rijk en de gemeenten 20 miljoen uitgetrokken voor het verminderen van de werkdruk in de jeugdbescherming en jeugdreclassering als eerste stap in het verbeteren van de jeugdbeschermingsketen.
Omdat gemeenten verplicht zijn om reële tarieven te betalen is in februari 2023 besloten tot het uitvoeren van een onafhankelijk onderzoek. Hieruit bleek dat bij een deel van de tarieven geen sprake was van een volledig reëel tarief. Dit heeft geleid tot een substantiële stijging van de omvang van kosten van geïndiceerde hulp met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2023.

- ## Samenwerkingsagenda jeugdhulp

Omschrijving
In 2022 hebben de Raden van de 14 Twentse gemeenten de Regiovisie Jeugdhulp Twente vastgesteld. Deze visie geeft richting aan de doorontwikkeling van de Jeugdhulp in Twente. De leidende principes uit de Regiovisie zijn in 2023 uitgewerkt in de meerjarige Samenwerkingsagenda Jeugdhulp. In november 2023 is de meerjarige Samenwerkingsagenda Jeugdhulp vastgesteld. Deze Samenwerkingsagenda is erop gericht om de jeugdzorg in Twente te verbeteren en te zorgen dat jeugdigen op tijd de juiste hulp krijgen. In deze agenda staat een aantal initiatieven om de zorg te verbeteren waar per direct aan gewerkt gaat worden door onderwijs, zorg en gemeenten. Het verminderen van de instroom in residentiële jeugdhulp (waaronder de Jeugdzorgplus) en het creëren van kleinschalige (woon)voorzieningen is een urgent doel.
De samenwerkingsagenda is opgedeeld in 5 actielijnen:
1. Wonen en Zorg
2. Onderwijs en Zorg
3. Samenwerken met de sociale basis
4. Geïntegreerde ambulante zorg
5. Gedwongen kader/Toekomstscenario.

Ook blijkt dat het aantal uithuisplaatsingen in Twente hoger is dan gemiddeld en dat de residentiële zorg steeds zwaarder wordt. Dit vraagt om een intensieve aanpak met de hoogst mogelijke urgentie, die gericht is op het terug dringen van het aantal en de duur van uithuisplaatsingen. Daarom zijn we vanuit de Samenwerkingsagenda gestart met de Versnellingsaanpak Twente, waarbij we ons richten op het intensiveren van ambulant aanbod in de vorm van Team AnderS, het terugdringen van instroom in verblijf en het stimuleren van door- en uitstroom naar zo thuis mogelijk. Team AnderS biedt specialistische hulp aan jeugdigen/gezinnen met complexe hulpvragen waarbij een uithuisplaatsing dreigt.
Er worden tevens concrete acties uitgezet voor het doorontwikkelen van het aanbod van integrale ambulante hulp, de ontwikkeling van kleinschalige woonvormen en van een aanmeldpunt voor wonen en verblijf.

- ## Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Omschrijving
Kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel moeten kunnen rekenen op goede zorg. Het Toekomstscenario Kind – en gezinsbescherming schetst op hoofdlijnen hoe de kind- en gezinsbescherming er in de toekomst uit zou kunnen zien. Deze ontwikkeling richt zich op het slimmer

en effectiever organiseren van (de samenwerking in) de jeugdbeschermingsketen. De basisprincipes zijn gezinsgericht, rechtsbeschermend en transparant, eenvoudig en lerend.
Gezien de zorgen rondom de veiligheidsketen wordt in de komende jaren in Twente in gezamenlijkheid toegewerkt naar de realisatie van het Toekomstscenario. In 2023 is samen met gemeenten, Gecertificeerde Instellingen, VTT en de Raad van de Kinderbescherming gewerkt aan een plan van aanpak voor Twente. Twenterand was hierin een van de pilotgemeenten en daarom direct betrokken bij de ontwikkeling van het plan. Doordat diverse partners onvoldoende capaciteit beschikbaar hadden om te starten met de pilots is het project stil komen te liggen. In 2024 wordt het traject opnieuw opgestart. Het Toekomstscenario kent een grote samenhang met de regionale Samenwerkingsagenda Jeugdhulp en wordt daarom afgestemd in actielijn 5.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er zijn voor alle jeugdigen voldoende toegankelijke basisvoorzieningen gericht op activering en preventie

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Subsidiëren en afspraken continueren op het gebied van jongerenwerk en straathoekwerk

Omschrijving
Nadat het niet lukte om te komen tot een goede samenwerking tussen verschillende organisaties voor jongerenwerk heeft de gemeenteraad op 7 juli 2021 de motie ‘opdracht jongerenwerk’ aangenomen. Op basis daarvan is besloten dat het jongerenwerk door één organisatie moet worden uitgevoerd die sociaal verankerd is in alle kernen van de gemeente Twenterand. In 2023 is het jongerenwerk nog uitgevoerd door Stichting Zorgsaam Twenterand, Stichting Reflection, Stichting Jongerenwerk Den Ham en Stichting Incluzio middels een begrotingssubsidie. Focus hierbij lag op outreachend jongerenwerk, maatschappelijke diensttijd op school, individuele weerbaarheidstrainingen en groepsaanpakken, in samenwerking met netwerkpartners als jeugdconsulenten, POH jeugd GGZ, gezinswerkers, sportverenigingen en boa's. Het verbeteren van de mentale weerbaarheid van de Twenterandse jongeren was hierbij één van de speerpunten.
Op 7 februari 2023 heeft de gemeenteraad met de motie Herpositionering Jongerenwerk: “nieuwe afspraken, nieuwe start” gevraagd om een subsidieregeling met mededinging om te komen tot een onderbouwde keuze voor één partij. Op 1 juni 2023 trad de Subsidieregeling jongerenwerk Twenterand 2024 en 2025 in werking. Een onafhankelijke adviescommissie heeft het college geadviseerd over de aanvragen die zijn binnengekomen. Op basis hiervan is de subsidie verleend aan Zorgsaam Twenterand. De opgave is gegoten in een activiteitenplan waar volop ruimte is voor nieuwe ontwikkeling en innovatie en waarbij het jongerenwerk nauw samenwerkt met netwerkpartners en andere disciplines van ZorgSaam.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is een veilige opgroei- en opvoedsituatie in gezinnen

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Veilig Thuis Twente

Omschrijving
VTT kampte in 2023 met een oplopende werkvoorraad. Hierop zijn intern maatregelen genomen, maar deze hebben niet voldoende effect gehad waardoor de wachtlijst verder is toegenomen. De toename van meldingen lijkt een autonome en structurele ontwikkeling te zijn, die past in het landelijk beeld. Daarnaast zien we in de gehele zorgketen problemen in de doorstroom. Centrumgemeente Enschede heeft in het najaar van 2023 besloten om een incidentele subsidie te verstrekken aan Veilig Thuis Twente ten behoeve van de inhuur van personele capaciteit om de druk te verlichten. Daarnaast wordt het gesprek gevoerd tussen gemeenten en VTT over de lange termijn en de doorontwikkeling van VTT in relatie tot het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming.

Metingen

Beleidsindicatoren	2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Voor alle jeugdigen zijn er voldoende en toegankelijke voorzieningen							
Aantal activiteiten dat door jongeren zelf wordt georganiseerd bij St. Zorgsaam Twenterand (SZST)	109	66	100	42	56	70	Stichting ZorgSaam Twenterand (SZT)
Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders							
Aantal bezoekers CJG Loket	41	48	21	34	64	82	SZT
Aantal Bezoekers website Loes.nl	*	514.907	326.273	364.556	337.134	296.265	SZT/GGD
Aantal uitgevoerde trajecten BOR	2	4	3	3	5	4	Humanitas
Aantal uitgevoerde trajecten Homestart	1	3	0	1	2	1	Humanitas
Er is een sluitende keten van tijdige vroeg signalering en doorgeleiding naar ondersteuning en zorg							
Aantal jongeren gemeld in het zorgnetwerk door SZT	136	152	125	74	46	57	SZT
Kwetsbare jeugd incl. jeugdgroepen wordt/ worden ondersteund							
Aantal individuele coaching plannen door SZT	27	38	28	17	20	13	SZT
Aantal jeugdige/jongvolwassen vrijwilligers dat betrokken is bij het jongerenwerk van SZT	139	136	157	24	108	188	SZT
Een overzicht van vrij toegankelijke voorzieningen per kern.	1	1	1	1	1	gereed	
Totaal aantal jeugdhulpvoorzieningen (wordt nieuwe indicator)	nvt	1.144	1.040	1.292	717	951	Interne systemen
totaal aantal jeugdigen uniek (wordt nieuwe indicator)	nvt	689	661	733	-	-	Interne systemen
Er is een expertisecentrum duurzame gezinsvormen gerealiseerd	Nee	Nee	Nee	Nee			
er is een regionaal meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente gerealiseerd	Ja	Ja	Ja	Nee			
De vier jeugdwelzijnorganisaties zijn betrokken bij herpositionering jongerenwerk hebben gezamenlijke werkafspraken gemaakt	n.v.t.	Nee	Nee	Ja			

Vernieuwde beleidsindicatoren	2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Totaal aantal unieke jeugdigen dat geïndiceerde zorg heeft ontvangen**	1.020	1.048	-	-	-	-	Interne systemen
Totaal aantal unieke jeugdigen met verblijf ***	138	149	-	-	-	-	Interne systemen
Totaal aantal unieke jeugdigen met ambulante zorg ***	910	935	-	-	-	-	Interne systemen
Totaal aantal unieke jeugdigen met een maatregel (ondertoezichtstelling of uithuisplaatsing) ***	116	136	-	-	-	-	Interne systemen

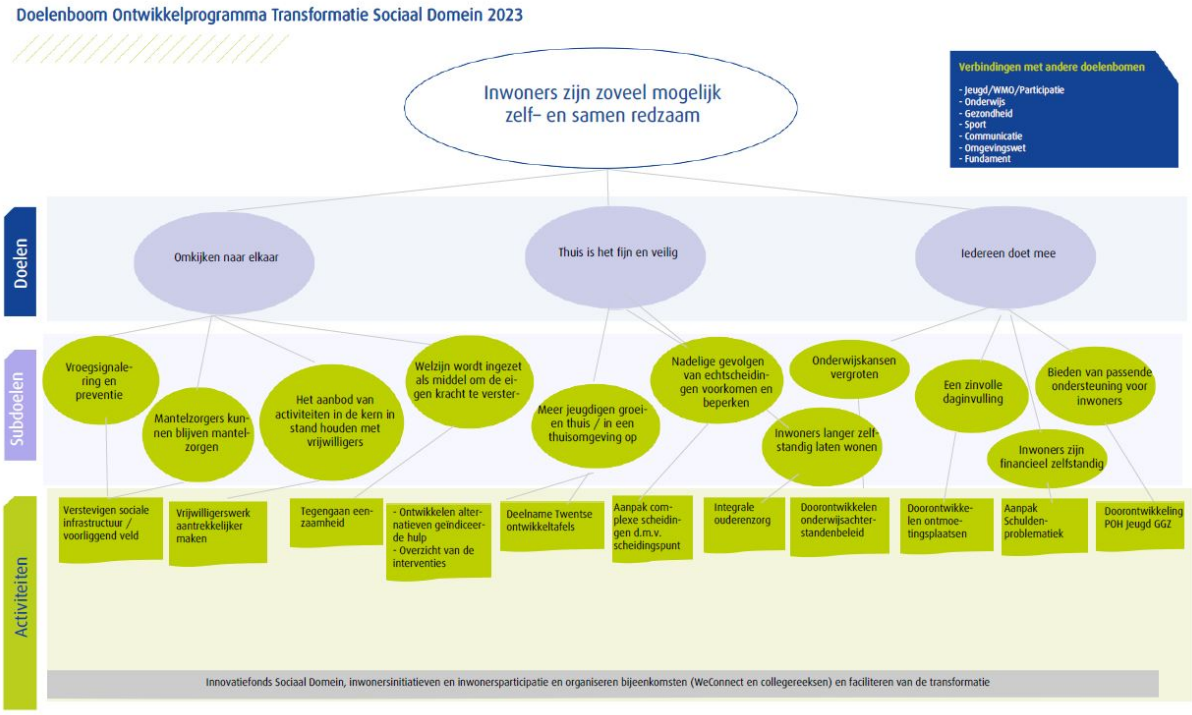
* Deze metingen zijn niet bij ons ingediend

** Dit betreft het aantal unieke BSN's met een lopende indicatie in het aangegeven jaar

*** Jeugdigen kunnen meerdere soorten geïndiceerde zorg ontvangen. Om die reden tellen deze indicatoren niet precies op tot het aantal unieke jeugdigen dat geïndiceerde zorg heeft ontvangen

Doelenboom Transformatie Sociaal Domein

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Het integrale beleid over het sociaal domein is opgenomen in de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein (IBN 2023-2026). Na een periode van evalueren, ophalen en schrijven is de nieuwe beleidsnota medio 2023 vastgesteld en vormt dit het kader voor de komende jaren. In de beleidsnota werken we aan 4 themalijnen: de zelfredzame, participerende, lerende en gezonde Twenterander. Hierin zijn de bestuurlijke wensen uit het coalitieakkoord en collegeprogramma met het scenario "Economisch sterk met een sociaal kloppend hart" rondom het sociaal domein vertaald en wordt er ingespeeld op relevante trends en ontwikkelingen richting de toekomst. In de IBN wordt er vanuit verschillende domeinen binnen de gemeente integraal samengewerkt aan gemeenschappelijke doelen.
Om aan de gemeenschappelijke doelen concreet invulling te geven is er in 2023 gestart met het opstellen van een Maatschappelijke Agenda (MAG). In deze MAG staan de prioriteiten voor het jaar en staan concrete acties om met elkaar aan de geprioriteerde doelen te werken. De MAG is van ons allemaal: tientallen professionals en inwoners hebben meegedacht om een zo concreet en compleet mogelijke agenda neer te zetten.
Het gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van deze acties en het samen werken aan de gemeenschappelijke bedoeling is een compleet nieuwe werkwijze en vraagt om een andere manier van denken en samenwerken. Het programma transformatie is dus ingericht als MAG, en de doelenboom biedt inzicht in alle doelen en acties die we de aankomende jaren willen gaan uitvoeren. Elk jaar wordt er in de programmabegroting van opvolgend jaar nieuwe prioriteiten vastgesteld, zo kunnen we optimaal inspelen op actualiteit en hebben alle samenwerkingspartners vroeg duidelijk wat de prioriteiten voor aankomend jaar worden. Regionaal wordt er aangesloten bij trajecten/projecten die het beste passen bij de lokale prioriteiten/opgaven van Twenterand.

Doel: Omkijken naar elkaar

Doel: Thuis is het fijn en veilig

Doel: Iedereen doet mee

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Meer jeugdigen groeien thuis/in een thuisomgeving op

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Overzicht interventies Sociaal Domein

Omschrijving

POH Jeugd: de praktijkondersteuners jeugd voorzagen in 2023 bij vrijwel alle Twenterandse huisartsen duidelijk in een behoefte. De POH'ers hebben structureel extra uren gekregen.
NPO Onderwijs: de komende periode komt er landelijk 8,5 miljard euro vrij om door corona opgelopen achterstanden in het onderwijs terug te dringen. Ook de gemeente krijgt hiervoor geld. We zijn met scholen in gesprek over een zo goed mogelijke besteding van deze middelen, waarbij de gemeente zoveel mogelijk faciliteert en versterkt wat de scholen doen. Met naast het terugdringen van onderwijsachterstanden ook aandacht voor het mentaal welbevinden van kinderen, jongeren en hun ouders.
Preventieakkoord: de gemeente heeft in 2022 samen met voorliggende partners een concept preventieakkoord opgesteld. Hierbij komen twee van de drie landelijke preventiethema's (overgewicht, roken en alcohol) terug en was er daarnaast ruimte voor lokale accenten. Het preventieplan is in 2023 aangenomen en richt zich op de thema's verleiding en verslaving (roken, drugs, alcohol, vapen e.d.), ontmoeting/eenzaamheid, geldzorgen/armoede en lekker in je vel (overgewicht/mentale gezondheid). In de toekomst vinden deze thema's met bijbehorende acties hun plek in de Maatschappelijke Agenda.
We blijven inzetten op gezinswerk, want we willen jeugdigen en gezinnen laagdrempelig, snel en efficiënt ondersteunen om op die manier een bijdrage te leveren aan vroegsignalering, aan het voorkomen van problemen (preventie), aan het afschalen van zorg en aan normalisering (regionale jeugdhulp). In 2023 heeft het gezinswerk daarom structurele extra uren toegekend gekregen.
Het innovatiefonds is geëvalueerd en omgebouwd tot het stimuleringsfonds.
Vanuit de Specifieke Uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord (SPUK GALA) zijn ook een aantal interventies ingekocht die in 2024 ingezet gaan worden. Het betreft bijvoorbeeld een voorliggende dagstructurering, een zelfhulpportaal, interventies rondom gezonde leefstijl en interventies voor het verbeteren van de mentale gezondheid van onze inwoners. Hierover in de nieuwsbrief sociaal domein meer.
Binnen de uitvoering van IBN en de cultuurverandering rond Transformatie in het sociaal domein wordt ook gewerkt aan de doelen rond de zgn. POK-middelen die wij ontvingen vanwege de Parlementaire ondervragingscommissie kinderopvangtoeslagen (POK). In 2023 is met deze middelen gewerkt aan herstel van vertrouwen in de overheid. Conform VNG-advies is dit begonnen met versterking van de dienstverlening. Bij Wmo en Jeugd is een triage ingesteld zodat inwoners sneller op de juiste plek komen in het voorveld of bij geïndiceerde zorg en niet onnodig lang moeten wachten. Dit heeft al geholpen in het terugdringen van de wachtlijsten. Ook is onderzoek gedaan naar de doorbraakmethode (anders integraal werken), gewerkt aan een inventarisatie t.b.v. een toekomstbestendige toegang en een start gemaakt met een verkenning over "vertrouwen in de overheid", vooral ook in relatie tot het coalitie-akkoord/ collegeprogramma én de visie op (excellente) dienstverlening, zoals mede benoemd in de organisatieontwikkeling. Het komende jaar (2024) zullen op deze thema's nadere concrete stappen gezet gaan worden. De hiertoe gereserveerde middelen zullen hiervoor uit de reserve (ARR) gehaald worden.
Voor interventies als het Scheidingspunt, Meldpunt Geldzorgen en de Hervormingsagenda Jeugd, enz. verwijzen wij naar de doelenbomen Gezondheid, Sociale Zaken en Jeugd.

- Twentse transformatie

Omschrijving

De in 2023 landelijk vastgestelde Hervormingsagenda Jeugd vraagt om zowel regionale als lokale implementatie. We zijn in Twente gezamenlijk opgetrokken in het consultatietraject op de Hervormingsagenda en doen dat ook in de uitvoering.
In de Twentse Samenwerkingsagenda (zie Doelenboom Jeugd) sluiten we zo goed mogelijk aan op de landelijke Hervormingsagenda Jeugd. Belangrijke thema’s zijn:

• Terugdringen residentiële jeugdhulp: zo thuis mogelijk opgroeien.
• Het normaliseren en versterken van het gewone leven.
• Ondersteuning zoveel mogelijk vormgegeven als (groepsgerichte) vrij toegankelijke voorziening in de wijk.
• Het oppakken van problemen in de context van het hele gezin.
• Steviger verbinden van jeugdhulp aan aanpalende domeinen zoals het onderwijs, volwassenen-ggz en bestaanszekerheid, met extra aandacht voor de overgang van 18- naar 18+
• Stevige lokale teams en toegang: het versterken van de kwaliteit en expertise bij de toegang en het toevoegen van (specialistische) expertise.
• Het versterken van de samenwerking met informele steunfiguren,

Behalve de Hervormingsagenda speelt ook de landelijke ontwikkeling van het Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming een rol (zie Doelenboom Jeugd). Deze ontwikkeling richt zich op het slimmer en effectiever organiseren van (de samenwerking in) de jeugdbeschermingsketen. Het Toekomstscenario kent een grote samenhang met de samenwerkingsagenda. Om die reden wordt dit meegenomen in de uitwerking van de actielijnen.

Beleidsdocumenten

Integrale Beleidsnota Sociaal Domein 2019-2023

Wat heeft het gekost

Overzicht van baten en lasten Sociaal Domein

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Doelenboom sociale zaken				
Lasten	23.955.691	23.241.456	19.691.875	878.100
Baten	-21.481.117	-18.668.188	-14.435.164	-1.513.200
Saldo van baten en lasten	2.474.573	4.573.268	5.256.711	-635.100
Doelenboom maatschappelijke ondersteuning				
Lasten	13.067.839	13.201.848	12.885.061	28.091
Baten	-356.633	-334.396	-334.396	0
Saldo van baten en lasten	12.711.206	12.867.452	12.550.665	28.091
Doelenboom gezondheidszorg				
Lasten	2.646.749	2.630.387	2.194.866	0
Baten	-455.521	-435.521	0	0
Saldo van baten en lasten	2.191.228	2.194.866	2.194.866	0
Doelenboom onderwijs				
Lasten	4.703.471	4.223.557	4.382.039	0
Baten	-1.241.054	-1.082.487	-1.082.487	0
Saldo van baten en lasten	3.462.417	3.141.070	3.299.552	0
Doelenboom jeugd				
Lasten	17.446.602	17.796.848	17.950.382	45.000
Baten	-2.130.834	-1.810.113	-665	-1.809.448
Saldo van baten en lasten	15.315.768	15.986.735	17.949.717	-1.764.448
Totaal programma lasten	61.820.351	61.094.096	57.104.223	951.191
Totaal programma baten	-25.665.159	-22.330.705	-15.852.712	-3.322.648
Totaal saldo van baten en lasten	**36.155.192**	**38.763.391**	**41.251.511**	**-2.371.457**
Mutaties reserves db sociale zaken	-605.727	110.120	-79.880	-852.550
Mutaties reserves db maatschappelijke ondersteuning	466.285	174.700	-77.000	-8.660
Mutaties reserves db gezondheidszorg	0	0	0	0
Mutaties reserves db onderwijs	-813.966	-801.516	-183.316	0
Mutaties reserves db jeugd	2.319.288	1.707.618	-47.364	-45.000
Totaal mutatie reserves	1.365.880	1.190.922	-387.560	-906.210
Geraamd resultaat	**37.521.072**	**39.954.313**	**40.863.951**	**-3.277.667**
gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	*-2.608.199*			

Wat heeft het gekost

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten op het programma ‘sociaal domein’ is € 2.608.000 lager dan geraamd. Dit verschil wordt onder andere veroorzaakt door onderstaande gegevens.
Sociale Zaken

- Algemene bijstand - op de algemene bijstand zit een voordeel van iets meer dan €1 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door met name minder personen in de bijstand, IOAW en IOAZ dan begroot (€460k voordeel). Het overige voordeel zit hem in een voordelig BUIG-budget.
- Het participatiebudget laat een voordeel zien van € 95.000. De oorzaak hiervan is puur

volumewerking, er zijn minder verstrekkingen geweest.
- Wat betreft SW Lokaal en SW Groen is er in 2023 sprake van een voordeel van €350.000. Het voordeel wordt mede veroorzaakt door een positieve eindafrekening van Ontplooj van € 104.000 en €30.000 meer vergoeding voor uitgeleend personeel en lagere personeelslasten. Verder is er minder uitgegeven aan meerjarig onderhoud. Totaal een onderschrijding van € 57.000. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken'. De onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd.
- Onder sociale zaken worden ook de budgetten voor Vluchtelingen, Vluchtelingen Oekraïne, Inburgering en de Camping Blekkenhorst verantwoord. Deze budgetten tezamen laten een voordeel zien van €1.200.000. Dit voordeel wordt veroorzaakt door een hogere normvergoeding voor ontheemden dan dat de daadwerkelijke kosten zijn en een voordeel in verband met een andere berekening voor de vergoeding vanuit het COA.

Maatschappelijke Ondersteuning
- Op maatwerkvoorzieningen is er overall een nadeel van €420.000. De oorzaak is te vinden in doordat er abusievelijk bij de prognose een bedrag aan toegerekende lasten is meegenomen.
- De voorzieningen WMO laten een voordeel zien van € 90.000. Dit wordt veroorzaakt door een voordeel van €180.000 door strengere verordening en meer hergebruik van de voorzieningen die terug zijn gekomen. Verder zit er ook een onderschrijding op het innovatiebudget van €30.000 en is er een nadeel van €120.000 op de vervoersvoorzieningen, zoals scootmobielen en andere ZIN.
- Er is voor € 25.000 meer aan eigen bijdrages maatwerkvoorzieningen en opvang WMO ontvangen dan begroot. Dit is een incidenteel voordeel.
- Algemene voorzieningen WMO heeft een voordeel van € 82.500. Dit komt doordat er minder verstrekkingen zijn geweest en een langere afhandeltermijn van meldingen, waardoor mensen uit zichzelf oplossingen en alternatieven zijn gaan zoeken. Daarnaast zijn de consulenten kritischer gaan kijken in combinatie met het feit dat er meer gekeken wordt naar mogelijkheden in het voorliggend veld. Ook hebben er dit jaar minder burgers gebruik gemaakt van de gemeentepolis.
- Eerstelijnsloket WMO en het genotsmiddelenbeleid laten een onderschrijding zien van € 100.000, omdat de plannen niet volledig tot uiting zijn gekomen in 2023. Wat betreft het genotsmiddelenbeleid is hier al structureel op geanticipeerd in de begroting 2024.
- Op de PGB WMO is sprake van een voordeel van € 240.000. Dit voordeel bestaat voor €80.000 uit een voordeel op de PGB's (WMO en HO). Dit komt door een strengere verordening en meer zorg in natura. Verder is er nog een onderschrijding van € 120.000 op het uitvoeringsbudget, omdat niet het gehele bestedingsplan is uitgevoerd. Ook laat de bijdrage aan de Regio Twente op dit budget een onderschrijding van €40.000 zien.
- Het bedrag dat vanuit de 2D's met WMO gemoeid is, zal in de reserve sociaal domein worden gestort.

Gezondheidszorg
- Het onderdeel jeugdgezondheidszorg maatwerkdeel laat in 2023 een nadeel zien van € 87.000. Dit nadeel kan worden verklaard doordat het budget van de POH niet is meegegroeid met het aantal huisartsen dat hier nu actief gebruik van maakt.
- Op de budgetten van Openbare Gezondheidszorg zit een voordeel van €25.000. Dit komt doordat er minder is uitgegeven aan de bestrijding van processierups en tevens niet uitgegeven BREDE Spuk gelden.
- Op het budget voor WVGGZ is een onderschrijding van €40.000. De plannen die voornemens waren zijn niet tot uiting gekomen. Dit gaat hoogstwaarschijnlijk in 2024 gebeuren.

Onderwijs
- Het leerlingenvervoer laat een nadeel zien van € 330.000. Dit komt door een toename van 33 leerlingen. Bij de BERAP leek er een nadeel te ontstaan van €100.000 te ontstaan, maar er is voor gekozen om hier niet op te anticiperen aangezien er in september altijd flinke fluctuaties in de aantallen kunnen ontstaan i.v.m. het begin van het schooljaar. Echter nam het aantal leerlingen met 32 toe ten opzichte van waarop geprognosticeerd was. Dit, in combinatie met de 15% stijging van het vervoerstarief, heeft tot de overschrijding geleden.

Jeugd
- Als gevolg van het woonplaatsbeginsel, waarin Twenterand voor 50 minder jeugdigen met jeugdbescherming verantwoordelijk is, kent het budget voor jeugdbescherming een voordeel van €250.000. Op het gebied van Maatwerkdienstverlening 18- is sprake van een nadeel van €180.000. Dit wordt veroorzaakt door de afwikkeling van de reële tarieven. Per saldo kent Jeugdhulp een onderschrijding van €70.000.
- Van de centrumgemeente Almelo is een bedrag van € 320.000 ontvangen inzake beschermd wonen. In de afgelopen jaren zijn in de regio minder kosten gemaakt dan de ontvangen rijksbijdrage.

De verschillen zijn verdeeld over de regio. Deze middelen zijn benodigd voor doorontwikkeling en doordecentralisatie beschermd wonen (een wettelijke verplichte taak), daarom zijn deze gelden in de reserve sociaal domein gestort.

- Op individuele voorzieningen natura jeugd is een onderschrijding van € 210.000, omdat er begroot was op een groter aantal jeugdigen. Daarnaast is de € 100.000 die beschikbaar is gesteld voor verblijfskosten niet aangewend.
- Het bedrag dat vanuit de 2D's met Jeugd gemoeid is, zal in de reserve sociaal domein worden gestort.

Programma Ruimte

Inleiding Programma Ruimte

Inleiding

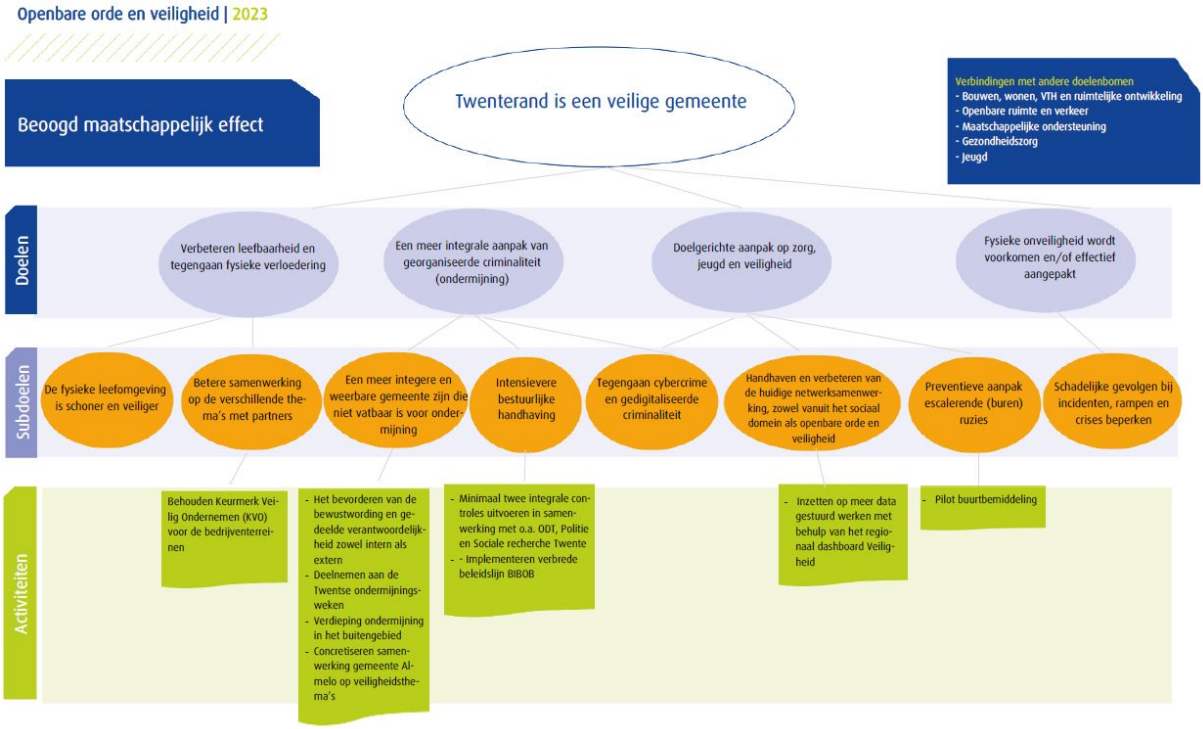
Openbare Orde en Veiligheid
Het concretiseren van de samenwerking met Almelo is ingevuld door het gezamenlijk organiseren van controles. Het Bibob-beleid is vorig jaar opgesteld en vastgesteld. In 2024 zal hier verder invulling aan worden gegeven. Ook is deelgenomen aan het 2-jaarlijkse onderzoek de Veiligheidsmonitor. De resultaten van dit onderzoek worden in 2024 verwacht. De pilot buurtbemiddeling is samen met Mijande wonen opgestart. Avedan gaat de uitvoering verzorgen.
Openbare Ruimte en Verkeer
Het gemeentelijk water- en rioleringsplan 2024-2028 is in 2023 opgesteld en door de raad vastgesteld. In dit plan is klimaatadaptatie ook megenomen.
In 2023 moesten we aan de slag met een toekomstgerichte visie op Mobiliteit voor Twenterand en het Gronestructuurplan. Vanwege personele wisselingen en krapte is dat niet gelukt. Het werken met de omgevingswet is nieuw en vraagt meer aandacht. Beide plannen hebben vertraging op gelopen.
Een aantal gemeentelijke projecten in de openbare ruimte hebben vertraging opgelopen. Dit heeft verschillende oorzaken: vertraging door wachttijden bij netwerkbeheerders, personele wisselingen, langdurige ziekte en onderbezetting en als laatste samenwerking met andere partijen zorgt voor meer afstemming en dit kost meer tijd. De verwachting is dat we hier ook in 2024 en verder mee te maken gaan hebben
Duurzaamheid, milieu en VTH
Uitvoering Klimaat en Energie - In juni 2019 is het nationale Klimaatakkoord ondertekend. In de jaren daarna is op verschillende punten aanvullend landelijk klimaat- en energiebeleid opgesteld. Het klimaat- en energiebeleid wordt steeds veelomvattender. Nederland streeft nu naar 55% CO2-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. Dit brengt nieuwe taken met zich mee voor gemeenten. Vanaf 2022 ontvingen gemeenten van het rijk een bijdrage voor de uitvoering van de taken uit het Klimaatakkoord. Die middelen zijn bedoeld voor de opbouw van een gemeentelijke uitvoeringsorganisatie voor de uitvoering van deze klimaattaken. Gemeenten hebben namelijk een belangrijke regierol gekregen in de uitvoering van de energietransitie. De ontwikkeling voor het uitvoeren van nieuwe en complexe gemeentelijke taken voor de energietransitie (zoals de Regionale Energiestrategie, de wijkaanpak, verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed) en andere taken vragen veel capaciteit en ook nieuwe kennis en innovatie binnen de organisatie. In 2023 is – met het ontvangen budget uit de SPUK uitvoering Klimaattaken - gewerkt aan het opbouwen van een team energie binnen het werkprogramma duurzaamheid. Energiearmoede en de betaalbaarheid van de energierekening voor een deel van onze inwoners vroegen ook onze aandacht. De taken van gemeenten zijn ook breder geworden. Zo wordt het raakvlak met andere opgaven steeds duidelijker en wordt energie steeds meer randvoorwaardelijk bij ruimtelijke ontwikkelingen. Energie en netcongestie hebben effect:
bij Economische ontwikkeling (verduurzamen bedrijven(terreinen) en het lokale vestigingsklimaat); bij Wonen en Maatschappelijk vastgoed (Routekaart verduurzamen maatschappelijk vastgoed) en bij Mobiliteit (laadinfrastructuur). In de regio was er daarom meer afstemming en samenwerking nodig met netbeheerders, provincie, bedrijven en kennisinstellingen/onderwijs. Extra aandacht was er in 2023 ook voor gemeentebrede communicatie over de verschillende thema's van duurzaamheid, zoals het besparen van energie en het isoleren van de woning.
Circulaire economie - Twenterand werkt toe naar een circulaire economie in 2050. Als tussendoel streven we ernaar om in 2030 50% minder niet-hernieuwbare grondstoffen te gebruiken. We doen dit door o.a. te blijven zoeken naar mogelijke verbeteringen in de grondstoffencyclus. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het zoeken naar betere recycle opties van huishoudelijk afval- en grondstoffenstromen. Landelijke en externe ontwikkelingen zorgen voor nieuwe uitdagingen op dit gebied. Marktprijzen voor (secundaire) grondstoffen fluctueren en hebben negatieve en positieve invloeden. Ook is er in 2023 een regionaal koersdocument voor de Circulaire Economie voor Twentse gemeente ontwikkeld met hoofd- en subdoelen. Deze wordt verder uitgewerkt naar een lokale invulling bij inkoop, aanbesteden en projecten.
Klimaatadaptatie - Het thema klimaatadaptatie wordt behandeld onder de doelenboom Openbare ruimte en verkeer.
Omgevingsbeleid - De thema’s (energie, warmte en klimaatadaptatie) moeten een plek krijgen in het omgevingsbeleid van de gemeente. De ruimtelijke afwegingen die met de RES, klimaatadaptatie, bodem en water en andere opgaven samenhangen, vragen om democratische besluitvorming van o.a. gemeenten en provincie. Uiteindelijk besluiten raads- en statenleden over de ruimtelijke consequenties van de Regionale Energie Strategie Twente via het Omgevingsbeleid en de daarbij

horende Omgevingsvisie, Omgevingsprogramma's en Omgevingsplannen. Zie hiervoor de doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkelingen en VTH.
Klimaatadaptatie is ook een belangrijk klimaatthema. In het Gemeentelijk Rioleringsplan is hier al rekening mee gehouden. In gemeentelijke projecten, zoals het plan Mozaïek, en de Centrumvisie Vriezenveen, wordt rekening gehouden met bijvoorbeeld hittestress door meer vergroening. In 2023 werd verder gewerkt aan een gemeente die klimaatadaptief is ingericht. Het streven is om in 2050 klimaatbestendig te zijn.

Een onderwerp wat nog steeds een enorme impact heeft voor bewoners is de problematiek rondom het Kanaal Almelo – de Haandrik. Vanwege schade aan hun panden en de nog onzekere situatie m.b.t. de schadeafhandeling leven veel gedupeerde bewoners langs het kanaal Almelo - de Haandrik in grote zorgen en onzekerheden. De problematiek rondom het kanaal zorgt ook voor financiële risico's in relatie tot de gemeentelijke begroting. Daarnaast vergt de problematiek ook de komende jaren voortdurend capaciteit vanwege het herstellen van beschadigde objecten en het structurele onderhoud aan de boorvoorzieningen langs het kanaal. Tevens bestaat het risico dat er door de gemeente kosten gemaakt moeten worden die nog niet zijn voorzien of nog niet te voorzien zijn. Maar ook om mogelijke kosten van netwerkbeheerders, wanneer de door hen aangevraagde vergunning of instemming wordt geweigerd. Dit omdat de gemeente schade, die mogelijk door hun werkzaamheden zou kunnen optreden, wil voorkomen. Daarnaast leidt de gemeente zelf financiële schade aan de eigen infrastructuur, omdat deze buiten het onverplichte deel van de schaderegeling van de provincie valt. Denk bijvoorbeeld aan de Noorderweg. Ook qua capaciteit heeft dit impact.
Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkelingen en VTH
De opgaven voor de gemeente Twenterand in het ruimtelijke domein zijn groot. Ook in 2023 hebben we gewerkt aan de voorbereiding voor de invoering van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) zodat deze per 01/01/2024 soepel kan verlopen. In 2023 hebben we veel tijd besteed aan de voorbereiding voor de invoering van deze nieuwe wetten. Beide wetten zijn geen 'plug-and-play". De hoeveelheid werk en de manier van werken veranderen. Het reguliere werk en het maatwerk zal in het begin meer tijd gaan kosten. Uiteindelijk is integraler werken efficiënter en kan op termijn voordelen opleveren. Het werk en de rollen van de medewerkers zullen de komende jaren veranderen. Er zal meer werk in het voortraject van een aanvraag zitten, door onder meer het bespreken van het ingediende 'concept verzoek, voorheen het 'vooroverleg' genoemd, en er zal meer werk achteraf zijn, in de vorm van toezicht en handhaving.
De verwachting is dat de wet WKB impact gaat hebben op de benodigde capaciteit door het wegvallen van de bouwtechnische toets. Wat de impact zal gaan worden is moeilijk te voorspellen. De verplichte inschakeling van een kwaliteitsborger door de aanvrager/bouwer voor veel bouwactiviteiten zal naar verwachting voor problemen zorgen. In de loop van 2023 werd wel duidelijk dat er te weinig kwaliteitsborgers zijn. In 2024 moet meer duidelijk worden wat de impact van de invoering van deze wet is.
De Omgevingsvisie 1.0 is eind 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. In 2023 hebben we uiteindelijk geen actualisatie van de Omgevingsvisie gerealiseerd. De capaciteit hiervoor is ontoereikend geweest. Dit geldt even zozeer voor de gebiedsprogramma's. In 2023 is wel volop gewerkt aan het bouwen van het Omgevingsplan. Het onderdeel wonen is opgepakt en uitgewerkt. Met de Woonvisie als basis zetten we in op het ontwikkelen van inbreidingslocaties en zoeken we naar uitbreidingslocaties voor wonen en werken. We willen daarbij ook een regionale rol vervullen. Twenterand staat voor een woningbouwopgave. Om de doelgroepen op de woningmarkt goed te helpen is het nodig de juiste kwaliteit woningen te bouwen en doorstroming op de woningmarkt te bevorderen. In 2023 zijn we gestart met het maken van een Programmaplan Woningbouw. Hierin moeten de verschillende thema's samen komen. De sleutelgebieden/projecten, dit zijn aangewezen gebieden waar een woningbouwimpuls kan worden gerealiseerd worden in het programmaplan mee genomen.
Projecten 2023
In 2023 zijn projecten gestart onder andere de revitalisering van de Oale Bouw in Westerhaar, woningbouw in Vroomshoop Oost en het realiseren van woningen bij Mozaiek in Vriezenveen. Ook zijn er in 2023 projecten afgerond onder andere de verduurzaming van het gemeentehuis. Ook is in 2023 zwembad De Stamper in Vriezenveen opgeleverd en feestelijk geopend. Meer informatie staat in de doelenboom Bouwen, Wonen, Ruimtelijke ontwikkelingen en VTH.

Doelenboom Openbare orde en veiligheid

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Twenterand is een veilige gemeente

Doel: Verbeteren leefbaarheid en tegengaan fysiek verloedering

Doel: Een meer integrale aanpak van georganiseerde criminaliteit (ondermijning)

Doel: Doelgerichte aanpak op zorg, jeugd en veiligheid

Doel: Fysieke onveiligheid wordt voorkomen en/of effectief aangepakt

Wat hebben we bereikt

Subdoel: De fysieke leefomgeving is schoner en veiliger

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoeringsprogramma VTH

Omschrijving

Het Uitvoeringsprogramma VTH is vastgesteld door de raad en in 2023 zijn er middelen beschikbaar gesteld voor een vierde boa. Het jaarverslag 2023 is inmiddels beschikbaar gesteld aan de raad.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Een meer integere en weerbare gemeente zijn die niet vatbaar is voor ondermijning

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Het bevorderen van de bewustwording en gedeelde verantwoordelijkheid zowel intern als extern

Omschrijving

Ondermijning of georganiseerde misdaad behelst veel vormen van criminaliteit. Kortgezegd komt het er op neer dat de boven- en onderwereld zich mengen doordat criminelen gebruik maken van legale diensten. Zo vragen ze subsidies of vergunningen aan, starten bedrijven en kopen of huren panden. Voorbeelden van ondermijning zijn drugshandel, witwassen, mensenhandel en zorgfraude. De veiligheid en leefbaarheid in een gemeente verslechteren en het vertrouwen in de overheid en de rechtstaat worden langzaam maar zeker aangetast als gevolg van ondermijning. Ondermijning komt overal voor, ook in Twenterand.
We werken aan de bewustwording van onze eigen organisatie en de ondernemers en inwoners van de gemeente Twenterand en scherpen we lokale regelgeving aan, zoals beleidsregels of de APV, waar dit een positief effect kan hebben op het tegengaan van ondermijning.
De gemeente Twenterand is aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem. In 2023 zijn er 13 meldingen via Meld Misdaad Anoniem binnengekomen, waarbij de meeste betrekking hadden op drugshandel.

- Deelnemen aan de Twentse ondermijningsweken

Omschrijving
Het tegengaan van ondermijning is iets dat we niet alleen kunnen. We werken daarom nauw samen met ketenpartners zoals het RIEC Oost-Nederland en de politie en blijven onderzoeken op welke gebieden we samen een front kunnen vormen. In Twente worden er jaarlijkse enkele thema weken georganiseerd waarin een ondermijningsthema centraal staat. Hier namen we als gemeente Twenterand ook in 2023 aan deel met bijv. een integrale controle in die week.

- Verdieping ondermijning in het buitengebied

Omschrijving
Twenterand is voor criminelen een interessant gebied mede door het grote buitengebied rondom de dorpen. Op dit buitengebied willen we structurele aandacht vestigen. In 2023 heeft er een onderzoek plaatsgevonden op ondermijning in het buitengebied. Dit moet nog omgezet worden in een actieplan. Hier wordt in 2024 aan gewerkt.

- Concretiseren samenwerking gemeente Almelo op veiligheidsthema's

Omschrijving
Het grondgebied van de gemeente Twenterand en Almelo vormt het werkgebied van het politiebasisteam Noord-Twente. Hierdoor is er veel afstemming en samenwerking met de gemeente Almelo op het terrein van openbare orde, veiligheid en de aanpak van ondermijning. In 2023 hebben we twee integrale controles georganiseerd samen met de gemeente Almelo.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Intensievere bestuurlijke handhaving

In 2023 hebben we ons beleid voor Bibob vernieuwd. Met dit instrument zijn we beter in staat om de criminele inmenging in legale activiteiten met ons uit te sluiten. Dit kunnen we doen omdat met het nieuwe beleid op meerdere beleidsterreinen het screenen van personen, ondernemingen en organisaties mogelijk is. Met het nieuwe beleid kunnen we potentiële inmenging vanuit elk domein screenen. In 2024 wordt de uitvoering in onze organisatie verder uitgerold.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Minimaal twee integrale controles uitvoering in samenwerking met o.a. ODT, Politie en Sociale Recherche Twente

Omschrijving
Vanuit de gemeente organiseren en coördineren we jaarlijks minimaal 2 integrale controles. Dit zijn controles in de gemeente Twenterand waarbij externe ketenpartners zoals ODT, politie, NVWA, Douane en de Sociale Recherche Twente (SRT) aansluiten. In 2023 hebben er 3 integrale controledagen plaatsgevonden (thema's: horeca / bedrijfsverzamelgebouwen / autogaragebedrijven).

- Implementeren verbrede beleidslijn BIBOB

Omschrijving

In november 2023 is het Bibob-beleid vastgesteld door de raad en in de begroting 2024 is capaciteit beschikbaar gesteld voor de implementatie hiervan.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Handhaven en verbeteren van de huidige netwerksamenwerking, zowel vanuit het sociaal domein als openbare orde en veiligheid

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Inzetten op meer data gestuurd werken met behulp van het regionaal dashboard Veiligheid

Omschrijving
Er is steeds meer informatie beschikbaar zoals data vanuit het regionale dashboard veiligheid en specifieke informatie van veiligheidspartners. We gebruiken deze informatie sporadisch, maar willen hier meer op inzetten. Door de cijfers structureel te analyseren kunnen we hier meer en slimmer gebruik van maken en verbeteren we onze informatiepositie. Als gemeente Twenterand hebben we in het najaar van 2023 deelgenomen aan de Veiligheidsmonitor. De veiligheidsmonitor is een landelijk 2-jaarlijks onderzoek dat wordt uitgevoerd door I&O Research en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). In deelnemende gemeenten wordt een vragenlijst verspreid onder een geselecteerd aantal adressen. Hierin staan vragen als: Hoe veilig of onveilig voelt u zich? Wat vindt u van uw buurt? Hoe denkt u over de politie? Ook zijn vragen over thema's zoals mensenhandel en ondermijning opgenomen in de vragenlijst. In Twenterand hebben 2400 adressen de vragenlijst ontvangen. De respons op de vragenlijst was circa 30%. De eerste resultaten worden in maart 2024 verwacht. De uitkomsten gebruiken we onder andere voor het nieuwe Integraal Veiligheidsbeleid in 2025.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Preventieve aanpak escalerende (buren)ruzies

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Pilot buurtbemiddeling

Omschrijving
In 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met de Pilot Buurtbemiddeling voor 2 jaar. Dit project is een samenwerking met woningcorporatie Mijande Wonen en wordt uitgevoerd door Avedan. Begin 2024 is de pilot gestart.

Metingen

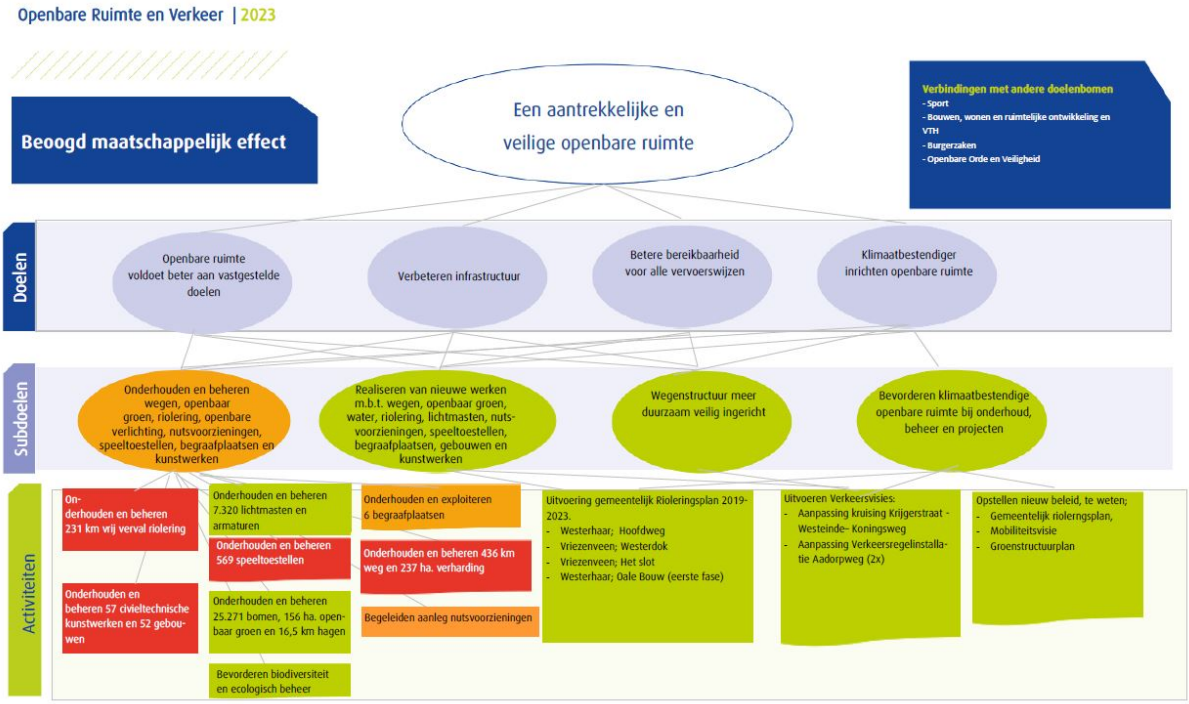
Beleidsdoelen	2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Aanpak woninginbraken							
Woninginbraken	16	27	20	30	40	45	Politie
Geregistreerde diefstal van (brom/snor)fietsen in Twenterand	55	53	42	34	52	46	Politie
Bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit							
Nieuwe BIBOB-onderzoeken	0	1	0	0	0	3	
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH							
Aantal te laat verleende vergunningen voor B of C evenementen	0	0	0	0	0		eigen gegevens
Aantal verleende vergunningen voor evenementen							
Aantal controles A/B-evenementen	17	23	11	2	36		eigen gegevens
Aantal controles C-evenementen	3	1	1	1	2		eigen gegevens
Aantal controles Drank- en Horecawet (leeftijdscontrole)	0	19	4	12	16		eigen gegevens
Aantal geïnde bestuurlijke boetes	nnb	0	0	0	1		eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	154	231	270	240	113		eigen gegevens

* zo min mogelijk

** Bibob onderzoeken zijn situationeel en daarom niet te plannen

Doelenboom Openbare ruimte en verkeer

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte

Doel: Openbare ruimte voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsnormen

Per taakveld (openbaar groen, riolering enz.) is vastgelegd aan welke kwaliteitseisen het onderhoud en beheer moeten voldoen. De manier waarop dat is vastgelegd is een beleids-/beheerplan. Daarmee wordt duidelijkheid gegeven aan de gemeenteraad en aan inwoners.

Doel: Verbeteren infrastructuur

Per jaar wordt gekeken welke nieuwe infrastructurele werken worden gerealiseerd. Op basis van het beschikbare budget worden de hoogst geprioriteerde werken uitgevoerd.

Doel: Betere bereikbaarheid voor alle vervoerswijzen

Hiermee wordt bedoeld dat voor auto, fiets, trein en bus wordt geprobeerd het voorzieningenniveau minimaal op hetzelfde niveau te houden. Vooral voor bus en trein wordt geprobeerd dat middels overleg (ook in regionaal verband) te realiseren en mogelijk te verbeteren.

Doel: Klimaatbestendiger inrichten openbare ruimte

Bij werkzaamheden in de openbare ruimte zal rekening worden gehouden met klimaatadaptatie. Het gaat er om dat bij de uitvoering van onderhoud en beheer en ook bij projecten de openbare ruimte klimaatbestendiger wordt ingericht.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Bevorderen klimaatbestendige openbare ruimte bij onderhoud, beheer en projecten

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Opstellen nieuw beleid
  Omschrijving

Opstellen nieuw gemeentelijk rioleringsplan
In 2023 is een nieuw Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan opgesteld met een looptijd van 2024-2028 . In het plan zijn het gemeentelijk beleid over water en riolering, het onderhoud en beheer van de riolering en de verbeteringswerkzaamheden en -projecten inclusief de financiële onderbouwing van de rioolheffing vastgelegd. Ook is het onderwerp klimaatadaptatie opgenomen in het plan. De gemeenteraad heeft het plan in december 2023 vastgesteld.
Opstellen nieuw Mobiliteitsvisie
Het huidige Gemeentelijk Mobiliteitsplan heeft een looptijd tot 2025. Een aantal thema's op dit gebied is volop in ontwikkeling en vraagt om herziening van dit Mobiliteitsplan. Denk daarbij aan onderwerpen zoals duurzame mobiliteit (b.v. plaatsing van laadpalen en realiseren van snelle fietsverbindingen) en ook de risico gestuurde verkeersveiligheidsaanpak. Vanwege personele wisselingen, ziekte en onderbezetting is het opstellen van deze visie vertraagd.
Opstellen Groenstructuurplan
De Omgevingsvisie 2.0 vraagt om gemeentelijk beleid op dit onderwerp. Het groenstructuurplan dient als onderlegger voor de nieuwe Omgevingsvisie 2.0. In het groenstructuurplan wordt aangegeven welke groenstructuren we als gemeente van belang vinden en hoe we daar mee om denken te gaan. Dit onderwerp is in 2023 nader uitgewerkt. Omdat het werken met de Omgevingswet nieuw is en dit extra aandacht vraagt, heeft dit onderwerp enige vertraging opgelopen. In het eerste kwartaal van 2024 wordt dit afgerond.

- ## Uitvoering gemeentelijk rioleringsplan 2019-2023 - Riolering klimaatverandering (onderdeel agenda duurzaamheid)

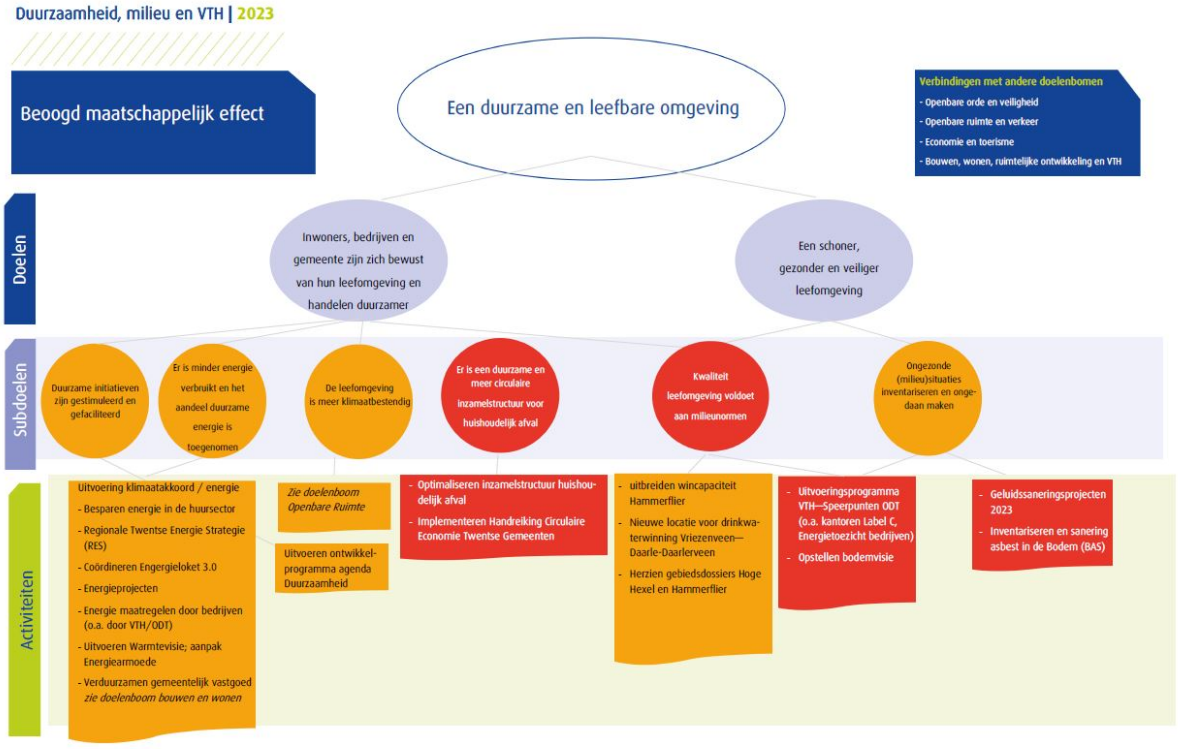
Omschrijving
Zoals al gemeld in de BERAP 2023 hebben enkele gemeentelijke projecten in de openbare ruimte vertraging opgelopen. Dat komt door verschillende oorzaken:
-de wachttijd bij de netwerkbeheerders (zoals Enexis) is opgelopen van 3 maanden naar minimaal een 1/2 jaar-3/4 jaar voor aanpassingen aan het net; dat geeft bijvoorbeeld vertraging bij een project in het Westerdok in Vriezenveen.
- bouw en verduurzaming door Mijande Wonen; we stemmen de projecten op elkaar af, zodat eerst Mijande aan de slag gaat en wij daarna in de openbare ruimte aanpassingen doorvoeren.
- op verzoek van ondernemers zijn de werkzaamheden aan Hoofdweg tussen de Wollegrasstraat en de rotonde in Westerhaar uitgesteld (uitvoering 2024).
- Project Schout Doddestraat en omgeving wordt gefaseerd uitgevoerd / deels uitgesteld in verband met het project Zwembad. Daardoor is de uitvoering vertraagd.
- diverse personele wisselingen, langdurige ziekte en onderbezetting leiden tot vertragingen.
Dit alles heeft gevolgen voor de (tijdige) uitvoering van de gemeentelijke projecten m.b.t. riolering en wegen.

Metingen

Beleidsdoelen	2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Metingen verkeer							
verkeersongevallen waarbij doden zijn gevallen	1	1	1	3	1	2	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen met gewonden	31	41	30	35	30	25	BLIQ verkeersveligheid rapportage
verkeersongevallen	134	146	135	131	133	186	BLIQ verkeersveiligheid rapportage

Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Een duurzame en leefbare omgeving

Doel: Inwoners, bedrijven en gemeente zijn zich bewust van hun leefomgeving en handelen duurzamer

Onder duurzaamheid verstaan we het verbeteren van de balans tussen sociale, ecologische en economische ontwikkeling, waar bij ook effecten voor toekomstige generaties en effecten elders ter wereld worden meegenomen. In de Omgevingsvisie Twenterand 1.0, die in december 2021 is vastgesteld door de raad, zijn de lange-termijn doelen voor een duurzamer Twenterand opgenomen: we werken aan een meer circulair, klimaatbestendig en energieneutraal Twenterand in 2050.

Doel: Er is een schoner, gezonder en veiliger leefomgeving voor mensen

Het gaat hier om het bewaken en verbeteren van de leefomgevingskwaliteit voor bewoners.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Duurzame initiatieven zijn gestimuleerd en gefaciliteerd

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoeren Ontwikkelprogramma Agenda Duurzaamheid 2018—2022

Omschrijving
In de periode 2018-2022 vormde de Agenda duurzaam Twenterand de basis voor de gemeentelijke inzet op de onderwerpen energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie. In 2023 is de Agenda duurzaam Twenterand 2018-2022 geëvalueerd en is de raad hierover geïnformeerd. De ambities en doelen uit de Agenda staan opgenomen in de gemeentelijke Omgevingsvisie 1.0. Hiermee is de Agenda duurzaam Twenterand overgegaan naar een werkprogramma duurzaamheid, gebaseerd op de uitvoering van de taken uit het Klimaatakkoord.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoering Klimaatakkoord/energie

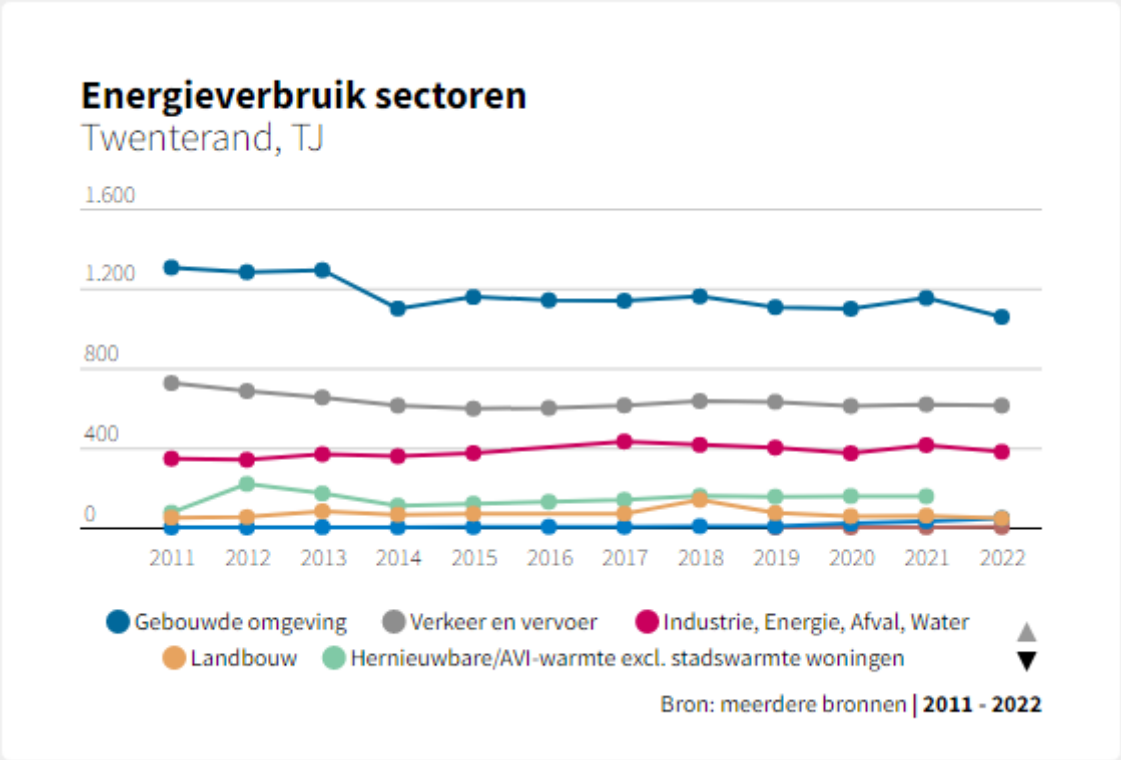
Omschrijving
Vanaf 2023 tot en met 2030 krijgen gemeenten meer uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. De rijksbijdrage (Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)) voor Twenterand is in totaal € 1.702.816 voor 2023, 2024 en 2025, uitgekeerd in drie tranches, te beginnen vanaf mei 2023. Voor 2023 ontving de gemeente van het rijk € 562.503,-. Er is geen effect op de gemeentelijke begroting en de verantwoording loopt via SiSa. Deze middelen zijn bedoeld voor de uitvoeringskosten (personeel en extern advies). Het gaat om o.a. taken voor het verduurzamen van de Gebouwde omgeving (verduurzamen huur-koop-utiliteitsbouw), Opwek hernieuwbare energie en RES, Duurzame mobiliteit (laadinfra) etc. De VNG heeft hierover afspraken gemaakt met het Rijk om bij gemeenten een stevige uitvoeringsorganisatie te kunnen inrichten. De in 2023 ontvangen klimaatgelden zijn ingezet voor de opbouw van een team Duurzaamheid/energie met vaste fte's, inhuur communicatie en projectleider ATT/Smart Energy Hub. Het vraagt ook extra inzet op (financieel) overzicht van alle ontvangen budgetten en organisatie in een werkprogramma duurzaamheid (beleidsvorming, uitvoering, financiering en control).

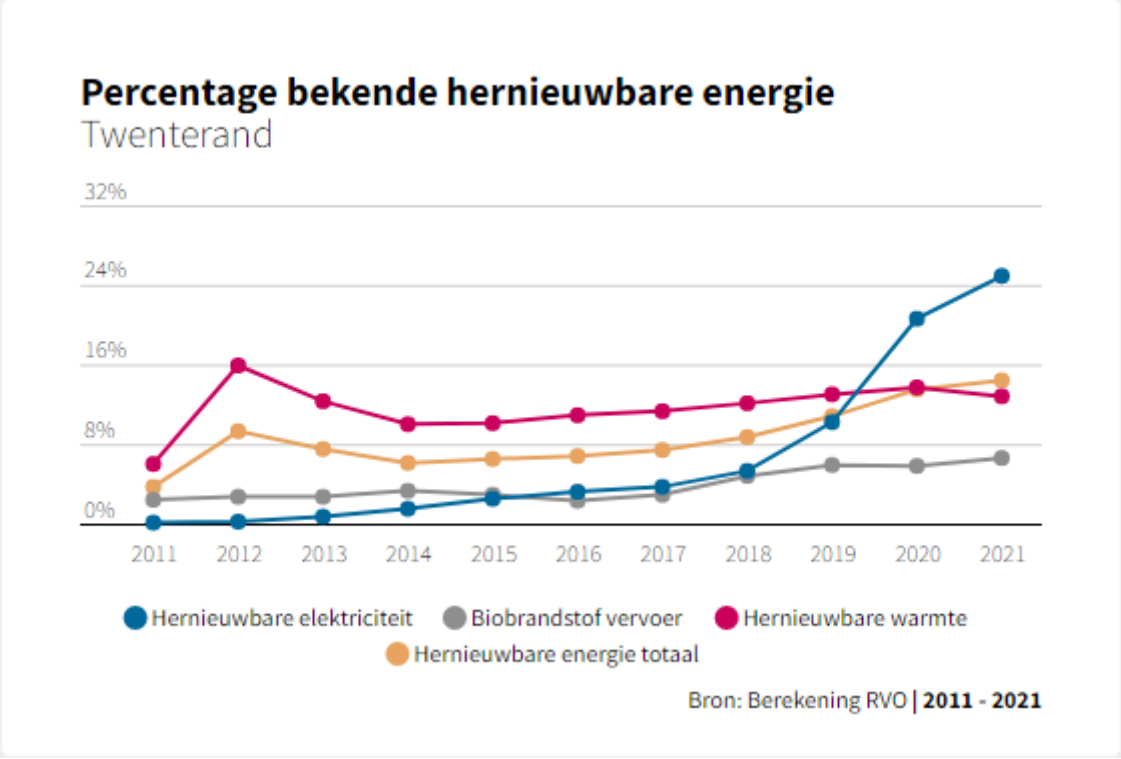
- Besparen energie in de huursector

Omschrijving
Samenwerken met Mijande Wonen: Via de prestatieafspraken die de gemeente met Mijande maakt (o.a. afspraken over woningkwaliteit en duurzaamheid /warmtetransitie huurwoningen) streven we naar energie besparen en duurzame energie in de huursector. In 2023 is een nieuwe Uitvoeringsagenda prestatieafspraken Mijande Wonen 2023 - 2024 vastgesteld. De focus in deze Uitvoeringsagenda ligt op het verduurzamen van bestaande woningen met slechte energieprestaties door het uitvoeren van grote maatregelen zoals het isoleren van de woningen. Maar ook met kleine maatregelen zoals het aanbrengen van tochtstrips en radiatorfolie door de energievakman van Mijande Wonen.

- Deelnemen Regionale Energie Strategie (RES) Twente

Omschrijving
Twenterand neemt deel in de Regionale Energie Strategie Twente (RES Twente) en sluit aan bij de doelen van het Klimaatakkoord (in 2030: 49% CO2-emissiereductie ten opzichte van 1990 en in 2050: minimaal 80-95% CO2-emissiereductie).
Stand van zaken 2023 Twenterand - In 2021 werd in Twenterand circa 40 GWh aan hernieuwbare elektriciteit opgewekt, door zon op dak en zon op veld (bron: Klimaatmonitor). Het % hernieuwbare energie in 2021 was 14,4%; inclusief toedeling vanuit Twence was dat 20,2%. De onderstaande figuren tonen de langjarige trend in het energiegebruik (licht dalend energiegebruik, vooral in de gebouwde omgeving) en het percentage hernieuwbare energie in Twenterand (een stijgend aandeel hernieuwbare elektriciteit) (bron: Klimaatmonitor https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/dashboard/).

De gemeenteraad heeft in juli 2021 de Regionale Energiestrategie Twente 1.0 vastgesteld, met daarin een bijdrage van 82 GWh vanuit Twenterand in een “energiemix”. De voorkeursvolgorde voor de opwek van duurzame energie tot 2030 is door de raad gegeven: maximaal zon op dak, zon op (te ontwikkelen) zandwinplassen, windenergie (onder randvoorwaarden). In het Beleidskader duurzame energie Twenterand werd dat vertaald en in beleid vastgesteld door de raad op 25 april 2023. Dit beleid biedt o.a. ruimte voor erfmolens met een tiphoogte tot 35 meter en zonnevelden tot 1 ha. Aandachtspunten voor de invulling van windenergie (grootschalig) in het ATT gebied zijn ook opgenomen in het Beleidskader duurzame energie en in de aandachtspunten die de raad heeft meegegeven in moties en amendement. Het beleidskader is een bouwsteen voor onze Omgevingsvisie / Omgevingsplan via het spoor Omgeving (doelenboom BoWoRo)

De samenwerking ATT wind tussen 3 gemeenten en provincie is in 2023 doorgezet, na akkoord van de raad eind 2022. In 2023 is een advies opgesteld over de mogelijke ontwikkelvarianten (vormen van samenwerking en eigenaarschap) voor wind in het ATT-gebied. Vertegenwoordigers van direct omwonenden, grondeigenaren, energiecoöperaties, ondernemers en andere betrokkenen zijn gevraagd om mee te denken over de ontwikkelvarianten. Ook zijn enkele windexcursies georganiseerd (op 24 en 25 maart 2023 voor raadsleden). Het advies werd in november 2023 aan de raad voorgelegd. De voorkeur voor een lokale samenwerking tussen lokale partijen (publiek en collectief privaat) is door de raad vastgesteld. Het alternatief voor deze variant was het uitschrijven van een Maatschappelijke Tender. Op basis van het vastgestelde voorkeursalternatief voor een lokale PPS samenwerking is opdracht gegeven aan een onafhankelijk verkenner om mogelijke lokale samenwerkingspartners in kaart te brengen. Verder is door de 3 ATT gemeenten en de provincie een gezamenlijk ontwikkelkader vastgesteld, waarin ambitie, technische uitgangspunten en uitgangspunten voor lokaal eigendom zijn opgenomen. Met het besluit over het vervolg van de ontwikkeling van wind in het ATT gebied heeft de raad in november 2023 ingestemd met een ambitie bandbreedte van 120-180 GWh voor het totale ATT gebied en een bijdrage daarin op Twenterands grondgebied van 3-5 windturbines. De raad heeft vragen en punten meegegeven voor de volgende stappen in het (langjarige) proces.
De lokale uitvoering van de RES kampt met vertraging (landelijk én in Twente), en daarmee stagneert de ontwikkeling van wind- en zonneprojecten. In zomer 2023 is de voortgangsrapportage RES Twente opgeleverd (Brief (energiestrategietwente.nl) waarin de stand van zaken in het bereiken van de doelen in Twente aan werd gegeven. Ambtelijke werd de samenwerking tussen RES Twente en het programma Nieuwe Energie Overijssel gevonden in maandelijkse werkplaatsen Twente. Hier werd in verschillende werkgroepen en op verschillende thema's samengewerkt en informatie uitgewisseld. Het concept RES Twente 2.0 werd in mei 2023 aan de raden aangeboden. Aanvankelijk was het de bedoeling dat de ontwerp RES 2.0 in juli 2023 zou worden opgeleverd. Maar 2023 was een jaar waar aan ene kant het proces RES 2.0 vertraagde, en aan de andere kant er veel discussie en ontwikkelingen waren in de regio en de provincie doordat de provincie (ruimtelijke en programmatische) regie pakte op het beleid voor zonnevelden en windenergie. In 2023 zijn ook de adviezen van het inwonersforum Twente en de Meedenktank van maatschappelijke partners voor de RES opgesteld en aan de RES aangeboden.

- Coördineren Energieloket met de Energiecoaches

Omschrijving
Het lokale Energieloket heeft een belangrijke rol in de uitvoering van de Warmtevisie. Via informatie en communicatie door het Energieloket op de website van de gemeente Twenterand en met de inzet van persoonlijk advies van de vrijwillige energiecoaches in Twenterand, stimuleren en ondersteunen we inwoners. Inwoners hebben 109 keer gebruik gemaakt van de mogelijkheid om in gesprek te gaan met een energiecoach in 2023. Sinds de communicatiecampagne die is opgestart in november 2023 is er een toename zichtbaar in het aantal aangevraagde adviesgesprekken met energiecoaches. Er is in 2023 een extra energiecoach opgeleid en is er in elke kern energiecoach actief. De organisatie rondom de energiecoaches is in samenwerking met zeven west Twentse gemeenten opgezet, waarbij de coördinatie bij gemeente Wierden ligt.

- Energieprojecten

Omschrijving
Netcapaciteit: Voor verbetering van de netcapaciteit werkt Enexis samen met de gemeente aan uitbreiding van de capaciteit rondom het elektriciteitsstation in Vroomshoop. Netcongestie blijft nog steeds een probleem, ook door het bovenliggend hoogspanningsnet van TenneT. De druk op het elektriciteitsnet neemt steeds verder toe. Projecten voor duurzame energie, bedrijvigheid en mobiliteit lopen aan tegen de capaciteit van de energie-infrastructuur. In 2023 bracht de provincie voor het eerst haar pMIEK uit. De provincie heeft een regierol voor het regionale netwerk en werkte aan het prioriteren van netuitbreidingen (in de pMIEK) en een provinciale Energievisie. De raad werd hierover geïnformeerd met een raadsbrief en met een raadsinfo op 8 juni 2023. De netcongestie voor teruglevering van opgewekte hernieuwbare energie speelde in Twenterand al enkele jaren. In 2023 kondigde Enexis ook voor de afnamekant voor nieuwe en uitbreiding van bestaande aansluitingen voor grootverbruikers (die een zware netaansluiting van meer dan 3x80A nodig hebben) de situatie van netcongestie af. Voor zulke aansluitingen is geen capaciteit meer beschikbaar (https://capaciteitskaart.netbeheernederland.nl/). Inmiddels groeit de wachtlijst bij Enexis voor bedrijven die willen aansluiten op het net (januari 2024: station Vroomshoop -

wachtlijst aantal aanvragen afname 7; wachtlijst aantal aanvragen voor teruglevering 85). De netbeheerders (Tennet, Enexis en Coteq) presenteerden afgelopen najaar hun tweejaarlijkse investeringsplannen, o.a. voor het HS/MS station Vroomshoop. De verwachting is dat problemen op het laagspanningsnet in de nabije toekomst ook inwoners in wijken kan raken. Om dat voor te zijn startte Enexis samen met gemeenten de voorbereiding van een buurtaanpak om het netwerk in de wijk toekomstbestendig te maken.

Energiehub: De eerste verkenning voor een energiehub rond Oosterweilanden met lokale partijen is medio 2023 afgerond. De positieve uitkomst heeft ertoe geleid dat een drietal partijen, samen met de gemeente een aanvraag voor verder onderzoek naar de haalbaarheid hebben ingediend bij de gelden van de Regiodeal. Voor het perceel grond met nu nog agrarische bestemming zuidoostelijk van het bedrijventerrein Oosterweilanden heeft Hydronex, namens de grondeigenaren, een principeverzoek ingediend voor de ontwikkeling van een Energie Hub.

Energiebesparen bedrijven: Zie Uitvoeringsprogramma VTH - speerpunten ODT

Zon op Dak : Voor 2030 wil Twenterand maximaal inzetten op het benutten van de mogelijkheden van Zon op Dak. In 2023 is samen met de provincie een plan van aanpak voor Zon op Dak opgesteld. Omdat er in de gemeente nog veel dakoppervlak is dat in theorie geschikt is voor zonne-energie, hebben wij bedrijven actief benaderd. Samen met het provinciale Versnellingsteam Zon op Dak is vanaf oktober 2023 een campagne zon op dak voor bedrijven gestart. Circa 60 bedrijven zijn benaderd met een aanbod voor een op het bedrijf toegesneden advies. Kleinere bedrijven en agrarische bedrijven konden zich bij interesse zelf aanmelden voor advies bij het Versnellingsteam. De actie loopt door tot in voorjaar 2024.

Biogas -groengas: In 2023 heeft de gemeente, samen met Cogas en OD Twente, de vorming van een biogas-groengashub in Weitemanslanden ondersteund door stroomlijning van de vergunningaanvraag voor (o.a.) de groep deelnemende Twenterandse boeren. Via de provincie is ook afstemming gezocht tussen energie/duurzaamheid en het PPLG. De samenwerkende boeren hebben in het najaar SDE-aanvragen ingediend bij RVO. Toen bleek dat de voorwaarden voor de SDE++-subsidie vlak voor de openstelling waren gewijzigd (met lagere basistarieven), hebben provincie en gemeenten samen een reactie bij het ministerie EZK ingediend en gepleit voor een aparte SDE++ categorie voor kleine agrarische bedrijven met monomestvergisters. De provincie voerde hierover de gesprekken met het ministerie.

- Uitvoeren Warmtevisie en opstellen Warmteprogramma

Omschrijving

In 2050 moeten alle woningen en gebouwen in de gemeente van het aardgas af zijn. Als eerste bescheiden stap tot 2030 zetten we in op isoleren en energie besparen, met aandacht voor ventileren. Op isoleren en het besparen van energie heeft in 2023 de nadruk gelegen. Op dit moment zijn voor onze gemeente als alternatief voor aardgas vooral individuele oplossingen zoals (hybride) warmtepompen als oplossing in beeld. Het uitgangspunt is ‘haalbaar en betaalbaar’ en daar willen we ook ons duurzaamheidsfonds voor inzetten, naast landelijke regelingen. Het uitgangspunt voor de uitvoering is dat we samen met inwoners aan de slag gaan en actief op zoek gaan naar kansrijke gebieden en initiatieven in de gemeente. In de uitvoering hebben we aandacht voor energie-armoede. In 2022 heeft de gemeente van het rijk € 810.267 ontvangen en in 2023 € 281.026 voor de aanpak energiearmoede. De uitvoering is verlengt en loopt tot eind 2025. De energieprijzen zijn in 2023 gestabiliseerd maar zijn nog steeds hoger dan voor de oorlog in Oekraïne. In 2023 is uitgezocht of het mogelijk is om een klusbus op te zetten die inwoners helpt met het uitvoeren van kleine maatregelen, zoals tochstrips en radiatorfolie. Hiervoor heeft Mijande Wonen de energievakman die in 2023 280 inwoners heeft bezocht in Twenterand. Hierin is de samenwerking gezocht die verder wordt uitgewerkt in 2024. Met deze middelen is de communicatiecampagne Win-Win opgezet om inwoners bewuster te maken van hun energie gebruik en aan te merken hoe ze hierin kunnen besparen. Ook worden de energiecoaches ingezet voor energiearmoede en komen ze bij mensen met een koopwoning langs om gericht advies te geven.

Voor het verder uitvoeren van de warmtevisie is de focus in 2023 gemeente breed opgezet. De Duurzaamheidssubsidie is gespecificeerd voor het isoleren van koopwoningen en in maart 2023 gestart met een budget van € 1.000.000, welke beschikbaar is gesteld door de gemeenteraad en door het dividend van het Zonnepark Oosterweilanden. Dit budget is in 2023 aangevuld door € 1.207.916 en er volgt nog een laatste deel in 2024 van € 235.060 door het aanvragen van extra budget van het Rijk voor een Lokale isolatie aanpak. Er is gekozen om dit budget aan de Duurzaamheidssubsidie toe

te voegen, om hiermee meer inwoners van Twenterand financieel te ondersteunen met het nemen van isolerende maatregelen. In 2023 hebben 476 inwoners subsidie aangevraagd voor in totaal 710 isolatiemaatregelen. Het verstrekte subsidiebedrag is € 737.382 in 2023.
Om geen achterstand op te lopen bij het isoleren van woningen moeten gemeente een Soorten Management Plan (SMP) opstellen, waarbij gebouwgebonden diersoorten zoals vleermuizen en huismussen worden onderzocht binnen de bebouwde kom van de gemeente. Hiervoor is een samenwerking met Mijande Wonen gezocht, aangezien bij de woningcorporatie een grote opgave hierin ligt en reeds al een deel van de gemeente is onderzocht. In 2024 wordt dit verder doorgezet en op een praktische manier verder uitgewerkt.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Optimaliseren inzamelstructuur huishoudelijk afval

Omschrijving
De gemeente Twenterand heeft de zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval en heeft de ambitie om in 2025 30 kg restafval per inwoner en een scheidingspercentage van 90% per jaar te behalen. In 2023 is de nieuwe afvalstoffenverordening en het uitvoeringsbesluit aangenomen. Deze geven een gewijzigde inzamelstructuur aan voor huishoudelijk afval die per 1 januari 2024 zou ingaan. Ook geeft deze verordening aan om GFT ook bij hoogbouw in te zamelen. Deze aanpassing is gezamenlijk met het plaatsen van ondergrondse containers geïnventariseerd.
In 2023 is de zwerfafvalvergoeding van € 40.000, welke jaarlijks besteed werd aan de inkoop van opruimsets, opzetten van acties en het inkopen van afvalbakken voor de openbare ruimte, vervallen. Wel is er € 25.000 euro eenmalig ontvangen voor het schoonhouden van de openbare ruimte en is er budget aangevraagd om alsnog zwerfafvalvergoeding te ontvangen. Deze bedragen waren een restant van de voorgaande zwerfafvalvergoeding en waren eenmalig. Het houden van opschoonacties (Mooi Schoon) door scholen is doorgezet en uitgevoerd door ROVA. Ook is er een E-waste race gehouden voor scholen om zoveel mogelijk elektronische apparaten in te zamelen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Kwaliteit leefomgeving voldoet aan milieunormen

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoeringsprogramma VTH - speerpunten ODT

Omschrijving
In 2020 zijn we gaan deelnemen aan een provinciaal traject voor de aanschaf van een nieuwe VTH risicomodel. De gemeente is namelijk nu ook wettelijk verplicht om een risicoanalyse voor vergunningverlening uit te voeren in plaats van uitsluitend de taken toezicht en handhaving. Bovendien helpt de gezamenlijke aanpak om kosten te besparen en een zo groot mogelijke uniformiteit te realiseren. Samen met de leverancier van het Risicoanalyse model is het systeem in 2023 gevuld. Daartoe zijn expertsessies (collega's die dagelijks de taken vergunningverlening, toezicht en handhaving uitvoeren, kortom VTH-taken. De verwachting is dat de Risicomodule eind 2024 samen met het nieuwe VTH beleid vastgesteld kan worden.
Het toezicht en de handhaving door decentrale overheden als bevoegd gezag voor de energiebesparingsplicht van bedrijven is versterkt in de periode 2022-2023. De ODT heeft hiervoor gebruik gemaakt van subsidie van de provincie, ondersteund door een financiële bijdrage van de gemeente. Het gaat om (her)controle op het onderwerp energie in reguliere controles en energiecontroles bij eenvoudige en bij complexe bedrijven. Het intensiever toezicht in Twente kan leiden tot een energiebesparing vergelijkbaar met het gemiddelde primair energiegebruik van zo'n 300 huishoudens. Voor de informatieplicht Energiebesparing (die geldt voor grotere energiegebruikers) zijn alle vergunningsplichtige bedrijven in de regio Twente aangeschreven om hen te attenderen op de wetswijziging per 1 juli 2023. De taak voor de energielabel C verplichting voor kantoren (per 1 januari 2023) is door de gemeente zelf uitgevoerd. Op 1 januari 2024 voldeed 75 % van de kantoren in Twenterand aan deze verplichting.
Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet kreeg de gemeente verantwoordelijkheid voor een aantal bodemtaken die voorheen bij de provincie lagen. De uitvoerende taken onder deze

verantwoordelijkheid worden door de ODT uitgevoerd. Beleidsvorming ligt bij de gemeente. In 2023 is de Visie bodem en ondergrond Twenterand afgerond en opgeleverd. Deze wordt gebruikt als bouwsteen voor de Omgevingsvisie (zie doelenboom BoWoRo).

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Ongezonde (milieu)situaties inventariseren en ongedaan maken

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Asbestsanering

Omschrijving

Voor de sanering van asbest in de bodem bestaat het Bureau Asbest Sanering (BAS), een samenwerking van meerdere gemeenten waarbij de uitvoering gemandateerd is aan een gespecialiseerd projectbureau.
Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft voor het onderzoek naar asbest en de sanering ervan in de bodem financiële middelen beschikbaar gesteld voor de periode 2016 tot en met 2022. In deze periode zijn met name de openbare risicolocaties aangepakt. In 2022 was het doel gesteld alle gevoelige locaties onderzocht te hebben. Voor Twenterand zijn daarvoor kaarten gemaakt met potentieel verdachte locaties. Vanaf 2023 zouden noodzakelijke saneringen kunnen worden uitgevoerd. Naast deze wijkaanpak zijn in 2023 een aantal ontwikkellocaties onderzocht en indien noodzakelijk gesaneerd.
Door het Rijk zijn tot en met 2024 financiële middelen ter beschikking gesteld. Voor de periode 2025-2030 zijn middelen aangevraagd om de sanering van asbest in de bodem voort te kunnen zetten. Mocht deze nieuwe aanvraag niet tot een succes leiden, zal het projectbureau BAS eindigend zijn en zullen de afzonderlijke gemeenten verantwoordelijk worden voor de asbestsanering in de bodem in de eigen gemeente. Ook zal de financiële Rijksbijdrage dan ontbreken. Dit zal inhouden dat noodzakelijke saneringen volledig voor rekening van de grondeigenaar zal zijn.

Beleidsdocumenten

Klimaatakkoord
Klimaatakkoord gebouwde omgeving

Metingen

Beleidsdoelen	2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval							
Scheidingsprecentage afval	84	84	85	84	84	83	grondstoffenmonitor
Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen.							
% Hernieuwbare energie	***	***	14,4/ 20,2**	13,5/ 19,5 **	10,8/ 17,2**	8,7/ 13,9 **	Klimaatmonitor.databank.nl
Indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH							
Realiseren Uitvoeringsprogramma	80%	123	100%	70%	63% ****		eigen gegevens
aantal controles bedrijven met aandacht op energiemaatregelen	45	160	30	65	87		eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles milieu in handhavingssfeer	54	22	19	30	1		eigen gegevens

* ambitie 90% scheiden in 2025

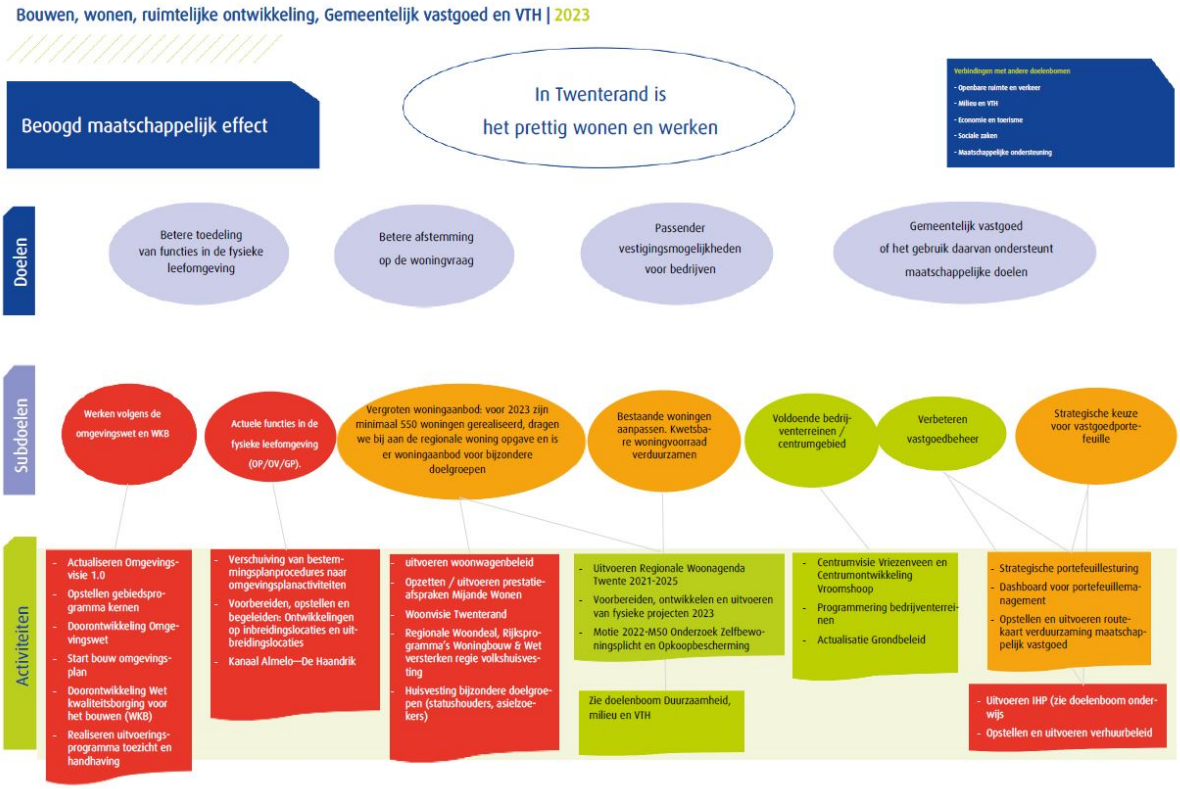
** hernieuwbare energie inclusief toedeling vanuit Twence

*** streven naar 50% duurzame opwek in 2030, energieneutraal in 2050

**** milieuvergunningverlening: 83%, milieutoezicht: 43 %

Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

In Twenterand is het prettig wonen en werken

Doel: Betere toedeling van functies in de fysieke leefomgeving

Doel: Betere afstemming op woningvraag

Doel: Passender vestigingsmogelijkheden voor bedrijven

Doel: Gemeentelijk vastgoed of het gebruik daarvan ondersteunt maatschappelijke doelen

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Werken volgens de omgevingswet en WKB

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Actualiseren Omgevingsvisie 1.0

Omschrijving

Eind 2021 is de omgevingsvisie Twenterand 1.0 vastgesteld. De actualisatie van de Omgevingsvisie was gepland voor 2023, echter vanwege capaciteitsproblemen is besloten geen actualisatie uit te voeren maar in 2024 te gaan starten met het opstellen van een nieuwe Omgevingsvisie (2.0)

- Opstellen gebiedsprogramma kernen

Omschrijving

In 2023 was de planning om te starten met het maken van het gebiedsprogramma kernen (wonen en openbare ruimte) en daarbij benodigde bouwstenen voor verschillende beleidsterreinen. Op een aantal terreinen is er sprake van witte vlekken die moeten worden in- en aangevuld. Wegens

capaciteitsproblemen is besloten dit door te schuiven naar 2024 en dit samen met het opstellen van de Omgevingsvisie 2.0 op te pakken.

- Doorontwikkeling Omgevingswet

Omschrijving

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Deze nieuwe Nederlandse wet beoogd een verregaande vereenvoudiging van het stelsel van wetgeving voor de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving (omgevingsrecht). Daartoe zijn tientallen wetten en honderden regels gebundeld in één nieuwe wet. De wet zorgt voor andere regels op het terrein van water, lucht, bodem, natuur, infrastructuur, gebouwen en cultureel erfgoed. Meer informatie: https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/.
In 2023 hebben we ingezet op met name de volgende onderdelen:

- Leren werken met en verbeteren van de nieuwe werkprocessen

De nieuwe en/of aangepaste werkprocessen zijn verder aangepast en bijbehorende brieven, documenten etc zijn gemaakt . Dat kostte extra inzet en tijd van medewerkers.

- Anders werken

De Omgevingswet vraagt een andere manier van werken. Door de kortere doorlooptijd van vergunningstrajecten wordt vooroverleg belangrijker. Deze krijgt onder andere vorm via de Omgevingstafel, waar initiatieven integraal worden besproken. Vanaf 2023 hebben we verschillende pilots gedraaid nmet de omgevingstafel. De ervaringen zijn positief.
Daarnaast krijgt participatie een grotere rol. In 2023 zijn we gestart met de uitvoering van het in 2022 vastgestelde participatiebeleid Omgevingswet.

- Opleiden medewerkers

In 2023 zijn, daar waar nodig, medewerkers (verder) opgeleid.

- Informatievoorziening

Een onderdeel van de nieuwe Omgevingswet is een digitaal stelsel Omgevingswet (DSO). Het is de opvolger van het Omgevingsloket online. In 2023 is gewerkt aan communicatie over deze verandering, zo is een start gemaakt met het aanpassen van de website.

- Bouw omgevingsplan

Omschrijving

Eind 2022 is het projectplan voor de eerste fase van de bouw van het Omgevingsplan vastgesteld. In 2023 is gebouwd aan het eerste deel van het Omgevingsplan (onderdeel wonen), dat in 2024 zal worden vastgesteld.

- Doorontwikkeling Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

Omschrijving

Per 01/01/2024 is de nieuwe Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking getreden een jaar later dan was voorzien. https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/meer-toezicht-in-de-bouw-via-de-wet. Onder de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen zal bouwtechnische toets door private partijen worden uitgevoerd en niet meer door de gemeente. De uitrol van de Wkb is verder uitgewerkt in 2023. Hierover is de raad afzonderlijk geïnformeerd.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Actuele functies in de fysieke leefomgeving (OP/OV/GP)

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Verschuiving van bestemmingsplanprocedure naar omgevingsplanactiviteiten

Omschrijving

Door de invoering van de Omgevingswet gaan we van bestemmingsplanprocedures naar omgevingsplanactiviteiten die met een vergunning worden geregeld. Dit proces is nieuw en vraagt een andere manier van werken. In 2023 is verder gewerkt aan het werkproces en bijbehorende documenten en opleiden van medewerkers. Dat heeft extra tijd en capaciteit gevraagd. Eind december 2023 zijn er nog heel veel aanvragen binnengekomen op basis van de oude regelgeving. Dit heeft consequenties voor 2024.

- Kanaal Almelo - De Haandrik

Omschrijving

Eind 2023 hebben Provinciale Staten een besluit genomen over een gewijzigde aanpak van de afhandelingen van schademeldingen. Aan dit besluit is een intensief bemiddelingsproces onder leiding van mevrouw M. Keijzer voorafgegaan. Provinciale Staten hebben de aanbevelingen van de bemiddelaar overgenomen waarbij een aanpak die "menselijker, milder en makkelijker" is, centraal staat. De bevindingen van een onderzoek van I&O Research naar de ervaringen van bewoners en ondernemers zijn ingebracht in het bemiddelingsproces. Ook heeft de gemeente Twenterand met een luisterend oor en praktische hulp gedupeerden ondersteund. Deels door de inzet van eigen medewerkers en de projectleider; deels door de inzet van (school)maatschappelijk werk. De Kinderombudsman heeft in september 2023 het rapport "Waar ik bij ben Kinderen over hoe het conflict tussen hun ouders en de overheid hun eigen leven en vertrouwen in de overheid beïnvloedt" uitgebracht. Dit rapport is besproken met een aantal basisscholen in de gemeente.
Een aantal gedupeerden heeft bij de gemeente een vergunning aangevraagd voor herstel van de schade (bv voor een woning of bedrijfsgebouw en/of voor funderingsherstel). Delen van de Noorderweg dienen te worden onderhouden. Dit vindt plaats in 2024 gebaseerd op de voorbereidingen in 2023. Vanwege de veiligheid zijn in 2023 wel beperkende maatregelen voor de Noorderweg van kracht geworden. De provincie bereidt onderhoud, herstel en/of vervanging van boordvoorzieningen voor. De gemeente is bij de voorbereidingen van deze provinciale werkzaamheden betrokken.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Vergroten woningaanbod: voor 2031 zijn minimaal 550 woningen gerealiseerd, dragen we bij aan de regionale woonopgave en is er woningaanbod voor bijzondere doelgroepen

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoeren Woonwagenbeleid

Omschrijving

Als uitvoering van het woonwagenbeleid zijn er uitvoeringsregels opgesteld voor inschrijving op de lijst van geregistreerde personen en voor toewijzing van standplaatsen. Na vaststelling van deze regels is er een inschrijving geopend. Alle inschrijvingen zijn beoordeeld en er is een lijst met geregistreerde personen opgesteld.
Er is een locatieonderzoek gedaan naar mogelijke locatie voor woonwagens. Het college heeft hierover een voorstel gedaan aan de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft een drietal locaties vastgesteld die nader mogen worden onderzocht met als doel hier woonwagenlocaties te realiseren.
Voor Vriezenveen-Zuid is opgenomen dat hier ruimte wordt gereserveerd voor woonwagens.
Voor het uit te voeren nadere onderzoek zijn diverse voorbereidingen getroffen.
De woonwensen van alle geregistreerde standplaatszoekenden zijn in beeld gebracht en is er een overzicht van de natuurlijke aanwas.

- Opzetten/ uitvoeren prestatieafspraken Mijande Wonen

Omschrijving

De uitvoeringsagenda prestatieafspraken 2023-2024 is vastgesteld door Mijande Wonen, de huurdersraad Mijande Wonen en het college.
Naast de uitvoering van (inmiddels) reguliere samenwerking is in 2023 ingezet op de speerpunten opgenomen in de uitvoeringsagenda 2023/2024. De activiteiten in de uitvoeringsagenda zijn gemonitord en eind 2023 geëvalueerd. De uitkomsten zijn meegenomen naar 2024.
In de raamovereenkomst is opgenomen een jaarlijkse inspiratiebijeenkomst te organiseren. In 2023 is gekozen voor het thema flexwonen. Met ondersteuning van de provincie hebben we ons laten inspireren in en door de gemeente Olst-Wijhe.

- Woonvisie Twenterand

Omschrijving

De woningmarkt is voortdurend in beweging. De onderbouwing van de woonvisie is gebaseerd op behoefteonderzoek uit 2021.
Om de veranderingen in de woningmarkt te monitoren is in 2023 nieuw woonbehoefteonderzoek

uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat de woonbehoefte is toegenomen. Op basis van deze data worden nieuwe plannen en visies ontwikkeld passen bij de woonbehoefte. Het woonbehoefte onderzoek is begin 2024 vastgesteld door het college en er gaat een voorstel naar de gemeenteraad om dit onderzoek als addendum toe te voegen aan de woonvisie.
De monitoring van de woningbehoefte, op basis waarvan beleid kan worden aangepast en maatregelen genomen en adaptief geprogrammeerd, is opgenomen in het activiteitprogramma van de Woonvisie Twenterand 2022-2026.

- Regionale Woondeal, Rijksprogramma's Woningbouw & Wet versterken regie volkshuisvesting

Omschrijving
In 2023 is er een start gemaakt met het programmaplan woningbouw. De programmatische aanpak moet gaan zorgen voor het aanbrengen van de juiste focus, doelen en samenhang in de complexe opgaven van woningbouwontwikkeling. De landelijke beleidsontwikkelingen die verankert zijn en gaan worden in wetgeving en de acties vanuit de woondeal zijn hierin meegenomen.
Binnen de bestaande overlegstructuren (AO's & BO's) tussen gemeenten, provincie, rijk en woonpartners is er gesproken over de uitvoering van de woondeal. Belangrijke thema's daarin waren: de woningbouwopgave, de versnelling en betaalbaarheid, ondersteuningsmogelijkheden en regelingen, kritisch succesfactoren, monitoring, het regionale woonbehoefte onderzoek, waterbodemsturen en woningbouwlocaties, flexwonen, en arbeidsmigranten. Via werkateliers is er specifieke aandacht geweest voor de regionale woonzorgvisie, afsprakenkader ouderen, de woningbouwopgave, plancapaciteit, sleutelprojecten en toekomstbestendige en duurzame bouw. Ook is er deelgenomen aan werkgroepen voor actualisatie van het stimuleringskader/afwegingskader woningbouw.
In 1 op 1 gesprekken met de provincie en Mijande Wonen heeft de gemeente de voortgang van de sleutelprojecten als onderdeel van de woondeal besproken. Via de subsidie Flexpool zijn vanuit de provincie gelden verkregen voor woningbouwversnelling. De extra personele capaciteit is ingezet voor de sleutelprojecten in Vriezenveen.
In P10 verband en via de VNG is deelgenomen aan diverse bijeenkomsten over de (consultatie) Wet versterken regie volkshuisvesting . Het lidmaatschap bij de P10 brengt Twenterand in de positie om haar visie als, en samen met, plattelandsgemeente(n) te delen en haar lobby te versterken.
De regionale woonzorgvisie waar we in 2023 aan hebben bijgedragen moet nader worden uitgewerkt in een woonzorgvisie. Deze opgave wordt meegenomen het programmaplan woningbouw. We hebben verkend hoe lokale data over aandachtsgroepen verworven kan worden. In regionaal verband is de monitor gezond wonen geactualiseerd en zijn aandachtsgroepen op regionaal niveau kwantitatief in beeld gebracht.
In de regio Twente is door gemeenten een verkenning gestart naar de mogelijkheden om te komen tot een regionale urgentieregeling.
Vanaf 1 juli 2023 is de Wet goed verhuurderschap van kracht. In 2023 was er geen capaciteit om met de invoering en uitvoering van de wet goed verhuurderschap aan de slag te gaan. Dit wordt in 2024 opgepakt.
Bij nieuwbouwplannen maken we met initiatiefnemers afspraken over de kwalitatieve eigenschappen van woningen. Ook de prijs leggen we vast volgens de verdeling opgenomen in de Woondeal. Met de corporatie maken we afspraken over de 30% sociale huur bij nieuwbouw.

- Huisvesting bijzondere doelgroepen (statushouders, asielzoekers)

Omschrijving
In 2023 is een startnotitie besproken met het college. In overleg met het college, het presidium en de raad is de aanpak van deze opgave besproken en is het voorgestelde plan van aanpak door de raad vastgesteld met bijbehorend budget. Naar aanleiding van de startnotitie heeft de raad in 2023 besloten geen asielzoekers in Twenterand te huisvesten zolang er geen wettelijke verplichting is.
In het kalenderjaar 2023 heeft Mijande 42 statushouders gehuisvest en elders (via particuliere verhuur) zijn 21 statushouders gehuisvest. Er is een flinke inhaalslag gemaakt en we staan op trede 0 staan van de interventieladder. Door een tekort aan koppelingen (huisvesting vs gezinnen) is de taakstelling niet geheel gerealiseerd. Het provinciale bestuurlijk toezicht (IBT) kent ondanks de goede

resultaten hieraan de kleurcode oranje toe . Voor de uitgebreide verantwoording over de realisatie taakstelling statushouders verwijzen wij naar de doelenboom sociale zaken.
Om de opvangcrisis te verminderen heeft de gemeente Twenterand in samenwerking met Mijande Wonen twee CNO (=Crisis Noodopvang)-gezinnen opgevangen op twee verschillende woonadressen. Een gezin is met ingang van 15 januari 2023 verhuisd (als statushoudersgezin) naar hun permanente plek in een andere gemeente. Op een ander woonadres wordt met ingang van het kalenderjaar 2022 een CNO gezin opgevangen. De einddatum voor deze opvang is 1 juni 2024.

- Motie 2022-M50 Onderzoek Zelfbewoningsplicht en Opkoopbescherming

Omschrijving
De motie is beantwoord en afgedaan middels een raadsbrief.

- Uitvoeren Regionale Woonagenda Twente 2021-2025

Omschrijving
Het sleutelproject Vroomshoop-Oost is in 2023 verder uitgewerkt. Voor het mogelijk maken van de bouw van 251 woningen is een ladderonderbouwing uitgevoerd, een stedenbouwkundig plan ontwikkeld, heeft participatie plaatsgevonden en is uiteindelijk een concept bestemmingsplan is ter inzage gegaan.
Voor het sleutelproject Vriezenveen is in Vriezenveen Noord en Zuid WVG gevestigd en of gronden aangekocht. Parallel is een visie opgesteld en vastgesteld door college en de raad.
Er zijn geen activiteiten verricht voor het sleutelproject Trioterrein. In de regionale woonagenda zijn ook inbreidingslocaties in Westerhaar als sleutelgebied opgenomen. De woningcorporatie is actief met het herstructureringsproject de Oale Bouw. Daarnaast zijn er stappen gezet t.a.v. een particuliere en een gemeentelijke grondpositie.

- Voorbereiden en ontwikkelen van fysieke projecten

Omschrijving
Voorbeelden van enkele projecten: Uitvoering van het zwembad te Vriezenveen, verduurzaming van het gemeentehuis, herstructurering Oale Bouw in Westerhaar, ontwikkeling Garstelanden, ontwikkeling Zuidmaten en De Smithoek in Den Ham, De Sleutel in Vroomshoop en de start van Oosterweilanden 2.
In Q3 is zwembad De Stamper in Vriezenveen geopend.
De werkzaamheden met betrekking tot verduurzaming van het gemeentehuis zijn afgerond.
De herstructurering Oale Bouw is van start gegaan.
Er is hard gewerkt aan de uitbreiding van Vroomshoop Oost.
Gestart is met de gebiedsontwikkeling Vriezenveen Zuid.
Ook zijn er gronden gekocht in Vriezenveen Noord om daar een nieuwe woonwijk te realiseren.
De uitgifte van kavels op Oosterweilanden is gestart.
De plannen op Het Mozaïek zijn tot uitvoering gebracht. Woningen gebouwd en de woningen worden ook bewoond.
Door een grote brand gaat de verbouw van De Sleutel in Vroomshoop niet door.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Voldoende bedrijventerreinen / centrumgebied

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Centrumvisie Vriezenveen en Centrumontwikkeling Vroomshoop

Omschrijving
Centrumontwikkeling Vroomshoop
Het college heeft besloten om niet mee te werken aan de verplaatsing van winkelcentrum Linderflier naar de locatie van de locatie van de voormalige Kennedyschool in Vroomshoop. De raad is hier middels een raadsbrief over geïnformeerd.
Centrumvisie Vriezenveen
In 2023 is een vervolg gegeven aan de uitvoering van de centrumvisie Vriezenveen. Er is gewerkt aan een plan om te komen tot een uitvoeringsprogramma op basis van de centrumvisie Vriezenveen. Het opstellen van een kansenkaart voor het centrum maakt ook onderdeel uit van deze opdracht.

In 2023 is de uitvoering van dit werk aanbesteed en gegund. In 2024 wordt het uitvoeringsprogramma en kansenkaart afgerond.

- Programmering bedrijventerreinen

Omschrijving
In lijn met de Programmabegroting, waarin de noodzaak tot actualisatie van provinciale afspraken omtrent bedrijventerreinen werd benadrukt, is er afgelopen jaar gestart met een grondige inventarisatie van de behoeften voor de komende jaren. Deze inspanningen hebben geresulteerd in een concrete programmering, waarbij bijvoorbeeld de ontwikkeling van Oosterweilanden fase 2 opvalt als onderdeel van de grotere visie voor Vriezenveen Zuid. Deze programmering biedt niet alleen een solide raamwerk voor de toekomstige bedrijfsontwikkeling, maar onderstreept ook onze inzet voor een duurzaam en welvarend ondernemersklimaat in Twenterand.

- Actualisatie grondbeleid

Omschrijving
De nota grondbeleid is in 2023 geactualiseerd en vastgesteld door het college. Gelijktijdig zijn de nota kostenverhaal en de Grondprijzenbrief vastgesteld.
In de nota grondbeleid is vastgesteld dat de gemeente Twenterand een situationeel grondbeleid wil voeren. Gezien de hoge vraag naar woningen, wil de gemeente dus actief grondbeleid voeren waar het kan. Een voorbeeld hiervan waren de eerste grondaankopen in Vriezenveen Zuid.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Strategische keuze voor vastgoedportefeuille

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Strategische portefeuillesturing

Omschrijving
Hoewel de definitieve vastgoednota nog geschreven moet worden, zijn we al strategisch aan het denken en worden de aspecten van strategische portefeuillesturing mee genomen in onze overwegingen. Een concrete stap die we reeds hebben gezet, is het starten met het slopen van panden die enkel kosten met zich meebrengen en in slechte staat verkeren, zoals Prinsenkamp 35a en Geerdijk 87. Deze aanpak zullen we voortzetten om ons vastgoedportfolio te optimaliseren. Daarnaast streven we ernaar vastgoed in ons bezit te hebben dat een duidelijke maatschappelijke functie vervult voor onze gemeente. Deze focus op strategische portefeuillesturing zal bijdragen aan een doelgericht en effectief vastgoedbeleid dat aansluit bij de behoeften van de gemeenschap van Twenterand.

- Dashboard voor portefeuillemanagement

Omschrijving
In 2023 is het vastgoedbeheersysteem VBSonline geïmplementeerd. Met dit beheersysteem kunnen alle vastgoedgegevens en documenten centraal beheerd worden en administratieve werkzaamheden worden geautomatiseerd.

- Opstellen en uitvoeren verhuurbeleid

Omschrijving
In 2023 is er gestart met de implementatie van het verhuurbeleid als cruciaal onderdeel van de vastgoednota van de gemeente Twenterand. Hoewel dit initiatief tijdelijk heeft stilgelegen vanwege een personeelswissel, is het weer opgepakt met hernieuwde energie. Gedurende het jaar heeft de focus gelegen op het belangrijke onderwerp van kostprijsdekkende huur, waarbij er nauwlettend is gekeken naar het waarborgen van eerlijke en wettelijk verplichte huurprijzen. Deze inspanningen zullen worden voortgezet om een transparant en rechtvaardig verhuurbeleid te waarborgen dat de belangen van zowel de gemeente als haar huurders dient.

- Opstellen en uitvoeren routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed

Omschrijving

In 2023 is er een plan van aanpak opgesteld voor het maken van een routekaart. Tijdens een raadsinformatieavond is de raad geïnformeerd. Het doel, de noodzaak en voorgestelde wijze van aanpak is besproken. In 2023 is verder gewerkt aan de routekaart. In 2024 krijgt dit een vervolg.

Beleidsdocumenten

Beleidskader gemeentelijk vastgoed
Regionale woonagenda Twente
Woondeal Twente

Metingen

Beleidsdoelen	2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Voldoende en passende woningen							
Aantal opgeleverde woningen	69	1026*	940	844	773	673	Eigen meting, aantallen zijn totalen
Aantal startersleningen	3	2	8	8	15	12	25 leningen in totaal beschikbaar vanaf eind 2019
Aantal Blijversleningen	0	0	0	0	0	0-	10 leningen in totaal beschikbaar
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH							
Aantal van rechtswege verleende vergunningen	0	0	2	0	1		Eigen gegevens
Aantal verleende omgevingsvergunningen voor het bouwen van gebouwen met een woonfunctie	249						Eigen gegevens
Aantal verleende omgevingsvergunningen voor het bouwen van gebouwen met een maatschappelijke functie	2						Eigen gegevens
Aantal verleende omgevingsvergunningen voor het bouwen van gebouwen met een bedrijfsfunctie	32						Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles RO in handhavingssfeer	7	5	4	4	3		Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles bouw/sloop in handhavingssfeer	5	0	0	0	3		Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles brandveiligheid in handhavingssfeer	2	0	0	0	0		Eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	35	18	12	26	26		Eigen gegevens
Aantal behandelde handhavingsverzoeken	10						
Ontwikkelen bestemmingsplannen	25	10	5	10	12		Eigen gegevens

* in 2018 zijn vergunningen verleend voor de bouw van ruim 130 woningen, in 2019: 48, in 2020: 71, in 2021:96, in 2022: 86, in 2023: 69

Wat heeft het gekost

Overzicht baten en lasten Ruimte

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Doelenboom openbare orde en veiligheid				
Lasten	2.553.564	2.615.140	2.615.140	0
Baten	-86.776	0	0	0
Saldo van baten en lasten	2.466.788	2.615.140	2.615.140	0
Doelenboom openbare ruimte en verkeer				
Lasten	10.692.968	11.809.209	11.426.683	12.251
Baten	-5.478.630	-6.601.354	-6.619.854	0
Saldo van baten en lasten	5.214.338	5.207.855	4.806.829	12.251
Doelenboom duurzaamheid, milieu en VTH				
Lasten	5.687.336	3.757.818	3.915.844	987.641
Baten	-4.554.774	-3.089.334	-3.155.034	-494.201
Saldo van baten en lasten	1.132.563	668.484	760.810	493.440
Doelenboom bouwen, wonen, ruimt. ontw. en VTH				
Lasten	9.019.298	11.203.031	9.063.511	362.145
Baten	-6.775.643	-8.153.073	-6.040.293	-375.353
Saldo van baten en lasten	2.243.656	3.049.958	3.023.218	-13.208
Totaal programma lasten	27.953.167	29.385.198	27.021.178	1.362.037
Totaal programma baten	-16.895.822	-17.843.761	-15.815.181	-869.554
Totaal saldo van baten en lasten	**11.057.345**	**11.541.437**	**11.205.997**	**492.483**
Mutaties reserves db openbare orde en veiligheid	0	0	0	0
Mutaties reserves db openbare ruimte en verkeer	-30.241	-80.640	-16.040	-12.251
Mutaties reserves db duurzaamheid, milieu en VTH	-579.047	-86.741	13.259	-520.039
Mutaties reserves db bouwen, wonen, ruimt.ontw, VTH	-123.553	-305.100	-196.300	-294.573
Totaal mutatie reserves *	-732.841	-472.481	-199.081	-826.863
Geraamd resultaat	**10.324.504**	**11.068.956**	**11.006.916**	**-334.380**
gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	*-484.092*			

Wat heeft het gekost

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten op het programma ‘ruimte’ is € 484.000 lager dan geraamd. Dit verschil wordt onder andere veroorzaakt door onderstaande gegevens.
Openbare orde en veiligheid
- Het product brandweer laat een voordeel zien van € 112.000. Dit komt door de restitutie van het voordelig resultaat van de jaarrekening van de Veiligheidsregio over 2022.
- In 2023 is gestart met buurtbemiddeling, waardoor de kosten voor mediation € 30.000 lager zijn dan geraamd.

Openbare ruimte en verkeer
- Op het product 'wegen' is sprake van een voordeel van € 200.000. Dit voordeel wordt onder andere veroorzaakt door een voordeel op de kapitaallasten. Investeringen zijn later (of nog niet) uitgevoerd. In het jaar van investering wordt nog geen kapitaallast geboekt, deze zijn (als het

kredieten van 2021 of ouder zijn) wel geraamd.
- Er is minder schade geweest aan de openbare verlichting door minder vandalisme. Dit laat een voordeel zien van € 33.000.
- Het product ‘bruggen’ sluit met een nadelig saldo van € 96.000. Dit wordt met name veroorzaakt doordat het meerjarig onderhoud hoger is dan begroot. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken', de onttrekking uit deze reserve is eveneens hoger dan geraamd. Werken zijn verschoven van 2023 naar 2024.
- De kosten van gladheidsbestrijding zijn € 15.000 lager dan geraamd. Dit zijn weersafhankelijke kosten en van tevoren moeilijk te ramen.
- Op niet planmatig onderhoud is een onderschrijding te zien van € 10.400, dit is gestort in de reserve onderhoud groen.
- De kosten voor het groenstructuurplan/groene loper zijn € 17.300 lager dan geraamd. De raming was € 20.000. Het met deze motie beschikbaar gestelde geld (ten laste van de reserve coalitie akkoord) is bedoeld voor de uitvoering van het Groenstructuurplan. Echter, in 2023 hadden we niet de beschikking over een Groenstructuurplan, op basis waarvan we maatregelen konden uitvoeren. Deze kosten komen nog in 2024.
- Het product riool eindigt met een voordeel van € 835.000 en is in de voorziening riolering gestort. Dit voordeel heeft verschillende oorzaken. De kapitaallasten zijn € 152.000 lager dan geraamd. Dit komt voor het grootste gedeelte doordat investeringen nog niet uitgevoerd zijn (dus kapitaallasten wel geraamd, maar werkelijk nog geen kosten). Er zijn een aantal investeringen doorgeschoven naar 2024 en verder. Deze uitgaven (en dus ook de onttrekking uit de voorziening) komen dus later. Daarnaast zijn de inkomsten rioolrechten € 203.000 hoger dan geraamd en zijn er minder kosten, bv. onderhoud, inspectiekosten en kwijtschelding geweest van ongeveer € 110.000. De investeringen die t.l.v. de voorziening worden gebracht zijn ook lager dan geraamd, hierdoor is de btw die t.b.v. de kostendekkendheid bijgeteld mag worden ook lager. Dit geeft een voordeel van € 347.000.
Het product riool zoals in deze doelenboom verantwoord (dus zonder toerekeningen van producten uit andere doelenbomen en de btw) eindigt op een nadeel van € 363.000
- Het voordeel op het product ‘begraafplaatsen’ is € 150.000. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat er meer is ontvangen aan begrafenisrechten dan geraamd. Dit komt, net als in 2022, door het feit dat er meer mensen zijn overleden èn dat er behoorlijk wat grafrechten zijn verlengd c.q. omgezet naar eeuwigdurend recht. Hiermee is geen rekening gehouden in de begroting. Er is een bedrag van € 168.000 in de reserve begraafplaatsen gestort, waardoor het product, conform de begroting, sluit op een saldo van € 125.000.

Duurzaamheid, milieu en VTH
- Het product ‘huisvuil’ laat een voordeel zien van € 412.000 t.o.v. de begroting. De verklaring voor dit bedrag is:

Aan de kostenkant zien we lagere kosten Rova van € 197.000 door minder kosten inzameling textiel (door nieuwe aanbesteding) en oud papier. Ook zijn de kosten van verwerking van verschillende afvalstromen op het abp lager, zoals grof tuinafval en matrassen. Door deze lagere kosten is er ook een lagere toerekening van btw aan het product huisvuil van € 35.000.
De opbrengst van de pmd inzameling is € 65.000 hoger dan geraamd doordat er meer pmd is ingezameld en er een hogere vergoeding per ton is ontvangen. Daarnaast is er een vergoeding voor openbare prullenbakken ontvangen van € 25.0000, deze was niet geraamd èn er is een hogere opbrengst voor glas ontvangen van € 15.000. De opbrengst afvalstoffenheffing is € 50.000 hoger dan geraamd (werkelijk € 2.602.600 ontvangen) en de opbrengst van het afvalbrengpunt was € 27.000 hoger dan geraamd.
Er wordt derhalve een bedrag gestort in de voorziening afval van € 261.990 (er was een onttrekking geraamd van € 150.000). Hierdoor stijgt de voorziening naar € 1.255.194. Op het product huisvuil zelf zien we na alle boekingen een nadeel van € 50.000. Dit heeft te maken met bedragen die toegerekend worden aan huisvuil, maar die op andere producten verantwoord worden (bv kwijtschelding).
- Het product ‘milieubeheer’ laat een nadelig saldo zien van € 430.000. Dit betreft de verstrekte duurzaamheidssubsidie. Dit bedrag wordt verrekend met de reserve duurzaamheid en duurzaamheidsfonds.
- Er is een CDOKE subsidie ontvangen. Deze subsidie is bedoeld voor personele inzet. In 2023 is de vaste salarispost voor medewerkers duurzaamheid ook ten laste van deze klimaatgelden gebracht. Er ontstaat hierdoor een voordeel op de algemene post salarissen van € 164.121. Dit wordt verder toegelicht onder ‘bedrijfsvoering’.

Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling
- In 2023 is een meeropbrengst van € 24.000 te zien door meer verkopen groenstroken.

- Er is in 2023 een decentralisatie uitkering omgevingswet ontvangen van € 245.000. Hier staan ook kosten tegenover, er is per saldo een bedrag van € 100.000 gestort in de reserve omgevingswet.
- Er is een dwangsom ontvangen van € 31.000, deze was niet geraamd.
- In 2023 zijn meer leges RO en omgevingswet ontvangen (totaal € 210.000) en minder kosten voor welstansbeoordelingen geweest (€ 25.000).
- Er is in 2023 gestart met de uitvoering versnellen woonopgave. Hiervoor was 3 x € 100.000 beschikbaar gesteld middels een motie en bedrag komt ten laste van de reserve coalitie akkoord. In 2023 zijn lagere kosten gemaakt van € 57.000. Dit komt nog in 2024.
- Het voordeel op grondexploitaties is € 94.000, dit wordt in de reserve gestort. Op overige gronden zit een voordeel van € 325.000. Dit komt door verkoop van de (grond) van de Sleutel in Vroomshoop.

Programma Economie en vrije tijdsbesteding

Inleiding Programma Economie en vrije tijdsbesteding

Inleiding

Een economisch sterk Twenterand met een sociaal kloppend hart, dat is de gemeente die wij willen zijn. Dat betekent dat we, ook in 2023, voortdurend de economische én maatschappelijke belangen van Twenterand hebben afgewogen. Het programma Economie en vrijetijdsbesteding omvat een breed palet aan beleidsterreinen, die tot uitdrukking komen in de doelenbomen Cultuur en Recreatie & toerisme, Economie en werkgelegenheid en Sport. In 2023 zijn er tal van activiteiten gerealiseerd met mooie resultaten. Toch deden zich in de loop van het jaar ook omstandigheden voor waardoor ambities moesten worden bijgesteld. Zoals reeds gemeld in de Bestuursrapportage 2023 had ook de gemeentelijke overheid te maken met een krappe arbeidsmarkt in 2023. Ook het programma Economie en vrijetijdsbesteding werd geconfronteerd met beperkte ambtelijke capaciteit en personele wisselingen. In december 2023 waren gelukkig alle vacatures binnen het programma ingevuld. Daarnaast was 2023 een verkiezingsjaar. Weliswaar waren er geen Gemeenteraadsverkiezingen, maar de Provinciale Statenverkiezingen (15 maart 2023) en de val van het kabinet Rutte IV die leidde tot de Tweede Kamerverkiezing (22 november 2023) waren van invloed op de nationale en provinciale kaders waarbinnen gemeentes kunnen opereren. Gezien deze omstandigheden zijn we nóg trotser op alles wat in 2023 is gerealiseerd. Onder de afzonderlijke doelenbomen wordt in detail verslag gedaan van wat er in 2023 is bereikt. Deze inleiding op het programma beperkt zich tot de belangrijkste ontwikkelingen.

Doelenboom Cultuur en Recreatie & toerisme

Vanuit cultuur is het grootste deel van het jaar gewerkt aan de werkzaamheden rondom het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Op 3 februari 2023 is dit akkoord ondertekend waarbij is afgesproken hoe preventief gezondheidsbeleid kan worden versterkt en duurzaam kan worden geborgd. Voor de uitvoering van GALA is voor gemeenten een specifieke uitkering voor de periode 2023 tot en met 2026 beschikbaar. Wij hebben deze uitkering aangevraagd en ook ontvangen. Voor de besteding van deze uitkering is een integraal plan van aanpak voor de periode 2023-2026 opgesteld dat is goedgekeurd door de VNG.

Samen met de Stichting Openbare Bibliotheek Twenterand is in 2023 de Toekomstvisie Bibliotheek Twenterand 2023-2024 opgesteld. In de visie zijn strategische ambities opgenomen op het gebied van aanbod en programmering en over de rollen van de bibliotheek als gedeelde huiskamer en als verbinder, wegwijzer en doorverwijzer.

Op het gebied van Recreatie & toerisme is onder meer ingezet op de doorontwikkeling van Gastvrij Twenterand. Het unieke natuurgebied Engbertsdijksvenen moet de komende jaren beter in de schijnwerpers komen te staan. In 2023 is daarom gewerkt aan de meekoppelkansen en regionale samenwerking met Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal.

Onder deze doelenboom is ook gewerkt aan nieuw subsidiebeleid. Subsidies zijn een belangrijk instrument om deze beleidsdoelen te realiseren en hebben een sterke verbinding met wat er gebeurt in de samenleving. Op 26 september 2023 is de Nota uitgangspunten subsidiebeleid gemeente Twenterand vastgesteld door de raad. In de nota zijn uitgangspunten opgenomen die de basis vormen voor het nieuwe beleid. Vervolgens is een nieuwe Algemene subsidie verordening in concept opgesteld en vastgesteld door het college op 12 december 2023.

Doelenboom Economie en werkgelegenheid

Op economisch gebied heeft de gemeente Twenterand in 2023 geïnvesteerd in samenwerking. Uiteraard gaat het dan om samenwerking met ondernemers, zowel in reguliere overleggen als naar aanleiding van bijzondere onderwerpen. Zo is er veel contact geweest met ondernemers over het Ondernemersfonds, dat is bedoeld om de hele Twenterandse economie te versterken en verbindingen tussen ondernemers te versterken. Daarnaast zijn ondernemers nauw betrokken bij een behoefteonderzoek naar de koopzondag, dat in 2023 is voorbereid. Samenwerking vond ook op andere facetten plaats. Zo werkte de gemeente Twenterand samen met de andere Twentse gemeenten aan de uitvoering van de Agenda voor Twente en de Regio Deal.

Voor het landelijk gebied is verduurzaming en terugdringen van de stikstofuitstoot een belangrijke opgave. Daarvoor is gemeente Twenterand afhankelijk van beleid op Europees, nationaal en provinciaal niveau. Helaas bleef er in 2023 veel onduidelijkheid bestaan over het ambitieniveau en hoe dit moet worden bereikt. Het Rijk heeft wel geld vrijgemaakt om een deel van de stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden terug te dringen door vrijwillige beëindiging van veehouderijen. Vanaf 3 juli 2023 zijn de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) en Landelijke bedrijfsbeëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus) opengesteld. Een belangrijke partner van de gemeente en de boeren om genoemde opgaven het hoofd te bieden zijn de

erfcoaches. Zij weten als geen ander wat er speelt op het platteland en kunnen ondersteunen en adviseren bij het zoeken naar (ruimtelijke) oplossingen. Het subsidieprogramma LEADER speelt een belangrijke rol bij het stimuleren van de leefbaarheid van het landelijk gebied. In 2023 is gewerkt aan een programma voor de nieuwe LEADER-periode 2023-2027.

Doelenboom sport

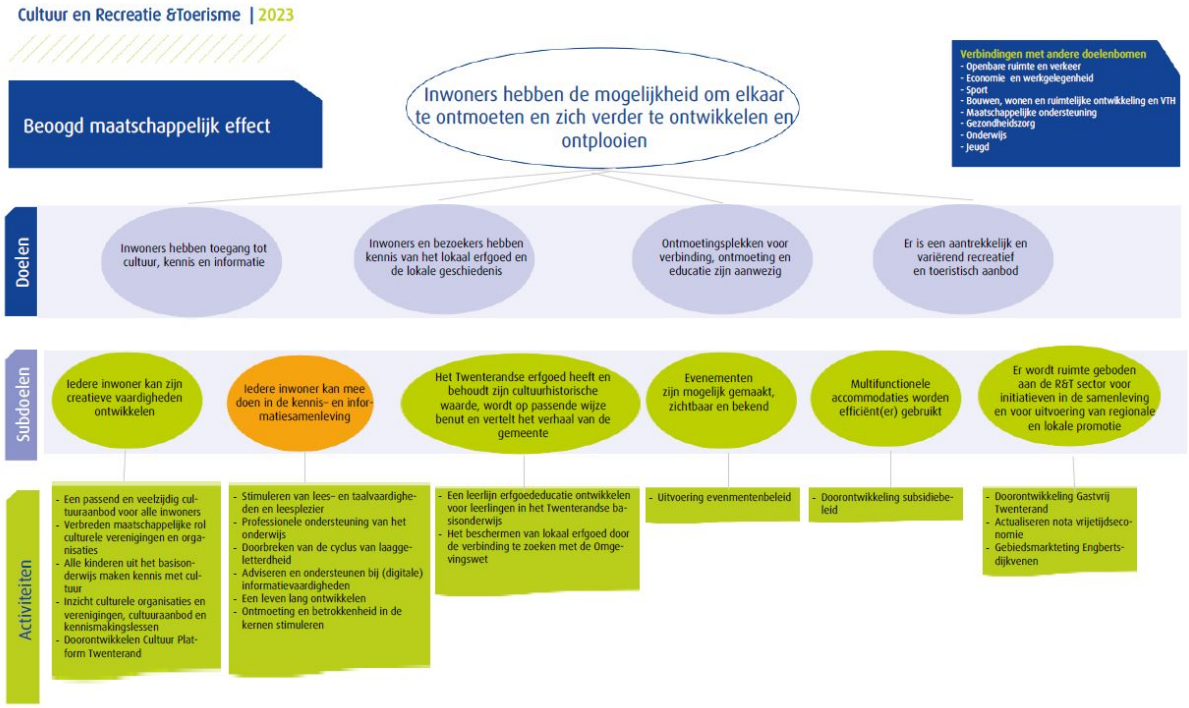
Binnen de doelenboom sport draagt de regietaak van de gemeente meer bij aan het maatschappelijk effect: inwoners worden lichamelijk, geestelijk en sociaal gezonder. Hierdoor is de focus meer verschoven naar het realiseren van doelen en activiteiten in plaats van specifiek op sport- en beweegorganisaties. De doelstelling om 75% van de inwoners te laten voldoen aan de beweegrichtlijnen staat nog steeds overeind. Daarvoor hebben we in 2023 een aantal zaken opgepakt. Zoals de vaststelling en het in uitvoering nemen van de Sport- en Beweegvisie Twenterand 2023 - 2026 / Sportakkoord II, die samen met verschillende partners is geschreven. Hiermee kunnen we gerichter inzetten op monitoring met behulp van tussentijdse metingen.

De nota sportaccommodatiebeleid 2024-2032 is in nauwe samenwerking met de sportinfrastructuur en aanpalende domeinen vormgegeven. Vanwege de gedegen en intensieve aanpak, met uitgebreide input van betrokkenen, volgt besluitvorming niet conform planning in 2023 maar in de eerste helft van 2024.

Noemenswaardig is verder zeker de oplevering en ingebruikname van het nieuwe zwembad De Stamper in Vriezenveen. Daarnaast is de legacy vanuit de Special Olympics zichtbaar geworden. Onder meer in de samenwerking met Uniek Sporten waarmee het aanbod aangepast sporten in Twenterand en omgeving in beeld is gebracht en wordt gestimuleerd. En ook de organisatie van de special friends sportdag welke in samenwerking met de 14 Twentse gemeenten in Hengelo plaatsvond. Tot slot noemen we de implementatie van de Subsidieregeling “Waarderingssubsidie sport en/of gezonde leefstijlinterventies 2024”. Deze regeling heeft sport- en beweegorganisaties in staat gesteld nieuw sport- en beweegaanbod en aanbod voor nieuwe doelgroepen te ontwikkelen. Maar ook de kwaliteit van het kader naar een hoger plan te tillen middels scholingsactiviteiten.

Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect:

Inwoners hebben de mogelijkheid om elkaar te ontmoeten en zich verder te ontwikkelen en ontplooien

Doel: Inwoners hebben toegang tot cultuur, kennis en informatie

In de snel veranderende samenleving, waarin de overheid inzet op zelfredzaamheid van de burger, is het noodzakelijk dat iedere inwoner over voldoende vaardigheden beschikt om volwaardig te blijven participeren. De gemeente Twenterand staat voor een samenleving waarin iedereen mee kan doen: praktisch en theoretisch geschoold, jong en oud, ongeacht de achtergrond van de inwoner. Taal, rekenen, digitale en creatieve vaardigheden zijn hiervoor onmisbaar. Een tekort aan deze vaardigheden vormt een barrière om zelfstandig mee te doen in onze maatschappij, online èn offline. De openbare bibliotheek biedt toegang tot cultuur, kennis en informatie. Zij ondersteunt inwoners bij het ontwikkelen van basisvaardigheden (lezen, schrijven, spreken en digitale en creatieve vaardigheden) zodat zij beter kunnen deelnemen aan de maatschappij.
Daarnaast willen wij cultuur voor iedereen in onze gemeente aantrekkelijk en zichtbaar maken. De bibliotheek, organisaties voor amateurkunst & erfgoed en de combinatiefunctionarissen zetten daarom in op een verdere doorontwikkeling van het culturele aanbod in onze gemeente. Op deze manier willen wij zorgen voor verbinding, ontmoeting en educatie en zo bijdragen aan het welzijn van onze inwoners (preventief in plaats van curatief).

Doel: Inwoners en bezoekers hebben kennis van het lokaal erfgoed en de lokale geschiedenis

We willen het erfgoed in onze gemeente zichtbaar en beleefbaar maken. We zijn trots op ons erfgoed en willen ook graag dat inwoners en bezoekers hiervan genieten. Wij willen er voor zorgen dat het erfgoed en het Verhaal van Twenterand duidelijker gepresenteerd en gecommuniceerd worden. We zetten in op erfgoededucatie voor het basisonderwijs. Daarnaast willen we de maatschappelijke functie van het erfgoed versterken. Samen met de erfgoedorganisaties willen we zoeken naar mogelijkheden voor ander, nieuw gebruik van met name het immaterieel erfgoed (bewaren, beleven en benutten).

Doel: Ontmoetingsplekken voor verbinding, ontmoeting en educatie zijn aanwezig

Doel: Er is een aantrekkelijk en variërend recreatief en toeristisch aanbod

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Iedere inwoner kan zijn creatieve talenten ontwikkelen

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Een passend en veelzijdig cultuuraanbod voor alle inwoners & verbreden maatschappelijke rol culturele verenigingen en organisaties

Omschrijving

Creatieve Broedplaatsen

Het Ondernemershuis was in 2023 bezig met het realiseren van Creatieve Broedplaats in de gemeente Twenterand. Een creatieve broedplaats is fysieke of digitale verzamelplaats voor kunstenaars en ondernemers in de creatieve industrie waar ruimte bestaat om te experimenteren.

Toekomstkracht bibliotheek

We hebben samen met de Stichting Openbare Bibliotheek Twenterand het projectplan Toekomstkracht Bibliotheek Twenterand; "Verbinden, verbinden, verbinden" opgesteld. Het doel van dit plan is het realiseren van een geletterde samenleving, waarin Twenteranders ook digitaal volwaardig participeren en waarbij iedere Twenterander de mogelijkheid heeft zich een leven lang te ontwikkelen. Het projectplan loopt vooruit op de gemeentelijke regietaak gezinsaanpak laaggeletterdheid. De bibliotheek heeft hiervoor een provinciale subsidie van € 95.000,-- ontvangen. De cofinanciering van de gemeente is € 47.500 (rijksmiddelen Nationaal Programma Onderwijs).

Combinatiefunctionaris cultuurparticipatie

We hebben samen met de Stichting Openbare Bibliotheek Twenterand een opdracht geformuleerd voor de combinatiefunctionaris cultuurparticipatie. Het is de bedoeling dat deze functionaris zich met name gaat richten op de actieve participatie van ouderen.

Brede Spuk GALA - Gezond en Actief Leven

Vanuit cultuur is het integraal plan van aanpak voor het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) geschreven. Vanuit dit plan willen we werken naar een domein overstijgende samenhang om zo bij te dragen aan de beweging naar de "voorkant" waarin een gezonde samenleving centraal staat. Het GALA streeft naar een gezonde generatie in 2040. Dit alles vanuit een brede benadering op gezondheid. Wij hebben hiervoor een specifieke uitkering ontvangen voor de periode 2023 tot en met 2026. Dit heeft erg veel tijd gekost . Het was niet alleen het opstellen van een plan, maar ook het rechtmatig uitgeven van de gelden en de organisatorische kant.

- Inzicht culturele organisaties en verenigingen, cultuuraanbod en kennismakingslessen

Omschrijving

In 2023 is opnieuw weer een actie vanuit Sjors Actief en Creatief bij de basisscholen geweest. Cultuur en sport trekken hier samen in op. Deze actie heeft geleid tot extra deelname aan culturele activiteiten. Het ging dan met name om de maakplaatsen die door de Stichting Openbare Bibliotheek worden georganiseerd. De Maakplaatsen zijn gericht op het in een heel vroeg stadium dichter bij elkaar brengen van techniek en kinderen. Op deze manier willen we kinderen voorbereiden op de veranderende (technologische) arbeidsmarkt.

Daarnaast hebben we onderzocht of het mogelijk was om het digitaal platform Sjors Actief en Creatief (buitenschoolse activiteiten) uit te breiden met het binnenschools aanbod cultuureducatie. Vanwege onvoorziene omstandigheden is de uitvoering hiervan vertraagd.

- Doorontwikkelen Cultuur Platform Twenterand

Omschrijving

Wij hebben de cultuurmakelaar ingezet voor de doorontwikkeling van het Cultuur Platform Twenterand. Er zijn diverse rollen voorgelegd die het platform zou kunnen vervullen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een rol als voorlichter, organisator of verbinder. Het platform heeft voorlopig gekozen voor de rol van adviseur. Dat willen zeggen dat het platform de gemeente adviseert bij de verdeling van de projectsubsidies cultuur.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Multifunctionele accommodaties worden efficiënt (er) gebruikt

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Doorontwikkeling subsidiebeleid

Omschrijving
De gemeente Twenterand wil dat al haar inwoners kunnen meedoen in de samenleving, zich kunnen redden en kunnen ontwikkelen. Subsidies zijn een belangrijk instrument om deze beleidsdoelen te realiseren en hebben een sterke verbinding met wat er gebeurt in de samenleving. In het coalitieakkoord 2023-2027 zijn uitgangspunten opgenomen voor de doorontwikkeling van het subsidiebeleid. Op 26 september 2023 is de Nota uitgangspunten subsidiebeleid gemeente Twenterand vastgesteld door de raad. In de Nota zijn uitgangspunten opgenomen die de basis vormen voor het nieuwe beleid. Vervolgens is een nieuwe Algemene subsidie verordening in concept opgesteld en vastgesteld door het college op 12 december 2023. Inwoners en organisaties hebben de mogelijkheid gehad om een zienswijze in te dienen tijdens de inspraakperiode van 21 december tot en met 31 januari 2024.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is ruimte geboden aan de R&T sector voor initiatieven in de samenleving en voor uitvoering van regionale en lokale promotie

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Actualiseren Nota Vrijetijdseconomie

Omschrijving
De actualisering van de Nota Vrijetijdseconomie heeft veel vertraging opgelopen. Er is daarom nog nauwelijks gestart met de actualisatie in 2023. Deze vertraging is een gevolg van beperkte ambtelijke capaciteit en verschillende andere werkzaamheden. In 2024 wordt prioriteit gegeven aan het actualiseren van de Nota Vrijetijdseconomie.

- Uitvoering gebiedsmarketing Engbertsdijksvenen

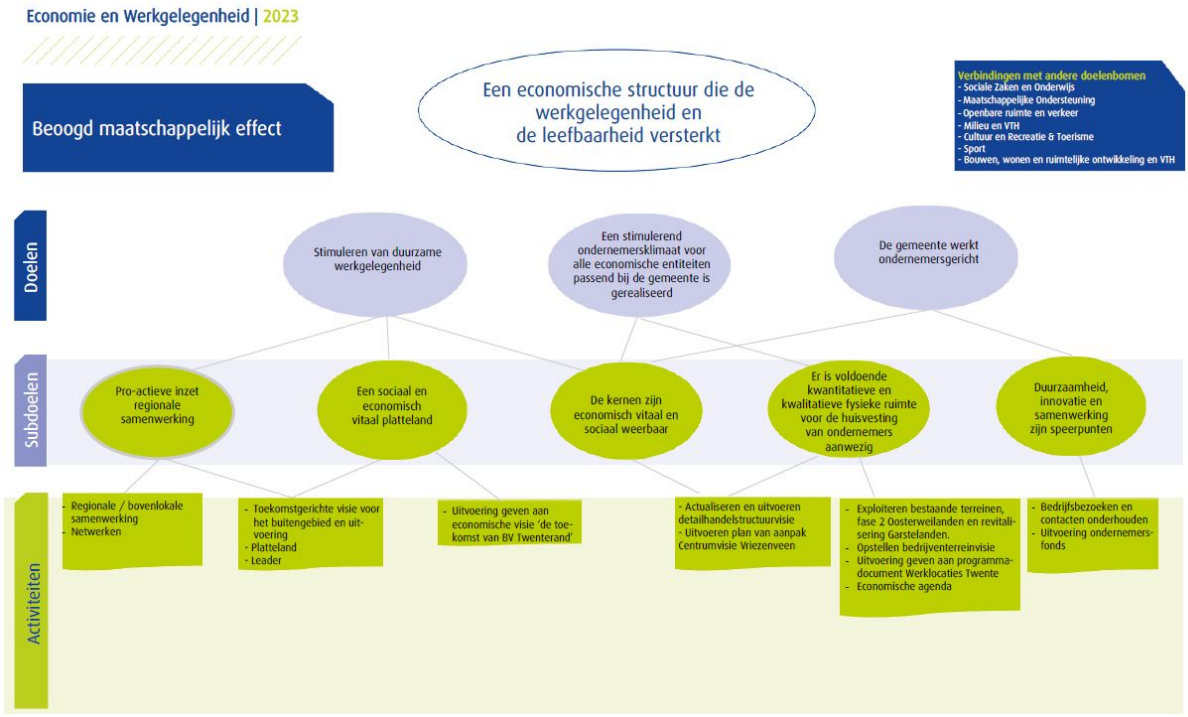
Omschrijving
In 2023 is Twenterand voor het eerst deelnemend partner (voorheen passief) in de verkenning Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal geweest om qua promotie mee te liften op de nationale bekendheid van het omliggende gebied.
Tevens is gewerkt aan de realisatie van de verschillende meekoppelkansen in de Engbertsdijksvenen. Ook op het gebied van de individuele gebiedsmarketing van de Engbertsdijksvenen zijn stappen gezet. Hier waren in 2023 geen kosten aan verbonden.

Beleidsdocumenten

Cultuuropdracht 2021-2024
Cultuureducatieplan basisonderwijs Twenterand 2021-2024
Convenant erfgoededucatie
Nota uitgangpunten subsidiebeleid Gemeente Twenterand

Doelenboom Economie en werkgelegenheid

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Een economische structuur die de werkgelegenheid en de leefbaarheid versterkt

Doel: Stimuleren van duurzame werkgelegenheid

Samen met sociale domein de werkgelegenheid in Twenterand stimuleren en nog meer de verbinding te zoeken tussen economie, een inclusieve arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie.

Doel: Een stimulerend ondernemersklimaat voor alle economische entiteiten passend bij de gemeente is gerealiseerd

Economische entiteiten betreffen alle ondernemersvormen, zowel commerciële als niet-commerciële bedrijven. Met passend bij de gemeente wordt bedoeld dat het past bij de wensen die de ondernemer in Twenterand heeft.

Doel: De gemeente werkt ondernemersgericht

Dit betekent actief informatie/kennis/ervaringen en dergelijke ophalen bij en delen met ondernemers ten behoeve van (beleids)ontwikkeling.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Een sociaal en economisch vitaal platteland

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Ontwikkelen visie landelijk gebied

Omschrijving
Er is in 2023 geen actie ondernomen om de visie voor het buitengebied verder vorm te geven. Enerzijds is dat vanwege het gebrek aan capaciteit, anderzijds vanwege de politieke ontwikkelingen in Den Haag en Zwolle.

- Faciliteren realisatie Provinciaal Programma Landelijk Gebied

Omschrijving

Door de val van het kabinet en het mislukken van het landbouwakkoord in juni 2023 zijn de voorgenomen plannen uit het NPLG/PPLG en de transitie van de landbouw voor een groot deel stilgevallen. De veronderstelling dat de provincie Overijssel vanaf medio 2023 zou starten met het realiseren van de doelstellingen op onder meer stikstofreductie is niet uitgekomen. Op het moment van schrijven is het wachten op een nieuw kabinet en ook op duidelijkheid over wat er over blijft van het ingezette beleid voor de transitie van het landelijk gebied en de landbouw.
Vanaf september 2023 is de functie van programmaleider/adviseur Landelijk Gebied eindelijk ingevuld en vanaf oktober 2023 is de openstaande vacature voor projectmedewerker Landelijk Gebied ingevuld. Daarmee is capaciteit van de gemeente Twenterand voor het landelijk gebied voor nu op orde.
De nieuwe medewerkers hebben na een inwerkperiode het achterstallige werk opgepakt en zijn inmiddels weer aangehaakt bij de contacten met externe partijen. Wel zijn er, doordat de gemeente Twenterand niet tijdig en adequaat heeft gehandeld, besluiten genomen buiten de gemeente om die ons niet vooruit helpen. Een voorbeeld hiervan is het niet meenemen van meekoppelkansen in de inrichtingsplannen/ projectbesluiten herstelmaatregelen Engbertsdijksvenen van de provincie.
In december 2023 is een bijeenkomst georganiseerd, waarin we als gemeente in gesprek zijn gegaan met de bewonerscommissie Engbertsdijksvenen. Ook de gemeenten Hardenberg en Tubbergen waren vertegenwoordigd. De bijeenkomst was een eerste aanzet om tot een gebiedsvisie voor de Engbertsdijksvenen te komen.

- Groene Metropool Twente

Omdat gemeente Twenterand blijvend wil inzetten op een Twents ambtelijk netwerk 'landelijk gebied' en het fundament van de Groene Metropool Twente bestaat uit een netwerk- en kennisdelingsorganisatie van en voor gemeenten die noodzakelijke verdieping willen zoeken op integrale thema's uit het landbouwakkoord/PPLG en andere transities in het buitengebied, zijn we aangesloten bij de GMT, zo ook in 2023. Gemeente Twenterand was ook in 2023 voorzitter van de GMT. Er hebben in 2023 meerdere ambtelijk en bestuurlijke vergaderingen plaatsgevonden. De ambtelijke vergaderingen zijn regelmatig gecombineerd met excursies, bedrijfsbezoeken en presentaties van externe organisaties. Ook is er in 2023 een begin gemaakt met het opstellen van een Governance GMT en zijn de mogelijkheden om de GMT onder te brengen in een stichting onderzocht.

- IBP Vitaal Platteland

Het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (IBP-VP) is geïnitieerd om grote opgaven op het gebied van voedsel, klimaat, waterveiligheid, circulaire economie en energie vanuit een (meer) samenhangend en gebiedsspecifiek perspectief te benaderen. Het is een programma waarbij bestuurders, ambtenaren, maatschappelijke organisaties, ondernemers en andere betrokkenen op vernieuwende manieren werken aan de (gezamenlijke) opgaven in het landelijk gebied. De vier overheden hebben gezamenlijk een agenda IBP-VP Pilot Twente opgesteld om bottom up initiatieven in de regio te ondersteunen, vooral in de zogenaamde witte gebieden. De projecten bouwen voort op en sluiten aan bij reeds lopende gebiedsinitiatieven. Het Rijk heeft voor deze pilot aanvullende middelen beschikbaar gesteld. De goedgekeurde projecten zijn uitgevoerd onder aansturing van een bestuurlijke kopgroep van de vier overheden, onder voorzitterschap van de gemeente Twenterand, als voorzitter van de Groene Metropool. Vanuit gemeente Twenterand zijn in 2023 geen projecten ingediend. Ook is de bestuurlijke kopgroep in 2023 niet voor overleg bij elkaar geweest.

- Patrijzenproject Wies met de Patries

In 2023 is extern personele capaciteit ingehuurd om het patrijzenproject Wies met de Patries nieuw leven in te blazen. Er is contact gelegd met de vrijwilligers, verenigingen en stichtingen die voorheen bij dit project betrokken waren. In oktober 2023 is de nieuwe projectmedewerker Landelijk Gebied onderdeel geworden van de projectgroep. De eerste bijeenkomst vond plaats in december 2023. Tijdens deze bijeenkomst is teruggeblikt op het ontstaan van het project en het succes na de opstart een aantal jaren geleden. Ook zijn tijdens de bijeenkomst nieuwe ideeën verzameld en is er een begin gemaakt met het oppakken van diverse activiteiten en werkzaamheden.

- Projecten Groene Loper Twenterand

De Groene Loper Twenterand is opgestart met behulp van provinciale subsidie 'Natuur en Samenleving 2.0' en een bijdrage van de gemeente Twenterand. Begin 2020 is de Groene Loper

Twenterand formeel van start gegaan. In 2023 is de Groene Loper Twenterand voortijdig beëindigd. Door corona konden veel geplande bijeenkomsten niet door gaan en ook het tekort aan ambtelijke capaciteit heeft hierin een rol gespeeld. In juli 2023 is door de projectleider een eindverslag en eindevaluatie opgesteld.

- Project Toekomstgericht erven

Gemeente Twenterand heeft in 2023 een bijdrage van € 7.500 geleverd aan het project Toekomstgerichte erven van de provincie Overijssel. Hiermee konden we 2 erfcoaches inzetten in de gemeente, die ondernemers/bewoners met vragen over de toekomst van hun erf hebben kunnen bijstaan.

- De boomdeeldagen

De boomdeeldagen zijn in 2023 niet doorgegaan vanwege problemen met de personele bezetting, waardoor de gemeente te laat was met de aanmelding voor de boomdeeldagen.

- Leader

Omschrijving

Er is gewerkt aan een nieuwe LEADER periode 2023 – 2027. De gemeente heeft € 25.000,- voor LEADER-projecten beschikbaar gesteld. Voor 2023 is deze bijdrage ten laste gebracht van het werkbudget economie . Voor de nieuwe periode is door het LEADER-gebied een nieuwe Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS) gemaakt. Ook is er een nieuwe LEADER-groep gevormd: de ‘Lokale Actie Groep’, oftewel LAG. Projecten waar subsidie voor is toegekend zijn de Winterhoeve, Beleefpark de Stuve en Twente Bruist! In 2023 is er met een nieuw dekkingsvoorstel gekomen voor de Kadernota voor 2024.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is voldoende kwantitatieve en kwalitatieve fysieke ruimte voor de huisvesting van ondernemers aanwezig

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Detailhandelstructuurvisie

Omschrijving

Door personele wisselingen en andere prioriteiten heeft het actualiseren van de detailhandelstructuurvisie in 2023 geen doorgang gevonden. Gesprekken met ondernemersverenigingen waren sinds de zomer van 2022 gaande, maar door verschillende omstandigheden, waaronder de invloed van COVID-19 en de werkzaamheden van de Provincie Overijssel aan hun omgevingsvisie, bleven deze gesprekken beperkt. Intern werd ook nog naar de kernen gekeken in het kader van de omgevingsvisie.

- Exploiteren bestaande terreinen en revitalisering Garstelanden.

Omschrijving

De uitgifte van de gronden in Garstelanden is in 2023 afgerond. Dit is opgenomen in de grondexploitatie, wat ter sprake komt in de Paragraaf Grondbeleid.
Voor de input voor de revitalisatie zijn gesprekken gevoerd met de ondernemers van Garstelanden. Vanwege personele tekorten heeft de revitalisatie vertraging opgelopen.

- Uitvoeren plan van aanpak Centrumvisie Vriezenveen

Omschrijving

In 2023 is een vervolg gegeven aan de uitvoering van de centrumvisie Vriezenveen. Er is een plan opgesteld voor het opstellen van een uitvoeringsprogramma op basis van de centrumvisie Vriezenveen. Het opstellen van een kansenkaart voor het centrum maakt ook onderdeel uit van deze opdracht. In 2023 is de uitvoering van dit werk aanbesteed en gegund.

- Uitvoering geven aan de economische visie 'de toekomst van BV Twenterand'

Omschrijving

In 2023 zijn we begonnen met het verkennen van de economische visie en behoeften van de gemeente Twenterand. Dit omvatte een analyse van de huidige economische situatie, de sterke punten en uitdagingen van de gemeente, evenals de toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden.

- Economische agenda

Omschrijving

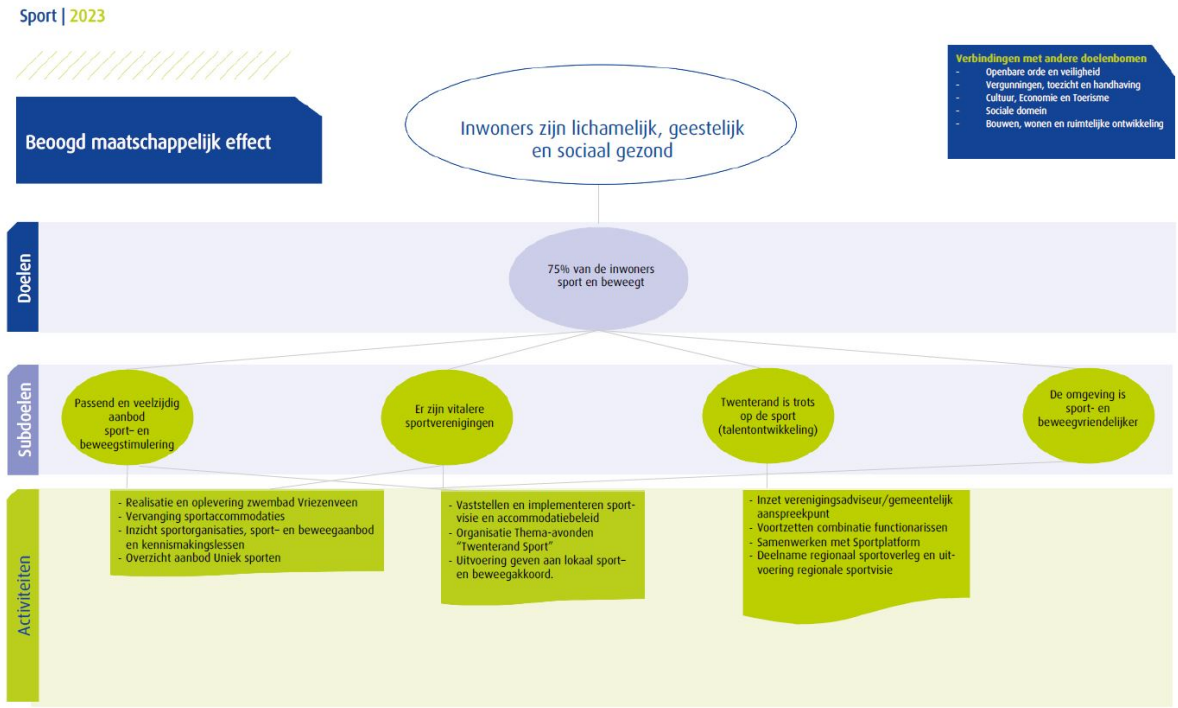
In de Programmabegroting 2023 wordt het aanbrengen van focus in het economische programma de grootste uitdaging genoemd. Vanwege personele wisselingen is op dit vlak in 2023 weinig vooruitgang geboekt. Daarnaast heeft een evaluatie van de economische visie ten behoeve van de aangekondigde update uitgewezen dat de gewenste economische koers eerst met de raad moet worden besproken, alvorens tot een uitvoeringsagenda te komen. Wél zijn er verschillende initiatieven uitgevoerd om samen met ondernemers te werken aan de economische vraagstukken van deze tijd. Denk hierbij aan een inspirerende bijeenkomst tijdens de Dag van de ondernemer en de open bedrijvendag Twenterand werkt. Met hulp van Ipsos I&O is onderzoek gedaan naar de wensen van ondernemers en inwoners met betrekking tot de koopzondag. Ook is er met ondernemersverenigingen nagedacht over de ontwikkeling van het Ondernemersfonds. Daarnaast staan de overleggen met bijvoorbeeld ondernemersverenigingen en het platform detailhandel weer regulier op de agenda van de portefeuillehouder. Met partijen als politie, brandweer en verschillende ondernemersverenigingen wordt samengewerkt binnen het Keurmerk Veilig Ondernemen om bedrijventerreinen schoon, heel en veilig te houden. Bovendien is er met partners buiten de gemeenten samengewerkt op economisch gebied. Samen met de andere Twentse gemeenten werkte de gemeente Twenterand aan de uitvoering van de Agenda voor Twente en de Regio Deal. Sinds 2023 participeert de gemeente Twenterand in Hettrix, een samenwerkingsverband tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden uit de regio.

Beleidsdocumenten

Detailhandelstructuurvisie

Doelenboom Sport

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond

Doel: 75% van de inwoners sport en beweegt

Hoe vitaler iemand is, hoe groter de kans dat diegene kan deelnemen in de maatschappij en zelfstandig thuis kan blijven wonen. De rijksoverheid streeft in het kader van het Olympisch Plan 2028 naar een samenleving waarin minimaal 75% van de Nederlanders uit alle lagen van de bevolking regelmatig aan sport en bewegen doet. In Twenterand willen we ook toewerken naar deze ambitie maar ontbreekt het ons aan actuele, betrouwbare data over de afgelopen jaren en is een actuele nulmeting niet voor handen. In de nieuw vast te stellen sportvisie wordt specifiek aandacht besteed aan onderzoek, metingen en analyses.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Passend en veelzijdig aanbod sport- en beweegstimulering

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Realisatie en oplevering zwembad Vriezenveen

Omschrijving

Trots zijn we op de realisatie van het nieuwe zwembad De Stamper in Vriezenveen. In oktober is het nieuwe zwembad in gebruik genomen waarna op 16 november de officiële opening heeft plaatsgevonden.

- Vervanging sportaccommodaties

Omschrijving

Binnensportaccommodaties Vriezenveen

Sporthal De Stamper, De Semipermanente Sporthal en de gymzaal aan De Krijgerstraat in Vriezenveen zijn binnen nu en vijf jaar aan vervanging toe. Gebruik van de gymzaal aan De Krijgerstraat is aan einde van 2023 beëindigd en gebruikers zijn elders ondergebracht. Daarnaast is

een start gemaakt met de verkenning van een locatie voor de bouw van een nieuwe sporthal als onderdeel binnen de bredere ontwikkelingen van Vriezenveen Zuid.
Kunstgras Voorwaarts en SDO
Met de voetbalvereniging en de korfbalvereniging hebben voorbereidende gesprekken plaatsgevonden om als gemeente de kunstgrasvelden in eigendom terug te kunnen nemen. Het proces is in 2023 niet afgerond en behoeft ook in 2024 nog nadere afstemming.
Uitbreiding zaalcapaciteit bewegingsonderwijs basisscholen
Met ingang van het schooljaar 2023 – 2024 verzorgen de basisscholen wettelijk verplicht 2 uur bewegingsonderwijs aan hun leerlingen. Voorheen was dit één uur. In samenspraak met de basisscholen en op basis van hun daadwerkelijke uitbreidingsbehoefte aan uren zaalcapaciteit heeft de gemeente Twenterand, eveneens wettelijk verplicht, de benodigde accommodaties voor dit bewegingsonderwijs gefaciliteerd.
Gemeentelijke sportaccommodaties
Twenterand heeft de sportaccommodaties in eigendom van de gemeente in beeld gebracht qua levensduur en financiële vervangingswaarde.
Tennisbanen TV De Bosbaan Vroomshoop
De gemeentelijke tennisbanen in Vroomshoop zijn geprivatiseerd naar Tennis Vereniging De Bosbaan die ondertussen de eerste voorbereidingen heeft getroffen voor de vervanging van de tennisbanen.
Subsidieregeling "vervangen verlichting sportvelden 2023"
Met de subsidieregeling "vervangen verlichting sportvelden 2023" is op sportaccommodaties van 5 sportverenigingen conventionele verlichting voor trainingsvelden vervangen door LED-verlichting.

- Inzicht sportorganisaties, sport- en beweegaanbod en kennismakingslessen

Omschrijving
Het communicatieplatform www.actieftwenterand.nl is ontwikkeld en live. Op dit platform hebben ondertussen 65 sport en cultuurorganisaties lesaanbod en kennismakingslessen opgenomen. Maandelijks worden middels promotievideo's de aanbieders onder de aandacht gebracht. Middels het project Sjors Sportief - Creatief hebben we in samenwerking met de 21 basisscholen in Twenterand de kennismakingslessen geïntroduceerd bij alle basisschool leerlingen. Daaruit hebben 365 kinderen kennismakingslessen gevolgd.

- Overzicht aanbod Uniek sporten

Omschrijving
Twenterand is een samenwerkingsverband aangegaan met Uniek Sporten waarmee het aanbod in en om Twenterand voor mensen met een beperking laagdrempelig en dichtbij in beeld is gebracht. Uniek Sporten is geïntegreerd in het platform www.actieftwenterand.nl zodat via één portal de organisaties en het aanbod in beeld zijn gebracht en mensen met een beperking op deze manier worden ondersteund inzicht te krijgen in de mogelijkheden van sport- en beweegaanbod. Inwoners kunnen rechtstreeks terecht bij de contactpersonen, gelinkt aan gemeente Twenterand.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er zijn vitalere sportverenigingen

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Vaststellen en implementeren sportvisie en sportaccommodatiebeleid

Omschrijving
In april 2023 werd de nieuwe sport- en beweegvisie Twenterand 2023 - 2026 / Sportakkoord II vastgesteld en in uitvoering genomen.
In samenwerking met o.a. het sportplatform, sport- en beweegorganisaties, diverse gemeentelijke afdelingen en expertise op het gebied van sportaccommodaties van buiten Twenterand werd de nota Sportaccommodatiebeleid Twenterand 2024 - 2032, de kracht van ruimte voor sport ontwikkeld. We hebben hiervoor meer tijd genomen waardoor het niet haalbaar bleek om het besluitvormingsproces in 2023 af te ronden.
Per aanvang 2023 werd de Subsidieregeling "tijdelijk vangnet energiekosten voor maatschappelijke-, culturele en sportorganisaties" ingesteld met een beschikbaar gesteld bedrag van € 150.000 vanuit de reserve uitwerking coalitieakkoord.

Vanaf oktober 2023 werd deze regeling verlengd. Dit jaar werd in totaal door 14 organisaties voor € 72.000 een beroep gedaan op deze regeling die nog loopt tot en met 1 april 2024.

- Organisatie Thema-avonden "Twenterand Sport"

Omschrijving
In een samenwerkingsverband van de 14 Twentse gemeenten werd in De Grolschveste in Enschede het Twents Kennis en Inspiratie Event voor de Sport georganiseerd met ruim 250 deelnemers, voornamelijk bestuurlijk en technisch kader van sportorganisaties.
In samenwerking met Rabo Club Support werden verspreid over Twente een 10-tal thema-avonden, masterclasses en cursussen aangeboden ten behoeve van kennisverruiming van het bestuurlijk en technisch kader van sportorganisaties.
In de 4 kernen van Twenterand werden in totaal 8 Thema-avonden “Sportaccommodatiebeleid" georganiseerd. Dit om in samenspraak met sport- en beweegaanbieders in gesprek te gaan ten behoeve van de ontwikkeling van de nota sportaccommodatiebeleid Twenterand 2024 - 2032, de kracht van ruimte voor sport.

- Uitvoering geven aan lokaal sport- en beweegakkoord

Omschrijving
Vanuit de sport- en beweegvisie Twenterand 2023 - 2026 / Sportakkoord II is de Subsidieregeling "Waarderingssubsidie Sport en/of gezonde leefstijlinterventies 2023" ingesteld. Sport- en beweegorganisaties werden daarmee in de gelegenheid gesteld een subsidie te verwerven voor het opzetten van nieuwe sport- en beweegactiviteiten, activiteiten voor nieuwe doelgroepen en scholingsactiviteiten voor kennisverruiming van het kader. We hebben maar liefst 22 aanvragen gehonoreerd met een totaalwaarde van ruim € 26.000. Daarmee hebben we een boost kunnen geven aan sportstimulering en bij kunnen dragen aan de doorontwikkeling van vitale en sterke sport- en beweegaanbieders en een stap kunnen zetten naar een veilige en integere sportomgeving.
Sportevenementen zoals de Nationale Sport Week, De Ronde van Overijssel met Vroomshoop als dorp van de ronde, de Koningsspelen, de Twenterandrun en 3x3 NL Basketbal Tour Nederland werden ingezet en/of ondersteund als inspiratiebron.
Dit alles met uiteindelijk als doel meer mensen, langer in beweging en sportief actief te krijgen op weg naar 75% van de inwoners die voldoen aan de beweegrichtlijnen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Twenterand is trots op de sport (talentontwikkeling)

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Inzet verenigingsadviseur / gemeentelijk aanspreekpunt

Omschrijving
Binnenkomende sport- en adviesvragen binnen de Gemeente Twenterand werden belegd bij en ter hand genomen door de medewerkers Sport. Ook is procesondersteuning ingezet met een bijdrage vanuit de services van NOC*NSF.

- Voortzetten combinatie functionarissen

Omschrijving
De brede regeling combinatiefunctionarissen is wat betreft de combinatiefunctie sport en jongerenwerk in 2023 doorgezet.
Vanuit deze regeling heeft de combinatiefunctionaris in de gemeente Twenterand invulling gegeven aan de opzet van nieuwe sport- en beweegactiviteiten zoals walking tennis en walking volleybal.
Andere projecten waar de combinatiefunctionaris zijn bijdrage in heeft geleverd zijn o.a. de sportcarrousel, Nationale Sportweek, Koningsspelen , Sjors Sportief - Creatief en activiteiten op het gebied van sportstimulering en verenigingsondersteuning.

- Samenwerken met Sportplatform

Omschrijving
Gemeente en Sportplatform hebben dit jaar een flinke stap voorwaarts gezet door actieve samenwerking op de volgende onderdelen:

- Ontwikkeling Sport- en Beweegvisie Twenterand 2023 - 2026 / Sportakkoord II
- Ontwikkeling Sportaccommodatiebeleid Twenterand 2024 - 2032, de kracht van ruimte voor sport
- Doorontwikkeling Platform op kerngerichte inzet
- Signaleren en bespreken van actuele ontwikkelingen

- Deelname regionaal sportoverleg en uitvoering regionale sportvisie

Omschrijving
De gemeente Twenterand heeft actief deelgenomen aan de regionale overleggen "sport" met de 14 Twentse gemeenten. Vooral om de expertise vanuit collega gemeenten en de kracht van samenwerking tussen gemeenten te benutten. Dit voornamelijk op de regionale thema's inclusie sport, sportontwikkeling, sportstimulering, samenwerking en kennisdeling.

Beleidsdocumenten

Lokale sport- en beweegvisie 2023-2026 Twenterand
Subsidie waarderingssubsidie sport en gezonde leefstijlinterventies Twenterand 2023

Wat heeft het gekost

Overzicht baten en lasten Economie en vrije tijdsbesteding

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Doelenboom cultuur en recreatie en toerisme				
Lasten	2.689.252	2.732.584	2.434.700	411.513
Baten	-641.074	-600.151	-367.901	0
Saldo van baten en lasten	2.048.178	2.132.433	2.066.799	411.513
Doelenboom economie en werkgelegenheid				
Lasten	858.695	1.096.013	757.513	330.726
Baten	-196.882	-198.834	-198.834	0
Saldo van baten en lasten	661.813	897.179	558.679	330.726
Doelenboom sport				
Lasten	3.537.401	3.567.204	2.798.723	183.166
Baten	-921.418	-627.898	-599.144	0
Saldo van baten en lasten	2.615.982	2.939.306	2.199.579	183.166
Totaal programma lasten	7.085.348	7.395.801	5.990.936	925.405
Totaal programma baten	-1.759.375	-1.426.883	-1.165.879	0
Totaal saldo van baten en lasten	**5.325.973**	**5.968.918**	**4.825.057**	**925.405**
Mutaties reserves db cultuur en recreatie en toerisme	-258.392	-308.851	-256.851	-411.513
Mutaties reserves db economie en werkgelegenheid	-338.799	-352.500	-14.000	-330.726
Mutaties reserves db sport	-837.426	-1.067.161	-330.840	-183.166
Totaal mutatie reserves	-1.434.617	-1.728.512	-601.691	-925.405
Geraamd resultaat	**3.891.356**	**4.240.406**	**4.223.366**	**0**
gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	*-642.945*			

Wat heeft het gekost

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten op het programma ‘economie en vrije tijdsbesteding’ is € 643.000 lager dan geraamd. Dit verschil wordt onder andere veroorzaakt door onderstaande gegevens.

Cultuur, recreatie en toerisme

- Er is minder uitgegeven aan meerjarig onderhoud musea en dorpshuizen. Totaal een onderschrijding van € 107.000. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken'. De onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd. Werken zijn verschoven naar 2024.
- De middelen voor de creatieve broedplaats is verwerkt in de subsidieregeling cultuur 2024 voor de jaren 2023 en 2024. Het jaar 2023 moest namelijk ook nog geregeld worden (rechtmatig uitgeven). De uitgave komt in 2024, dus nu een voordeel van € 20.000 en in 2024 een nadeel.
- Gemeente is vanaf oktober officieel eigenaar van camping de Blekkenhorst. Er is dus ‘maar’ 3 maanden huur ontvangen. Er is wel onderhoud gedaan. Derhalve in 2023 een nadeel van € 27.000.
- Er is een overschrijding op de kosten inzake dorpshuizen. Door de gemeente is ondersteuning voor de directeur van de Klaampe geregeld. Dit heeft € 24.000 gekost wat niet geraamd was. Daarnaast waren er meerkosten bij het Punt door vernielingen van € 14.000.

Economie en werkgelegenheid

- In 2022 is het niet uitgegeven bedrag t.b.v. het ondernemersfonds overgeheveld naar 2023, waardoor er in 2023 € 200.000 te besteden was. De uitgaven zijn echter € 98.500, dus het budget van 2023 was voldoende, eenmalige onderschrijding van € 105.000.

- Door ontvlechting van de organisatie van Regio Twente worden de kosten voor economie nu in rekening gebracht door het Recreatieschap Twente. Deze kosten zijn structureel lager dan geraamd (€ 90.000). Dit is reeds aangepast in de begroting 2024. Van dit bedrag wordt voorgesteld om € 80.000 te bestemmen voor eenmalige kosten die in 2024 worden gedeclareerd door Recreatieschap Twente voor de noodzakelijke investering t.b.v. de beschoeiing bij 2 recreatieparken.
- Kapitaallasten zijn € 31.000 lager dan geraamd, omdat de revitalisering van Garstelanden en Weitzelpoort nog niet klaar is.

Sport

- Het meerjarig onderhoud op de sportzalen en sporthallen is € 164.000 lager dan begroot. Dit betreft m.n. sporthal de Stamper, hier komen nog kosten daar deze autonoom wordt gemaakt van het zwembad èn zwembad de Zandstuve, waar het groot onderhoud aan de installaties nog moet gebeuren. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken', de onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd. Werken zijn verschoven naar 2024.
- Er zijn eenmalige kosten gemaakt van € 37.000 voor de afkoop van de houtkachel van Cogas.
- Er is een nadelig resultaat op zwembad de Stamper van € 16.000 (oude en nieuwe samen). Dit heeft te maken met aanloopkosten.
- Het product sportbeleid laat een aantal voordelen zien: De duurzaamheidssubsidies zijn onderschreden met € 8.800. Dit bedrag zal in 2024 nog uitgegeven worden als aanvulling op een reeds verstrekte subsidie. Er is dus in 2023 een onderschrijding, maar de uitgaven komen in 2024. Daarnaast zijn de kapitaallasten € 148.000 lager dan geraamd. Dat komt doordat de kunstgrasvelden nog niet gereed gemeld zijn. Inmiddels zijn deze kredieten wel afgesloten, dus dit is een eenmalig voordeel. Als 3e de tijdelijke vangnetregeling energiekosten. Hiervoor was € 150.000 beschikbaar. De uitgaven op dit moment zijn € 72.000, de aanvraagperiode loopt nog tot 1-4-2024. Er kunnen dus nog aanvragen/kosten komen van max. € 78.000 in 2024. Deze kosten worden gedekt uit de reserve coalitie akkoord.

Onderstaande posten zijn in 2023 onderschreden, omdat de kosten in 2024 gemaakt worden. Deze posten worden hier apart benoemd, aangezien de budgetten niet overgeheveld worden naar 2024, waardoor dit tot een overschrijding zou kunnen leiden in 2024. Als verklaring kan dan worden verwezen naar dit jaarverslag.

Creatieve broedplaatsen	€ 20.000
Duurzaamheidssubsidies	€ 8.800

Bedrijfsvoering

Inleiding

Inleiding

Bedrijfsvoering gaat over de werking van onze gemeente, toegelicht op drie gebieden. Onze dienstverlening aan inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Onze bedrijfsvoering bestaand uit het verzorgen van randvoorwaardelijke zaken, van informatie en van advies. En onze griffie die de raad ondersteunt en adviseert ten behoeve van een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming.
De belangrijkste ontwikkelingen in 2023 op deze gebieden worden hieronder benoemd bij Dienstverlening en in de Paragraaf Bedrijfsvoering.

Dienstverlening

Inleiding Dienstverlening

Dienstverlening
Betrouwbaar, betrokken en toegankelijk, zo willen we onze dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties vormgeven. We streven hierbij naar ‘goed’ als beoordeling en willen dit de komende jaren terugzien in inwonerstevredenheid onderzoeken zoals de peiling waarstaatjegemeente.nl.
Aan betrouwbaar zijn werken we door helder te zijn in wat er van ons verwacht mag worden en door die verwachtingen waar te maken. Betrokken geven we invulling door te handelen vanuit echte interesse. Toegankelijk gaat om laagdrempelig en zo eenvoudig mogelijk. Synergie tussen de centrale toegangskanalen telefonie, post, receptie, website en Social Media en consistentie van de dienstverlening over de kanalen heen zijn hierbij van belang.

Uiteraard nemen we hierbij wettelijke voorschriften op gebied van beveiliging en privacy in acht en borgen we dit zoveel mogelijk in onze processen. Daarbij faciliteren en stimuleren we selfservice en passen hedendaagse technieken toe wanneer dit leidt tot een meer efficiënte dienstverlening. Daarbij is van belang dat we werken volgens onze servicenormen en onze online gepubliceerde afspraken en informatie.

Voor al onze dienstverleningsprocessen geldt dat monitoring wordt gebruikt om te komen tot doorontwikkeling en verbetering.

Eind 2022 zijn we gaan werken we met een ander zaaksysteem. 2023 stond in het teken van de verdere doorontwikkeling van dit zaaksysteem. In het najaar 2023 is een succesvolle start gemaakt met de inrichting van het digitaal loket waarin inwoners toegang hebben tot eigen zaken.

De gemeente Twenterand werkt per 1 januari 2023 samen met de gemeente Ommen op het gebied van de publiekszaken; burgerzaken, verkiezingen en begraafplaatsadminstratie. Het geworven team burgerzaken Twenterand-Ommen voert de publiekszaken voor de gemeente Ommen uit vanaf de locatie gemeentehuis Ommen. De teams burgerzaken Twenterand en Twenterand-Ommen maken gebruik van gelijke applicaties en werkprocessen en werken vakinhoudelijk nauw samen. Beide gemeenten zijn tevreden over de samenwerking. De evaluaties in 2023 hebben geresulteerd in een meerjaren dienstverleningsovereenkomst.

Op 15 maart 2023 organiseerde de burgerzakenteams in gemeenten Twenterand en Ommen de Provinciale Statenverkiezingen en de Waterschapsverkiezingen. Medio 2023 viel het kabinet. Dit leidde tot een tweede te organiseren verkiezing binnen 1 jaar tijd. De formaties van beide burgerzakenteams zijn gebaseerd op de organisatie van 1 verkiezingsmoment per jaar. Het Rijk stelde geen extra middelen beschikbaar. Beide gemeenten hebben extra middelen beschikbaar gesteld voor de organisatie van de Tweede Kamerverkiezingen gehouden op 22 november. De verkiezingen zijn met inzet van ambtenaren en vele vrijwilligers ordelijk en gestructureerd en zonder hertellingen verlopen.

Jaarlijks voert de gemeente een onderzoek uit naar de inrichting, werking en beveiliging van de basisregistratie en de verwerking van gegevens in de basisregistratie. Deze zelfevaluatie is een wettelijk verplicht onderzoek. De uitkomsten voor de zelfevaluatie 2023 voor reisdocumenten is 96,3% (2022 96,8%) en voor de BRP 96,6% (2022: 99,3%).

In 2023 is gestart met een nieuwe huwelijks variant. Deze wordt aangeboden naast kosteloze en reguliere varianten (gemeentehuis of op locatie). In 2023 vonden er 75 reguliere huwelijken, 65 kosteloze en 6 eenvoudige huwelijken plaats.

Door de oorlog in Oekraïne komen er nog steeds veel Oekraïense vluchtelingen richting Nederland. De gemeente Twenterand heeft hiervoor extra opvangplekken ingericht. De opvang van de Oekraïense vluchtelingen gaat gepaard met extra inzet van burgerzaken. In het 3e en 4e kwartaal van 2023 werden circa 60 eerste inschrijvingen en circa 40 intergemeentelijke verhuizingen uitgevoerd.

Het servicepunt (telefonie, receptie en postregistratie) ontving in 2023 vrijwel dezelfde aantallen klantcontacten per kanaal als in 2022. Circa 26.000 inkomende geregistreerde telefonische klantcontacten en ruim 30.000 digitale en schriftelijke poststukken. In 2023 heeft het team servicepunt klantreizen uitgevoerd naar het gebruik van het contactformulier. Inwoners bleken goed tevreden te zijn over de inrichting en gebruik van het contactformulier.

Bedrijfsvoering Twenterand

Bedrijfsvoering

Alle informatie met betrekking tot Bedrijfsvoering en ook de terugblik op de Griffie in 2023 is opgenomen in de Paragraaf Bedrijfsvoering.

Griffie

Alle informatie met betrekking tot de Griffie in 2023 is opgenomen in de Paragraaf Bedrijfsvoering.

Wat heeft het gekost

Overzicht baten en lasten Bedrijfsvoering

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Doelenboom dienstverlening en klantcontact				
Lasten	1.196.770	1.242.412	1.038.432	0
Baten	-775.158	-841.068	-436.190	0
Saldo van baten en lasten	421.611	401.344	602.242	0
Doelenboom bedrijfsvoering				
Lasten	14.184.872	14.721.929	12.136.547	802.201
Baten	-919.038	129.541	129.541	-1.282.865
Saldo van baten en lasten	13.265.834	14.851.470	12.266.088	-480.664
Totaal programma lasten	15.381.642	15.964.342	13.174.980	802.201
Totaal programma baten	-1.694.196	-711.527	-306.649	-1.282.865
Totaal saldo van baten en lasten	**13.687.446**	**15.252.815**	**12.868.331**	**-480.664**
Mutaties reserves db dienstverl. en klantcontact	-149.700	-149.700	0	0
Mutaties reserves db bedrijfsvoering	4.059.615	3.441.059	3.593.085	2.920.065
Totaal mutatie reserves	3.909.915	3.291.359	3.593.085	2.920.065
Geraamd resultaat	**17.597.361**	**18.544.174**	**16.461.416**	**2.439.401**
gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	*-1.565.370*			

Wat heeft het gekost

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten op ‘bedrijfsvoering’ is €1.565.000 lager dan geraamd. Dit verschil wordt onder andere veroorzaakt door onderstaande gegevens.

- Kosten van burgemeester en wethouders is € 39.000 hoger dan geraamd. Dit komt o.a. door verhuiskostenvergoeding conform rechtspositie, hogere opleidingskosten en ondersteuning t.b.v. het opstellen van het collegeakkoord.
- Door het bestuur is externe advisering gevraagd op het gebied van jongerenwerk en dorpshuizen. De kosten hiervan waren € 26.000. Dit was niet geraamd.
- De kosten voor de wet open overheid waren lager dan de ontvangen bijdrage van het rijk. Dit laat een voordeel zien van € 32.000.
- De interne representatiekosten zijn in 2023 overschreden met € 30.000. Vanuit dit budget worden bloemen, cadeaubonnen, e.d. bekostigd voor o.a. jubilea, ziekte en afscheid. Ook de zomerbijeenkomst wordt hieruit betaald. Onder andere door meer deelnemers is dit budget overschreden.
- De post accountantscontrole wordt overschreden met € 117.000. De overschrijding wordt met name veroorzaakt door het fraude onderzoek
- Er zijn extra kosten gemaakt van € 31.000 voor inhuur van een griffier. Deze waren niet geraamd.
- De gemeente heeft € 268.000 meer ontvangen inzake liquidatiesaldo Soweco, dan in 2022 was verwerkt als te ontvangen bedrag. Dit is een eenmalig voordeel.
- Op het product overige financiële middelen zien we de volgende grote afwijkingen:

- Er is een bedrag ontvangen van € 60.000 voor verrekening bijdragen fase 2b Vroomshoop Oost. Dit was niet geraamd, dus dit is een voordeel op dit product.
- De opbrengst zandwinning is € 27.000 hoger dan geraamd.
- De voorziening pensioen politieke ambtsdragers is, (conform BBV) o.b.v. een actualisatieberekening van Raet, voor een bedrag van € 140.000 vrijgevallen.
- Er is een voordeel op schatkistbankieren van € 385.000. Dit wordt veroorzaakt door de rente die wij in 2023 ontvangen voor uitgezette middelen in de schatkist. Voorheen was het rentepercentage

0%.
- Er is een bedrag gestort in de voorziening spaarverlof van € 82.300, in de voorziening bovenwettelijk verlof van € 231.400 en in de voorziening dubieuze debiteuren van € 34.400.
• Het meerjarig onderhoud aan het gemeentehuis is € 214.000 lager dan begroot i.v.m. de verbouwing. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken', de onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd. De werkzaamheden worden in 2024/2025 uitgevoerd. Het algemeen onderhoud en de schoonmaakkosten in het gemeentehuis zijn overschreden met € 82.000. Er is een nieuwe aanbesteding geweest voor schoonmaak, die duurder uitvalt en er wordt geen groot onderhoud aan het gemeentehuis gedaan i.v.m. de verbouwing, hierdoor komt er wat meer algemeen onderhoud. De huuropbrengst in het gemeentehuis is € 182.000 lager dan geraamd. De verbouwing is nog gaande en nog niet alle ruimtes zijn verhuurd.
• Van het ontwikkelbudget van € 250.000 voor 2023 is nog € 188.000 over, wat niet besteed is en dus een voordeel op laat zien.
• Voordeel van de begroting 2023 was geraamd op € 727.000. Hieraan is in de begroting geen bestemming gegeven. Het werkelijk begrotingssaldo is 6,6 mln. (waarvan de begrote € 727.000 dus een onderdeel is). Voor de besteding van dit bedrag wordt een voorstel voor bestemming gedaan.
• Het product ICT laat een nadeel zien van € 90.000. Dit komt met name door de post software. Dit wordt deels veroorzaakt door extra kosten (verlenging e-suite) t.b.v. implementatie van het nieuwe zaaksysteem. Daarnaast is er nog een factuur geboekt die betrekking heeft op het jaar 2022.
• De totale salarissen (inclusief ‘flex’) zijn € 574.000 lager dan geraamd. Dit voordeel wordt veroorzaakt doordat er personeelskosten toegerekend mocht worden aan anderen producten / rijksgelden (bv. OAB, Oekraïne, subsidie CDOKE (klimaatgelden) en Brede SPUK gala). Hierdoor ontstond een voordeel op de salarispost. Van deze toerekening stellen we voor om € 164.000, die toegerekend is aan de CDOKE subsidie, te bestemmen voor duurzaamheid en deze te storten in de reserve duurzaamheid. De CDOKE middelen mogen alleen gebruikt worden voor uitvoering van taken inzake duurzaamheid, dus personele inzet, en niet voor kosten van werkelijke duurzaamheidsmaatregelen. Door eigen personeel hier aan toe te rekenen voorkomen we dat niet uitgegeven rijksmiddelen in opvolgende jaren moeten worden terugbetaald én blijft het budget beschikbaar voor het beoogde onderwerp. De opgaven op dit gebied zijn namelijk ook de komende jaren groot. Het restant van € 410.000 is, net als in 2022, gestort in de bestemmingsreserve personeel.
• De kosten voor de organisatieontwikkeling, bv. voor begeleiding, participatietraject personeel, huur accommodatie, assessments, etc van totaal € 198.000, zijn ten laste van de reserve personeel gebracht.
• Lagere kapitaallasten van € 165.000 doordat investeringen (bv software) in 2023 nog niet geheel zijn uitgegeven en er dan nog geen kapitaallasten worden geboekt. Deze kapitaallasten waren wel begroot, maar komen dus een jaar later.
• Vennootschapsbelasting, VPB-plicht 2016-2022 nabetaling € 48.500 en over 2023 is een bedrag van € 9.500 betaald. Dit is niet geraamd. De nabetaling is het gevolg van een intern uitgevoerde controle na een gesprek met de belastingdienst en heeft te maken met reclameopbrengsten. De belastingdienst neemt hierover het standpunt in dat de gemeente voor deze opbrengsten VPB-plichtig is. Hierover loopt momenteel een landelijke procedure bij de rechtbank. Wij hebben de aanslag geboekt en betaald, maar wel met behoud van het recht op bezwaar. Voor 2023 dus een eenmalig nadeel van € 58.000.

Algemene dekkingsmiddelen 2023

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Lokale heffingen				
Lasten	0	0	0	0
Baten	-8.688.879	-8.581.143	-8.581.143	0
Saldo van baten en lasten	-8.688.879	-8.581.143	-8.581.143	0
Algemene uitkering				
Lasten	0	0	0	0
Baten	-64.106.097	-62.220.970	-61.458.770	-1.885.127
Saldo van baten en lasten	-64.106.097	-62.220.970	-61.458.770	-1.885.127
Dividend				
Lasten	0	0	0	0
Baten	-2.504.121	-2.447.343	-1.957.343	0
Saldo van baten en lasten	-2.504.121	-2.447.343	-1.957.343	0
Saldo financieringsfunctie				
Lasten	403.498	453.500	453.500	0
Baten	-292.993	-368.987	-368.987	0
Saldo van baten en lasten	110.505	84.513	84.513	0
Overige algemene dekkingsmiddelen				
Lasten	0	0	0	0
Baten	-757.892	-643.906	-643.906	0
Saldo van baten en lasten	-757.892	-643.906	-643.906	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**-75.946.484**	**-73.808.849**	**-72.556.649**	**-1.885.127**

Wat heeft het gekost

De algemene dekkingsmiddelen laten een voordeel zien van € 2.138.000. Dit verschil wordt nagenoeg geheel veroorzaakt door een hogere algemene uitkering dan geraamd.
De hogere algemene uitkering over 2023 wordt met name veroorzaakt door een wijziging in de maatstaf ‘huishoudens met een laag inkomen’ (aantal is aanzienlijk hoger dan waarvan het Rijk in eerste instantie is uitgegaan). Dit is een nieuwe maatstaf in het verdeelmodel van de algemene uitkering (per 2023) en de impact van de actualisatie van deze maatstaf is relatief groot. Verder wordt het verschil bij de algemene uitkering veroorzaakt door het verstrekte voorschot op de verwachte onderschrijding van het BTW compensatiefonds (BCF) plafond.
Naast de hogere algemene uitkering is er ook OZB ontvangen dan bij de begroting vanuit is gegaan (€ 100.000).

Beleidsindicatoren programma's conform BBV

Beleidsindicatoren programma's conform BBV

Via onderstaande link vindt u de beleidsindicatoren
https://www.waarstaatjegemeente.nl/search/
*hierbij kunt u zoeken op Twenterand

Algemene dekkingsmiddelen 2023

Algemene dekkingsmiddelen 2023

Lokale heffingen

De gemeente Twenterand kent de volgende niet bestedings gebonden gemeentelijke heffingen:

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Onroerende-zaak belasting	-8.688.879	-8.581.143	-8.581.143
Totaal	-8.688.879	-8.581.143	-8.581.143

Dividend

Verantwoord zijn de volgende dividenden:

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Bank Nederlandse Gemeenten	-59.670	-24.000	-24.000
Twence BV	-837.692	-835.843	-345.843
Cogas	-1.106.241	-1.116.000	-1.116.000
Enexis	-55.026	-29.000	-29.000
Wadinko	-53.370	-42.500	-42.500
Rova	-92.121	-100.000	-100.000
Zonnepark	-300.000	-300.000	-300.000
Totaal	-2.504.121	-2.447.343	-1.957.343

Saldo financieringsfunctie

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Baten	-292.993	-368.987	-368.987
Lasten	403.498	453.500	453.500
Per saldo nadeel	110.505	84.513	84.513

Ter toelichting wordt het volgende vermeld:
Onder het saldo van de financieringsfunctie moet in dit verband worden verstaan het saldo van de betaalde rente over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening courant en de ontvangen rente over uitzettingen.

Overige algemene dekkingsmiddelen

De gemeente rekent rentelasten aan de diverse programma's toe, zodat die programma's een integraal beeld geven van de kosten die met de uitvoering gemoeid zijn. Daarbij wordt ook rente gecalculeerd over het werkzame eigen vermogen van de gemeente. Aangezien de gecalculeerde rente over het eigen vermogen niet daadwerkelijk betaald hoeft te worden, vloeit deze terug in de gemeentelijke baten. De rente over de vrije componenten van het eigen vermogen wordt daarbij als algemeen dekkingsmiddel verantwoord.

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Overige rente reserves/voorzieningen:			
- Bespaarde rente reserves en voorzieningen	-672.400	-562.106	-562.106

Overige algemene dekkingsmiddelen:			
- Forensenbelasting	-8.864	-5.180	-5.180
- Toeristenbelasting	-76.627	-76.620	-76.620
	-757.892	-643.906	-643.906

Algemene uitkering

	Realisatie begrotings jaar	Raming begrotings jaar na wijziging	Raming begrotings jaar voor wijziging
Baten	-64.106.097	-62.220.970	-61.458.770

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Doel van deze paragraaf is weergeven hoe solide de positie van de gemeente is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Door weerstandsvermogen en risicobeheersing te schetsen, alsmede kengetallen over financiële weerbaarheid en wendbaarheid gepresenteerd.

De coronapandemie en de oorlog in Oekraïne hebben de afgelopen jaren laten zien dat er snel ernstige verstoringen kunnen optreden, op grote schaal en met een forse impact, voor vrijwel iedereen. De gevolgen ervan hebben we gezien we in de sterk opgelopen inflatie en die hebben we ook ervaren als gemeente.
Ook de nabije toekomst is onzeker. De oorlog, de opgaven vanuit het Rijk, het 'ravijnjaar 2026', gebrek aan menskracht en materialen, de opgelopen rente en de voortdurende problematiek bij jeugd vormen risico's op korte / middellange termijn. Dit vraagt om continue bewustwording, om monitoren en acteren en dat is wat we doen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicobeheersing is het expliciet en systematisch omgaan met en beheersen van risico's. Een risico is een onzekere gebeurtenis met – beleidsmatige en/of financiële – gevolgen. Bij het weerstandsvermogen ligt de focus op de financiële gevolgen van risico's. Het geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat beleid en uitvoering in gevaar komen. Weerstandsvermogen is de beschikbare gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit.
De beschikbare weerstandscapaciteit is samengevat in de volgende tabel. Ultimo 2023 bedraagt de geraamde weerstandscapaciteit € 17.577.772.
Tabel weerstandscapaciteit:

Omschrijving	Stand 31-12-2022 rekening	Stand 31-12-2023 begroot	Stand 31-12-2023 rekening
Algemene risico reserve	€ 9.069.846	€ 7.240.149	€ 9.647.608
Reserve minimabeleid	€ 67.272	€ 59.113	€ 146.103
Reserve sociaal domein	€ 6.169.199	€ 3.541.372	€ 6.940.836
Reserve risico's grondbedrijf	€ 749.535	€ 677.718	€ 843.225
Totaal	**€ 16.055.852**	**€ 11.518.352**	**€ 17.577.772**

De benodigde weerstandscapaciteit is afhankelijk van de risico's die worden gelopen. Daarvoor doen we aan risicomanagement. Doelen hiervan zijn het bevorderen van risicobewustzijn en het expliciet maken en beheersen van risico's. Het is een continu proces gericht op:
• Het identificeren van risico's: waar lopen we welke risico's?
• Het classificeren van risico's: hoe groot is de kans, de impact en het financiële effect?
• Het treffen van beheersmaatregelen
We doen dit door tweemaal per jaar risicosessies te houden met inhoudelijk en financieel betrokkenen. Daarbij worden risico's benoemd en per risico de kans op optreden en de gevolgen (impact) ervan bepaald. Gevolgen in financiële zin – incidenteel of structureel (i/s in de onderstaande tabel) - en voor doelstelling en imago (in de vorm van een rapportcijfer, waarbij een hoger cijfer staat voor een groter gevolg). Zo actualiseren we het overzicht van risico's, als basis voor beheersmaatregelen, gericht op verminderen van kans op optreden en/of op beperken van gevolgen. Hierbij wordt opgemerkt dat het soms lastig is om de risico's te kwantificeren.
De belangrijkste risico's zijn samengevat in de tabel Risico's en worden toegelicht. Daarmee zijn niet alle risico's benoemd.
Zo zit de gemeente sterk in de Twenterandse samenleving en heeft veel relaties met bijv.

sportverenigingen en culturele organisaties. Het kan dan gaan om private/maatschappelijke organisaties met een grote betekenis voor de Twenterandse samenleving. Deze kan zo groot zijn dat, wanneer zich bijv. bedrijfsvoering risico's voordoen bij die organisaties, de gemeente als vangnet kan optreden, bestuurlijk dan wel financieel, afhankelijk van bestuurlijke afweging. Deze scenario's zijn slecht op voorhand te bepalen omdat de gemeente veelal geen statutaire verantwoordelijkheid draagt. Ook benoemen we dat verenigingen soms een beroep doen op garantstellingen door onze gemeente, ook dat is een risico. De relatie met genoemde organisaties brengt ook met zich mee dat er risico's zijn van een incident van grensoverschrijdend gedrag en dat kan uitstralen op de gemeente.
Ook zijn er ontwikkelingen van uiteenlopende aard die invloed kunnen hebben. We volstaan met enkele voorbeelden. Energieschaarste kan gevolgen hebben voor de groei ambities van onze gemeente, uitstel van aanpassing N36 kan het vestigingsklimaat beïnvloeden en klimaatver-andering kan zich manifesteren in wateroverlast, droogte en/of hitte. Dit zijn ook risico's.
Specifiek noemen we nog een aantal risico's: de omgang met systemen, inkoop, contractbeheer, Kanaal Almelo de Haandrik, grenzen op gebied van nutsvoorzieningen, actiever grondbeleid, terugbetaling Coronasteun, bouw van het nieuwe zwembad en verbouwing en herhuisvesting van gemeentehuis.
De toenemende digitalisering biedt veel voordelen, maar vraagt ook de nodige aanpassingen en inspanningen van medewerkers en burgers. Dit kan leiden tot onjuist gebruik van systemen met mogelijk fouten en/of verspilling als gevolg. En dat kan resulteren in foutieve analyses of informatieverstrekking aan de burger. Daarom werken we voortdurend aan digivaardigheden onder andere t.b.v. informatiebeveiliging en zaakgericht werken. Ook is de werking van koppelingen cruciaal voor de overdracht van data. Waar voorheen keuzes per losse applicatie werden gemaakt (qua systeem, leverancier, kosten) is nu de koers om meer vanuit procesmatig werken en gebruikersgemak te focussen en daarbij op het gebied van architectuur het gehele applicatielandschap te onderzoeken bij vervangingen, waarbij de cloud het nieuwe uitgangspunt is.
Bij inkoop bestaat de kans dat niet alle inkoopbehoeften in beeld zijn dan wel dat hierbij niet de juiste procedure is gevolgd. Risico hiervan kan bijv. zijn dat een marktpartij ontbinding van de overeenkomst vordert op straffe van een dwangsom. Daarnaast is er het risico van onrechtmatig handelen, met als gevolg een jaarrekening zonder goedkeurende verklaring. Het proces inkoop en aanbesteding is met het oog hierop in 2023 onder handen genomen gericht op verbetering en borging.
Als contracten niet goed beheerd en gemanaged worden bestaat het risico dat rechtmatig afgesloten contracten onrechtmatig worden. Goed contractbeheer en -management met ondersteuning van een contractbeheersysteem is noodzakelijk. Op basis van het plan van aanpak 'Professionaliseren van de inkoopfunctie' worden hierop verdere acties ondernomen. Verbeteringen worden opgepakt bij de aanpak van het proces inkoop en aanbesteding.
Bij het Kanaal Almelo de Haandrik speelt dat de gemeente mogelijk door eigenaren (deels) aansprakelijk wordt gesteld voor schade aan hun woningen of bedrijfspanden. Of door netwerkbeheerders wanneer de door hen aangevraagde vergunning of instemming wordt geweigerd, omdat de gemeente schade, die mogelijk door hun werkzaamheden zou kunnen optreden, wil voorkomen. Daarnaast leidt de gemeente zelf aanzienlijke schade aan de eigen infrastructuur, omdat deze buiten de schaderegeling van de provincie valt en dit vraagt op termijn forse investeringen en mogelijk voor onze rekening. Zo neemt de schade aan de Noorderweg momenteel snel toe en nemen we maatregelen als dat vanuit de verkeersveiligheid noodzakelijk is. Zo zijn we bezig om de meest ernstige verzakkingen in de Noorderweg aan te pakken.
Overigens zien we in het gebied Hammerflier (met een sterk wisselende bodemopbouw) vergelijkbare schades ontstaan aan onze wegen. Ook die wegen vergen t.z.t. een bijzonder aanpak, leidend tot hogere (onderhouds)kosten.
Bij grenzen op gebied van nutsvoorzieningen gaat het om elektriciteit en drinkwater. Voor het gehele grondgebied van gemeente Twenterand geldt de situatie van netcongestie, zowel voor afname als voor invoeding van elektriciteit. Dat betekent dat grootzakelijke klanten in het verzorgingsgebied van elektriciteitsstation Vroomshoop geen nieuwe of zwaardere aansluiting met transportcapaciteit kunnen krijgen. Het risico voor de gemeente ligt er in dat de gronduitgifte van bedrijventerreinen vertraging kan ondervinden.
Voor drinkwater geldt iets vergelijkbaars: Vitens heeft gemeld, dat er niet altijd meer voldoende drinkwater beschikbaar is voor het aansluiten van nieuwe grootverbruikers (industrie/bedrijven/grote uitbreidingswijken met woningen) in Twente. Er wordt gewerkt aan enerzijds uitbreiding van de wincapaciteit en anderzijds aan besparing op het gebruik van drinkwater. In de afgelopen periode zijn al meerdere aanvragen geweigerd. Het risico voor de gemeente ligt ook hier in de uitgifte van bedrijventerreinen en bouwgrond ten behoeve van woningen.

We voeren een actiever grondbeleid. Dit houdt in dat de gemeente actief gronden gaat verwerven. Dit focust zich momenteel op de zoekgebieden in Vriezenveen Noord en Vriezenveen Zuid waar recent al gronden zijn verworven om in de toekomst woningbouw te realiseren.
Er bestaat een planologisch risico voor het verkrijgen van de juiste bestemming. De huidige bestemming is agrarisch en moet worden omgezet naar wonen. Deze bestemmingswijziging zorgt ervoor dat de grond ook de waarderingsgrondslag krijgt die behoort bij de bestemming wonen. Momenteel worden er gesprekken gevoerd met de provincie om het programma wonen te mogen ontwikkelen.
Daarnaast bestaat er ook het algemene marktrisico dat de vraag naar woningen afneemt. Dit maakt het lastiger om de gronden in de toekomst weer te verkopen. Het marktrisico is gezien de huidige woningnood nog laag, maar moet niet over het hoofd gezien worden. Om op deze mogelijke risico's in te spelen, kan het beste snel gehandeld worden zolang de markt goed is. Dit zorgt voor meer zekerheid dat de investering terug wordt verdiend.
Het MKB en overige bedrijven moeten coronasteun terugbetalen en bij sommige organisaties kan blijken dat dit niet haalbaar is, ondanks de mogelijkheden van betalingsregelingen. Dat kan zich vertalen in overnames en faillissementen. In Twenterand kan dit risico zich voordoen bij bijv. horeca, detailhandel en kleine bouwbedrijven met een beperkt aantal medewerkers. En zo de ambitie om sterke kernen te behouden beïnvloeden.
Zwembad De Stamper is op 16 oktober 2023 in gebruik genomen en op 16 november 2023 feestelijk geopend. De projectorganisatie is belast met het afwerken en oplossen van de laatste opleverpunten, het afronden van de terreininrichting en het voorbereiden van de ontmanteling van de oude Stamper en het autonoom maken van de sporthal. Vooralsnog is de verwachting is dat het project binnen de daarvoor beschikbare middelen kan worden afgerond. Kanttekening die hierbij moet worden geplaatst is dat de sloop van de oude Stamper en het autonoom maken van de oude Stamper nog moeten worden ingekocht. Hiervoor zijn bedragen gereserveerd, maar die geven nog geen financiële zekerheid vanwege de nog te doorlopen inkooptraject. Ook bestaat er nog een risico dat de SPUK-regeling (BTW) niet geheel wordt toegekend.
De verbouw en herinrichting van het gemeentehuis is een project gericht op drie doelen: verduurzaming van de achtergevel, vervanging en verduurzaming van installaties en creëren van toekomstbestendige inrichting van het pand. Onder dit laatste valt ook de omvorming van het gemeentehuis tot ‘huis van ontmoeting’ waarbij andere organisaties toetreden en delen van het pand huren en waarbij de huuropbrengsten inkomsten vormen voor de exploitatie van het gemeentehuis. Bij een dergelijk groot en complex project spelen doorgaans risico’s, liggend op het gebied van financiën, tijd en kwaliteit en deze zijn ook aanwezig in dit project. Vanwege sterk gestegen prijzen en uitbreiding scope heeft de raad aanvullend krediet beschikbaar gesteld. Ook is er een substantiële rijkssubsidie voor duurzaamheid toegekend en dit betekent dat het financieel risico van dit project beperkt is. Desalniettemin moet het inkoop- en aanbestedingsproces in 2024 nog doorlopen worden, wat financiële gevolgen kan hebben. Ook vraagt de governance aandacht i.v.m. mogelijke gevolgen voor inkoop en aanbesteding en overige rechtmatigheid.

Tabel risico's

	Tabel Risico's						
		impact				kans	vereist weerstandsvermogen
	Risico's	in euro's	i/s	doel	imago		
1	Het onvoldoende realiseren van transformatie en bijsturingsmaatregelen	€ 1.000.000	s	7	7	50%	€ 1.000.000
2	Huishoudelijke ondersteuning	€ 250.000	s	6	6	50%	€ 250.000
3	Open einde' regelingen	€ 1.750.000	s	7	7	50%	€ 1.750.000
4	Twentse visie op vervoer	€ 200.000	s	7	7	25%	€ 100.000
5	Optreden majeure procesfout of incident	€ 500.000	i	7	9	20%	€ 100.000
6	Samenwerkingsaspecten	€ 500.000	i	5	8	25%	€ 125.000
7	Wijzigingen in wetgeving en verdeelmodellen	€ 500.000	s	5	5	40%	€ 400.000
8	Kwetsbaarheid informatiesystemen	€ 250.000	i	9	8	25%	€ 62.500
9	Gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed	€ 400.000	i	5	8	35%	€ 140.000
10	Uitvoeringsprogramma VTH	€ 1.000.000	i	3	8	15%	€ 150.000
11	Bodem	€ 400.000	i	3	3	20%	€ 80.000
12	Ruimtelijke ontwikkelingen	€ 300.000	i	3	6	20%	€ 60.000
13	Niet voldoen aan BIO / AVG	€ 250.000	i	4	8	5%	€ 12.500
14	Hack	€ 2.000.000	i	6	10	5%	€ 100.000
15	Regelgeving, BBV en gemeentefonds	€ 500.000	i	2	2	25%	€ 125.000
16	Opduiken van onbekende afspraken met gevolgen	€ 500.000	i	2	8	20%	€ 100.000
17	Personeel gerelateerde risico's	€ 500.000	i	8	7	75%	€ 375.000
18	Humanitaire ontwikkelingen	€ 1.000.000	i	8	8	75%	€ 750.000
	Totaal						€ 5.680.000

Weerstandsvermogen is 'impact in euro's' maal 'kans' waarbij structurele risico's dubbel tellen

Toelichting risico's

1. Het onvoldoende realiseren van transformatie en bijsturingsmaatregelen.
De decentralisaties betekenen voor het sociaal domein nog steeds een grote uitdaging. Van de gemeente wordt verwacht dat er zorg en ondersteuning wordt georganiseerd en daarvoor zijn te weinig middelen beschikbaar. Daar is een hervormingsagenda voor Jeugd aan gehangen, met een financieel akkoord tussen gemeenten en Rijk waarin zowel bezuinigingen als investeringen staan. Uit de hervormingsagenda volgt dat een verschuiving nodig is van geïndiceerde zorg naar vrij toegankelijke voorzieningen. Het is echter nog niet gezegd dat dit altijd goedkoper is. Afspraken tussen Rijk en GI's over caseloadverlaging en het toewerken naar een landelijk tarief leiden tot een sterke kostentoename, waarvoor gemeenten maar deels worden gecompenseerd. Ook van alle betrokken zorgaanbieders wordt een transformatie verwacht, bijvoorbeeld meer ambulantisering van hulp en ombouw naar kleinschalige woonvoorzieningen. Deze ombouw naar kleinschaligheid leidt tot hogere kosten. Daarnaast is onzeker of het alle zorgaanbieders voldoende lukt om te transformeren en om tot benodigde samenwerking te komen. We pakken de transformatie zowel lokaal met onze voorveldpartners als regionaal in de Samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente op. Daarbij merken wij op dat de samenleving niet maakbaar is en externe effecten ook van invloed kunnen zijn.
2. Huishoudelijke ondersteuning.
Per 1 januari 2023 zijn er nieuwe raamovereenkomsten afgesloten voor Huishoudelijke Ondersteuning (HO), een maatwerkvoorziening met een openeinderegeling. Een risico hier is dat er beperkte sturingsmogelijkheden zijn op de instroom, die vooral bepaald wordt door de vergrijzing. Daarnaast zien we dat de aanzuigende werking van het abonnementstarief en stijgende personeelskosten onvoldoende worden gecompenseerd.
Met de nieuwe raamovereenkomsten hebben we ons gecommitteerd aan het toepassen van een gewijzigd normenkader voor het vaststellen van het aantal minuten HO per week. De financiële

effecten van het toepassen van dit normenkader zijn na Q1 duidelijk en worden nauwlettend gemonitord.
3. ‘Open einde’ regelingen.
Binnen het sociaal domein zijn er verschillende zogenaamde ‘open einde’ regelingen. Dit betekent dat in situaties waarin een aanvraag voor een voorziening niet afgewezen kan worden, de gemeente moet leveren. De hieruit voortvloeiende kosten zijn voor rekening van de gemeente, ook wanneer als gevolg hiervan het beschikbare budget wordt overschreden. Onder- en overschrijdingen worden in eerste instantie vanuit een reserve opgevangen.
Dit risico speelt sterk in het sociaal domein. De beheersing richt zich o.a. op het voorliggend maatschappelijke veld, waar we sturen om inwoners te motiveren meer in de eigen kracht en binnen het voorliggend veld hulp te zoeken. Tenslotte is er in algemene zin binnen het Sociaal Domein sprake van forse stijgingen van de indexatie (gemiddeld circa 10 tot 15%) als gevolg van kostenstijgingen en het moeten hanteren van reële tarieven. Denk hierbij naast de generieke stijgingen bijvoorbeeld aan een toename in de kosten van leerlingenvervoer (o.a. toename brandstofkosten) en hulpmiddelen (o.a. toename kosten materialen).
4. Twentse visie op vervoer
In samenwerking met andere Twentse gemeenten is er sinds 2017 gewerkt aan een integrale oplossing voor de toenmalige situatie van verschillende vervoersstromen. In 2023 zijn de vervoerscontracten vervoer door 10 gemeenten gezamenlijk opnieuw aanbesteed. Door juridische procedures n.a.v. de gunning van het nieuwe contract is er nu een tijdelijk tussenjaarcontract (van 1 augustus 2023 tot 1 augustus 2024). De overgang naar het nieuwe contract in 2024 vergt aandacht. De kaders/randvoorwaarden van de aanbesteding hebben door een gewijzigde tariefstructuur voor het leerlingenvervoer (omslag van vaste ritprijs naar kilometertarief) in de loop van 2024 financiële impact op de kosten van het leerlingenvervoer. Deze kostenstijging wordt echter weer deels gecompenseerd door de lager uitvallende kosten van het Wmo-dagbestedingsvervoer en het Jeugdwetvervoer. Tegelijkertijd blijft er binnen het vervoer sprake van verschillende potentiële risico’s, zoals hoge NEA-indexeringen (o.a. t.g.v. hogere brandstof- en personeelskosten) en open einden in de regelingen.
5. Optreden van een majeure procesfout of incident.
Dit risico betreft het optreden van een procesfout of incident leidend tot een grote verstoring van het proces of in de dienstverlening. Uiteraard kunnen procesfouten en incidenten altijd plaatsvinden, maar bij dit risico gaat het om een grote verstoring. Aanleiding hiervoor kan zijn: een gebrek aan casusregie waardoor de juiste zorg niet of niet tijdig is verleend; het onvoldoende op orde zijn van het administratieve proces met de programmatuur en het juiste gebruik daarvan; het verlenen van andere zorg dan bedoeld of het verlenen van te dure of te langdurige zorg door rolonduidelijkheid, wachtlijsten of gebrek aan kennis bij de medewerkers.
Ten gevolge van het optreden van incidenten kan de koersvastheid onder druk komen te staan. Het bestaan van onvoldoende plaatsingsmogelijkheden voor participatie, hulp en ondersteuning dan wel onvoldoende doorstroming (bijv. vanuit crisisopvang) kan leiden tot extra kosten. Er kan een toename optreden van het aantal bezwaarschriften met gevolgen voor imago en kosten. Van belang is dat indien wachttijden oplopen het risico toeneemt, daarom vindt monitoring van wachttijden plaats. Wachttijden in de toegang en in de rest van de keten vragen bijzondere aandacht. Landelijk heeft dit ook aandacht en regionaal wordt dit ook verder opgepakt.
6. Samenwerkingsaspecten.
In het sociaal domein wordt met veel partijen samengewerkt. Daar spelen ook risico’s. Dat kan gaan over een verschil van inzicht over de kwaliteit van dienstverlening, wat tot aansprakelijkheidskwesties kan leiden. Er zijn verschillende coalities in Twente wat invloed heeft op slagkracht, duidelijkheid en efficiency, ook richting externe partijen. Voor transformatie van de jeugdzorg is samenwerking tussen de 14 gemeenten nodig, maar ook met de partijen in het gedwongen kader, zorgaanbieders en onderwijs. Deze samenwerking staat onder druk door beperkte capaciteit, beperkende wetgeving en verschillende culturen. Inzake arbeidsmarktkrapte binnen SamenTwente (m.n. OZJT) is er meer risico doordat gekozen is voor ambtelijke dienstverbanden boven externe inhuur. Het risico wordt (pas) geeffectueerd op termijn wanneer personeel gezien werkzaamheden en financiering daar over is. Verder kunnen bij partijen door fors opgelopen kosten en tekorten op de arbeidsmarkt problemen ontstaan. Bijv. liquiditeitsproblemen en “niet leveren”. Ook kan het leiden tot faillissement waardoor frictiekosten kunnen ontstaan en er aanvullende maatregelen moeten worden getroffen om dienstverlening gecontinueerd te krijgen, bijvoorbeeld Early warning. Early warning betreft vroegsignalering bij problemen bij zorgaanbieders. Om problemen voor te zijn wordt er toenemend strakker aan de voorkant gescreend (barrièremodel). Het werken conform de privacywetgeving kan gevolgen hebben voor de beoogde integrale werkwijze en kan integraal maatwerk beperken.

De samenwerking op het gebied van inkoop kan moeizaam verlopen waardoor beoogde inkoopvoordelen niet gehaald worden. De verlengingen van de huidige inkoop voor het Twents Model zijn geregeld en de nieuwe inkoop voor het Twents Model in 2025 lopen volop voor zowel jeugd als Wmo. Op het gebied van jeugd een discussie gaande over het al dan niet verhogen van de tarieven en zijn er personeelstekorten. Een mogelijke impact kan zijn dat tarieven buitenregulier worden verhoogd waardoor de kosten voor jeugdzorg toenemen. De personeelstekorten kunnen zijn ook een mogelijk risico voor het tijdig kunnen bieden van zorg en kunnen een negatieve invloed hebben op de dienstverlening. Tenslotte bestaat er in algemene zin een potentieel risico op zorgfraude. In samenwerking met partners zoals het OZJT, RIEC (Regionale Informatie- en Expertise Centra) en de SRT (Sociale Recherche Twente) worden risico's op het gebied van zorgfraude teruggebracht. Daarnaast wordt door de contractmanagers van gemeente Twenterand aandacht gevraagd tijdens (account)gesprekken met zorgaanbieders voor de managementrapportages, waarbij stil wordt gestaan bij de financiële verantwoording en de accountantsverklaring. Hierbij worden vragen gesteld over doel- en rechtmatigheid van de ingezette ondersteuning en wordt bij (potentiële) onregelmatigheden (denk bijv. aan een hoge verzilveringsgraad) hier nader op doorgevraagd.
Op het moment van schrijven lopen er meerdere beroepsprocedures die betrekking hebben op het jongerenwerk De kans bestaat dat de uitkomsten hiervan tot extra kosten leiden.
7. Wijzigingen in wetgeving en verdeelmodellen.
Er is een nieuw verdeelmodel voor de herverdeling van het gemeentefonds aangeboden. Hierop is door het Raad voor het Openbaar Bestuur een reactie gegeven dat het nieuwe verdeelmodel aanpassingen behoeft. Inmiddels is er een resolutie aangenomen waarbij het onduidelijk is wanneer er een nieuw verdeelmodel ingevoerd gaat worden. In algemene zin blijft de financiële doorwerking van modellen naar Twenterand vaak niet op maat gezien de opdracht en ervaren wij ons als nadeelgemeente. Inzake beheersing hierover het volgende: Aan de voorkant (inzet VNG-commissie, lobby, internetconsultaties) en wanneer zich dit gaat voordoen (integraal advies n.a.v. calculaties financiën). Voor het sociaal domein zijn er bijvoorbeeld rond hervormingsagenda en afschaffen abonnementstarief zorgen over de financiële doorwerking.
8. Kwetsbaarheid informatiesystemen
Informatiesystemen binnen het sociaal domein hebben in de afgelopen jaren, gelet op diverse ontwikkelingen zoals bijv. de energietoeslag, vluchtelingen en ontheemden Oekräine een steeds belangrijke positie ingenomen. Daarmee neemt de afhankelijkheid van de informatiesystemen in het sociaal domein ook toe. Op het gebied van continuïteit zijn er risico's van uitval met stagnerende dienstverlening, niet tijdige betalingen met extra inzet/ bypasses als gevolg. De komende periode zullen er ook weer diverse ontwikkelingen gaan spelen m.b.t. IT in het sociaal domein. Denk bijvoorbeeld aan de uitrol van iParticipatie voor de dienstverlening aanvragen levensonderhoud (en later in het jaar ook voor de Wmo), Surepay en de verdere doorontwikkeling van stuurinformatie (doorontwikkeling van het real-time dashboard voor Jeugd en Wmo en deelname/lokaal uitrollen van het regionale Jeugd en Wmo-voorspelmodel) en de implementatie van een nieuw zorg-veiligheidssysteem (i.v.m. uitkomst regionale aanbesteding).
9. Gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed.
Verschillende soorten risico's kunnen zich voordoen. Die zijn gerelateerd aan:
• De leegstand van gebouwen;
• De bouwkundige staat;
• De exploitatie van gebouwen.
Gemeentelijk vastgoed is vastgoed waarvan de gemeente eigenaar is. Ook is er maatschappelijk vastgoed, in eigendom en/of in gebruik bij maatschappelijke organisaties, zoals verenigingen en stichtingen. Wanneer er zich (financiële) problemen voordoen, zal de gemeente al snel worden aangesproken.
We benoemen het risico dat niet wordt voldaan aan de Wet Markt en Overheid, bijv. wanneer geen kostendekkende huur in rekening wordt gebracht. Een ander risico is dat er onvoldoende scherp zicht is op gemeentelijke eigendommen, waardoor zich verrassingen kunnen voordoen in de zin van niet voorziene onderhoudsinspanningen.
Als Twenterand zien we grote maatschappelijke opgaven op ons afkomen, zoals de energietransitie en de klimaatadaptatie met bijv. de uitdaging om het (gemeentelijk) vastgoed te verduurzamen. Verder is nodig in beeld te krijgen welk vastgoed de gemeente wil (blijven) inzetten voor de realisatie van doelen en het werken aan maatschappelijke opgaven. Ook is het goed om in het licht van de maatschappelijke opgaven het in eigendom hebben van het vastgoed te bekijken. Daarnaast kan de financiële situatie aanleiding zijn om het in bezit hebben van een deel van het vastgoed te heroverwegen.
Vastgoed in gemeentelijk eigendom draagt bij aan de maatschappelijke doelen van de gemeente

Twenterand. Leegstaand vastgoed zonder bijdrage aan de maatschappelijke doelen wordt afgestoten, in beginsel door verkoop. Capaciteitsbeperkingen vormen hier een risico, met de komst van een assetmanager wordt gestart met exploitatiegericht werken en sturen op risicobeperking. In 2019 is beleidskader voor gemeentelijk vastgoed Twenterand vastgesteld, naar verwachting komt er in 2024 een nieuwe visie vastgoed. De bouwkundige staat en de staat van onderhoud wordt 3-jaarlijks door een deskundig bureau geïnspecteerd en verwerkt in een meerjarenonderhoudsplanning (MJOP). Hiermee wordt dit risico afgedekt.
10. Uitvoeringsprogramma VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving).
Het niet (kunnen) voldoen aan wettelijke kwaliteitscriteria (kennis, controles en frequenties) in relatie tot het uitvoeringsprogramma voor alle VTH-producten (bouw, milieu, afwijkend gebruik etc.) bevat risico's t.a.v. veiligheid, gezondheid en de leefbaarheid van de fysieke leefomgeving, omdat normconform gedrag niet of verminderd wordt getoetst. Noodzakelijk herstel en sanctioneren blijven dan uit. Dit kan resulteren in ongewenste maatschappelijke, juridische en economische effecten. Denk aan toename van illegale bouwwerken, illegaal gebruik van gronden en objecten, toenemende ergernissen bij inwoners tot aan ingebrekestellingen bij het niet tijdig nemen van juridische besluiten, waardoor we dwangsommen verschuldigd zijn.
Om de risico's in 2024 zo beheersbaar mogelijk te maken, moet er balans zijn tussen beschikbare capaciteit en de werkvoorraad. Onvoldoende ingevulde capaciteit betekent capaciteit inhuren of uitbesteden van dossiers. Echter, de knelpunten van te weinig en onvoldoende gekwalificeerd personeel zijn dusdanig groot, dat de taken in de meeste gevallen weliswaar adequaat kunnen worden uitgevoerd, maar dat wellicht niet alle risico's beheersbaar blijken te zijn. Dat zou ervoor kunnen zorgen dat het een aantal doelstellingen uit het programma Ruimte en het VTH-beleid vertraagd en dat de dienstverlening en de kwaliteit van producten onvoldoende gewaarborgd kan worden. Om die reden is een kritisch blik naar de lokale en regionale ambities en het stellen van prioriteiten of het opschalen van de capaciteit nodig.
11. Bodem.
Onder de Omgevingswet zijn de bodemtaken van de Provincie overgegaan naar de gemeente. Alle uitvoerende, aan milieubelastende activiteiten gebonden, milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving en de adviestaak voor bodem worden uitgevoerd door de ODT. Vanaf maart 2024 wordt gewerkt met het digitale bodemsysteem Nazca. Dit systeem vervangt Squit XO. In dit systeem worden bodemonderzoeken, verontreinigingen en gesaneerde locaties opgenomen.
Met betrekking tot de aanwezigheid van asbest in de bodem is projectbureau Bodem Asbest Sanering (BAS) opgericht. BAS voert volgens het Vrijwillig Programma Asbestbodemsanering projectmatig onderzoek en saneringen uit. Het vastgestelde programma loopt van 2024-2030. Voor de gemeente zijn hieraan geen kosten verbonden, alleen herinrichtingskosten van een perceel zijn voor rekening van de eigenaar van het perceel.
Specifiek voor het onderwerp PFAS is via de Provincie historisch onderzoek uitgevoerd naar mogelijke verontreinigingen binnen de gemeente. Eventuele bronnen worden op basis van risico nader onderzocht. Voor Twenterand zijn er momenteel geen gevolgen en is uit onderzoek naar voren gekomen dat er geen groot risico bestaat.

12. Ruimtelijke ontwikkelingen – Invoering Omgevingswet (Ow) en Wet Kwaliteitsborging Bouw.
De (nieuwe) Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden en brengt risico's met zich mee, zoals digitaliseringsproblemen (functioneel of financieel) en tekortschietend omgevingsinstrumentarium (omgevingsplan / omgevingsvisie). De wettelijke grondslag wijzigt dusdanig dat we onze bedrijfsprocessen ingrijpend hebben moeten aanpassen. Landelijk heeft dat inmiddels voor problemen gezorgd (na meerdere keren uitstel van invoering van de wet), waardoor we niet tot weinig mogelijkheden hebben gehad om te oefenen en te checken of alles gereed is. Bovendien hebben de processen de komende periode voortdurend fijn afstemming nodig als ook de rollen van de medewerkers. Daarnaast moeten de komende periode nieuwe kengetallen per product ontstaan om correct op productniveau te kunnen monitoren en de capaciteit op efficiënte wijze te verdelen. De uitdagingen zijn groot omdat capaciteit en werkvoorraad niet in balans zijn en er te weinig tijd rest om de kennis op peil te houden. Dat knaagt aan de wettelijke kwaliteitseisen en dus aan de dienstverlening. Op 1 januari 2024 is ook de Wet Kwaliteitsborging Bouw (WKB) in werking getreden. Met de WKB zijn taken van gemeenten overgedragen aan externe marktpartijen. Welke risico's deze overdracht met zich meebrengt in het geval van calamiteiten en bij verantwoordelijkheidsvraagstukken is nog onduidelijk, maar zijn wel aanwezig. Deze risico's zijn op dit moment niet goed in te schatten met dien verstande dat het toezicht op de bouwactiviteiten naar verwachting zal verminderen en op de ruimtelijke activiteit zal toenemen.

De Omgevingswet en de WKB vragen ook een aanpassing van de leges. In monitoren we de opbrengsten in hoeverre deze overeenkomen met de begrote opbrengsten en welke aanpassingen dit vraagt naar de toekomst.
13. Niet voldoen aan BIO/ AVG en Wpg
Dit risico bestaat eruit dat niet wordt voldaan aan vereisten uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheden (BIO), de Europese privacyregels o.g.v. de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) niet worden nageleefd en de verplichtingen die voorvloeien uit de Wet politiegegevens (Wpg) niet worden opgevolgd. We voldoen aan de minimum vereisten vanuit de BIO en AVG. Voor de Wpg geldt dit nog niet. Er is een verbeterplan, waarin per kwartaal de opvolging van de aanbevelingen wordt gemonitord met als doel om alsnog te voldoen aan de normen uit de Wpg. De beheersing van dit risico bestaat uit periodiek evalueren en acteren op de uitkomsten hiervan. Vanwege de cruciale rol die bewustzijn hier speelt wordt hieraan voortdurend aandacht besteed. I.p.v. een cyberverzekering heeft Twenterand gekozen voor een Incident Respons Retainer contract die veel servicecomponenten bevat bij NFIR. Dit is een partij die ook proactief meekijkt hoe we onze omgeving in moeten richten om risico's proactief te voorkomen. Het doel van het IR Retainer contract is om de organisatie zo snel en efficiënt mogelijk bij te staan in het geval van een cyberincident. Het contract biedt geen financiële schadevergoeding. In het algemeen is preventie de beste verzekering dat er niets misgaat.
14. Hack
Dit is het risico dat onbevoegden zoals bijv. criminelen toegang krijgen tot (delen van) onze systemen waardoor systemen niet meer werken, bijvoorbeeld door data te versleutelen. Ondanks alle beveiligingsmaatregelen (zie ook risico 13) kan dit niet worden uitgesloten.
15. BBV, gemeentefonds en overige financiële regelgeving.
Het dossier gemeentefonds is door het huidige demissionaire kabinet controversieel verklaard. Daarmee blijven onderwerpen als verruiming belastinggebied en nieuwe financieringssystematiek voorlopig ongemoeid. Na het aantreden van een nieuw kabinet vormen deze onderwerpen een behoorlijk risico. Naast deze onderwerpen bestaat ook onzekerheid over de omvang van het gemeentefonds vanaf 2026, de zogenaamde ravijnjaren. Op advies van de VNG wordt een niet sluitende begroting aangeboden. Dit geeft risico's voor een solide financieel beleid. Het veelvuldig financieren van grote maatschappelijke opgaven via een SPUK (specifieke uitkering) geeft risico's in de bedrijfsvoering. Gemeenten moeten personeel in dienst nemen, terwijl de rijksbijdrage incidenteel is toegezegd. Bovendien gaan SPUK's gepaard met hoge verantwoordingslasten.
16. Opduiken van onbekende afspraken met gevolgen.
Er is en wordt veel tijd gestoken in het compleet krijgen van dossiers zodat er een actueel overzicht bestaat van alle gemaakte afspraken en mogelijke verplichtingen (op basis van boetebedingen, etc.). Desalniettemin blijft de kans bestaan dat er nog iets opduikt wat gevolgen kan hebben. De financiële implicaties hiervan kunnen fors zijn.
17. Personeel gerelateerde risico's.
Twenterand beschikt over een krap personeelsbestand voor de uitvoering van alle taken. In dit verband speelt een aantal risico's. Er komen regelmatig opgaven/taken bij zonder dat de daarvoor benodigde middelen in voldoende mate beschikbaar worden gesteld. Naast hogere uitstroom door vrijwillig ontslag zullen de komende 10 jaar ruim 70 medewerkers uitstromen i.v.m. pensionering. De krappe arbeidsmarkt maakt het lastig(er) om snel voldoende nieuwe medewerkers aan te trekken waardoor invulling van reguliere en tijdelijke functies stagneert wat leidt tot werkdruk en meer verloop en hogere kosten wanneer overgegaan wordt tot inhuur. Qua beheersing kan gedacht worden aan aanpassing van het arbeidsmarkt- en arbeidsvoorwaarden-beleid.
Ook op de inhuurmarkt is sprake van krapte voor een aantal cruciale functies. Dit geheel kan leiden tot spanning tussen beschikbare en benodigde formatie/inzet, achterblijvende realisatie van (uitvoering van) beleid en doelen, te hoge werkdruk/verstoorde balans met mogelijk (langdurige) uitval. Ook kan het functiehuis een risico vormen, leidend tot een slechtere concurrentiepositie met verdere uitstroom tot gevolg. Het afscheid nemen van personeel kan aanleiding zijn tot het sluiten van zogenaamde vaststellingsovereenkomsten met financiële verplichtingen. De reorganisatie en de organisatieontwikkeling, waarbij ook inspelen op achterstallig onderhoud (scholing, gesprekscyclus, dossiervorming) aan de orde is, vragen veel inzet op gebied van P&O. Het hiervoor onvoldoende ruimte vrij spelen is eveneens een risico.
18. Humanitaire ontwikkelingen.
De inval in Oekraïne door Rusland heeft grote impact. Naast economische gevolgen zijn er ook humanitaire gevolgen waarbij een groot beroep wordt gedaan op ons gemeentelijk en maatschappelijk vermogen om vluchtelingen uit Oekraïne op te vangen, voor een periode van ongewisse duur. Op grond van bestaande regelgeving is het Rijk verantwoordelijk voor de financiering van de kosten die dit voor gemeenten met zich meebrengt. De financieringsregeling, die van toepassing is tot 31

december 2023, is kostendekkend en de aanname is dat dit ook zo blijft wanneer de huidige status van deze groep vluchtelingen wijzigt. Gemeenten moeten vanaf 1 januari 2024 verantwoording afleggen over de werkelijk gemaakte kosten die uitgegeven zijn aan de opvang van ontheemden Oekraïne en uitsluitend werkelijke kosten worden door het Rijk vergoed.
Inmiddels heeft het Rijk de Spreidingswet vastgesteld met als doel een evenwichtig opvang van asielzoekers over Nederland te realiseren. Dat deze wet risico's met zich kan meebrengen enerzijds voor onze interne bedrijfsvoering (capaciteit) en anderzijds voor aanpalende terreinen als wonen, ruimte, zorg, welzijn, ontspanning, etc. is niet geheel ondenkbaar.
Daarnaast is sprake van een verhoging van de taakstelling vanuit het rijk tot huisvesting van het aantal statushouders Dat laatste tekent zich al concreet af en daarbij gaat het om een relatieve stijging ten opzichte voorgaande jaren. Daarbij hebben we bovendien te maken met een achterstand in de te realiseren taakstelling.

Conclusie

Het vereiste weerstandsvermogen bedraagt € 5.680.000 en de beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 17.577.772. De dekkingsratio bedraagt hiermee 3,1 en ligt ver boven de norm van 1.
Dit geeft een positief beeld, maar moet worden beschouwd in de context van de financiële problematiek die op gemeenten afkomt. Dan denken we bijvoorbeeld aan alle complexe taken die naar gemeenten toekomen en de naderende ravijnjaren

Frauderisicobeheersing

In 2023 zijn er meerdere stappen gezet op het gebied van frauderisicobeheersing.
Zo is er een zogenaamde frauderisicoanalyse 2023 opgesteld, waarbij frauderisico's zijn gepresenteerd en beheersing is geschetst. Na vaststelling ervan door ons college is deze frauderisicoanalyse 2023 aangeboden aan de auditcommissie, ter bespreking in 2024. Ook is deze besproken met de accountant. Deze analyse zal jaarlijks worden geactualiseerd teneinde ook op dit gebied goede risicobeheersing te realiseren.
Ook is er een frauderesponse plan opgesteld.
Helaas hebben wij in 2023 moeten constateren dat zich een concreet geval van fraude heeft voorgedaan, zie hiervoor de Paragraaf Bedrijfsvoering.
Inmiddels zijn er medewerkers geschoold op het gebied van frauderisicobeheersing en is gestart met de actualisatie van de frauderisicoanalyse. Verder zal fraude worden opgepakt als onderdeel van het gemeentebrede risicobeleid.

Kengetallen: Financiële weerbaarheid en wendbaarheid

M.i.v. 2016 is een aantal kengetallen voorgeschreven om de inzichtelijkheid en de transparantie van de jaarstukken te vergroten. Deze kengetallen beogen inzicht te geven in hoe solide de financiële positie van de gemeente is.
De kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en worden onderstaand toegelicht en geduid. Bij de duiding wordt gebruik gemaakt van het GTK 2020 (Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader), opgesteld door de twaalf provincies.
De kengetallen zijn weergegeven in bijgaande tabel.
Netto schuldquote en netto schuldquote, gecorrigeerd voor verstrekte leningen
De netto schuldquote bestaat uit de schuldenlast van de gemeente gedeeld door de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. Bij de netto schuldquote, gecorrigeerd voor verstrekte leningen gaat het om schulden exclusief doorgeleende gelden (aan bijv. een woningbouwcorporatie die jaarlijks aflost). De netto schuldquote bedraagt 21,24% en daarmee valt Twenterand in de categorie minst risicovol, op basis van (de signaleringswaarden van) het GTK 2020.
Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft het eigen vermogen weer als percentage van het totale vermogen en hierbij geldt hoe hoger dit percentage, hoe beter de gemeente in staat is haar verplichtingen op de lange termijn te voldoen. De solvabiliteitsratio bedraagt 46,79% en daarmee valt Twenterand in de categorie neutraal, op basis van het GTK 2020.
Grondexploitatie
Grondexploitatie geeft de grondpositie (waarde van de grond) weer als percentage van de totale geraamde baten. Voor deze ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie bedraagt 0,65% en daarmee valt Twenterand in de categorie minst risicovol, op basis van het GTK 2020.

Structurele exploitatieruimte
Structurele exploitatieruimte geeft het verschil tussen baten en lasten als percentage van de totale baten. En schetst welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke stijging van baten of structurele daling van lasten daarvoor nodig is. Het beeld van deze structurele exploitatieruimte in 2022 is 2,10% en daarmee valt Twenterand in de minst risicovolle categorie, op basis van het GTK 2020.
Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft de hoogte van de van de woonlasten van een gezin weer als percentage van de landelijk gemiddelde woonlasten van een gezin. Dit percentage bedraagt 103,97% en daarmee valt Twenterand in de categorie meest risicovol, op basis van het GTK 2020.

Kengetallen	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Netto schuldquote	23,98%	63,64%	21,24%	45,75%	41,59%	38,46%	34,42%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	12,64%	49,57%	11,11%	32,31%	28,24%	24,51%	20,55%
Solvabiliteitsratio	42,13%	28,14%	46,79%	37,54%	38,78%	41,38%	42,69%
Structurele exploitatieruimte	2,27%	3,21%	2,10%	1,53%	3,43%	-2,05%	-3,63%
Grondexploitatie	2,72%	3,83%	0,65%	2,82%	2,18%	2,07%	0,94%
Belastingcapaciteit	105,85%	91,73%	103,97%	102,22%	102,92%	103,14%	103,39%

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De kapitaalgoederen vormen het gemeentelijk kapitaal waar zorgvuldig mee moet worden omgegaan. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard voor de (jaarlijkse) lasten. Het is van belang, dat voor de openbare voorzieningen en gebouwen goede onderhoudsplanningen aanwezig zijn.
Beleid
De gemeentelijke kapitaalgoederen bestaan uit veel uiteenlopende onderdelen, zoals groenvoorzieningen, speelvoorzieningen, gebouwen voor uiteenlopende functies, bestrating wegen, rioleringen, sportterreinen, afvalcontainers en dergelijke. Voor deze onderdelen wordt op basis van beheerssystemen de onderhoudsbehoefte bepaald. Daarnaast worden door de betrokken medewerkers op basis van visuele waarnemingen de nodige correcties hierop aangebracht.

Wegen

De gemeente Twenterand heeft de volgende lengte wegen en oppervlakte verharding in onderhoud en beheer:

Wegen/verharding	Areaal
Lengte wegen	436 km
Oppervlakte verharding	237 ha.

Door de CROW (landelijk kennisplatform voor de openbare ruimte) is een standaard ontwikkeld om de kwaliteit van de openbare ruimte te bepalen. Middels deze systematiek worden de wegen geïnspecteerd en wordt de onderhoudsbehoefte bepaald.
De benodigde onderhoudsmaatregelen zijn afhankelijk van de vastgestelde (technische) staat en de feitelijk optredende slijtage van een bepaalde weg door het gebruik of andere omstandigheden zoals weersinvloeden. Dit onderhoud wordt planmatig uitgevoerd, waarbij het doel is om binnen de beschikbare financiële middelen door tijdig en juist ingrijpen de technische levensduur en het goed functioneren van een weg zoveel mogelijk te verlengen. Daarom wordt gedurende de levensduur regelmatig de toestand van de wegen geïnspecteerd, zodat de noodzakelijke onderhoudsmaatregelen kunnen worden bepaald. Onder wegen worden zowel de asfaltwegen als de wegen met een elementenverharding (klinkers, trottoirs) verstaan.
De begroting voor het onderhoud van wegen wordt gemaakt aan de hand van ingevoerde inspectiewaarden in het beheersysteem Obsurv. In dit systeem worden per weggedeelte ca. elke twee jaar inspectiewaarden ingevoerd. Deze waarden komen voort uit een inspectieronde, waarbij de staat van het wegdek op diverse punten beoordeeld wordt. Aan de hand van de ingevoerde inspectiewaarden en diverse instellingen worden de benodigde maatregelen bepaald en de begroting gegenereerd.
<u>Afgevlakte planning:</u>
De begroting voor het onderhoud wordt per jaar berekend. Hierdoor kan het zijn dat er in 1 jaar een laag bedrag benodigd is, terwijl het volgend jaar een hoog bedrag benodigd is. Omdat dat minder praktisch en werkbaar is, wordt een afgevlakte planning gemaakt. Hierin wordt (waar mogelijk) geschoven met onderhoudsjaren zodat per jaar een min of meer gelijk bedrag benodigd is.
Aan de hand van de meest recente inspectiewaarden in het beheersysteem worden de begrotingscijfers bepaald.
Aan onderhoud asfaltwegen wordt in eerste instantie voorrang gegeven om zoveel mogelijk kapitaalvernietiging te voorkomen. Wanneer namelijk asfaltwegen niet tijdig worden onderhouden zet het schadebeeld zich door in de fundering. waardoor de kosten van herstel fors toenemen.
In de post onderhoud wegen worden ook de aanleg en het onderhoud van grasbetonstenen en bermbeton meegenomen.
Het verbod op gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op verharding heeft tot verhoging van (onderhouds)kosten geleid.

Financieel overzicht: Wegen

Omschrijving	Rekening 2022	Begroting 2023	Begr.na wzg 2023	Werkelijk 2023
Onderhoud	1.101.359	1.224.850	988.350	1.461.874
Kapitaallasten	190.054	486.079	486.079	255.912
Totaal	1.291.412	1.710.929	1.474.429	1.717.785

Openbare verlichting

Het areaal van de openbare verlichting is geïnventariseerd en op basis van deze inventarisatie vindt de jaarlijkse vervanging plaats van armaturen en masten.

Openbare Verlichting	Areaal
Lichtmasten/armaturen	7.320

De inventarisatie wordt periodiek bijgewerkt en actueel gehouden. In de investeringslijst is jaarlijks een bedrag opgenomen van bijna €134.000,-. De onderbouwing van dit bedrag is als volgt: Bij een theoretische technische levensduur van 20 jaar voor een armatuur en 40 jaar voor een mast komt men op een gemiddeld jaarlijks bedrag van €192.500,- voor vervanging. In het beleidsplan Openbare Verlichting, dat op 2 juli 2013 door de gemeenteraad is vastgesteld, is aangegeven dat het de verwachting is dat het bedrag van bijna €134.000,- per jaar voldoende is, aangezien in de praktijk blijkt dat de levensduur vaak enige jaren langer is. Wanneer gerekend wordt met een werkelijke vervangingstermijn van 28 jaar voor een armatuur en 50 jaar voor een mast betekent dit, dat het bedrag voldoende is. In 2024 wordt een nieuw beleidsplan Openbare Verlichting.

Financieel overzicht: Openbare verlichting

Omschrijving	Rekening 2022	Begroting 2023	Begr.na wzg 2023	Werkelijk 2023
Onderhoud	94.452	95.067	95.067	104.212
Kapitaallasten	47.983	79.636	79.636	63.600
Totaal	142.435	174.703	174.703	167.813

Gebouwen en civieltechnische kunstwerken

Er vindt driejaarlijks een herinspectie plaats van alle gemeentelijke gebouwen en zesjaarlijks van alle civieltechnische kunstwerken gelegen binnen de gemeente Twenterand (gebruik gemaakt wordt van van de systemen voor rationeel gebouwenbeheer en rationeel kunstwerkenbeheer van Antea). Het grootschalig onderhoud voor instandhouding van bestaande gebouwen en civieltechnische kunstwerken is voor de komende 10 jaren geregeld. In het Meerjarenonderhoudspl
an (MJOP) wordt voor 10 jaar de toekomstige onderhoudsbehoefte aangegeven. Wanneer een gebouw of gebouwonderdeel of een civieltechnisch kunstwerk onderhoud vergt, worden de gewenste activiteit en de onderhoudscyclus vermeld, inclusief de daarbij behorende kosten. In de meerjarenbegroting is voor de storting in het onderhoudsfonds betreffende de gemeentelijke gebouwen ieder jaar een verhoging van € 45.000,- en voor de kunstwerken ieder jaar een verhoging van € 6.000,- opgenomen. Uit de inspecties blijkt dat indien men bovengenoemde jaarlijkse verhoging handhaaft, er voor de komende 10 jaar voldoende dekking aanwezig is om het noodzakelijke onderhoud uit te kunnen voeren. De gemeente heeft de volgende aantallen accommodaties/gebouwen en civieltechnische kunstwerken in beheer:

Accommodaties/gebouwen	**Areaal**
aantal accommodaties/gebouwen	52
Civieltechnische kunstwerken	**Areaal**
aantal kunstwerken	57

Financieel overzicht: Gebouwen

Omschrijving	Rekening 2022	Begroting 2023	Begr.na wzg 2023	Werkelijk 2023
Onderhoud	353.185	294.184	306.184	410.416
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	547.884	901.190	901.190	305.019
Kapitaallasten	1.057.976	1.184.818	1.184.813	1.028.381
Totaal	1.959.045	2.380.192	2.392.187	1.743.816

Financieel overzicht: Bruggen en kunstwerken

Omschrijving	Rekening 2022	Begroting 2023	Begr.na wzg 2023	Werkelijk 2023
Onderhoud	844	17.157	17.157	3.496
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	200	38.482	38.482	134.786
Kapitaallasten	14.895	14.779	14.779	14.779
Totaal	15.939	70.418	70.418	153.061

Groen

Door de CROW (kennisplatform voor de openbare ruimte) is een landelijke standaard ontwikkeld om de kwaliteit van de openbare ruimte te bepalen. Op basis van die standaard heeft Sweco het rapport geschreven Keuzemodellen kwaliteitsniveaus Wegen en Groen (oktober 2010). Voor openbaar groen is een aantal kwaliteitsniveaus doorgerekend. Middels het pakket rationeel groenbeheer van Sweco zijn deze onderhoudsniveaus vertaald in de werkpakketten (technisch en financieel). De onderhoudsbudgetten staan onder druk vanwege enkele ontwikkelingen, die kosten verhogend werken (wijziging regelgeving, areaaluitbreiding en prijsindexatie). Er wordt gezocht naar maatregelen en aanpassing van werkzaamheden om binnen de bestaande budgetten de vastgelegde onderhoudsniveaus zoveel mogelijk te handhaven. Daarbij zal het voorkomen, dat die onderhoudsniveaus niet in de volle breedte worden gehaald. Mutaties in het areaal worden op structurele wijze bijgehouden en verwerkt.
Dat areaal bestaat uit:

Openbaar groen	Areaal
bomen	25.271 stuks
hagen	16,5 km
oppervlakte openbaar groen	156 ha

Financieel overzicht: Openbaar groen

Omschrijving	Rekening 2022	Begroting 2023	Begr.na wzg 2023	Werkelijk 2023
Onderhoud	1.816.160	1.686.475	1.638.818	1.767.145
Kapitaallasten	12.169	10.174	10.174	2.074
Totaal	1.828.329	1.696.649	1.648.992	1.769.219

Grondwater

Het hoge grondwaterbeheer is opgenomen in het Gemeentelijke Rioleringsplan 2019-2023. Voor zover bekend zijn binnen de gemeentegrenzen geen gebieden met grote problemen. Mochten zich toch problemen voor doen, dan zijn gelden beschikbaar binnen het product Riool om de oorzaak van de problemen te onderzoeken en zo nodig maatregelen te treffen.

Riolering

De volgende rioolvoorzieningen zijn aanwezig in de gemeente:

Riolering	Areaal

vrij verval riolering	231 km
(mini)gemalen	760 stuks

In 2018 is een nieuw GRP vastgesteld en is bepaald welke maatregelen er aan het rioolstelsel getroffen dienen te worden voor met name de komende planperiode van 5 jaar. In de eerste vier jaar is daar gedetailleerd naar gekeken en zijn ook de benodigde budgetten vastgelegd. Voor de periode daarna is dat ook gedaan, maar dan meer op hoofdlijnen. Op het gebied van de riolering gaat het om het onderhoud en beheer van bestaande riolering en gedeelten van de riolering, die vervangen moeten worden. In het GRP 2019-2023 is ingespeeld op de klimaatverandering. Er zijn maatregelen ingepland voor de locaties, waar via modelberekeningen is gebleken, dat daar bij toenemende hoeveelheden neerslag problemen kunnen gaan optreden. De gemeente Twenterand gaat in deze GRP-periode ervaring opdoen met risicogestuurd rioolbeheer. Wij gaan dus vervangen op basis van risico en dus op functioneren. Door verbetering van methodieken kunnen wij nauwkeuriger bepalen hoe lang een riool meegaat en wat de gevolgen van bepaalde schades zijn. Door risicogestuurd rioolbeheer blijven de kosten maatschappelijk aanvaardbaar. Zowel m.b.t. het opstellen van het nieuwe GRP als de doelmatigheid van te treffen maatregelen heeft overleg plaatsgevonden met het waterschap Vechtstromen. Het overleg met het waterschap heeft o.a. tot doel dat er zowel voor het waterschap als voor de gemeente een win- win-situatie ontstaat, m.a.w. zo slim mogelijk en tegen zo laag mogelijke kosten de noodzakelijke maatregelen treffen. Middels het kostendekkingsplan is de hoogte van de rioolheffing bepaald op basis van 100% kostendekkendheid. Planmatig wordt het rioolstelsel gereinigd en geïnspecteerd, waardoor de kwaliteit wordt bewaakt. Ter plekke van de overstorten en de gemalen worden permanent metingen verricht om de werking van het stelsel te kunnen monitoren. Er wordt gewerkt met het programma rationeel rioolbeheer van Sweco.

Financieel overzicht: Riolering

Omschrijving	Rekening 2022	Begroting 2023	Begr.na wzg 2023	Werkelijk 2023
Onderhoud	233.036	251.665	241.124	182.085
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	272	2.822	2.822	2.235
Kapitaallasten	557.089	729.695	711.195	558.854
Totaal	790.397	984.182	955.141	743.174

Kaderplan speelruimte

Voor het kaderplan speelruimte (door de Raad vastgesteld in 2018) is jaarlijks gemiddeld €76.000,- nodig. Dit is meegenomen in de begroting 2020 en verder. Alle centrale plekken en steunplekken blijven hiermee ingericht.

Speeltoestellen	Areaal
Aantal speeltoestellen	569 stuks

Tractie en gereedschappen

Tractie en gereedschappen hebben blijvend aandacht nodig in relatie tot bezetting en daarmee effectief gebruik. Door gewijzigde inzichten of anders uitvoeren van werkzaamheden is het zinvol het gebruik van deze middelen constant tegen het licht te houden. De kapitaallasten van de tractie zijn in de begroting opgenomen voor een vast bedrag. Het verschil tussen werkelijk en begroot wordt gestort c.q. onttrokken uit de reserve tractie. Jaarlijks wordt beoordeeld of de vervangingen, die zijn opgenomen in het tractieplan, noodzakelijk zijn.

Paragraaf Financiering

Inleiding

In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarrekening neemt het college, naast de verplichte onderdelen op grond van het BBV, in ieder geval op:
A. de kasgeldlimiet;
B. de renterisiconorm;
C. een overzicht van verstrekte geldleningen.

Algemene ontwikkelingen

De gemeente dient een paragraaf Financiering in zowel de begroting als in het jaarverslag op te nemen waarin aangegeven wordt wat de beleidsvoornemens zijn ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille. Daarnaast geeft de paragraaf inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.
Om volledig te voldoen aan de wetgeving op het gebied van treasury heeft de gemeente Twenterand een treasurystatuut. In dit treasurystatuut zijn de uitgangspunten, de doelstellingen, de beleidsmatige en organisatorische kaders (inclusief het toezicht op de uitvoering van de treasury) voor de treasuryfunctie vastgelegd. De wet FIDO definieert treasury als volgt: “het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico’s”. Onderstaand treft u aan de voor de gemeente Twenterand relevante informatie met betrekking tot de treasury-activiteiten van de gemeente in 2023.

Treasurybeleid

De beleidsdoelstelling van het treasurybeleid van de gemeente Twenterand kan als volgt worden omschreven: De gemeente voert, gelet op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren, een risicomijdend treasurybeleid. Binnen dit risicomijdende beleid stelt de gemeente zich ten doel zo laag mogelijke kosten over leningen en/of een zo hoog mogelijk rendement over het belegd vermogen te realiseren, voor zover nog mogelijk binnen de opgelegde regeling voor schatkistbankieren. Dit binnen de daarvoor geldende randvoorwaarden en ter beperking van risico’s.

Renterisico's

In de Wet Fido is de renterisiconorm opgenomen. Doel van deze norm is het beperken (spreiden) van het renterisico op de vaste schuld van de gemeente. Het toezichthoudende orgaan wordt met behulp van deze norm op een transparante wijze inzicht geboden in het renterisico als gevolg van renteaanpassing en herfinanciering van leningen.
Een hoofddoel van treasury is het beperken van de gevolgen van een stijgende rente. Aan de andere kant dient er optimaal geprofiteerd te worden van lage rentestanden. Met het bijhouden van de ontwikkelingen op de geld en kapitaalmarkt en de grote diversiteit in leningsproducten wordt continue geprobeerd om een zo optimaal mogelijk resultaat te behalen tegen een verantwoord risico, eventueel ondersteund door een liquiditeitsprognose.
Berekening renterisiconorm:

1.	Begrotingstotaal	€ 108.185.559
2.	Wettelijk percentage	20%
3.	Renterisiconorm (1x2)	*€ 21.637.112*
4.	Renteherzieningen	€ 0
5.	Aflossingen	€ 3.825.769
6.	Bedrag van renterisico (4+5)	*€ 3.825.769*
7.	Ruimte onder renterisiconorm	€ 17.811.343

Renteberekening

In het jaar 2023 is over opgenomen langlopende gemeentelijke geldleningen gemiddeld 1,01 % rente betaald (2022: 1%, 2021:1,26%, 2020: 1,49%, 2019: 1,89%).
In de jaarrekening 2023 zijn deze rentelasten opgenomen. Voor het aantrekken van kort geld werd begrotingstechnisch rekening gehouden met een gemiddeld percentage van 1,00% (rente

financieringstekort binnen de kasgeldnorm). De werkelijke rente is verantwoord op de het product/taakveld 'treasury'.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. De kasgeldlimiet is gericht op het voorkomen van ongewenste renterisico's die ontstaan door het aangaan van overmatige korte-termijnfinancieringen en stelt een grens aan de omvang van de korte schuld waarover de gemeente renterisico mag lopen.
Als grondslag van de wettelijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt voor het gehele begrotingsjaar aangehouden de omvang van de jaarbegroting per 1 januari van het betreffende jaar. Op grond hiervan is de door het rijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet voor 2023 vastgesteld op 8,5% van € 108.185.559 = € 9.195.773. Dit betekent dat de gemeente Twenterand door het jaar heen tot het hierboven berekende bedrag met kort geld mag financieren (ook investeringen). Wanneer de kasgeldlimiet structureel overschreden dreigt te worden, moeten langlopende leningen (leningen met een looptijd langer dan 1 jaar) aangetrokken worden. Tot maximaal het bedrag van de kasgeldlimiet loopt de gemeente renterisico, gebaseerd op leningen met een termijn van korter dan een jaar.
Onderstaand treft u een weergave aan van de in de loop van het jaar 2023 verzamelde gegevens met betrekking tot de renterisico's op korte termijn.

(bedragen x € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Kasgeldlimiet	9.196	9.196	9.196	9.196
Saldo gemeente	-467	-558	-428	-740
Over-/onderschrijding	-9.662	-9.753	-9.623	-9.936

Kortlopend geld

Met de Bank Nederlandse Gemeenten is een 'Overeenkomst financiële dienstverlening' voor onbepaalde tijd afgesloten (opzegbaar). Hier is onder andere de kort-kredietverlening geregeld. Dit houdt in dat er een krediet in rekening-courant (kredietlimiet) van maximaal € 6,9 miljoen is overeengekomen.

Aangegane langlopende geldleningen

In 2023 is geen nieuwe langlopende lening aangetrokken. In de loop van het jaar is € 3.825.769 afgelost. De som van de aangegane langlopende geldleningen bedraagt per 31 december 2023 € 36.093.081. Dit is volledig bestemd voor eigen financiering.

Schatkistbankieren

Op 15 december 2013 is de wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden (waaronder gemeenten) verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Het drempelbedrag is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal en bedraagt voor de gemeente Twenterand in 2023 € 2.163.711.
Er mag maximaal drie kwartalen op één volgend worden overschreden. Na de derde op één volgende overschrijding dient actie te worden ondernomen om de overschrijding de komende kwartaal op te lossen. Uit onderstaand overzicht blijkt dat in 2023 is voldaan aan de regeling schatkistbankieren.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)

	Verslagjaar	2023		
Drempelbedrag		**2.164**		
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	405	452	346	559
Ruimte onder het drempelbedrag	1.759	1.712	1.818	1.605
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Kredietrisico's

Ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak kunnen gemeenten leningen verstrekken. Op deze verstrekte leningen loopt de gemeente kredietrisico. Het kredietrisico is het risico dat de tegenpartij niet aan haar contractuele verplichtingen kan voldoen (het terugbetalen van de verstrekte lening). Hieronder treft u een overzicht aan van de verstrekte leningen door de gemeente Twenterand.

Omschrijving	Bedrag 31-12-2023
BAGL GR Vechtdal	€ 932.591
Lening Zonnepark BV	€ 5.206.667
Hypotheekverstrekkingen ambtenaren	€ 2.083.564
Lening Triangel	€ 164.056
Lening St.Kulturhus De Klaampe	€ 60.366
Lening Activiteitencentrum 'het Punt'	€ 4.041.274
Lening IKB/Stadsbank	€ 52.622
Duurzaamheidsleningen	€ 3.525
Startersleningen	€ 818.891
Lening korfbalvereniging TOP	€ 10.500
Achtergestelde lening het Punt	€ 26.347
Lening Den Ham FC Twente Madness	€ 6.090
Lening de Groene Jager	€ 26.517
Lening Enexis tranche B	€ 142.372
	€ 13.575.382

Financiering

Dit onderdeel geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie van onze gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte, rekening houdend met (geplande) (des-) investeringen en beschikbare interne en externe middelen. In feite gaat het hier om het opstellen van een liquiditeitsbegroting. De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de leningenportefeuille. De activa van de gemeente Twenterand zijn per ultimo 2023 als volgt gefinancierd:
Uit de tabel blijkt dat de boekwaarde van de vaste activa (investeringen) wordt gefinancierd met langlopende middelen.

Boekwaarde vaste activa		**€ 102.055.980**
Vaste financieringsmiddelen		
Reserves (inclusief rekeningresultaat)	€ 60.684.877	
Voorzieningen	€ 17.230.185	
Langlopende leningen	€ 36.093.081	
Totaal financieringsmiddelen		**€ 114.008.144**
Financierings overschot		**€ 11.952.163**

Rentetoerekening

De behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente in de begroting en jaarrekening te harmoniseren, hebben er toe geleid dat in het wijzigingsbesluit Besluit begroting en verantwoording (BBV) is opgenomen, dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. Omdat de onderlinge vergelijking tussen gemeenten het uitgangspunt is voor de aanpassingen van het BBV is hier sprake van een verplichting.
Voor 2023 is een renteomslag gehanteerd van 1,00%. Met deze renteomslag blijft het resultaat op het taakveld treasury (zie tabel hieronder) binnen de norm, zoals voorgeschreven door het BBV.
De rente wordt samen met de afschrijvingslasten doorberekend aan de diverse taakvelden. Aan investeringen wordt geen rente rechtstreeks toegerekend.
Het grondbedrijf hanteert een ander percentage wordt zoals wordt voorgeschreven door het BBV.

Renteschema

De externe rentelasten over de korte en lange financiering	403.498
De externe rentebaten (idem)	294.585
Saldo rentelasten en rentebaten.	**108.913**

Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	41.274	
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerend	61.921	
Rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	135.373	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-32.178
Rente over eigen vermogen		562.106
Rente over voorzieningen		0
Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente		**703.197**
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		832.485
Renteresultaat op taakveld Treasury		129.288
Procentule afwijking (max. 25% afwijking, anders aanpassing rentepercentage)		**18,39%**

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

In deze paragraaf Bedrijfsvoering worden relevante thema's op het gebied van bedrijfsvoering toegelicht en daarnaast bevat de paragraaf een terugblik op de Griffie in 2023.
Bedrijfsvoering omvat het verzorgen van randvoorwaardelijke zaken, van informatie en van advies. Het betreft Personeel en Organisatie, (interne) Communicatie, Bestuursadvies en -ondersteuning van B&W, Planning & Control, Financiën , Informatisering & Automatisering, Bodediensten en Bestuurlijk Juridische zaken. In deze paragraaf wordt op een aantal thema's die in 2023 speelden bij Bedrijfsvoering nader ingegaan.
Communicatie en participatie
In 2023 heeft Team Communicatie optimaal gebruik gemaakt van de verruiming van het communicatiebudget op basis van een duidelijk plan van aanpak. Over de hele breedte zijn alle mogelijke bekende online en offline communicatiemiddelen ingezet, ook zijn er nieuwe middelen toegepast. Hierbij springen vooral dronefotografie en videobeelden in het oog. Beelden ondersteunen en versterken het verhaal dat we als gemeente te vertellen hebben. Ook is er meer dan ooit focus op online en social media. Op het gebied van participatie zijn ook mooie stappen gezet op weg naar een participatievere samenleving. Het is nu zaak die wandeling met onze inwoners, ondernemers en organisaties verder vorm te geven.
Bestuurlijk Juridische Zaken
Vanaf 1 mei 2022 geldt de nieuwe Wet open overheid (Woo), als vervanger van Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie voor iedereen beter toegankelijk wordt, makkelijk vindbaar en uitwisselbaar is. De nieuwe wet geeft iedereen recht op toegang tot publieke informatie en verplicht overheden om meer publieke informatie actief openbaar te maken. Deze zogenaamde wettelijke verplichte informatiecategorieën kunnen gefaseerd openbaar worden gemaakt. Vanuit het Rijk zijn incidentele en structurele middelen beschikbaar gesteld en uitgangspunt is dat deze toereikend zijn voor een adequate implementatie van deze nieuwe wet. Voor meer informatie over de Woo wordt verwezen naar de Paragraaf openbaarheid Woo.
Personeel en Organisatie
Ambtelijke organisatie, opleidingen lieten de afgelopen jaren het volgende beeld zien:

	2020	2021	2022	2023
Loonsom	€13.568.557,-	€14.919.806,-	€17.332.028,-	€19.376.520,-
Opleidingskosten	€ 149.527,-	€ 218.285,-	€ 155.799,-	€ 240.715,-
% van de loonsom	1,10%	1,46%	0,90%	1,24%
Aantal medewerkers per dec.	229	251	278	296
Opleidingskosten per medewerker	€ 653,-	€ 870,-	€ 560,-	€ 813,-

In driekwart van de cao's zijn afspraken gemaakt over opleidingsbudgetten. Gemiddeld trekken werkgevers € 700,- per werknemer per jaar uit als opleidingsbudget. In die zin faciliteren wij onze medewerkers meer dan gemiddeld. De bedragen zijn exclusief de opleidingskosten ten behoeve van college van B&W en raad.

Ziekteverzuim
De laatste 3 jaar liet het ziekteverzuim een stijgende lijn zien.

	2020	2021	2022	2023
Ziekteverzuim	4,51%	4,06%	5,00%	5,24%

In-, door- en uitstroom
De laatste 3 jaar lieten geen grote verschillen in instroom zien. De uitstroom is sinds 2022 wel toegenomen.

	2020	2021	2022	2023
Instroom:	41	47	51	49
Doorstroom:	5	4	6	7
Uitstroom:	25	24	31	32

VIND JE VONK
In het kader van het vernieuwen en verbeteren van onze profilering op de arbeidsmarkt zijn we gestart met werkenbijtwenterand.nl. Dit met de slogan: VIND JE VONK. Dit is de uitkomst van de in 2023 gestarte arbeidsmarktcampagne waarin we ons werkgeversmerk, het verhaal van Twenterand, hebben gebouwd en een nieuwe wervingscampagne hebben opgezet. Dit met als doel om potentiële collega's beter te bereiken en te enthousiasmeren.
Organisatieontwikkeling
In 2023 is gewerkt aan de ontwikkeling van de organisatie. Aan de hand van thema's is in co-creatie met medewerkers invulling gegeven aan een nieuwe inrichting en sturingsvorm. De gekozen heldere besturingsfilosofie en organisatie-inrichting is ondersteunend aan een organisatie waar ingezet wordt op zowel robuustheid (basis op orde, regulier werk) als wendbaarheid (opgaves herkennen, verkennen en de verantwoordelijkheid en bijdrage daarin bepalen). De organisatie heeft de doelstelling om vanuit de organisatieontwikkeling te groeien naar een excellente dienstverlening.
De nieuwe inrichting en besturingsfilosofie, die per 1 januari 2024 operationeel is, heeft geleid tot 22 evenwichtige basisteams. De tweehoofdige directie en 10 teamleiders sturen op integraal samenwerken aan concrete ambities en doelstellingen uit de doelenbomen van de programmabegroting.
De nieuwe inrichting en besturingsfilosofie is steeds getoetst aan de hoofdlijnen van de intentie en doelstellingen van de organisatieontwikkeling:
- We willen de flexibiliteit, integraliteit en wendbaarheid van de organisatie verhogen om sneller in te kunnen spelen op veranderingen in de samenleving;
- We willen groeien naar een niveau van excellente dienstverlening, waarbij we vraaggericht werken en onderdeel zijn van de samenleving;
- We willen het bestuur professioneel en doelgericht ondersteunen in hun ambities en verantwoordelijkheden;
- We willen de organisatie zodanig inrichten en vormgeven dat vakmanschap, eigenaarschap, samenwerking, professionaliteit en de voortdurende ontwikkeling daarvan het fundament vormen van wat we doen en hoe we dat doen;
- We willen de organisatie zodanig inrichten dat dit zowel intern als extern als begrijpelijk ervaren wordt.

In 2024 wordt vanuit concrete teamplannen en programmaplannen verder gewerkt aan de doelstellingen van de organisatieontwikkeling.
Fraudecasus
In de zomer van 2023 is door BDO, tijdens de accountantscontrole van de jaarrekening 2022, een geval van financiële fraude aan het licht gekomen. Dit heeft geleid tot een onderzoek naar aard en omvang ervan en tot maatregelen jegens de verantwoordelijke medewerker. Het ontvreemde bedrag is teruggevorderd en ontvangen en er is een start gemaakt met maatregelen om dergelijke fraude in de toekomst te voorkomen.
Privacy
De gemeente Twenterand is verplicht te voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Hierin staan de belangrijkste Europese regels voor de omgang met persoonsgegevens.
Daarnaast zijn de gemeentelijke boa's (buitengewoon opsporingsambtenaren) voor de verwerking van persoonsgegevens gehouden aan de Wet politiegegevens (Wpg). De gemeente heeft in 2023 voldaan aan de verplichting uit deze wet om het resultaat van de externe privacy-audit beschikbaar te stellen aan de Autoriteit persoonsgegevens (AP).
Het is een illusie om als gemeente 'AVG- of Wpg-proof' te zijn. Er is namelijk continu aandacht nodig voor het bewust omgaan met privacygegevens van inwoners, leveranciers en eigen personeelsleden. De belangrijkste in 2023 getroffen maatregel om het risico van onzorgvuldig gebruik van persoonsgegevens te beperken, is de inzet van de tool om de privacybewustwording organisatiebreed te vergroten: het gebruik een Security Awareness Training ('KnowBe4') en per kwartaal de

bewustwordingssessies voor nieuwe medewerkers. Daarnaast zijn management en bestuur meegenomen in de resultaten van kwartaalrapportages op het gebied van informatiebeveiliging en privacy.
Het aantal gemelde datalekken (10) is in 2023 vrijwel gestabiliseerd t.o.v. het aantal (9) in 2022. Dit is een goede ontwikkeling, omdat dit enerzijds een signaal is dat medewerkers zich meer bewust zijn van wat een datalek is en weten hoe zij dit moeten melden. Anderzijds is het een signaal dat er blijvend aandacht nodig is voor het daadwerkelijk melden van datalekken . Het streven is dat het aantal datalekken de komende jaren afneemt. Uit zorgvuldige analyse is gebleken dat de privacy risico's voor betrokkenen, met uitzondering van één datalek waarvan melding is gemaakt bij de AP, dermate gering waren dat volstaan kon worden met het vastleggen van de afhandeling in het gemeentelijke datalekkenregister.
Informatiebeveiliging
De gemeente Twenterand heeft in 2023 stappen gezet om de informatiebeveiliging op een hoger niveau te krijgen. Door maatregelen als bijvoorbeeld het trainen van medewerkers in het herkennen van phishing mails. Op het moment van schrijven ligt er een nieuwe set met maatregelen klaar die geïmplementeerd gaan worden. Ook is vooruitgang geboekt op gebied van beleidsvorming en procesbeheersing (procesbeschrijvingen, vastgestelde richtlijnen en werkinstructies). Daarnaast zijn stappen gezet in het kader van monitoring, detectie en logging van het internet en dataverkeer. Dit is van groot belang om verdachte activiteiten en gedrag op de infrastructuur inzichtelijk te krijgen. Hierop kunnen dan weer de nodige maatregelen op toegepast worden ter mitigatie.
In Europa is in 2016 een NIS (Network and Information Systems) directive opgesteld om bij te dragen aan een hoog gemeenschappelijk beveiligingsniveau van netwerk- en informatiesystemen in de hele EU. Deze was met name bedoeld voor grote bedrijven en instellingen die essentiële functies voor de samenleving vervullen.
In mei 2022 is de Europese Commissie akkoord gegaan met een nieuwe versie, de NIS2. De nieuwe Network and Information Systems Directive (NIS2-richtlijn) gaat in per 17 oktober 2024 en heeft belangrijke implicaties voor gemeenten als het gaat om toezicht op informatiebeveiliging. In tegenstelling tot de oorspronkelijke richtlijn (uit 2016) vallen (lokale) overheidsinstanties nu ook onder de NIS2. Het voldoen aan bestaande kaders voor informatiebeveiliging bij de overheid, vormt de basis om invulling te geven aan de zorgplicht die uit NIS2 volgt.
Via de zelfevaluatie ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) wordt vanaf 2017 (jaarlijks) verantwoording afgelegd over de gemeentelijke inspanningen op het gebied van informatieveiligheid. De zelfevaluatie is eind december afgerond en de resultaten komen in 2024 beschikbaar voor de raad.
Informatie- en archiefbeheer
In 2023 is het beeld vanuit het verticale toezicht door de provincie van groen naar oranje gegaan. De archiefinspecteur oordeelt dat op enkele belangrijke aandachtspunten de gemeente (nog) niet voldoet aan de wettelijke eisen. Het gaat daarbij om het inrichten van vernietiging en overbrenging conform de regels, het verkrijgen van een beter overzicht op waar welke informatie zich bevindt en wie verantwoordelijk is (met name als het gaat om informatie buiten het DMS, zoals netwerkschijven, e-mail, social media etc.), de eisen ten aanzien de archiefbewaarplaats en archiefruimte en de eisen voor het overbrenging en het gebruik maken van overgebracht archief. De archiefinspecteur benoemt daarbij de hoge werkdruk en beperkte capaciteit waardoor raken deze beheerstaken in de knel.
De beantwoording van de kritische prestatie indicatoren (kpi's) die dienen voor het verantwoordingsverslag van het college aan de raad – bijgevoegd aan de jaarstukken 2023 – laat zien dat er ten aanzien van het wegwerken van achterstanden in het fysieke informatiebeheer stappen zijn gezet. Ook is het proces voor doorlopende vernietiging van digitale informatie uit het centrale DMS ingericht en zal met ingang van januari 2024 opgestart worden. Belangrijke ontwikkelingen die in 2023 zijn ingezet zijn de voorbereidingen op het (kunnen) realiseren van een e-depot voor blijvend te bewaren digitale informatie en het voorzien in de invulling van de rol van archivaris. Beide in regionaal verband en (mede) aangestuurd op de aankomende nieuwe archiefwet.
Tegelijk kan uit de beantwoording worden vastgesteld dat veel van de door de inspecteur benoemde aandachtspunten nog onverminderd van toepassing zijn. In het verantwoordingsverslag informatie- en archiefbeheer over 2022 is een verbeterpuntenplan opgenomen, waarin het oordeel van de inspectie meegenomen is. Het is de organisatie bij veel van deze punten niet gelukt daar opvolging aan te geven. De ook door de inspecteur aangehaalde krapte in de formatie voor informatie- en archiefbeheer is daarvan gedurende 2023 een belangrijke oorzaak geweest. Ook de beleidskeuze in 2021 om van centraal beheerde digitale informatie naar decentraal beheer (in vakapplicaties) is een oorzaak door het nog niet hebben ingericht en belegd van de beheertaak, waarbij de krapte eveneens een rol speelt.

Opnieuw gaat het verantwoordingsverslag samen met een verbeterpuntenplan. Daarin zullen veel verbeterpunten uit 2023 opnieuw opgenomen zijn met daarbij het vooruitzicht van versterking van het team (Documentaire) Informatievoorziening, waarvoor in 2023 met de Uitgangsnotitie extra middelen ter beschikking zijn gekomen.
Herinrichting en verduurzaming gemeentehuis
Het project herinrichting en verduurzaming van ons gemeentehuis heeft in 2023 de eerste mijlpaal opgeleverd, namelijk de oplevering van de aanpassing van de achtergevel en de realisatie van de kerkruimte in juli van dat jaar. Met de afronding van dit onderdeel van het project ziet ons gemeentehuis er van alle zijden als één geheel uit. De komende tijd komt de focus in zijn geheel op de binnenkant van het gebouw te liggen. In het voorjaar van 2023 werd duidelijk dat voor een daadwerkelijk realisatie van het project niet voldoende financiële middelen beschikbaar waren. Na uitvoerige debatten in de raad en een uitgebreide raadsinformatiebijeenkomst heeft de raad in september 2023 een aanvullend krediet beschikbaar gesteld, waarna het project weer in volle vaart is opgepakt. Ook is aanvullend een substantiële rijkssubsidie voor duurzaamheid toegekend.

Rekenkameronderzoeken 2023

Rekenkameronderzoek 2022 Sport- en beweegbeleid in gemeente Twenterand.

In april 2023 is dit rekenkameronderzoek in de raadsvergadering aan de orde gekomen. Daarbij zijn de conclusies en aanbevelingen overgenomen en ook is unaniem met een amendement ingestemd waarbij nadere duiding en invulling aan conclusies en aanbevelingen is gegeven.
In 2023 is gestart met de opvolging van de aanbevelingen:
1. Investeer in goede monitoring en een beter inzicht in het aanbod en controleer of er uitvoeringsplannen zijn.
Bij de ontwikkeling van de Nota Sport- en Beweegvisie Twenterand 2023 – 2026 / Sportakkoord II is gebruik gemaakt van diverse informatiebronnen en is in monitoring vanaf 2025 voorzien. Het informatieplatform www.actieftwenterand.nl is ontwikkeld waardoor het aanbod goed zichtbaar is en in de P&C documenten wordt inzicht gegeven in het uitvoeringsplan sport.
2. Stel actief kaders door raadsinstrumenten beter te benutten.
Er is een raadsinformatiebijeenkomst georganiseerd t.b.v. Nota Sport- en Beweegvisie Twenterand 2023 – 2026 / Sportakkoord II en er is informatie gewisseld, via nieuwsbrieven en nieuwsspecials Sport. Een motie over de ontwikkeling ijsbaan Twente in Enschede heeft geleid een incidentele bijdrage van € 1,00 per inwoner waarover een raadsbrief is gezonden. Ook zijn raadsleden uitgenodigd voor thema-avonden “sportaccommodatiebeleid” in Twenterand en voor het Twents Kennis en Inspiratie Event voor de Sport in de Grolschveste in Enschede.
3. Borg effectieve communicatie met sportpartners via de volksvertegenwoordigende rol.
Hier noemen we overleg tussen gemeente en Sportplatform Twenterand, het platform www.actieftwenterand.nl en het project Sjors Sportief – Creatief. Ook zijn sport- en beweegaanbieders uitgenodigd voor thema-avonden “sportaccommodatiebeleid” in Twenterand en voor het Twents Kennis en Inspiratie Event voor de Sport in de Grolschveste in Enschede. Ook zijn zij uitgedaagd ambassadeur te worden van de Sport- en Beweegvisie Twenterand 2023 – 2026 / Sportakkoord II en 22 ambassadeurs hebben zich ingetekend.

Griffie

Maatschappelijk effect
De griffie richt zich op een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming. De griffie ondersteunt en adviseert hierbij de raad, het bestuursorgaan dat besluiten neemt. De raad doet dat vanuit haar volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol. Een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming is van belang voor het goed functioneren van de democratie. Dit beoogde maatschappelijk effect is geen stip aan de horizon, maar een vrij constant gegeven waar voortdurend aan gewerkt moet worden. De ambitie ligt met name in de term “hoogwaardige”, waarbij het van belang is om continu aan te sluiten bij en te anticiperen op de (veranderende) vraag uit de raad en de samenleving.
Ontwikkelingen 2023
De volgende ontwikkelingen waren in 2023 voor raad en griffie actueel (naast de reguliere activiteiten).
- Verder vormgeven aan het opleidingsprogramma raad – nieuwe raadsleden.
- Opvangen tekort aan personele capaciteit op de griffie, waaronder werving & selectie nieuwe griffier en inzet interim griffier.
- Aanbesteding nieuwe Rekenkamer.

- Extra aandacht Auditcommissie voor de jaarrekening in verband met fraudecasus.
- Verdere digitalisering van de werkprocessen door digitale ondertekening van raadsstukken.

Aan de kwaliteitsslag voor het ondertitelen van de raadsvergaderingen en het verder archiveren van de videoverslagen kon vanwege capaciteitsgebrek niet gewerkt worden. Om dezelfde reden werd ook het project Democracity niet opgepakt.

Middelen

De extra inzet van de accountant op het fraudeonderzoek heeft extra middelen gevraagd. Ook de, nog niet succesvol afgeronde, werving- en selectieprocedure van een nieuwe griffier heeft geleid tot inzet van extra middelen. In verband met het vertrek van de griffier is een interim griffier aangewezen. Het éénmalig beschikbare bedrag van € 20.000 voor onderzoek en (individuele of groeps) coaching voor raadsfracties / raadsleden is nog niet ingezet. Wel is een verkenning gestart naar een mogelijk raadsonderzoek over de besluitvorming m.b.t. kanaal Almelo – De Haandrik. Het bedrag blijft beschikbaar in 2024.

Rechtmatigheidsverantwoording

In deze subparagraaf wordt het onderwerp rechtmatigheid behandeld, en wordt een toelichting gegeven op de rechtmatigheidsverantwoording van het College van Burgemeester en Wethouders. De rechtmatigheidsverantwoording zelf is opgenomen in de jaarrekening 2023.

Achtergrond

Met ingang van de Jaarstukken 2023 moet het College van Burgemeester en Wethouders een rechtmatigheidsverantwoording opstellen en in de paragraaf Bedrijfsvoering ingaan op het onderwerp rechtmatigheid. De landelijke wetgever heeft deze verplichting enkele achtereenvolgende jaren uitgesteld omdat er nog veel onduidelijkheden waren over de te hanteren regels, kaders en richtlijnen. Helaas moet worden vastgesteld dat dit ook op het moment van opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording over 2023 nog steeds het geval is. Zowel de gemeenten die de rechtmatigheidsverantwoording moeten opstellen als de externe accountants die een oordeel moeten geven over de getrouwheid ervan hebben hier last van.

Het college heeft, in afstemming met de accountant, getracht om bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording de regels, kaders en richtlijnen zo goed mogelijk te interpreteren en toe te passen met de kennis en inzichten van dat moment. Ondertussen liep echter op landelijk niveau de discussie daarover door. Het voelt enigszins als het moeten spelen van een voetbalwedstrijd waarbij de spelregels nog tijdens de wedstrijd in beweging zijn. Dat is zowel voor de spelers (college) als voor de scheidsrechter (raad/ accountant) lastig.

Tegen die achtergrond moet deze eerste rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarstukken 2023 dan ook nadrukkelijk gezien worden als een eerste stap. Doorontwikkeling moet de komende jaren niet alleen op gemeentelijk maar zeker ook op landelijk niveau nog plaatsvinden. Op gemeentelijk niveau zal in 2024 een voorstel worden gedaan voor aanpassing van de verantwoordingsgrens (nu 1%), zoals ook in de inleiding is verwoord. Door een andere benadering van het begrotingscriterium is hantering van 1% niet langer reëel. De meeste gemeenten hanteren 3%.

Bevindingen

Zoals in het controleprotocol is opgenomen, wordt in de paragraaf bedrijfsvoering een overzicht opgenomen van de geconstateerde fouten boven de rapporteringsgrens van € 100.000. Daarnaast wordt opgenomen welke maatregelen er genomen worden om deze fouten in de toekomst te voorkomen.

Via onderstaande tabel is een cumulatief overzicht opgenomen van geconstateerde rechtmatigheidsfouten over 2023:

Monitor Rechtmatigheidsverantwoording	Bedrag (x € 1.000)
Begrotingscriterium	
1a. Overschrijding exploitatiebudgetten programma's begroot versus werkelijk	€ 726
1b. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 215

2. Niet geautoriseerde reserve mutaties	€ 0	
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid respectievelijk zijn gemeld.	€ 0	
Totaal begrotingsonrechtmatigheden (bruto)	**€ 941**	A
4. Begrotingsafwijkingen waarvan de raad heeft besloten dat ze niet onrechtmatig zijn	€ 941	B
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	€ 0	C (=A-B)
Voorwaardencriterium		
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 1.064	D
M&O criterium		
Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	€ 0	
Totaal rechtmatigheidsfouten (=C+D)	**€ 1.064**	
Verantwoordingsgrens		
Verantwoordingsgrens vastgesteld door de raad (%)	1%	
Totaal lasten inclusief toevoegingen aan de reserves	€ 121.089	
Verantwoordingsgrens	**€ 1.211**	

Begrotingscriterium

1a. Overschrijding exploitatiebudgetten

In 2023 is bij het programma sociaal domein sprake geweest van een overschrijding van de lasten

Programma	Begrote lasten	Werkelijke lasten	Verschil
Sociaal Domein	€ 61.094.096	€ 61.820.351	€ 726.255
Ruimte	€ 29.385.198	€ 27.953.167	€ 1.432.031
Economie en vrijetijdsbesteding	€ 7.395.801	€ 7.085.348	€ 310.453
Bedrijfsvoering	€ 15.964.342	€ 15.381.642	€ 582.700

1b. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)

In onderstaande tabel zijn de kredieten opgenomen die een overschrijding kennen:

Omschrijving	Krediet	Besteed t/m 2022	Besteed 2023	Overschrijding
Projectkosten vervanging E-suite	€ 350.600	€ 309.986	€ 87.249	€ 46.635
LM Trac 287 hondenpoepzuiger	€ 60.000	0	€ 92.307	€ 32.307
Citroën Jumper V-777-TJ *	0	0	€ 25.047	€ 25.047
72-WGV-1/ Schliessing *	0	0	€ 51.425	€ 51.425
V-705-NG Citroën Jumper *	0	0	€ 25.410	€ 25.410
Trekker Branson K78 *	0	0	€ 34.143	€ 34.143
Totaal	€ 410.600	€ 309.986	€ 315.581	€ 214.966

*)Opgemerkt wordt dat onder de tractie-kredieten een afspraak met de raad ligt rondom de maximale kapitaallasten (met verrekening van de reserve tractiemiddelen).

Voorwaardencriterium

Fouten in het kader van de naveling van de Europese Aanbestedingsregels van cumulatief € 1.064.000 is als volgt opgebouwd:

(a) Onrechtmatige inkoop ICT - diensten € 699.000
(b) Onrechtmatige inhuur personeel € 150.000
(c) Onrechtmatige inkoop leerlingenvervoer € 96.000
(d) Onrechtmatige inkoop verwerking groenafval € 61.000
(e) Onrechtmatige inkoop materiaal € 58.000

In onderstaand overzicht is ook opgenomen welke maatregelen er zijn genomen om deze fouten in de toekomst te voorkomen.

(a) Onrechtmatige inkoop ICT - diensten € 699.000

Deze diensten zullen we allen gaan onderbrengen bij de ICT-broker. De aanbesteding hiervan heeft plaatsgevonden en zodra deze ICT-contracten bij de ICT-broker zijn ondergebracht, is hiermee ook de rechtmatigheid geborgd.

(b) Onrechtmatige inhuur personeel € 150.000

Zodra de huidige periode van inhuur is afgelopen zal dit contract niet meer worden verlengd en zal indien hier nog een inhuurbehoefte aanwezig is op basis van het inkoopstartdocument een nieuwe aanbestedingsprocedure worden opgezet.

(c) Onrechtmatige inkoop leerlingenvervoer € 96.000

Leerlingenvervoer is in 2024 aanbesteed, hiermee zal deze onrechtmatigheid in 2024 verder moeten zijn gemitigeerd.

(d) Onrechtmatige inkoop verwerking groenafval € 61.000

Er zal worden onderzocht of deze verwerking in de praktijk ook op een andere wijze kan gaan plaatsvinden.

(e) Onrechtmatige inkoop materiaal € 58.000

Er zal worden onderzocht of deze verwerking in de praktijk ook op een andere wijzen kan gaan plaatsvinden.

Inzake M&O beleid geldt dat er momenteel geen overkoepelend M&O beleid is vastgesteld. Uiteraard zijn er binnen de gemeente voor de verschillende M&O-onderdelen wel degelijk beheersmaatregelen getroffen. Het streven is om in 2024 een overkoepelend M&O beleid te laten vaststellen.

Paragraaf openbaarheid Woo

Openbaarheidsparagraaf Woo

Wet open overheid (Woo)
Vanaf de jaarrekening 2022 dient de openbaarheidsparagraaf Woo in een afzonderlijke paragraaf te worden opgenomen om te rapporteren over de voortgang met betrekking tot de met ingang van 1 mei 2022 van kracht zijnde Woo.
Doel van de Woo is ervoor te zorgen dat overheidsinformatie voor iedereen beter toegankelijk wordt, makkelijk vindbaar en uitwisselbaar is. De nieuwe wet geeft iedereen recht op toegang tot publieke informatie. Dat betekent dat overheden nog meer publieke informatie actief openbaar moet maken. Vanuit het Rijk zijn incidentele en structurele middelen beschikbaar gesteld. De verwachting is dat deze middelen toereikend zijn voor een adequate implementatie van de Woo.
Actieve openbaarmaking
De wettelijke verplichte informatiecategorieën behoefden niet direct vanaf 1 mei 2022 te worden gepubliceerd. Hiervoor geldt een fasering van enkele jaren. Er wordt ingezet op ambitieniveau twee wat inhoudt dat wij de wettelijke fasering volgen en dat bij elke fase de documenten uit de betreffende categorie vanaf de wettelijk verplichte datum actief openbaar worden gemaakt.
We hebben een projectorganisatie ingericht die de implementatie van de Woo ter hand neemt. Binnen de gemeente Twenterand is een Woo-contactpersoon aangewezen voor de beantwoording van vragen over de beschikbaarheid van publieke informatie. Via de teamleiders worden de medewerkers op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen rondom de Woo en wat dit betekent voor het dagelijks werk.

Passieve openbaarmaking
De Woo-coördinator/jurist is belast met het afdoen van Woo verzoeken. Het afhandelproces van Woo-verzoeken is vastgelegd in het zaaksysteem, waarbij het ook mogelijk is een Woo-verzoek in te dienen via een digitaal formulier. De Woo-verzoeken worden in verband met de korte wettelijke beslistermijn zoveel mogelijk in ambtelijk mandaat afgedaan. Het afhandelen van Woo-verzoeken is met name door het anonimiseren van documenten en het ontdoen van persoonlijke beleidsopvattingen zeer arbeidsintensief.
Verbetering van de informatiehuishouding
Het op orde brengen van de informatiehuishouding is een verplichting die voortkomt uit de Archiefwet. Vanuit de zorgplicht is dus al (doorlopend) aandacht voor de goede, geordende en toegankelijke staat van de informatie. In het Woo-meerjarenplan van de VNG is vastgelegd aan welke eisen de gemeentelijke informatiehuishouding moet voldoen. Aansluiting wordt gezocht bij de informatie categorieën van de actieve informatieplicht. Per informatiecategorie wordt het op orde brengen van de informatiehuishouding getoetst op een aantal aspecten, zoals een informatiebeheerplan, het anonimiseren, het behoud van geanonimiseerde documentversies, de kwaliteit van zaakdossiers en van onderliggende processen.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en of financiële belangen en mogelijke risico's wordt in de begroting en jaarstukken aandacht besteed aan derde rechtspersonen (de verbonden partij), waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in deze relaties van de gemeente. Onder verbonden partijen moet worden verstaan: privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties, waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft, zoals deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen (Wet gemeenschappelijke regeling) en/of stichtingen en publiek private samenwerkingsconstructies. Onder 'bestuurlijk belang' wordt verstaan: een zetel in het bestuur of het hebben van stem-recht. Met een 'financieel belang' wordt bedoeld dat middelen ter beschikking zijn gesteld die verloren gaan in geval van faillissement van de 'verbonden partij' of als financiële problemen bij een 'verbonden partij' op de gemeente kunnen worden verhaald.
Wat willen we bereiken
Twenterand wil participeren in partijen die een publiek belang dienen, zodat de visies en beleidsdoelstellingen van de gemeente ondersteund en uitgedragen worden. Indien participatie leidt tot inkomsten voor de gemeente worden deze inkomsten ingezet als technisch onderdeel van de gemeentebegroting. Hierbij worden de risicobeperkingen, welke de Wet Financiering Decentrale Overheden gemeenten oplegt bij dergelijke deelnemingen, in acht genomen.
Wat doen we daarvoor
De gemeente Twenterand neemt actief deel in bestuurlijke overleggen van verbonden partijen, waarbij voorafgaand aan deze vergaderingen het college een standpunt inneemt ten aanzien van de agenda. Via de besluitenlijsten van het college worden de gemeenteraad en de inwoners over de externe vertegenwoordigingen geïnformeerd.
De verbonden partijen van de gemeente Twenterand zijn gerubriceerd naar de volgende categorieën:
A. Gemeenschappelijke regelingen
SamenTwente (GGD, OZJT, VTT)
Veiligheidsregio Twente
GR Stadsbank Oost Nederland
Omgevingsdienst Twente
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente
Centrumgemeenteregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Almelo

B. Deelnemingen in vennootschappen (NV's, BV's, VOF's en CV's) en coöperaties
Cogas N.V.
Twence B.V.
N.V. Rova Holding
Wadinko N.V.
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Enexis
Zonnepark Oosterweilanden
C. Deelnemingen in Stichtingen en Verenigingen
Dimpact
Euregio
P-10 (plattelandsgemeenten)
Eventuele risico's rondom de verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen.

Gemeenschappelijke regeling: Samen Twente (GGD, OZJT, VTT)

SamenTwente is een overkoepelende organisatie voor de organisaties: GGD Twente, Veilig Thuis Twente (VTT) en Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente (OZJT) en voor de coalities: Twentse Koers, Samen14 en Kennispunt Twente. Samen met alle Twentse gemeenten en een groot aantal ketenpartners wordt gewerkt aan een gezond, veilig en vitaal Twente.
De GGD (gemeenschappelijke gezondheidsdienst) Twente is een overkoepelende gezondheidsdienst voor alle inwoners in Twente. De GGD voert taken uit vanuit de Wet Publieke Gezondheid en andere wetten en/of regelingen waar alle Twentse

gemeenten mee te maken hebben. Daarmee zijn ze voor het grootste gedeelte een uitvoerende organisatie: zo zijn ze bijvoorbeeld de uitvoerders van de consultatiebureaus in Twente.
Veilig Thuis Twente (VTT) voert haar taak als regionaal advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling uit voor alle gemeenten in Twente. VTT is er voor slachtoffers, direct betrokkenen, omstanders en professionals die te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling.
OZJT/Samen14 is de samenwerking tussen de veertien Twentse gemeenten op het gebied van jeugdhulp en Wmo-zorg. Door de inkoop, contractmanagement, monitoring en expertise efficiënt te organiseren, zorgt OZJT/Samen14 ervoor dat alle veertien gemeenten een duurzaam en betaalbaar zorgstelsel kunnen realiseren voor hun inwoners.
Financiële relatie / financieel belang:
De gemeenten dragen gezamenlijk bij aan de kosten van bovengenoemde samenwerkingsvormen in Twente. Verdeling van deze bijdrage gebeurt in de meeste gevallen op basis van inwonertal. Een uitzondering hierop is de JGZ-bijdrage, deze wordt verdeeld op basis van het aantal jeugdigen. De algemene bijdrage aan de regionale samenwerking in Twente bedraagt in 2023 € 1.980.000,-

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	€ 12.878
Eigen vermogen 31-12-2023	€ 4.105
Vreemd vermogen 1-1-2023	€ 1.422
Vreemd vermogen 31-12-2023	€ 1.649
Financieel Resultaat 2023	€ 268

Gemeenschappelijke regelingen: Veiligheidsregio Twente

Programma:
Veiligheidsregio Twente (VRT) is een samenwerkingsverband van hulpverleningsdiensten en de veertien gemeenten in Twente. De samenwerking is gestoeld op de Wet Veiligheidsregio's en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De basis voor de ambtelijke organisatie van de VRT wordt gevormd door de volgende organisatieonderdelen: 'Veiligheidsbureau', 'Brandweer Twente', 'GHOR' (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) en 'Gemeenten'. Deze organisatieonderdelen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de wettelijke taken en werken onder de verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur VRT multidisciplinair samen.
Doelstelling:
Veiligheidsregio Twente zet zich in voor effectieve voorbereiding op en bestrijding van crises en rampen. De VRT kent meerdere programma's, waaronder:
- Multidisciplinaire onderwerpen
- Brandweer
- GHOR
- Gemeenten

In de programmabegroting 2024 van de VRT staat per programma benoemd wat de doelstellingen zijn en wat hier voor gedaan gaat worden.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
Op grond van de Wet Veiligheidsregio's werken de Twentse gemeenten samen binnen de gemeenschappelijke regeling op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding. Het Algemeen Bestuur van de VRT wordt gevormd door de Twentse burgemeesters.
Financiële relatie / financieel belang:
De gemeentelijke bijdrage wordt verdeeld over de Twentse gemeenten. Sinds 2016 wordt hierbij gebruik gemaakt van de Cebeon-verdeelsystematiek (Cebeon is het bureau dat de verdeelsystematiek voor het gemeentefonds periodiek onderhoudt.). De gemeente Twenterand draagt in 2024 ruim 2,2 miljoen bij aan de VRT. Dit bedrag wordt grotendeels gedekt uit de bijdrage die de gemeente Twenterand ontvangt vanuit het Gemeentefonds (cluster Openbare Orde en Veiligheid, subcluster Brandweer en Rampenbestrijding).
Beleidsvoornemens:
'Stabiele factor in tijden van verandering'. Dat is de rode draad van de koers voor de komende jaren.

We leven in een wereld waarin ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Dit biedt kansen, tegelijkertijd stelt het ons voor een aantal uitdagingen. De Veiligheidsregio Twente focust de komende jaren op:

- Continuiteit en stabiliteit; het goed blijven doen, zoals we dat nu doen, met voldoende mensen en
  middelen
  - Een nieuwe meldkamerlocatie in Apeldoorn.
  - Aansluiting blijven vinden en behouden bij de Twentenaren.
  - Technologische veranderingen: kansen benutten en proactief reageren op potentiële bedreigingen.
  - Anticiperen op crisistypen gerelateerd aan klimaatverandering
  - Anticiperen op de wijziging van meerdere wetten die invloed hebben op onze taken

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	€ 1.962
Eigen vermogen 31-12-2023	€ 2.504
Vreemd vermogen 1-1-2023	€ 64.427
Vreemd vermogen 31-12-2023	€ 75.707
Financieel Resultaat 2023	€ 1.374

Gemeenschappelijke regelingen: Stadsbank Oost Nederland

Programma:
Sociaal Domein
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De GR wordt gevormd door 21 deelnemende gemeenten in de Achterhoek en Twente. De portefeuillehouder Sociale Zaken heeft zitting in het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur vergadert circa twee keer per jaar.
Financiële relatie/financieel belang
De begrote bijdrage voor 2023 bedraagt € 287.000,-. De Stadsbank Oost Nederland (=SON) is in transitie; de SON is bezig met de doorontwikkeling van een ander dienstverlenings- en bekostigingsmodel. Hieruit volgen hogere kosten voor de gemeente Twenterand en het is nog de vraag of deze hogere kosten leiden tot een betere dienstverlening en derhalve interessant is voor Twenterand.
Daarom doet het college in het kalenderjaar 2024 onderzoek naar de toekomstige inrichting van schuldhulpverlening in de gemeente. Hiertoe is een bestuursopdracht opgesteld waarvan uw raad eerder heeft kennis kunnen nemen. De resultaten van het onderzoek zullen met uw raad in de tweede helft van 2024 worden gedeeld.

Beleidsrelatie:
De laatste jaren laat de gemeente Twenterand een stabiel uitgavenpatroon zien, namelijk een lichte daling van het aantal (afgenomen) schuldregelingen en budgetbeheerrekeningen en een lichte stijging van het product (aantal producten op het gebied van) beschermingsbewind (en bewindvoering.)
De daling van het aantal schuldregelingen en budgetbeheerrekeningen (schuldhulpverleningsproducten) is een resultaat van het gevoerde (preventieve) beleid door het Meldpunt Geldzorgen en de economische hoogconjunctuur. De toename van het aantal producten op het gebied van beschermingsbewind (en bewindvoering) is een landelijke trend.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	€ 1.349
Eigen vermogen 31-12-2023	€ 1.369
Vreemd vermogen 1-1-2023	€ 15.214
Vreemd vermogen 31-12-2023	€ 11.397
Financieel Resultaat 2023	€ 289

Gemeenschappelijke regelingen: Omgevingsdienst Twente

Programma:
Deze gemeenschappelijke regeling levert een bijdrage aan het realiseren van doelstellingen van programma Ruimte en heeft raakvlakken met bijna alle doelenbomen binnen dit programma. Primair

gaat het om de uitvoering van alle milieutaken, maar ook milieu gerelateerde taken zoals: duurzaamheid en de invoering van de Omgevingswet.
Doelstelling:
Samenwerken aan een gezonde, veilige, leefbare en prettige regio.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De deelnemende Twentse gemeenten (14) zijn: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hof van Twente, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. Ook de provincie Overijssel is deelnemer. De werkzaamheden worden milieu breed of wel omgevingsbreed verricht. Belangrijke thema's betreffen, volksgezondheid, milieu en ruimtelijke ordening.
Financiële relatie / financieel belang:
De gemeenten dragen gezamenlijk bij aan de kosten van de Omgevingsdienst Twente. Verdeling van deze bijdrage gebeurt in de meeste gevallen op basis van inwonertal. Een uitzondering hierop is bijdrage van de provincie. Deze bijdrage is gerelateerd aan de grootste gemeente binnen de regio Twente. De komende periode gaat hier verandering in komen. De Omgevingsdienst Twente stapt namelijk over naar outputfinanciering. Dat betekent dat de vast bijdrage per deelnemer/gemeente wordt verlaten en dat per geleverde dienst door de ODT moet worden betaald. Daartoe is heten traject van herijking financiering ODT afgerond. De eerste tekenen van de outputfinanciering zijn in beeld en kunnen verder worden ontwikkeld om het in 2024 af te ronden. De kosten per gemeente zullen naar verwachting de komende jaren aanzienlijk stijgen. De redenen daartoe zijn de ontwikkelingen binnen de gemeentegrenzen, zoals de realiseren van bestemmingsplannen/omgevingsplannen, bouw-/ontwikkelprojecten (zoals Vriezenveen Zuid) met als gevolg meer nieuwbouw ten behoeve van wonen en bedrijven. Waaruit ook meer toets-, advies-, en bijvoorbeeld controleopdrachten aan de ODT moeten worden verstrekt. Maar ook diverse ontwikkelingen in wet- en regelgeving, een overspannen arbeidsmarkt, het blijvend kunnen voldoen aan de wettelijke kwaliteitscriteria, een toename in taken, meer adviesverzoeken van de gemeente aan de ODT vanwege bijvoorbeeld omgevingsplannen, geluid, bodem (PFAS) en lucht (stikstof). Een toename van de kosten in vergelijking met de omvang van 2.5 fte is absoluut realistisch.
Beleidsvoornemens:
De gemeente Twenterand neemt deel aan de ontwikkeling van beleidsregels voor alle VTH-Taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving). Primair zijn deze gericht op de milieutaken, maar dezen worden zodanig lokaal 'ingekleurd' dat ze ook voor de niet milieutaken toegepast kunnen worden. Te denken valt aan Risicoanalyses waarmee op basis van risico's bij niet naleving geprioriteerd uitvoering kan worden gegeven aan de VTH-taken. VTH-beleid betreffende kwaliteitsnormen en bodemkwaliteitskaarten. De gemeente Twenterand is vertegenwoordigd in het Portefeuillehoudersoverleg VTH, het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Twente en op ambtelijk niveau in de overleg tot versterking van de VTH-inspanningen.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	€ 1.727
Eigen vermogen 31-12-2023	€ 2.036
Vreemd vermogen 1-1-2023	€ 2.931
Vreemd vermogen 31-12-2023	€ 3.977
Financieel Resultaat 2023	€ 454

Gemeenschappelijke regelingen: Gemeentelijk Belastingkantoor Twente

Programma:
Het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente) is een gemeenschappelijke regeling die een bijdrage levert aan het realiseren van de doelstelling van bedrijfsvoering.
Doelstelling:
Het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
Het GBTwente wordt gevormd door de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Losser, Oldenzaal en Twenterand.
De gemeente Twenterand wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Financiën.

Financiële relatie / financieel belang:
De gemeentelijke bijdrage wordt berekend op basis van het aantal aanslagen van de verschillende belastingen die voor de gemeente Twenterand worden uitgevoerd. De bijdrage voor 2023 was € 719.000
Beleidsvoornemens:
De visie van het GBTwente luidt: 'Het GBTwente maakt belastingen begrijpelijk en persoonlijk'. Omdat het belastingproces een complex geheel van beleid, uitvoering en besteding is, waarbij veel verschillende stakeholders betrokken zijn, wil het GBTwente de gemeentelijke belastingen voor iedereen begrijpelijk maken op een persoonlijke manier. Kernwaarden die aansluiten bij deze visie zijn: deskundig, helder, integer en behulpzaam.
In april 2023 heeft het algemeen bestuur het Strategieplan 2023-2026 met de titel 'Met elkaar en voor elkaar' vastgesteld. Dit plan kenmerkt zich door koersvastheid, stabiliteit, duidel?kheid en transparantie. Uitgangspunt voor de dienstverlening is persoonl?k en begr?pel?k. Daarb? werkend aan vertrouwen in het algemeen, waar de kernwaarden deskundig, integer en behulpzaam aan b?dragen.
Prominent bleek dit jaar de enorme waardeontwikkeling van onroerende zaken, gemiddeld een waardest?ging voor woningen van 21%. Mede door media-aandacht, het (beperkte) vertrouwen in de overheid en de no cure no pay part?en (NCNP) verdubbelde het aantal te behandelen WOZ-bezwaarschriften van woningen van 11.000 in 2022 naar zo'n 24.000 in 2023. Eind 2023 bleken de meeste bezwaren van een antwoord te zijn voorzien. De niet beantwoorde bezwaren uit 2023 worden in de eerste 6 weken van 2024 van antwoord voorzien.
Het GBTwente zet als organisatie grote stappen voorwaarts. De processen z?n helder en werden waar mogelijk stap voor stap verder geoptimaliseerd. Richting de collega's heeft het GBTwente met de introductie van expertisebeschr?vingen goed kunnen aangeven wat men van ieders rol binnen het GBTwente verwacht en worden de eerste vervolgstappen gezet naar de introductie van het motivatiemodel.
(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	€ 756
Eigen vermogen 31-12-2023	€ 1.652
Vreemd vermogen 1-1-2023	€ 8.715
Vreemd vermogen 31-12-2023	€ 7.783
Financieel Resultaat 2023	€ 896

Gemeenschappelijke regelingen: Centrumgemeenteregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Almelo

Programma: Sociaal Domein
Doelstelling:
op basis van de norm van opdrachtgeverschap is de gemeente Almelo namens de subregio (Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen Wierden en Twenterand) gemandateerd voor het uitvoeren van het beschermd wonen en de maatschappelijke opvang.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
de portefeuillehouder maatschappelijke ondersteuning heeft zitting in de stuurgroep die minimaal twee keer per jaar samenkomt. Op de agenda staan zonder meer de financiële verantwoording en de dienstverleningsovereenkomst (dvo).
Financiële relatie / financieel belang:
Centrumgemeente Almelo ontvangt jaarlijks het budget voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Eventuele overschotten of tekorten worden naar rato verdeeld over de regio. Er ligt een wetvoorstel voor een nieuw financieel verdeelmodel inclusief woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen waarbij de financiële middelen ook gedecentraliseerd worden. Het is nog geen gelopen koers dat het wetvoorstel wordt aangenomen, het wetvoorstel is na de val van het kabinet controversieel verklaard en wordt voorlopig dus niet behandeld.
Beleidsvoornemens:
met het nieuwe financiële verdeelmodel en ook de inhoudelijke decentralisatie van beschermd wonen (beschermd wonen in de eigen stad/dorp/wijk/huis) wordt de betrokkenheid van de regio gemeenten groter. Uitdaging bij de inhoudelijke decentralisatie is vooral de beschikbaarheid van betaalbare woningen (woonopgave).

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	
Eigen vermogen 31-12-2023	
Vreemd vermogen 1-1-2023	
Vreemd vermogen 31-12-2023	
Financieel Resultaat 2023	€ 6.209

De financiele gegevens over 2023 zijn op dit moment nog niet bekend.

Deelnemingen in vennootschappen: Cogas NV

Programma:
Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling op het beleidsveld Milieu.
Doelstelling:
Cogas voorziet onder meer in de behoefte aan openbare nutsvoorzieningen in de gemeenten die in de vennootschap deelnemen en in haar concessie-en machtigingsgebieden. Twenterand valt onder het verzorgingsgebied van Cogas. Oorspronkelijk doel van de Cogas N.V. was het voorzien in een dekkende en betrouwbare energie- en kabelinfrastructuur op het grondgebied van de deelnemende gemeenten. Momenteel zijn het realiseren van duurzame en innovatieve energieoplossingen belangrijke doelen geworden.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De aandelen van de Naamloze Vennootschap Cogas Holding zijn in handen van 9 Overijsselse gemeenten. Cogas is gevestigd in Almelo. Aandeelhouders zijn de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Hardenberg, Hof van Twente, Oldenzaal, Tubbergen, Twenterand en Wierden.
Financiële relatie / financieel belang:
Twenterand bezit 558 aandelen à €454,-; totale (nominale) waarde van €253.332,-. Dit betreft 11 % van de aandelen. Hierop wordt jaarlijks dividend uitgekeerd.
In 2023 is € 1.106.241 aan dividend ontvangen en een dergelijke uitkering wordt ook in 2024 verwacht. Vanaf 2026 wordt de dividenduitkering lager. Hierin is in de begroting van de gemeente Twenterand reeds rekening gehouden.
Door de verkoop van aandelen Cogas Kabel Infra in 2019 door Cogas, heeft Twenterand in 2021 een extra dividend van € 3.290.000 ontvangen. Daar staat tegenover dat vanaf 2026 de uitkering van het jaarlijkse dividend zal dalen met € 558.000.
Beleidsvoornemens: Het is de ambitie van Cogas, naast uitstekend netbeheer van bestaande netwerken, te investeren in de aanleg van nieuwe energie-infrastructuren, zoals warmte- en biogasnetwerken, om daarmee de verduurzaming van de warmtevoorziening mogelijk te maken en de energietransitie in de regio te faciliteren. Cogas wil een bijdrage leveren aan en positie nemen in de Energietransitie en is partner in de RES Twente. Eind 2023 heeft Cogas aan de aandeelhouders het plan voor deelname in de ontwikkeling van een regionaal warmtenet (RWT) gepresenteerd. Besluitvorming hierover vroeg meer voorbereiding en werd uitgesteld tot 2024.
(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	€ 141.841
Eigen vermogen 31-12-2023	€ 145.458
Vreemd vermogen 1-1-2023	€ 110.955
Vreemd vermogen 31-12-2023	€ 935.463
Financieel Resultaat 2023	€ 8.706

In 2023 heeft Twenterand € 1.106.241 aan dividend ontvangen.

Deelnemingen in vennootschappen: Twence BV

Programma:
Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Ruimte en specifiek aan het thema Duurzaamheid en Milieu.
Doelstelling:
Openbaar belang
Terugwinning van grondstoffen en energie uit huishoudelijk afval door duurzame en betaalbare

verwerking van afval en bevordering van de samenwerking op het gebied van innovatief afvalbeleid (circulaire economie).
Welke doelen streeft de gemeente na met deze partij?
Behouden van verwerkingscapaciteit voor huishoudelijk afval tegen marktconforme tarieven
In stand houding van een bedrijf dat op een duurzame wijze afval verwerkt tot grondstoffen en energie.
We stemmen alleen in met extra investeringen als deze bij kunnen dragen aan beleidsdoelen van de gemeente Twenterand.
Beheren en exploiteren van milieuvoorzieningen, het verlenen van diensten op het gebied van milieubeheersing in het algemeen, het bewerken en verwerken van huishoudelijk afval en bedrijfsafval en het produceren en leveren van (duurzame) energie en secundaire grondstoffen;
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
Twence is een overheidsbedrijf (uitsluitend gemeentelijke aandeelhouders) voor de verwerking van afval tot grondstoffen en energie. De Twentse gemeenten hebben gezamenlijk een aandeel van 96.35 % in Twence Holding B.V.
Financiële relatie / financieel belang:
Twenterand bezit 43.909 aandelen (5,17 %) ter waarde van € 43.909.- (nominale waarde), waarop jaarlijks dividend wordt uitgekeerd. De dividenduitkering over 2022 is in 2023 uitgekeerd en was € 837.692.-. Het ging hierbij om een eenmalig hoger bedrag in verband met hogere opbrengsten uit energie.
Beleidsvoornemens:
Het Strategisch beleidsplan bevat twee strategische lijnen:
I. Een actieve en substantiële bijdrage leveren aan de duurzame regionale energievoorziening.
II. Meer waardevolle grondstoffen uit afval en biomassa produceren om daarmee de grondstofkringlopen te sluiten.
In 2023 zijn de onderhandelingen gestart voor de verkoop van de aandelen van Twenterand. De verwachting is dat deze medio 2024 zullen worden afgerond. Naast het aan- en verkoopproces loopt er een juridisch traject welke is gestart door de AVR. Deze afvalverwerker vindt het contract van Twence en de aandeelhoudende gemeenten, waaronder Twenterand, niet rechtmatig en heeft hoger beroep ingesteld.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	€ 175.964
Eigen vermogen 31-12-2023	€ 169.261
Vreemd vermogen 1-1-2023	€ 163.228
Vreemd vermogen 31-12-2023	€ 162.475
Financieel Resultaat 2023	€ 9.497

In 2023 heeft Twenterand € 361.965 aan dividend ontvangen

Deelnemingen in vennootschappen: Rova Holding NV

Programma:
Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Ruimte en specifiek aan het thema Duurzaamheid en Milieu.
Doelstelling:
Het bevorderen van en/of het doen realiseren van integraal afvalketenbeheer en het leveren van kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het terrein van verwijdering van afvalstoffen, waaronder begrepen beleidsondersteuning en collectieve aanbestedingen ten behoeve van deelnemende overheden.
Welke doelen streeft de gemeente na met deze partij?
- het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval tegen zo laag mogelijke kosten voor de inwoners
- het in stand houden van een bedrijf dat op duurzame wijze diensten aan gemeenten verleend op het gebied van huisvuilinzameling, terugwinning van grondstoffen en BOR taken
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
ROVA is een afvaladvies-, regie- en verwijderingsorganisatie. Het werkgebied van ROVA telt 23 gemeenten in Midden en Oost-Nederland. Het betreft de organisatie, beheer en uitvoering van publieke taken voortvloeiend uit de afvalzorgplicht van de aangesloten gemeenten en de uitvoering

van de gemeentelijke reinigingstaken.
Twenterand bezit 335 aandelen (3 %) ter waarde van € 38.005,75 (nominale waarde) waarop jaarlijks dividend wordt uitgekeerd. Het dividend wat is uitgekeerd in 2023 over 2022 is € 92.121-. Dit bedrag wordt ondergebracht bij de algemene dekkingsmiddelen.
Beleidsvoornemens:
De ontwikkelvisie van ROVA houdt onder andere in dat afval als grondstof wordt gezien en dat ROVA er naar streeft om het dienstenpakket verder uit te breiden met taken op gebied van het Beheer van openbare ruimte. Nagenoeg alle ROVA gemeenten hebben de afgelopen jaren nieuwe afvalbeleidsprogramma's aangenomen in de vorm van een grondstoffenplan. In alle gemeenten zijn de resultaten zeer positief. Een aantal ROVA-gemeenten laat nu al resultaten zien tot minder dan 50 kilo per inwoner per jaar. Toch ziet ROVA nog voldoende ambities. Verdere optimalisaties in de inzameling waaronder het vinden van oplossingen voor hoogbouw en het vinden van recycling oplossingen voor overblijvende reststromen zoals luiers vormen nog steeds een uitdaging.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	€ 40.866
Eigen vermogen 31-12-2023	€ 43.020
Vreemd vermogen 1-1-2023	€ 63.473
Vreemd vermogen 31-12-2023	€ 59.990
Financieel Resultaat 2023	€ 5.673

Deelnemingen in vennootschappen: Wadinko NV

Als regionale participatiemaatschappij heeft Wadinko een significante rol gespeeld in het bevorderen van bedrijvigheid en werkgelegenheid, niet alleen binnen Twenterand maar ook in Overijssel, de Noord-Oostpolder en Zuidwest Drenthe.
De deelneming van de gemeente Twenterand in Wadinko heeft bijgedragen aan het realiseren van de doelstellingen van het programma Economie en vrijetijdsbesteding. Op dit moment heeft Wadinko één participatie binnen de gemeente Twenterand, wat een directe impact heeft op de lokale economie en werkgelegenheid.
Wadinko, met haar hoofdkantoor gevestigd in Zwolle, is uniek vanwege haar brede aandeelhouderschap. De provincie Overijssel en 24 gemeenten, waaronder Twenterand, bezitten de aandelen van deze Naamloze Vennootschap. Deze structuur benadrukt het regionale karakter van Wadinko en haar betrokkenheid bij de economische ontwikkeling van de regio.
Voor 2023 was € 42.500 begroot aan dividend en dit is ook uitgekeerd.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	€ 82.569
Eigen vermogen 31-12-2023	€ 82.924
Vreemd vermogen 1-1-2023	€ 8.542
Vreemd vermogen 31-12-2023	€ 8.721
Financieel Resultaat 2023	€ 1.855

In 2023 heeft Twenterand € 361.965 aan dividend ontvangen.

Deelnemingen in vennootschappen: Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Deze deelneming levert een bijdrage aan de bedrijfsvoering op het gebied van financiering.
Doelstelling:
BNG vertaalt haar missie in de volgende strategische doelstellingen:
- behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en semipublieke domein;
- behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De BNG is opgericht in 1914 en gevestigd in Den Haag. Het is de bank van en voor de overheid en instellingen voor het maatschappelijke belang. De BNG probeert zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening aan de gemeenten te bieden. Daardoor heeft zij toegevoegde waarde voor haar

aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. De BNG is een structuurvennootschap. Met een relatief aandelenbezit van 0,04% beschouwt Twenterand BNG als een beleidsarme verbonden partij.
Financiële relatie / financieel belang:
De aandelen zijn voor de helft in handen van de Staat, de andere helft is in handen van gemeenten en provincies. De BNG is, gemeten naar balanstotaal, de grootste overheidsbank van Nederland. De nominale waarde van de aandelen BNG van de gemeente Twenterand is €59.670,- (23.868 aandelen à € 2,50). Voor 2023 wordt een dividend geraamd van €24.000,-.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	€ 4.615.000
Eigen vermogen 31-12-2023	€ 4.721.000
Vreemd vermogen 1-1-2023	€ 107.459.000
Vreemd vermogen 31-12-2023	€ 110.819.000
Financieel Resultaat 2023	€ 254.000

In 2023 heeft Twenterand € 60.000 aan dividend ontvangen

Deelnemingen in vennootschappen: Enexis

Deze deelneming levert een bijdrage aan de doelrealisatie op het beleidsveld Milieu en aan bedrijfsvoering op het gebied van financiering.
Doelstelling:
Een op zo duurzaam mogelijke wijze verzorgen van een betrouwbaar en betaalbaar energietransport nu en in de toekomst.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
Twenterand bezit medio 2020 42.621 aandelen Enexis. Dit betreft 0,0285% van het aandelenkapitaal. Vanwege deze geringe relatieve omvang beschouwt Twenterand Enexis als een beleidsarme verbonden partij.
Financiële relatie / financieel belang:
Voor 2023 en verder is € 29.000,- begroot aan dividend.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	€ 5.441.000
Eigen vermogen 31-12-2023	€ 5.320.000
Vreemd vermogen 1-1-2023	€ 4.907.000
Vreemd vermogen 31-12-2023	€ 5.140.000
Financieel Resultaat 2023	€ 72.000

In 2023 heeft Twenterand € 55.000 aan dividend ontvangen.

Deelnemingen in vennootschappen: Zonnepark Oosterweilanden

Programma:
Zonnepark Oosterweilanden B.V. wekt duurzame energie op d.m.v. zonnepanelen en levert daarmee een bijdrage aan de duurzaamheidsopgaven van de gemeente.
Doelstelling:
Het doel van Zonnepark Oosterweilanden B.V. is het opwekken van duurzame energie en het stimuleren van het gebruik van duurzame energiebronnen.
Bestuurlijke relatie/bestuurlijk belang:
De gemeente Twenterand is 100% aandeelhouder van Zonnepark Oosterweilanden B.V.
Financiële relatie/financieel belang: Uitkering dividend in 2023 was € 300.000.
Beleidsvoornemens:
Productie van duurzame energie.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	€ 469
Eigen vermogen 31-12-2023	€ 397
Vreemd vermogen 1-1-2023	€ 6.680
Vreemd vermogen 31-12-2023	€ 5.434
Financieel Resultaat 2023	€ 228

In 2023 heeft Twenterand € 300.000 aan dividend ontvangen.

Deelnemingen in verenigingen en stichtingen: Dimpact

Dimpact is de Coöperatieve vereniging van, voor en door gemeenten. Samen werken aan flexibele, veilige en gebruiksvriendelijke digitale dienstverlening.
De leden zijn de eigenaar van de coöperatie en sturen de ontwikkelingen aan.
De 40 leden hebben een gedeelde ambitie: oplossingen initiëren en realiseren voor de publieke dienstverlening van morgen. Dimpact heeft tot doel om ‘excellente publieke dienstverlening en interactie met burgers, bedrijven en instellingen’ mogelijk te maken voor gemeenten. De klant centraal stellen en de nieuwe informatie-architectuur, spelen daarin een prominente rol. De coöperatie heeft geen winstoogmerk. Samenwerking, kennisdeling en hergebruik van oplossingen zijn daarbij de basis. Doel is om gezamenlijk toe te werken naar een digitale innovatie van de dienstverlening aan inwoners en bedrijven en een moderne informatiehuishouding.
Dimpact zet zich o.a. sterk en overtuigend in voor de landelijke Common Ground ontwikkeling. Hoewel gemeente Twenterand de Common Ground gedachte omarmd hebben we gekozen om niet aan te haken bij het geambieerde tempo van Dimpact als het gaat om implementatie van deze ontwikkelingen. Als lid van Dimpact kunnen we, ook op termijn, gebruik maken van de Dimpact-innovatieaanpak en inzichten. Lidmaatschap levert Gemeente Twenterand op dit moment de relevante en zinvolle voordelen als kennisdeling en architectuurvorming op en - niet te vergeten- de mogelijkheid om van dichtbij de Common Ground ontwikkelingen te volgen, als bouwsteen voor een excellente dienstverlening!
Bestuurlijke relatie/bestuurlijk belang:
Het huidige ledenbestand (2023) bestaat uit 40 gemeenten, die gezamenlijk zo'n 3.000.000 inwoners vertegenwoordigen.
De governance structuur van de coöperatie borgt invloed van alle lidgemeenten in de vereniging. Elke lid heeft een gelijke stem, ongeacht het aantal inwoners.
De coöperatieve vereniging Dimpact kent de volgende officiële (statutair vastgelegde) besluitvormende organen:
• de Algemene Leden Vergadering (ALV);
• de Raad van Commissarissen (RvC);
• het bestuur.
Financiële relatie/financieel belang:
Over de basiscontributie wordt een inflatiecorrectie toegepast van 8,0% en deze bedraagt voor 2024 € 6.480.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	€ 2.747
Eigen vermogen 31-12-2023	€ 2.991
Vreemd vermogen 1-1-2023	€ 4.139
Vreemd vermogen 31-12-2023	€ 4.586
Financieel Resultaat 2023	€ 244

Deelnemingen in verenigingen en stichtingen: Euregio

Programma:
Deze deelneming levert een bijdrage aan alle programma’s en diverse doelenbomen. Het gaat in het algemeen om bestuurlijke samenwerking en internationale contacten.

Doelstelling:
De Euregio heeft tot doel het stimuleren, ondersteunen en coördineren van regionale grensoverschrijdende samenwerking.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De Euregio is een grensoverschrijdend samenwerkingsverband van Nederlandse en Duitse gemeenten, steden en (Land-)Kreise.
Financiële relatie / financieel belang:
Voor de Nederlandse gemeenten is de bijdrage aan de Euregio € 0,29 per inwoner.
Beleidsvoornemens:
De Euregio werkt vanuit drie inhoudelijke commissies op de terreinen Maatschappelijke ontwikkeling, Economie en Arbeidsmarkt en Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling.
(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	€ 2.523
Eigen vermogen 31-12-2023	€ 2.663
Vreemd vermogen 1-1-2023	€ 30.290
Vreemd vermogen 31-12-2023	€ 29.942
Financieel Resultaat 2023	€ -86

Deelnemingen in verenigingen en stichtingen: P-10 (Plattelandsgemeenten)

Programma:
Deze deelneming levert een bijdrage aan alle programma's en diverse doelenbomen. Het gaat in het algemeen om kennisdeling en belangenbehartiging bij het rijk.
Doelstelling:
De P10 bestaat op dit moment uit 32 Nederlandse plattelandsgemeenten met een aantal gezamenlijke kenmerken: veel oppervlakte, kleine kernen en een lage bevolkingsdichtheid. Deze gemeenten staan vaak voor dezelfde ambities c.q. opgaven wat leidt tot de volgende visie voor de P10: "Een leefbaar en aantrekkelijke platteland, dat in samenspel met de stad ruimte biedt voor oplossingen!"
Belangrijke thema's zijn:

1. Leefbaarheid (bereikbaarheid van voorzieningen en bedrijven, zowel fysiek als digitaal)
2. Maatwerk in financiële en wettelijke regelingen voor gemeenten met relatief weinig inwoners en een grote oppervlakte.
3. Duurzaam platteland
4. Bereikbaar en toegankelijk eerste en tweede lijnszorg en onderwijs.

De gemeente Twenterand wordt in het Algemeen bestuur vertegenwoordigd door de wethouder plattelandsontwikkeling.
Financiële relatie / financieel belang:
Twenterand betaalt een jaarcontributie van € 15.000,-
Beleidsvoornemens:
Opkomen voor de gedeelde belangen van de aangesloten gemeenten bij P-10.

Deelnemingen in verenigingen en stichtingen: Twentse Koers

Programma: Sociaal Domein
Doelstelling:
De Twentse Koers (voorheen: Samenwerkingsagenda Menzis) is een strategische domeinoverstijgende samenwerking tussen Samen Twente (GGD), Menzis, de provincie Overijssel en de 14 Twentse gemeenten op het gebied van zorg, welzijn en wonen. Er wordt gewerkt volgens het principe van de 'coalition of the willing'. Dat betekent dat partijen binnen de agenda op projectniveau kunnen bepalen of ze meedoen of niet.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De Twentse Koers kent een Bestuurlijk Overleg. Hierin heeft de portefeuillehouder Wet maatschappelijke ondersteuning/publieke gezondheid zitting. Leden van het bestuurlijk overleg hebben geen mandaat voor beslissingen met financiële consequenties of van politieke/bestuurlijke lading.
Financiële relatie / financieel belang:
de eigenaren betalen geen structurele financiële bijdrage aan de Twentse Koers. Financiering vindt projectmatig met externe middelen plaats. Gemeente Twenterand doet een incidentele bijdrage uit de lokale GALA-middelen. Daarnaast zijn de IZA-gelden voor Twente beschikbaar gesteld aan de

Twentse Koers. Deze worden onder meer ingezet om projectmedewerkers tijdelijk te detacheren bij gemeenten voor de uitvoer van de diverse IZA-projecten.
Beleidsvoornemens:
de in 2023 vastgestelde strategische agenda en samenwerkingsovereenkomst van de Twentse Koers loopt nog tot 2026. De Twentse Koers wordt als goed voorbeeld in het land gezien, ook vanuit de doelstellingen van het Integraal ZorgAkkoord (IZA).
Omdat de Twentse Koers de beschikbare middelen vanuit het Integraal Zorgakkoord (IZA) beheert, is zij daardoor in 2023 sterk gegroeid in termen van zowel budget als personeel. Deze groei zal in 2024 doorzetten omdat er bijna 18 fte aan projectmedewerkers zal worden geworven die in samenwerking met de eigenaren de in totaal 24 IZA-projecten moeten gaan uitvoeren.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	€ 12.827
Eigen vermogen 31-12-2023	€ 4.105
Vreemd vermogen 1-1-2023	€ 1.422
Vreemd vermogen 31-12-2023	€ 1.649
Financieel Resultaat 2023	€ 267

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

2023 was een jaar met veel ontwikkelingen in het grondbedrijf, waarin er op verschillende vlakken grote stappen zijn gezet. Het team grondzaken is in 2023 gegroeid. Hierdoor kon een beleidsstuk als de Nota grondbeleid worden geactualiseerd en ook al langlopende zaken konden worden opgepakt.
De gemeente Twenterand zal een situationeel grondbeleid gaan voeren. Hierbij wil het meer actief grondbeleid voeren waar het kan en het risico aanvaardbaar is. Zo kan er meer regie worden genomen in de woningbouwopgave.
Voor Vroomshoop-Oost fase 3 is een anterieure overeenkomst gesloten met de ontwikkelaar. Dit moet leiden tot de bouw van circa 250 nieuwe woningen. Ook zijn onder meer afspraken gemaakt over de terugbetaling van een claim van circa €1.900.000 die de gemeente nog moest vorderen.
In juli is de Gebiedsvisie Vriezenveen vastgesteld. Hierbij is een voorkeursrecht gevestigd op ongeveer 40 percelen ten zuiden van Vriezenveen. Aan het einde van het jaar is het ook gelukt om 2 percelen aan te kopen die beoogd zijn voor woningbouw. Hiervoor is gebruik gemaakt van het werkkrediet van €2.000.000 voor strategische verwervingen in het zoekgebied Vriezenveen Zuid. De percelen zijn beoogd voor de realisatie van woningbouw en ook alternatieve woonvormen.
Op de lopende grondexploitaties zijn op met name het Mozaïek en Garstelanden grote delen van het plangebied uitgegeven. Op andere exploitaties is er door stijgende kosten soms winst teruggeboekt. De exploitatie van Vroomshoop centrum kan met een minimaal tekort worden afgesloten. De Kruidenwijk in Westerhaar heeft enkel nog kleine werkzaamheden voor het woonrijp maken nodig.
Het grondbedrijf heeft daarnaast ook nog een relatief groot positief resultaat. Dit is het gevolg van de verkoop van enkele stukken snippergroen.

Hoofdlijnen van het grondbeleid

Onderstaand wordt per complex ingegaan op de huidige situatie.
Bedrijventerreinen
Oosterweilanden
Aan het eind van het jaar is begonnen met de uitgifte van de 2e fase van het bedrijventerrein. Dit verliep voor het eerst volgens het nieuw vastgestelde uitgiftebeleid. In eerste instantie waren er 4 geïnteresseerden voor kavels, waarvan 2 volgens het uitgiftebeleid geschikt werden geacht om een optie op een kavel te krijgen. In het komende jaar zal er een vervolg worden gegeven aan de uitgifte van de kavels in fase 2 en nog 2 overgebleven kavels uit fase 1.
Almeloseweg Oost
Kavel 1 is de enige kavel die nog in de verkoop is. Deze is tot twee keer toe in optie geweest bij dezelfde optant. Na het verlopen van deze optie is besloten om de kavel opnieuw in de verkoop te zetten.
Garstelanden Oost
De uitgifte van de percelen is anders aangepakt dan eerder voorbereid. Hierin is tot een compromis gekomen met de belangstellende partijen. Uiteindelijk is de beschikbare grond aan drie ondernemers verkocht, waardoor een groot deel van de inkomsten zijn verworven. Daarmee kan er ook een start worden gemaakt met het woonrijpmaken van de laatste fase.
Restkavel bedrijven
Enkel de kavels is Vroomshoop Oost moeten nog worden verkocht. Een kavel is voorzien voor de uitbreiding van de gemeentewerf, maar hier is verder nog geen verdere beslissing over genomen

Woningbouw

Zuidmaten Oost
Met de indiener van het bezwaar op het bestemmingsplan voor fase 4 is geen overeenstemming gevonden. De zaak is nu voorgelegd bij de Raad van State. Wanneer de zaak wordt behandeld is op het moment geen zicht op. De ontwikkeling van fase 4 zal dus nog stil blijven liggen tot het moment dat de zaak wordt behandeld.
Mozaïek
Kavels 1 tot en met 6 zijn verkocht en de verkoop van het middengedeelte aan de ontwikkelaar is ook afgerond. Komend jaar zal de gymzaal aan de Krijgerstraat worden gesloopt. Dit maakt ruimte voor de

laatste kavels 7 tot en met 11 die bouwrijp kunnen worden gemaakt. Ook wordt het woonrijp maken van het eerste deel opgepakt.
Smithoek
Het bestemmingsplan van het plan voor de Smithoek is eind 2023 ter inzage gelegd. Bij vaststelling hiervan kunnen de werkzaamheden starten en ontvangt de gemeente ook het bedrag waarvoor de gronden zijn verkocht.
Restkavels Woningbouw
In Bruinehaar zijn er geen kavels meer verkocht en staan de opties nog. De samenwerking voor de visserswoningen in Vroomshoop is opgezegd door de ontwikkelaar. Voor de Beeklaan in Westerhaar is een prijsvraag uitgeschreven om een gegadigde te vinden om ter plaatse woningen te ontwikkelen.

Jaarwinst

Resultaat van de complexen in exploitatie	93.690	V
Rentelasten van complexen niet in exploitatie	13.412	N
Resultaat overige gronden	293.876	V
Totaal	**374.154**	**V**

Het resultaat van de complexen in exploitatie is toegevoegd aan de reserve grondbedrijf.

Geactualiseerde exploitatieopzetten

Per 1 januari 2023 kende het grondbedrijf 9 lopende grondexploitaties. Dit zijn ruimtelijke projecten, met bouwgrondproductie als hoodfmoot waarvan de raad de grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld. Deze door de raad vastgestelde grondexploitatiebegrotingen fungeren als financieel en inhoudelijk kader voor het college van B&W waarbinnen zij verder gaat met de realisatie van een project. Tevens fungeert de grondexploitatiebegroting als een ‘voorspelling’ van de te verwachten kosten en opbrengsten en het begrote financiële eindresultaat. Voor verlieslatende grondexploitaties dient een voorziening te worden getroffen ter dekking van het begrote tekort. Hiervan is op dit moment geen sprake.
Bij winstgevende grondexploitaties moet, na rato van de voortgang, geleidelijk winst worden genomen. Daarmee mag niet worden gewacht tot het moment waarbij het project (bijna) geheel is gerealiseerd.
Van de lopende exploitaties is Vroomshoop centrum in zijn geheel gerealiseerd en kan dit complex worden afgesloten. De Kruidenwijk in Westerhaar is ook al langere tijd in zijn geheel verkocht, maar hier moet nog een klein deel van de werkzaamheden worden afgerond voordat hier het complex kan worden afgesloten. In onderstaande tabel is de tijdelijke winst- en verliesneming opgenomen voor het afgelopen jaar. Hieruit vloeit een positief resultaat van €93.690

Resultaten 2023

Bedrijventerreinen

	kosten			inkomsten			winst				boekwaarde		
	totaal	gemaakt	%	totaal	gemaakt	%	verwacht	t/m dienstjaar	genomen tot dj	dienstjaar	0	grex	verschil
Garstelanden	2.832.774,82	1.888.756,14	66,68%	3.457.116,00	3.166.021,00	91,58%	624.341,18	381.228,76	181.104,24	200.124,52	-896.036,10	-1.277.264,86	381.228,76
Almeloseweg Oost	11.434.246,08	10.409.013,71	91,03%	11.909.836,99	11.570.027,99	97,15%	475.590,91	420.595,08	396.911,48	23.683,60	-740.419,20	-1.161.014,28	420.595,08
Oosterweilanden	10.557.780,10	7.324.644,36	69,38%	11.911.714,85	5.983.817,40	50,23%	1.353.934,75	471.862,77	550.120,36	-78.257,59	1.812.689,73	1.340.826,96	471.862,77
Restkavels bedrijven	599.987,66	565.148,70	94,19%	1.065.149,42	629.729,42	59,12%	465.161,76	259.040,62	252.674,57	6.366,05	194.459,90	-64.580,72	259.040,62
Totaal bedrijven	25.424.788,66	20.187.562,91		28.343.817,26	21.349.595,81		2.919.028,60	1.532.727,22	1.380.810,65	151.916,57	370.694,32	-1.162.032,90	1.532.727,22

Woningbouw

	kosten			inkomsten			winst				boekwaarde		
	totaal	gemaakt	%	totaal	gemaakt	%	verwacht	t/m dienstjaar	genomen tot dj	dienstjaar	0	grex	verschil
Kruidenwijk	2.511.423,20	1.463.204,37	58,26%	4.357.913,37	4.357.913,37	100,00%	1.846.490,17	1.075.801,36	1.027.153,74	48.647,62	-1.818.907,64	-2.894.709,00	1.075.801,36
Zuidmaten Oost	11.365.265,56	9.214.427,30	81,08%	11.725.407,94	7.011.834,62	59,80%	360.142,38	174.609,03	161.007,28	13.601,75	2.377.201,71	2.202.592,68	174.609,03
Vroomshoop centrum 1e fase	5.210.382,50	5.210.259,56	100,00%	5.199.083,03	5.199.083,03	100,00%	-11.299,47	-11.299,20	15.044,78	-26.343,99	-122,67	11.176,53	-11.299,20
Smithoek	1.177.835,25	686.675,43	58,30%	1.395.855,25	7.553,00	0,54%	218.020,00	687,77	713,54	-25,77	679.810,20	679.122,43	687,77
Mozaïek	1.669.844,08	342.821,23	20,53%	1.955.172,00	1.347.072,00	68,90%	285.327,92	40.359,14	7.780,11	32.579,03	-963.891,63	-1.004.250,77	40.359,14
Restkavels woningbouw	1.313.840,71	1.308.347,11	99,58%	1.674.645,89	1.468.740,39	87,70%	360.805,18	315.119,36	441.804,56	-126.685,20	154.726,08	-160.393,28	315.119,36
Totaal woningbouw	23.248.591,30	18.225.735,00		26.308.077,48	19.392.196,41		3.059.486,18	1.595.277,44	1.653.504,01	-58.226,57	428.816,03	-1.166.461,41	1.595.277,44
Totaal exploitaties	48.673.379,96	38.413.297,91		54.651.894,74	40.741.792,22		5.978.514,78	3.128.004,66	3.034.314,66	93.690,00	799.510,35	-2.328.494,31	3.128.004,66

Storting voorziening

Er zijn geen stortingen of onttrekkingen gedaan aan of vanuit de voorziening. Er zijn geen complexen waar in de toekomst een negatief resultaat wordt verwacht

Parameters actualisatie

Voor de actualisatie van de exploitaties van de verschillenden plannen zijn de volgende parameters aangehouden:

1. De rentetoerekening vast te stellen op 1,1%.
2. Stijgingspercentage van de kosten te stellen op 5 % per jaar en na 2 jaar op 2%
3. Stijgingspercentage van de kosten voor eigen personeel te handhaven op 5,5%
4. Percentage onvoorzien te handhaven op:
   - Eerste verkennende berekening 20%
   - Bestekberekeningen 15%
   - Actualisatie lopende complexen 10%.
5. Percentages onvoorzien overige kosten te handhaven op:
   - 5% bij uitgifte gronden tot 50%
   - 3% bij uitgifte gronden van 51 tot 75%
   - 2% bij meer dan 75% uitgegeven grond.
6. Toerekening eigen personeel is in 2023 in totaal €270.711
   Aan woningbouw in totaal € 238.435= per jaar
   Aan bedrijventerreinen in totaal € 32.726= per jaar
7. Voor het maken van bestekken door derden 5% van de kosten van bouw en woonrijp maken.
8. Website, communicatie en reclame
   - € 1.500 bij start van het project
   - € 250 jaarlijks voor actualisatie.
9. Uitgifte tempo voor de bedrijventerreinen stellen op 2 ha. per jaar en het tempo voor woningbouwkavels ongewijzigd te laten.
10. De uitgifteprijzen hanteren conform de grondprijzenbrief van de gemeente Twenterand

Paragraaf Lokale heffingen

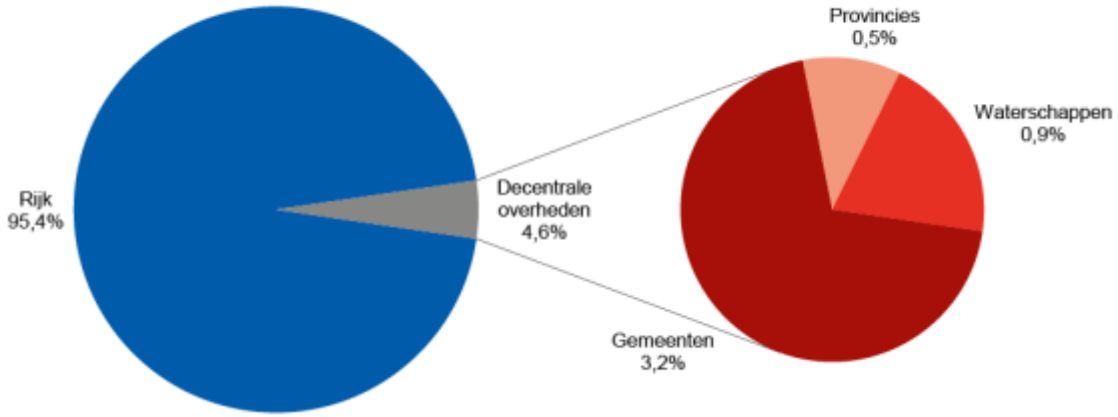
Paragraaf Lokale heffingen

De paragraaf Lokale Heffingen geeft inzicht in de diverse gemeentelijke belastingen en de consequenties voor de inwoners van Twenterand. Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt voor haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen wordt door de gemeenteraad, via de vast te stellen verordening, gedaan. De belastingverordeningen 2023 werden in de raadsvergadering van 20 december 2022 vastgesteld.
De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Deze vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, welke vooral door de burgers dienen te worden opgebracht. Lokale belastingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. Ongebonden lokale heffingen (OZB en hondenbelasting) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.
Voor het betalen van rechten en retributies verricht de gemeente diensten. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven. Het beleid is er op gericht deze kosten zoveel mogelijk te beperken en daar waar mogelijk rechtvaardiger te verdelen. Hierdoor wordt een evenwichtige lastenverdeling bereikt.

Volgens artikel 26 van het Besluit Begroting en Verantwoording dient de paragraaf een verantwoording te bevatten van hetgeen in de begroting is opgenomen en bevat aldus:
a. de verantwoording van de geraamde inkomsten;
b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
c. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de heffingen, waar de geraamde baten de geraamde lasten niet mogen overtreffen, de inkomsten zich verhouden tot de lasten;
d. een aanduiding van de lokale lastendruk;
e. een beschrijving van het gevoerde kwijtscheldingsbeleid.

Hieronder worden in hoofdlijnen de belangrijkste ontwikkelingen benoemd op lokaal fiscaal gebied.

a. Overzicht gemeentelijke belastingopbrengsten
Van elke euro die huishoudens en bedrijven in Nederland aan belastingen en sociale premies betalen gaat in 2023 3,2% naar de gemeenten. De decentrale overheden nemen samen 4,6% voor hun rekening, de rijksoverheid 95,4%. Het aandeel van de gemeente Twenterand aan ontvangen belastingen en retributies bedraagt in dit geheel bijna 17,5 miljoen euro.

Belastingopbrengsten

Omschrijving	Raming na wijziging 2023	Realisatie 2023
Afvalstoffenheffing	€ 2.551.634	€ 2.602.622
Begraafplaatsrechten	€ 580.000	€ 732.828
Forensenbelasting	€ 5.180	€ 8.864
Leges burgerzaken	€ 435.190	€ 423.088
Leges omgevingsvergunning	€ 852.017	€ 971.606
OZB eigenaren woning	€ 5.723.135	€ 5.732.511
OZB eigenaren niet-woning	€ 1.576.922	€ 1.610.676
OZB gebruikers niet-woning	€ 1.281.086	€ 1.345.692
Rioolheffing	€ 3.732.291	€ 3.935.456
Toeristenbelasting	€ 76.620	€ 76.627
	€ 16.814.075	**€ 17.439.971**

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Beleidskaders
Het beleid betreffende de lokale heffingen is opgenomen in:
• de diverse belastingverordeningen en –regelingen;
• het coalitieakkoord 2018-2022;
• landelijke wet- en regelgeving.
Hervorming lokaal belastinggebied
In 2015 kondigde het Rijk een belastingherziening aan. Grote veranderingen in lokale heffingen hebben zich sinds die tijd niet voorgedaan en de richting is niet eenduidig: tegenover het verdwijnen van de macronorm voor de OZB (minder Rijksbemoeienis) staat het afschaffen van de precario op ondergrondse leidingen (verkleinen gemeentelijk belastinggebied). In het coalitieakkoord van het huidige kabinet is nu het volgende opgenomen: “Om een stabielere financiering voor de medeoverheden te realiseren en hun autonomie te vergroten, wordt in de komende jaren een nieuwe financieringssystematiek voor de periode na 2025 uitgewerkt, waarbij de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken. Daarbij worden ook alternatieven voor de OZB en MRB in de beschouwing betrokken.” Daarmee is de discussie over een ruimer (lokaal) belastinggebied weer actueel. Uitbreiding kan echter in 2026 (inzet coalitieakkoord) slechts aan de orde komen als aan de geformuleerde randvoorwaarden is voldaan. Daarbij vormen met name ‘de financiële verhoudingen op orde’ en 'geen verhoging van de lastendruk’ harde ijkpunten.
Bezwaar en beroep bij kwijtschelding
Momenteel is geen bezwaar mogelijk tegen een beschikking uitstel van betaling. Tegen een beschikking kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is nu administratief beroep bij het college mogelijk. In de toekomst is in beide gevallen eerst bezwaar bij de invorderingsambtenaar mogelijk en is daarna de fiscale rechter bevoegd (rechtbank in eerste aanleg, gerechtshof in hoger beroep en Hoge Raad in cassatie). Wanneer deze landelijke wijziging in werking treedt is nog niet bekend.
Proceskosten uitvoering Wet WOZ
Gemeenten moeten een vergoeding betalen als via no cure – no pay bureaus (NCNP-bureaus) de WOZ -waarde van woningen en bedrijven wordt aangepast. Dat kan gebeuren wanneer NCNP-bureaus namens inwoners een bezwaarschrift indienen bij de gemeente of door een beroep bij de rechter. Dat levert die bureaus zo veel geld op dat er sprake is van een verdienmodel. Inwoners profiteren daar niet van. Terwijl de regeling is bedoeld als kostenvergoeding voor inwoners. De enorme toename van de bureaus heeft een aantal maatschappelijk ongewenste gevolgen:
1. De uitvoering van de Wet WOZ loopt vast.
2. De rechters komen te weinig toe aan andere zaken.
3. De relatie met de inwoner formaliseert.
4. In 2021 keerden gemeenten € 18 miljoen uit aan kostenvergoedingen.
Mede op initiatief van het GBTwente en een aantal andere uitvoeringsorganisaties heeft de Staatssecretaris Fiscaliteit, de heer mr. Marnix van Rij, op 19 september 2023 het wetsvoorstel Herwaardering proceskostenvergoeding WOZ en Bpm ingediend bij de Tweede Kamer. De Tweede Kamer heeft hier op 27 oktober 2023 mee ingestemd en de Eerste Kamer volgde op 19 december 2023.
Voor de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) bevat het wetsvoorstel in het kort het volgende:
1. De vergoeding in de bezwaarfase van rechtsbijstand wordt vermenigvuldigd met 0,25 als de WOZ-beschikking wordt vernietigd of gewijzigd.

2. De vergoeding van rechtsbijstand in de fase van beroep, hoger beroep of cassatie wordt vermenigvuldigd met 0,25 als de WOZ-beschikking wordt vernietigd of gewijzigd en vermenigvuldigd met 0,10 in de overige gevallen.
3. De vergoeding voor immateriële schade wordt beperkt tot € 50 per half jaar (was € 500) waarmee de redelijke termijn voor afhandeling van een bezwaar is overschreden.
4. Vergoedingen mogen uitsluitend worden uitbetaald op een bankrekening die staat op naam van de belanghebbende zelf.
5. Het wetsvoorstel treedt in werking per 1 januari 2024.

Overgangsrecht

De wet treedt op 1 januari 2024 in werking. De proceskosten en schadevergoedingen worden vanaf die datum uitbetaald aan belanghebbende. Ook als het proceskosten en schadevergoeding zijn waarvan het bezwaar of beroep vóór 1 januari 2024 is gestart. De matiging van de kosten van rechtsbijstand geldt alleen voor bezwaar en beroep tegen een besluit (beschikking op uitspraak) dat op of na 1 januari 2024 is bekendgemaakt. De matiging van de immateriële schadevergoeding is van toepassing op procedures waarvan de redelijke termijn op of na 1 januari 2024 aanvangt. De redelijke termijn vangt aan op het moment dat een bezwaarschrift wordt ingediend.

Verdere maatregelen zijn in onderzoek:

- introductie van verplicht informeel contact vóór de bezwaarfase
- geen recht op proceskostenvergoeding bij beperkte aanpassing van de WOZ-waarde

Met name een eventuele regeling voor verplicht informeel contact vraagt om een uitgebreide uitvoeringsscan bij gemeenten en andere uitvoeringsorganisaties van de Wet WOZ.

De Omgevingswet en leges

Op 1 januari 2023 zouden de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking treden. Dit is echter opnieuw uitgesteld tot 1 januari 2024. Voor een zorgvuldige invoering is meer tijd nodig om te oefenen, te testen en te zorgen voor extra ondersteuning bij het bevoegde gezag. Dit geeft het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen en uitvoeringsorganisaties meer ruimte om de implementatie van de wet op een zorgvuldige en verantwoorde wijze af te ronden. Door deze inwerkingtreding van beide wetten kan er veel veranderen. Dit is sterk afhankelijk van de lokale ambities, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes. Het principe van legesheffing verandert niet. Ook de wettelijke grondslag voor het heffen van leges verandert niet. Toch zijn er een aantal zaken die wel gaan veranderen:

- Nieuwe activiteiten toegestaan om leges over te heffen
- (Mogelijk) minder vergunningplichten
- De ‘knip’: het splitsen van de bouwtechnische en de ruimtelijke vergunning
- Gemeentelijke kosten worden hoger of lager
- Gemeentelijke kosten verschuiven
- Meer integrale vergunningen (meerdere gezagen betrokken)
- Planactiviteiten worden minder complex (of juist complexer)

De VNG vraagt met de notitie 'Discussie-leidraad leges en de stelselwijziging Omgevingswet' aandacht voor het onderwerp en het belang voor gemeenten om hier - op basis van de eigen keuzes - over na te gaan denken. Ook worden suggesties gedaan voor de onderwerpen. Zij vragen gemeenten om hierover met hen van gedachten te wisselen. Via de regionale implementatiecoaches (RIO's) zullen er (digitale) discussies-sessies worden opgezet, om deze materie samen verder uit te diepen.

Waterzorgheffing

Wateroverlast en verdroging vragen steeds meer maatregelen in de publieke ruimte. Meer percelen kunnen in de heffing worden betrokken, want van de maatregelen in de publieke ruimte heeft iedereen profijt. De huidige verordening Rioolheffing (model VNG) dekt dan niet meer de lading

Het schept een beeld van een belasting voor een buizenstelsel. Bij belastingplichtigen die daar niet op zijn aangesloten roept dat weerstand op. De gemeentelijke watertaken omvatten een breed palet. Zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater hebben een centrale plaats in de ordening van de publieke ruimte. Gemeenten moeten maatregelen nemen om wateroverlast en -schade te voorkomen. Denk aan het onderhoud van bermen en slootkanten om overtollig water af te voeren, zodat er over een droge weg kan worden gereden. Iedereen heeft daar profijt van. De VNG heeft hiervoor een nieuw modelverordening Riool- en Waterzorgheffing opgesteld. Bij invoering is een zorgvuldige communicatie en belangenafweging naar nieuwe belastingplichtigen van belang. Bijvoorbeeld cultuurgronden en natuurterreinen dragen nu veelal nog niet bij in de kosten van de gemeentelijke watertaken.

Amendement Omtzigt

De Gemeentewet maakt voor de OZB onderscheid tussen woningen en niet-woningen. Eigenaren van woningen worden in de OZB-eigenarenheffing betrokken, de gebruikers van woningen betalen geen

OZB en de eigenaren en gebruikers van niet-woningen betalen respectievelijk de OZB eigenaren niet-woning en gebruikersheffing niet-woning. Beide tarieven voor niet-woningen zijn hoger dan het eigenarentarief voor woningen. Sportvelden, dorpshuizen, sportkantines, dorps- en buurthuizen worden voor de OZB aangemerkt als niet-woning en worden dienovereenkomstig in de belastingheffing betrokken. Een aantal gemeenten compenseert buiten de belastingheffing om de OZB geheel of gedeeltelijk of overweegt dit te doen.
In het Belastingplan 2019 is het zogenaamde amendement Omtzigt opgenomen waardoor artikel 220f van de Gemeentewet per 1 januari 2019 is gewijzigd in die zin dat voor - nader door de gemeente te bepalen - sociaal behartigende instellingen niet de hoge niet-woning tarieven kunnen gelden, maar het woningtarief.
In de OZB-verordening van een gemeente kan (het amendement biedt de mogelijkheid om dit te doen, het is niet verplicht) een bepaling opgenomen worden strekkende tot het toepassen van het woningtarief voor nader te bepalen onroerende zaken.
De toelichting op het amendement en de wettekst zijn op onderdelen tegenstrijdig en niet duidelijk. Op 30 mei 2022 heeft minister Bruins Slot (BZK) in een brief aan de Tweede Kamer geschreven dat een lager ozb-tarief voor sportaccommodaties, dorpshuizen en andere sociaal belang behartigende instellingen moeilijk te realiseren is via een wettelijke regeling. Uit overleg met gemeenten is geconstateerd dat er bij deze fiscale mogelijkheid zwaarwegende praktische uitvoerings- en toepassingsvraagstukken spelen, met betrekking tot de afbakening, die niet eenvoudig op te lossen zijn. Daarom geeft de minister opdracht tot een extern onderzoek. Aan dit onderzoek zullen het Rijk, de VNG en gemeenten deelnemen. Het college volgt de ontwikkelingen uiteraard met aandacht en zal op een later moment een afweging maken over de toepassing van de wettelijke mogelijkheden.

Lokale heffingen

Lokale heffingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op beide. Ongebonden lokale heffingen (zoals de OZB) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

Overzicht (on)gebonden belastingen

Ongebonden belastingen	Gebonden belastingen
Onroerende-zaakbelastingen	Afvalstoffenheffing
Forensenbelasting	Leges en Rechten
Toeristenbelasting	Rioolheffing

Kostendekking

Kostendekking
Met ingang van 2017 moet door gewijzigde regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording) meer inzicht gegeven worden in de kostendekkendheid van heffingen. Bij de toepasselijke heffingen zijn de lasten-batenoverzichten en specifieke beleidsuitgangspunten vermeld. Naast de lasten die direct uit de taakvelden zijn af te leiden, mogen ook overheadkosten en BTW worden toegerekend. De BTW is berekend als opslag over de ‘derdenkosten’. De afschrijvingslasten zijn ontstaan uit investeringen waarbij deels sprake is van derdenkosten. De BTW daarover is ook meegenomen.
Mate van kostendekking van de gebonden belastingen
De gebonden heffingen mogen maximaal kostendekkend zijn. Dit wordt op begrotingsbasis bepaald. In werkelijkheid waren de lasten en baten per heffing:

Overzicht afval

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Afvalstoffenheffing	*Lasten taakveld*	*Overhead (0.4)*	*BTW*	*Totale lasten*	*Heffing*	*Overige baten (0.8)*	*Totale baten*	*Kosten dekkendheid*
7.3 Afval	2.215.091	470.000	407.367	3.092.458	-2.602.622	-587.027	-3.189.649	103,14%
0.10 Mutaties reserves				-		-16.929	-16.929	0,55%
2.1 Verkeer en vervoer	32.030			32.030				-1,04%
6.3 Inkomensregelingen	82.089			82.089				-2,65%
Totaal	**2.329.210**	**470.000**	**407.367**	**3.206.578**	**-2.602.622**	**-603.956**	**-3.206.577**	**100,00%**

Overzicht riool

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Rioolheffing	*Lasten taakveld*	*Overhead (0.4)*	*BTW*	*Totale lasten*	*Heffing*	*Overige baten (0.8)*	*Totale baten*	*Kosten dekkendheid*
7.2 Riolering	3.432.770	662.926	241.892	4.337.588	-3.935.456	-670.990	-4.606.446	99,95%
0.10 Mutaties reserves				-		-2.235	-2.235	0,05%
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	127.517		16.689	144.206			-	
6.3 Inkomensregelingen	126.888			126.888			-	
Totaal	**3.687.174**	**662.926**	**258.581**	**4.608.681**	**-3.935.456**	**-673.225**	**-4.608.681**	**100,00%**

Begraafrechten

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Begraafrechten	*Lasten taakveld*	*Overhead (0.4)*	*BTW*	*Totale lasten*	*Heffing*	*Overige baten (0.8)*	*Totale baten*	*Kosten dekkendheid*
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	450.760	250.000		700.760	-732.828	-10.904	-743.732	106,13%
Totaal	**450.760**	**250.000**	**-**	**700.760**	**-732.828**	**-10.904**	**-743.732**	**106,13%**

Woonlastenontwikkeling

Onder woonlasten verstaan we: onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt.
Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. Onderstaand overzicht geeft de hoogte van de woonlasten in Twenterand voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden in 2021, 2022 en 2023 weer.
Woonlastenontwikkeling in Twenterand:

Woonlastenontwikkeling	**2021**	**2022**	**2023**
OZB Eigenaar	382,35	499,13	500,17
afvalstoffenheffing (meerpersoons)	179,64	192,46	209,37
Rioolheffing	260,04	265,32	271,92
Totale woonlasten	**822,03**	**956,91**	**981,46**

Woonlastenontwikkeling vergelijk Twentse gemeenten

De gemeentelijke woonlasten voor een eigenaar/bewoner van een woning in Twenterand stegen in 2023 met 2,6%. In onderstaand overzicht uit de publicatie over 2023 worden de lokale lasten van de Twentse gemeenten met elkaar vergeleken.

	bruto woonlasten eigenaar-gebruiker woning				stijging in % tov 2022	
	éénpersoonshuishouden		meerpersoonshuishouden		1-pers	meerpers
	2022	**2023**	**2022**	**2023**		
Almelo	943	967	986	1011	2,50%	2,50%
Borne	884	936	914	967	5,90%	5,80%
Dinkelland	879	862	908	890	-2,00%	-2,10%
Enschede	927	938	962	966	1,20%	0,50%
Haaksbergen	973	1039	1021	1039	6,80%	1,80%
Hellendoorn	902	937	902	937	3,90%	3,90%
Hengelo	860	889	901	928	3,40%	3,00%
Hof van Twente		963		1003		
Losser	960	1028	990	1059	7,00%	6,90%
Oldenzaal	828	856	864	892	3,40%	3,20%
Rijssen-Holten	615	657	667	708	6,80%	6,10%
Tubbergen	784	779	813	807	-0,60%	-0,70%
Twenterand	916	940	957	981	2,60%	2,60%
Wierden	863	890	892	915	3,20%	2,60%
Overijssel	835	867	868	896	3,80%	3,20%
Nederland	826	867	904	944	5,00%	4,40%

Kwijtscheldingsbeleid

Elke gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. Binnen deze mogelijkheden zijn de volgende eigen beleidskeuzes gemaakt:
- Voor de ozb, riool- en voor de afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen woonlasten betalen;
- Voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend en ook geen kwijtschelding rioolheffing bij een grondslag > 500m3
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- Ondernemers voor de privébelastingen zijn gelijkgesteld met particulieren;
- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit en;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.
In 2023 is in totaal voor een bedrag van bijna € 209.000 verleend aan kwijtscheldingen.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar

Omschrijving programma	Realisatie begrotingsjaar			Raming begrotingsjaar na wijziging			Raming begrotingsjaar voor wijziging		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1. Sociaal domein	-25.665.159	61.820.351	36.155.192	-22.330.705	61.094.096	38.763.391	-15.852.712	57.104.223	41.251.511
2. Ruimte	-16.895.822	27.953.167	11.057.345	-17.843.761	29.385.198	11.541.437	-15.815.181	27.021.178	11.205.997
3. Economie en vrije tijdsbesteding	-1.759.375	7.085.348	5.325.973	-1.426.883	7.395.801	5.968.918	-1.165.879	5.990.936	4.825.057
4. Bedrijfsvoering	-1.694.196	15.381.642	13.687.446	-711.527	15.964.342	15.252.815	-306.649	13.174.980	12.868.331
Subtotaal programma's	*-46.014.551*	*112.240.507*	*66.225.956*	*-42.312.876*	*113.839.437*	*71.526.561*	*-33.140.421*	*103.291.317*	*70.150.896*
Algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	-8.688.879	0	-8.688.879	-8.581.143	0	*-8.581.143*	-8.581.143	0	*-8.581.143*
Algemene uitkering	-64.106.097	0	-64.106.097	-62.220.970	0	*-62.220.970*	-61.458.770	0	*-61.458.770*
Dividend	-2.504.121	0	-2.504.121	-2.447.343	0	*-2.447.343*	-1.957.343	0	*-1.957.343*
Saldo financieringsfunctie	-292.993	403.498	110.505	-368.987	453.500	*84.513*	-368.987	453.500	*84.513*
Overige algemene dekkingsmiddelen	-757.892	0	-757.892	-643.906	0	*-643.906*	-643.906	0	*-643.906*
Subtot. alg. dekkingsmiddelen	*-76.349.982*	*403.498*	*-75.946.484*	*-74.262.349*	*453.500*	*-73.808.849*	*-73.010.149*	*453.500*	*-72.556.649*
Overhead (*)		7.335.064	7.335.064		5.400.379	5.400.379	*0*	5.400.379	5.400.379
Onvoorzien		0	0		1.000	1.000	0	1.000	1.000
Totaal saldo van baten en lasten	*-122.364.533*	*112.644.005*	*-9.720.529*	*-116.575.225*	*114.293.937*	*-2.281.288*	*-106.150.570*	*103.745.817*	*-2.404.753*
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves									
1. Sociaal domein	-1.798.862	3.164.742	1.365.880	-1.060.226	2.251.148	1.190.922	-387.560	0	-387.560
2. Ruimte	-1.355.468	622.627	-732.841	-714.994	242.513	-472.481	-441.594	242.513	-199.081
3. Economie en vrije tijdsbesteding	-1.440.722	6.105	-1.434.617	-1.728.512	0	-1.728.512	-601.691	0	-601.691
4. Bedrijfsvoering	-741.193	4.651.108	3.909.915	-911.035	4.202.394	3.291.359	-604.141	4.197.226	3.593.085
Totaal mutaties reserves	*-5.336.245*	*8.444.582*	*3.108.337*	*-4.414.767*	*6.696.055*	*2.281.288*	*-2.034.986*	*4.439.739*	*2.404.753*
Gerealiseerd resultaat	**-127.700.778**	**121.088.587**	**-6.612.192**	**-120.989.992**	**120.989.992**	**0**	**-108.185.556**	**108.185.556**	**0**

(*) In verband met een wijziging van het BBV zijn de overheadkosten afzonderlijk in beeld gebracht. Deze kosten zijn reeds verwerkt in de totale lasten per programma. Zodoende dient dit bedrag niet nogmaals meegeteld te worden bij de totale lasten.

De analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de realisatie in het begrotingsjaar is opgenomen in de programmaverantwoording. Deze analyse maakt deel uit van de jaarrekening.

Balans 2023

Balans 2023

Balans per 31 december 2023

ACTIVA	2023	2022	PASSIVA	2023	2022
Vaste activa			**Vaste passiva**		
Immateriële vaste activa			*Eigen vermogen*		
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	**0**	0	Algemene reserves	**9.647.607**	9.069.845
Bijdrage aan activa in eigendom derden	**706**	882	Bestemmingsreserves	**44.425.078**	31.427.589
Materiële vaste activa			Gerealiseerd resultaat	**6.612.192**	10.466.914
In erfpacht uitgegeven gronden	**1.009.895**	1.082.883			
Investeringen met een economisch nut	**58.318.219**	48.684.451	*Voorzieningen*		
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	**22.765.436**	20.127.497	Voorzieningen voor verplichtingen/verliezen/risico's	**4.847.758**	4.640.220
Inv. in openbare ruimten met maatschappelijk nut	**7.149.397**	6.744.529	Egalisatievoorzieningen	**9.889.132**	8.799.356
Financiële vaste activa			Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	**1.255.194**	993.204
Kapitaalverstrekkingen aan:					
Deelnemingen	**173.016**	173.939	*Vaste schulden met looptijd 1 jaar of langer*		
Gemeenschappelijke regelingen	**52.622**	52.622	Onderhandse leningen van:		
Leningen aan:			Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	**36.093.081**	39.918.850
Deelnemingen	**9.390.358**	9.929.020			
Overige langlopende leningen u/g	**3.009.637**	3.146.336			
Overige uitzettingen looptijd 1 jaar of langer	**186.694**	186.694	Waarborgsommen	**2.076**	2.876
Totaal vaste activa	**102.055.980**	**90.128.852**	***Totaal vaste passiva***	**112.772.118**	**105.318.855**
Vlottende activa			**Vlottende passiva**		
Voorraden			*Netto vlottende schulden met looptijd korter dan 1 jaar*		
Onderhanden werk, gronden in exploitatie	**799.527**	3.138.699	Overige kasgeldleningen	**0**	-
			Banksaldi	**0**	-
Uitzettingen met looptijd korter dan 1 jaar			Overige schulden	**3.098.702**	3.611.237
Vorderingen op openbare lichamen	**928.235**	1.804.833			
Uitzettingen Rijks schatkist rentetypische looptijd < 1 jaar	**10.765.759**	11.723.503			
Overige vorderingen	**1.906.439**	1.915.330			
Liquide middelen			*Overlopende passiva*		
Kas- en banksaldi	**227.953**	257.539	Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	**8.340.707**	7.885.229

			Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	**5.487.961**	4.165.150
Overlopende activa			Overige vooruitontvangen bedragen ten bate van volgende begrotingsjaren	**1.500**	2.500
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen ontstaan door voorfinanciering	**0**	-			
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	**13.017.096**	12.014.215			
Totaal vlottende activa	**27.645.008**	**30.854.118**	***Totaal vlottende passiva***	**16.928.871**	**15.664.115**
TOTAAL GENERAAL	**129.700.989**	**120.982.970**	***TOTAAL GENERAAL***	**129.700.988**	**120.982.970**

Gewaarborgde geldleningen	458.454.054

Toelichting op de balans

Toelichting op de balans

Toelichting op de balans per 31 december 2023

Vaste activa

Immateriële vaste activa

	2023	2022
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0	0
Bijdragen aan activa in eigendom derden	706	882
	706	882

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2023:

	Boekwaarde 1-1-2023	*Investering*	*Afschrij-vingen*	*Bijdragen van derden*	*Overheveling 2023*	*Boekwaarde 31-12-2023*
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0					0
Bijdragen aan activa in eigendom derden	882		176			706
Totaal	882	0	176	0	0	706

Materiële vaste activa

	2023	2022
In erfpacht uitgegeven gronden	1.009.895	1.082.883
Investeringen met een economisch nut	58.318.219	48.684.451
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	22.765.436	20.127.497
Investeringen in openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	7.149.397	6.744.529
	89.242.948	76.639.359

De overige investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Boekwaarde ultimo	2023	2022
Gronden en terreinen	8.152.107	6.038.073
Woonruimten	2.022.111	22.111
Strategische gronden	5.867.511	3.605.749
Bedrijfsgebouwen *	39.750.132	33.919.420
G.W.W. werken	24.028.933	24.108.259
Vervoersmiddelen	778.539	686.760

Machines, apparaten/installaties	261.234	321.388
Overige materiële vaste activa	364.379	391.418
Software	868.604	801.653
	82.093.551	69.894.830

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

	Boekwaarde 1-1-2023	*Investering*	*Desinvestering*	*Afschrijvingen*	*Overheveling 2023*	*Bijdragen 2023*	*Boekwaarde 31-12-2023*
Gronden en terreinen	6.038.073	2.203.027				88.992	8.152.107
Woonruimten	22.111	2.000.000					2.022.111
Strategische gronden	3.605.749	2.261.762					5.867.511
Bedrijfsgebouwen *	33.919.420	7.119.152		1.288.440			39.750.132
G.W.W. werken	24.108.259	561.265		640.591			24.028.933
Vervoersmiddelen	686.760	228.331		136.552			778.539
Machines, apparaten/installaties	321.388	7.300		67.454			261.234
Overige materiële vaste activa	391.418	3.308		30.346			364.379
Software	801.653	176.221		109.270			868.604
	69.894.830	14.560.367	0	2.272.654	0	88.992	82.093.551

Opmerking: er is voor een bedrag van 5,8 miljoen activa in aanbouw. Over dit bedrag wordt nog niet afgeschreven.

* In 2022 is per abuis een bedrag van € 17.831 niet meegenomen in de presenteatie van de bedrijfsgebouwen. Dit is in 2023 hersteld. Hierdoor is de boekwaarde per 1-1-2023 van bedrijfsgebouwen € 17.831 hoger dan de boekwaarde per 31-12-2022.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan hieronder vermeld.

	krediet per 01-01-2023	*Werkelijk be-steed 2023*	*Bijdragen 2023*	*Werkelijk besteed t/m 2022*	*Cumulatief t/m 2023*
Camping de Blekkenhorst	2.250.000	2.203.027	0		2.203.027
SP opvang vluchtelingen Oekraïne	2.000.000	2.000.000	0		2.000.000
Vriezenveen Noord	0	1.497.221	0	8.100	1.505.321
Vriezenveen Zuid	2.000.000	764.541	0	0	764.541
Nieuwbouw overdekt Zwembad	10.858.512	5.167.643	0	5.078.747	10.246.390
Krediet herinrichting gemeentehuis	3.608.863	-209.645	0	859.299	649.653
Onderzoek toekomst Oranjeschool	150.000	25.148	0	46.070	71.218
Verduurzaming gemeentehuis	3.195.628	162.433	0	0	162.433
Achtergevel gemeentehuis	2.055.021	1.969.369	0	0	1.969.369
Verv.topl.Fr.Court TVWV 2014	15.000	7.242	0	0	7.242

Verv.riool 2017 Schout Dodde	3.186.964	35.141	0	407.672	442.814
Verv. Riool 2019 Vroomshoop Mauritsstraat	3.237.292	58.230	0	3.116.991	3.175.221
Verv toplaag 2 kunstgrasvelden 2020	800.063	8.529	0	686.621	695.150
Onderhoud wegen 2022	300.000	162.897	0	139.700	302.597
Riolering Oale Bouw	2.302.000	295.320	0	0	295.320
LM Trac 287 hondenpoepzuiger	60.000	92.307	0	0	92.307
Citroën Jumper V-777-TJ	0	25.047	0	0	25.047
72-WGV-1 / Schliessing	0	51.425	0	0	51.425
V-705-NG Citroën Jumper	0	25.410	0	0	25.410
Trekker Branson K78	0	34.143	0	0	34.143
Nido SNK Sneeuwploeg I 2012	6.500	7.300	0	0	7.300
Werkbudget Tw'r dig. 2021	150.000	15.846	0	141.944	157.790
Projectkosten vervanging E-Suite	350.600	87.249	0	309.986	397.235
Vervanging servers	90.000	73.126	0	0	73.126
Totaal	36.616.443	14.558.948	0	10.795.130	25.354.078

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boekwaarde 1-1-2023	*Investering*	*Des-investering*	*Overheveling 2023*	*Afschrij-vingen*	*Bijdragen van derden*	*Boekwaarde 31-12-2023*
G.W.W. werken	6.744.529	1.070.950			365.286	300.796	7.149.397
Overige materiële vaste activa	0						0
	6.744.529	1.070.950	0	0	365.286	300.796	7.149.397

De boekwaarde van G.W.W. Werken bedroeg op 31-12-2016 € 3.699.517. Dit betreft maatschappelijk nut activa die volgens de ‘oude’ methode is geactiveerd. Hierop mag nog versneld worden afgeschreven. Investeringen vanaf 1 januari 2017 moeten verplicht geactiveerd worden.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld	*Werkelijk be-steed 2023*	*Bijdragen 2023*	*Werkelijk besteed t/m 2022*	*Cumulatief t/m 2023*
VZV verkeers visie 2019-20	803.886	237.772	0	137.671	375.443
VHP Hammer/Tonnendijk	715.192	47.690	0	37.493	85.183
Westerhaar verk.visie 2019-20	1.233.000	378.056	0	795.029	1.173.085
DenHam fietsknelpunten	192.547	14.911	0	148.635	163.546
Openbare verlichting 2021	133.631	6.000	0	127.630	133.630
Openbare verlichting 2022	121.631	121.557	0	0	121.557
Openbare verlichting 2023	133.631	30.074	0	0	30.074

Kleine verkeersmaatregelen	104.759	14.520	0	0	14.520
Totaal	3.438.277	850.580	0	1.246.458	2.097.038

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Begrotingsoverschrijdingen zijnin principe onrechtmatig. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij overschrijdingen binnen het door de raad uitgezette beleidvallen en binnen het doel blijven waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld. (Kadernota rechtmatigheid Commissie BBV). De algemene lijn is dat begrotingsoverschrijdingen, die binnen de beleidskaders van de raad passen, niet meegewogen worden in het accountantsoordeel.

Onderstaand overzicht laat zien dat een aantal kredieten zijn overschreden. Gesteld kan worden dat de uitgaven passen binnen het beleid en het doel waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld. De raad autoriseert deze kostenoverschrijdingen met het vaststellen van de jaarrekening.

	Krediet	*Besteed t/m 2022*	*Werkelijk besteed 2023*	*Overschrijding*
Projectkosten vervanging E-Suite	350.600	309.986	87.249	46.635
LM Trac 287 hondenpoepzuiger	60.000	0	92.307	32.307
Citroën Jumper V-777-TJ	0	0	25.047	25.047
72-WGV-1 / Schliessing	0	0	51.425	51.425
V-705-NG Citroën Jumper	0	0	25.410	25.410
Trekker Branson K78	0	0	34.143	34.143
Totaal	410.600	309.986	315.581	214.966

De reden van overschrijding wordt hierna toegelicht.

Projectkosten vervanging E-Suite

De inzet van de projectleider voor het project 'vervanging E-Suite' was langer nodig dan voorzien. Daarnaast zijn de kosten voor de informatiecoach, die noodzakelijk was voor een juiste afronding van het project, ten laste gekomen van dit krediet. Dit was niet voorzien. Hierdoor zijn de kosten voor het project 'vervanging E-suite' overschreden.

Conclusie: overschrijding past binnen het beleid.

LM Trac 287 hondenpoepzuiger / Citroën Jumper V-777-TJ / 72-WGV-1 Schliessing / V-705-NG Citroën Jumper / Trekker Branson K78

De raad heeft besloten om het totaal aan aanschaffingen tractiemiddelen te koppelen aan een maximale hoogte van de kapitaallasten. De kapitaallasten van de tractiemiddelen zijn in de begroting opgenomen voor een vast bedrag van € 230.000. De overschrijding van deze kredieten heeft niet tot gevolg dat dit maximum wordt overschreden. Het verschil tussen werkelijk en begroot wordt gestort c.q. onttrokken uit de reserve tractie. In 2022 waren de kosten van tractie € 195.748 en dus is er een bedrag van € 34.252 in de reserve tractie gestort. Hiermee blijven de vervangingen tractie binnen de door de raad gestelde kaders (eisen).

Conclusie: overschrijding past binnen het beleid.

Financiële vaste activa	*Boekwaarde*	*Investering*	*Des-*	*Aflossingen*	Overheveling	*Boekwaarde*
Kapitaalverstrekkingen aan:	*1-1-2023*		*investeringen*			*31-12-2023*
Deelnemingen	173.939			923		173.016
Gemeenschappelijke regelingen	52.622					52.622

Overige verbonden partijen	0					0
Leningen aan:						
Woningbouwcorporaties	0					0
Deelnemingen	11.052.551			538.662		10.513.889
Overige verbonden partijen	0					0
Overige langlopende leningen u/g	3.146.336	60.000		196.699		3.009.637
Overige uitzettingen looptijd 1 jaar of langer	186.694					186.694
	14.612.142	60.000	0	736.284	0	13.935.858
Voorziening oninbaarheid *	-1.123.531					-1.123.531
	13.488.611					12.812.327

Vlottende activa

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	2023	2022
Grond- en hulpstoffen		
Niet in expl. genomen bouwgronden	0	0
Overige grond- en hulpstoffen		
Onderhanden werk, gronden in expl.	799.527	3.138.699
	799.527	3.138.699

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2023 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boekwaarde 1-1-2023	*Vermeerderingen 2023*	*Verminderingen 2023*	*Overheveling 2023*	*Saldo complexen 31-12-2023*	*Verantwoorde resultaten 2023*	*Mutatie in voorziening*	*Boekwaarde 31-12-2023*
Woningbouw:								
Kruidenwijk III	-1.941.682	74.129			-1.867.553	48.648		-1.818.906
Zuidmaten-O Dorpskern DHM	2.379.849	194.751	211.000		2.363.600	13.602		2.377.202
Smithoek	575.919	103.916			679.835	-26		679.810
Centrum Vroomshoop	-4.019	30.239			26.221	-26.344		-123
Restkavels woningbouw	272.601	8.810			281.411	-126.685		154.725
Mozaïek	45.580	44.264	1.086.300		-996.456	32.579		-963.877
Bedrijventerrein:	0							
Garstelanden IV	464.737	13.107	1.574.005		-1.096.161	200.125		-896.037
Almeloseweg Oost	-773.737	14.634	5.000		-764.103	23.684		-740.419
Oosterweilanden fase 1	1.915.734	115.216	140.001		1.890.949	-78.258		1.812.691

Restkavels bedrijventerreinen	203.715	2.178	17.800		188.094	6.366		194.460
	3.138.699	601.244	3.034.106	0	705.837	93.690	0	799.527
Voorzieningen grondbedrijf	0							0
	3.138.699							799.527

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo 31-12-2023	*Voorziening oninbaarheid*	*Saldo 2023 minus vz oninbaar*	*Saldo 2022 minus vz oninbaar*
Vorderingen op openbare lichamen *	928.235		928.235	1.804.833
Verstrekte kasgeldleningen				
Uitzettingen Rijks schatkist rente < 1 jaar	10.765.759		10.765.759	11.723.503
Overige vorderingen	2.708.621	802.182	1.906.439	1.915.330
Overige uitzetttingen				
	14.402.615	802.182	13.600.433	15.443.665

* In 2022 is per abuis een bedrag van € 3.505 niet meegenomen in de presenteatie van de vorderingen op openbare lichamen. Dit is in 2023 hersteld. Hierdoor is de boekwaarde per 1-1-2023 van vorderingen op openbare lichamen € 3.505 hoger dan de boekwaarde per 31-12-2022.

Het drempelbedrag voor schatkistbankieren bedraagt in 2023 voor de gemeente Twenterand € 2.163.711. In 2023 hebben er diverse uitzettingen plaatsgevonden in het kader van schatkistbankieren. De in de schatkist uitgezette middelen zijn gedeeltelijk teruggehaald i.v.m. de saldi van de bankrekeningen in beheer van de gemeente. Per saldo resteert per 31-12-2023 een bedrag van € 10.765.759 in de schatkist. Voor een overzicht in het kader van schatkistbankieren, verwijzen wij u naar de paragraaf financiering.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	2023	**2022**
Kas- en banksaldi	227.953	257.539
	227.953	257.539

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	2023	**2022**

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen	0	0
Vooruitbetaalde bedragen	597.620	628.368
Nog te ontvangen bedragen	12.419.476	11.385.846
	13.017.096	12.014.215
Voorziening oninbaarheid	0	0
	13.017.096	12.014.215

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

	2023	2022
Algemene reserves	9.647.607	9.069.845
Bestemmingsreserves	44.425.078	31.427.589
Gerealiseerd resultaat	6.612.192	10.466.914
	60.684.877	50.964.348

Het verloop van de reserves in 2023 wordt in de Staat van reserves en voorzieningen weergegeven.

Voorzieningen

De in de balans opgenomen Voorzieningen bestaan uit de volgende posten:

	2023	2022
Voor verplichtingen/verliezen/risico's	4.847.758	4.640.220
Egalisatievoorzieningen	9.889.132	8.799.356
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	1.255.194	993.204
	15.992.084	14.432.781

Het verloop van de voorzieningen in 2023 wordt in de Staat van reserves en voorzieningen weergegeven.

Vaste schulden met looptijd 1 jaar of langer

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	2023	2022
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse pensioenfondsen / verzekeringsinstellingen		
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	36.093.081	39.918.850

Binnenlandse bedrijven		
Overige binnenlandse sectoren		
Buitenlandse instellingen, fondsen, banken en ov. sectoren		
Waarborgsommen	2.076	2.876
	36.095.157	39.921.726

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2023.

	Saldo 1-1-2023	Vermeer-deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2023
Obligatieleningen	0			0
Onderhandse leningen	39.918.850		3.825.769	36.093.081
Door derden belegde gelden	0			0
Waarborgsommen	2.876	500	1.300	2.076
	39.921.726	500	3.827.069	36.095.157

De totale rentelast voor het jaar 2023 m.b.t. de vaste schulden bedraagt € 403.497,72

Vlottende passiva

	2023	2022
Schulden < 1 jaar	3.098.702	3.611.237
Overlopende passiva	13.830.168	12.053.029
	16.928.871	15.664.265

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	2023	2022
Kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	0	0
Overige schulden *	3.098.702	3.611.237
	3.098.702	3.611.237

* In 2022 is per abuis een bedrag van € 21.485 niet meegenomen in de presenteatie van de overige schulden. Dit is in 2023 hersteld. Hierdoor is de boekwaarde per 1-1-2023 van de overige schulden € 21.485 hoger dan de boekwaarde per 31-12-2022.

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Overlopende passiva	2023	2022
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen *	8.340.707	7.885.229
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	5.487.961	4.165.150
Overige vooruitontvangen bedragen ten bate van volgende begrotingsjaren	1.500	2.500
	13.830.168	12.052.879

* In 2022 is per abuis een bedrag van € 150 teveel meegenomen in de presenteatie van de verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend jaar tot betaling komen. Dit is in 2023 hersteld. Hierdoor is de boekwaarde per 1-1-2023 van deze balanspost € 150 lager dan de boekwaarde per 31-12-2022.

De overlopende passiva omvatten, na de wijziging van het BBV op 10 juli 2007, de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienenter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Van de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen kan van het verloop in 2023 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Saldo 1-1-2023	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-2023	Ontvangen van:
V.o.b. Kwalificatieplicht	15.492			15.492	Gemeente Hellendoorn
V.o.b. Gidsgelden	73.740			73.740	Min. van Binnenlandse zaken
V.o.b. Geluidsanering WE	32.740	227.501	48.241	212.000	Min. van Infrastructuur en Waterstaat
V.o.b. Oosteinde/Almeloseweg	28.190			28.190	Min. van Infrastructuur en Waterstaat
V.o.b. OAB middelen	618.174	107.372	144.887	580.659	Ministerie van OCW
V.o.b. Asbestbodemsanering	613.953		613.953	0	Provincie Overijssel
V.o.b. Geluidssanering Hammerweg	30.750			30.750	Min. van Infrastructuur en Waterstaat
V.o.b. Spuk toeslagenproblematiek	17.933			17.933	Belastingdienst
V.o.b. Spuk stimulering verkeersveiligheid	216.000	55.574	216.000	55.574	Min. van Infrastructuur en Waterstaat
V.o.b. Spuk woonwagens	100.000			100.000	Rijksdienst voor ondernemingen
V.o.b. Spuk onderwijsachterstanden	213.555	159.051	192.561	180.045	Ministerie van OCW
V.o.b. Corona toegangsbewijzen	179.543		86.776	92.767	Veiligheidsregio Twente
V.o.b. Kanaal Almelo-de Haandrik	0			0	Provincie Overijssel
V.o.b. Spuk sportakkoord	37.717	1.187	38.904	0	Ministerie van VWS
V.o.b. Stadsarrangement	26.200	4.183		30.383	Provincie Overijssel
V.o.b. Spuk Onderwijsroute	25.652	6.496	13.988	18.160	Ministerie van SOZA
V.o.b. Energiecontroles ODT	14.058		14.058	0	Provincie Overijssel
V.o.b. Spuk energiearmoede	810.267	257.129		1.067.396	Min. van Binnenlandse zaken
V.o.b. Spuk versnellen woningbouw	924.000			924.000	Rijksdienst voor ondernemend NL
V.o.b. Crisisarrangement 4	10.000		10.000	0	Provincie Overijssel
V.o.b. Spuk inburgering	177.185	163.770	58.162	282.793	Ministerie van SOZA

V.o.b. tijd. impulsregeling klimaatadaptatie	0	273.841		273.841	Min. van Infrastructuur en Waterstaat
V.o.b. brede spuk gala	0	113.042	19.540	93.502	Ministerie van VWS
V.o.b. klimaat en energiebeleid	0	92.199		92.199	Rijksdienst voor ondernemend Nederland
V.o.b. DUMAVA subsidie Klaampe	0	56.621		56.621	Rijksdienst voor ondernemend Nederland
V.o.b. lokale aanpak isolatie	0	1.207.916		1.207.916	Rijksdienst voor ondernemend Nederland
V.o.b. ontheemde peuters	0	54.000		54.000	Ministerie van OCW
	4.165.150	2.779.881	1.457.070	5.487.961	

Niet uit de balans blijkende verplichtingen:

Meerjarige contracten

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiëleverplichtingen. Hierbij moet gedacht worden aan contracten m.b.t. leerlingenvervoer, WMO, verzekeringen etc.Een overzicht van de belangrijkste langlopende contracten wordt op de volgende pagina weergegeven.

	Leverancier	Einddatum	Omvang
Overeenkomst Financials (applicatie)	Unit4	1-1-2025	55.667,32
Contract SquitXO (applicatie)	Roxit IT BV	5-12-2025	31.213,57
Levering van gas	Gazprom Marketing & Trading Retail Limited	31-12-2024	0,00
Raamovereenkomst kwaliteitscontrole Meetgegevens Rioleringsmeetnet 2022-2025	Witteveen+Bos Raadgevende Ingenieurs B.V.	30-6-2024	16.200,00
Overeenkomst Maaien vegetaties en onderhoud sportvelden 2021/2024	Grootgroener B.V.	31-12-2024	144.989,00
OVK Salaris & eHRM dienstverlening	Gemeente Wierden	1-1-2026	172.440,00
Applicatie RMC, Leerplicht en Leerlingenvervoer	Centric Netherlands B.V.	1-1-2025	71.700,00
iBurgerzaken (applicatie)	PinkRoccade Local Government	31-12-2026	242.571,00
Schoonmaakonderhoud Gemeentelijke gebouwen	Novon Schoonmaak Gebouwen B.V.	31-12-2024	174.994,00
Was- en strijkservice	Dokter Schoonmaakorganisatie B.V.	31-5-2026	302.083,00
GT Vaste communicatie	VodafoonZiggo	20-9-2027	0,00
Automaten voor de warme dranken voorziening en supplementen	Coffee Fresh Westhoff B.V.	31-3-2027	2.280,00
Vervanging huidige IT infrastructuur	ExtraVar Bv	31-12-2027	18.000,00
Gebruiksrecht van Negrometrix producten	Mercell Nederland B.V.	31-3-2025	10.000,00
Leveringsovereenkomst Electriciteit	Greenchoice B.V.	31-12-2024	0,00
Levering dooimiddelen voor de gladheidsbestrijding Perceel 3 droge component	Nouryon Industrial Chemicals B.V.	14-10-2024	175.179,00
Aansprakelijkheidsverzekering	Melior Verzekeringen	1-1-2025	44.258,80

Machinebreukverzekering (zonnepannelen)	Raetsheren van Orden	21-4-2025	9.718,00
Landmateriaalverzekering	Raetsheren van Orden	31-12-2024	13.036,48
Inrichting intelligente scanstraat	BM Consultants B.V.	31-5-2025	24.000,00
Goedwerkgeverschapsverzekering	Melior Verzekeringen	1-1-2025	16.294,50
Vervoer op maat	TCR B.v.	30-4-2025	530.000,00
Microsoft OV SA renewal	ITON	30-9-2025	53.070,60
VPN tunnel inclusief migratie naar Diginetwerk / GGI	PinkRoccade Local Government	1-1-2028	28.000,00
Verkiezingssoftware Procura Verkiezingen	PinkRoccade Local Government	31-12-2027	5.468,00
Beschikbaar stellen van ruimte voor de gemeentelijke informatiepagina In Twenterand	Heinink Media B.V.	31-10-2026	14.504,00
Kansrijke Start Gemeente Twenterand	Stichting ZorgSaam Twenterand	31-12-2025	80.000,00
Overeenkomst individuele opvoedondersteuning	Stichting ZorgSaam Twenterand	31-12-2025	60.000,00
Interne database van Vindsubsidies en de het Subsidieloket voor inwoners	VindSubsidies B.V.	16-1-2028	5.309,00
Kostendekkendheid (applicatie)	Kostendekkendheid.nl BV	15-2-2030	7.000,00
Dienstverlening/levering van hard-en software tbv gedigitaliseerd handhaven	Sigmax Law Enforcement	30-9-2028	10.975,97
Uitvoeren weginspecties gemeente Twenterand	Proviel B.V.	31-12-2025	13.739,86
Overeenkomst externe vertrouwenspersonen	Vertrouwenspersonen Twente	30-6-2026	2.240,00
Buurtbemiddeling	Stichting Avedan Welzijn	31-12-2025	43.300,00

Naast bovenstaande contracten heeft de gemeente Twenterand voor de verschillende onderdelen van de jeugdhulp met een een groot aantal aanbieders een contract afgesloten. Ditzelfde geldt voor de maatwerkvoorzieningen op grond van de WMO. Een overzicht van deze aanbieders met contract is te vindenop de website: https://www.samen14.nl/

GR Vechtdal

In de uittredingsregeling is destijds opgenomen dat de gemeente Twenterand haar verplichtingen op grond van de Bijzonder achtergestelde Lening (BAGL) moet nakomen. Dit houdt in dat wanneer de Larcom met tekorten draaiten de reserve negatief is, Larcom deze lening bij de gemeente kan opvragen. Dit is in 2006 ook daadwerkelijk gebeurd voor een bedrag van € 932.591,00. De lening zal door Larcom op enig moment weer afgelost moeten worden, maar omdat de kans hierop gering is, is dit bedrag ook reeds in een voorziening gestort. In 2023 zijn er geen risico's opgetreden. Wel dient opgemerkt te worden dat de mogelijkheid tot wachtgeld-verplichting bestaat voor 38 personen tot en met 01-01-2039. Van de financiële consequenties is op dit momentgeen betrouwbare schatting te maken.

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen wordt inbijgaand overzicht gespecificeerd. M.b.t. tot deze leningen hebben wij een achtervangfunctie. Tot en met 31 december 2023 is in totaal € 0 betaald inzake de borg- en garantstelling. Voor alle leningen staat in het overzicht het percentage van het leningbedrag waarvoor borgstelling is verleend, vermeld.

Verlofsaldo

Het saldo nog te betalen wettelijk verlof bedraagt per ultimo 2023 € 1.357.232,53 (29.636 uur), waarvan € 992.462,64 bovenwettelijk is. Hiervoor is een voorziening gevormd. Per ultimo 2022 bedroeg het saldo € 1.018.056 (24.997 uur). De stijging hangt samen met een toename in personeel. Ook is het saldo per FTE licht gestegen door het moeilijk invullen van bestaande vacatures. Medewerkers kunnen hierdoor

minder verlof opnemen omdat werkzaamheden wel gedaan moeten worden. Managers sturen er wel op dat verlof zo veel mogelijk wordt opgenomen.

Toelichting leningen

Lening nr WSW	Financier	Oorspronkelijke hoofdsom	Schuldrestant 01-01-23	Schuldrestant 31-12-23	Rente	Achtervang %
Stichting Habion						
NRV3182	BNG Bank NV	11.057.000	11.057.000	10.988.000		1,30%
60186	Nederlandse waterschapsbank NV	3.713.000	3.713.000	3.713.000	4,8600	1,30%
61375	BNG Bank NV	10.000.000	10.000.000	10.000.000	1,8990	1,30%
61376	BNG Bank NV	10.000.000	10.000.000	10.000.000	1,9330	1,30%
61342	BNG Bank NV	10.000.000	10.000.000	0		
61459	BNG Bank NV	10.000.000	0	10.000.000	2,4640	1,30%
61460	BNG Bank NV	12.000.000	0	12.000.000	2,4340	1,30%
61513	BNG Bank NV	10.000.000	0	10.000.000	2,8640	1,30%
61590	BNG Bank NV	6.000.000	0	6.000.000	2,7230	1,30%
Totaal stichting Habion		**82.770.000**	**44.770.000**	**72.701.000**		
Stichting Mijande Wonen						
NRV13105	BNG Bank NV	3.892.000	3.917.000	3.892.000	3,6650	70,90%
42017	Nederlandse Waterschapsbank NV	5.000.000	0	5.000.000	1,5000	100,00%
45352	Provincie Overijssel	3.680.000	3.680.000	3.680.000	4,8600	100,00%
60203	Nederlandse Waterschapsbank NV	1.510.246	1.510.000	1.510.000	3,0000	70,90%
61891	Stichting Pensioenfonds ABP	7.000.000	0	7.000.000	5,0790	70,90%
61959	BNG Bank NV	1.581.000	0	1.581.000	3,5820	70,90%
62082	BNG Bank NV	5.000.000	5.000.000	5.000.000	3,7940	70,90%
62089	Nederlandse Waterschapsbank NV	5.000.000	5.000.000	5.000.000	4,1750	70,90%
62280	Nederlandse Waterschapsbank NV	1.500.000	1.500.000	1.500.000	4,0050	70,90%
62281	BNG Bank NV	2.500.000	0	2.500.000	4,0300	70,90%
62282	BNG Bank NV	5.000.000	0	5.000.000	4,6850	70,90%
62283	Nederlandse Waterschapsbank NV	1.380.000	1.380.000	1.380.000	4,9000	70,90%
62284	BNG Bank NV	159.536	91.000	86.000	4,6950	70,90%
62285	Nederlandse Waterschapsbank NV	1.105.000	1.105.000	1.105.000	4,5100	70,90%
62286	BNG Bank NV	524.612	312.000	294.000	5,0400	70,90%
62287	BNG Bank NV	1.460.000	791.000	735.000	5,0200	70,90%
62288	BNG Bank NV	3.000.000	2.564.000	2.528.000	3,9000	70,90%
62289	BNG Bank NV	1.800.000	1.800.000	1.800.000	4,6950	70,90%
62290	Nederlandse Waterschapsbank NV	1.085.000	1.085.000	1.085.000	3,9200	70,90%
62291	BNG Bank NV	1.800.000	1.800.000	1.800.000	5,0200	70,90%
62292	Nederlandse Waterschapsbank NV	4.500.000	4.500.000	4.500.000	4,0200	70,90%
62293	BNG Bank NV	1.500.000	0	867.000	4,4600	70,90%
62294	Nederlandse Waterschapsbank NV	4.000.000	0	4.000.000	4,2790	70,90%
62295	BNG Bank NV	2.500.000	2.165.000	2.136.000	4,9500	70,90%
62296	Nederlandse Waterschapsbank NV	2.000.000	2.000.000	2.000.000	4,2000	70,90%
62297	BNG Bank NV	2.500.000	2.500.000	2.500.000	4,1900	70,90%
62298	BNG Bank NV	2.250.000	2.250.000	2.250.000	4,2150	70,90%
62300	BNG Bank NV	3.500.000	3.500.000	3.500.000	4,1000	70,90%
62301	BNG Bank NV	517.309	257.000	230.000		70,90%
62302	BNG Bank NV	5.000.000	0	5.000.000	1,4550	70,90%
62303	BNG Bank NV	5.000.000	0	5.000.000	1,2240	70,90%

62304	BNG Bank NV	5.000.000	0	5.000.000	1,0780	70,90%
62305	BNG Bank NV	2.800.000	0	2.800.000	0,3750	70,90%
62307	BNG Bank NV	7.000.000	0	7.000.000	3,8450	70,90%
62308	BNG Bank NV	1.800.000	1.800.000	1.800.000	4,8400	70,90%
62309	BNG Bank NV	1.000.000	400.000	367.000	3,8400	70,90%
62310	Nederlandse Waterschapsbank NV	7.000.000	5.425.000	5.250.000		70,90%
16320	BNG Bank NV	582.000	36.000	0	4,500	100,00%
Totaal Mijande Wonen		**112.426.703**	**56.368.000**	**106.676.000**		
Woonzorg Nederland						
NRV4201	BNG Bank NV	47.782.000	47.782.000	47.667.000		0,10%
60385	Nederlandse Waterschapsbank NV	13.848.000	13.848.000	13.848.000	4,8600	0,10%
60650	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	25.000.000	25.000.000		0,10%
60659	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	25.000.000	25.000.000		0,10%
60729	BNG Bank NV	25.000.000	25.000.000	25.000.000	1,1910	0,10%
60734	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	25.000.000	25.000.000	1,1390	0,10%
61023	BNG Bank NV	25.000.000	25.000.000	25.000.000	2,1270	0,10%
61244	Nederlandse Waterschapsbank NV	6.000.000	6.000.000	6.000.000	3,3400	0,10%
61353	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	25.000.000	25.000.000	1,9600	0,10%
61354	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	25.000.000	25.000.000		0,10%
61496	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	0	25.000.000	2,6090	0,10%
61562	BNG Bank NV	25.000.000	0	25.000.000	2,7950	0,10%
61787	BNG Bank NV	25.000.000	0	25.000.000	3,0210	0,10%
62101	Nederlandse Waterschapsbank NV	4.775.000	0	4.775.000	4,6550	0,10%
62193	BNG Bank NV	8.435.000	0	8.435.000	3,8770	0,10%
62194	BNG Bank NV	4.000.000	0	1.400.000	4,2600	0,10%
62195	BNG Bank NV	5.000.000	0	1.795.000	4,9550	0,10%
62275	BNG Bank NV	20.000.000	0	20.000.000	2,9150	0,10%
61218	BNG Bank NV	5.000.000	5.000.000	0	2,9750	0,10%
Totaal Woonzorg Nederland		**364.840.000**	**247.630.000**	**353.920.000**		
Vechtdal Wonen						
NRV4212	BNG Bank NV	6.426.000	0	6.426.000		2,80%
60284	Nederlandse Waterschapsbank NV	2.919.000	0	2.919.000	4,8600	2,80%
60489	BNG Bank NV	5.000.000	0	5.000.000	0,2990	2,80%
60490	BNG Bank NV	5.000.000	0	5.000.000	0,5170	2,80%
60806	Nederlandse Waterschapsbank NV	5.000.000	0	5.000.000	1,5390	2,80%
60807	Nederlandse Waterschapsbank NV	5.000.000	0	5.000.000	1,5190	2,80%
61148	BNG Bank NV	5.000.000	0	5.000.000	2,2850	2,80%
61374	Provincie Overijssel	5.000.000	0	5.000.000	2,5500	2,80%
61554	BNG Bank NV	5.000.000	0	5.000.000	3,0250	2,80%
61557	Nederlandse Waterschapsbank NV	5.000.000	0	5.000.000	2,9300	2,80%
61682	BNG Bank NV	5.000.000	0	5.000.000	2,9130	2,80%
61684	BNG Bank NV	5.000.000	0	5.000.000	2,8330	2,80%
62161	BNG Bank NV	5.000.000	0	5.000.000	3,3060	2,80%

62162	BNG Bank NV	5.000.000	0	5.000.000	3,5370	2,80%
62163	BNG Bank NV	5.000.000	0	5.000.000	3,2770	2,80%
Totaal Vechtdal Wonen		**74.345.000**	**0**	**74.345.000**		
Stichting gebouwenbeheer De Harmonie Vroomshoop						
40114539	BNG bank NV	250.000	243.070	236.054		100,00%
Totaal Stichting gebouwenbeheer De Harmonie Vroomshoop		**250.000**	**243.070**	**236.054**		
Voetbalvereniging Vroomshoopse Boys						
10031895	NWB Bank	575.000	0	575.000		
Totaal voetbalvereniging Vroomshoopse Boys		**575.000**	**0**	**575.000**		
	Particulieren (vml. Gemeentegarantie)	16.100.000	265.795	150.222		
Totaal overige borgstellingen		**16.100.000**	**265.795**	**150.222**		
Totaal		**651.306.703**	**349.276.865**	**608.603.276**		

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen na balansdatum

n.v.t.

SiSa - verantwoording 2023

SiSa-verantwoording 2023

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-02-2024									
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
JenV	**A16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 2.263.825			€ 1.787.198	€ 0	€ 145.185
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
			€ 0	€ 41.160	€ 4.237.368	€ 7.885.978		
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek**	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)

		Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: B2/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	*Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			21	21	2	2	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*		
				Nee				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*
			€ 0	€ 0			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel	**Reeks 2** Normbedrag	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel	**Totaal** Totale verantwoording	

			onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	(jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*	
			€ 0	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 0	
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	SUVIS21-00769980	€ 107.400	€ 107.400	Ja		Ja
		2	SUVIS21-00771456	€ 172.395	€ 172.395	Ja		Ja
		100						
			Kopie Beschikkingsnummer/ Naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/07*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*			
		1	SUVIS21-00769980	Ja				
		2	SUVIS21-00771456	Ja				
		100						
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten

			vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	*Aard controle R* *Indicator: C55/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	*Aard controle R* *Indicator: C55/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			313	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			126	€ 23.896	€ 23.896			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			3.443	1.252	0	0	439	0
BZK	**C56**	**Regeling huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m

						Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2022		jaar T)
				Aard controle n.v.t. *Indicator: C56/01*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: C56/02*	*Aard controle R* *Indicator: C56/03*	*Aard controle R* *Indicator: C56/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/06*
			1	*RHA2021-02345082*	*Regeling huisvesting aandachtsgroepen*	€ 0	€ 0	0	0
			2						
			10						
				Kopie Projectnaam	Opbrengsten jaar T	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)
				Aard controle n.v.t. *Indicator: C56/07*	*Aard controle R* *Indicator: C56/08*	*Aard controle R* *Indicator: C56/09*	*Aard controle R* *Indicator: C56/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/12*
			1	*Regeling huisvesting aandachtsgroepen*					
			2						
			3						
			4						
			5						
			6						
			7						
			8						
			9						
			10						
				Eindverantwoording (Ja/Nee)	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet?				
				Aard controle n.v.t. *Indicator: C56/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/14*				

			Nee	Nee					
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*					
			€ 2.018	Nee					
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*		
			€ 34.286		4	97	100		
BZK	**C94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C94/02*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/03*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle R* *Indicator: C94/04*	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en *Aard controle R* *Indicator: C94/05*	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen *Aard controle R* *Indicator: C94/06*	
		1	*LAI23-03590413*	€ 243.636	137	65	0	€ 0	
		2							
		100							
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen,	Eindverantwoording (ja/nee)			

			het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling *Aard controle R* *Indicator: C94/07*	 *Aard controle R* *Indicator: C94/08*	eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen . *Aard controle R* *Indicator: C94/09*	 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*		
			1	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			2					
			100					
BZK	**C209**	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C209/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C209/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/04*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project *Aard controle D2* *Indicator: C209/05*	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/06*
			1	*RHA2022-03339236*	*Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			2						
			10						
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/07*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle R.* *Indicator: C209/10*		
			1	*Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen*	0	Ja	Ja		
			2						

		10						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/11*					
			Nee					
BZK	**C210B**	**Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw** Sisa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C210B/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise *Aard controle R* *Indicator: C210B/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C210B/03*	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C210B/04*	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C210B/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C210B/06*
		1	030004 Provincie Overijssel	€ 0	€ 0	0	0	Ja
		2						
		3						
		4						
		5						
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 883.607	€ 0	€ 0	€ 0	€ 618.175	

			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*		
		1	061700 Gemeente Twenterand					
		2						
		100						
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 184.459	€ 0	€ 0	€ 0	€ 205.454	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1	061700 Gemeente Twenterand					

		2						
		10						
OCW	**D22**	**Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D22/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D22/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D22/03*			
		1	€ 0	€ 0				
		2						
		100						
IenW	**E3**	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicator: E3/04*	Correctie over besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/06*
		1	BSV/23/00221	€ 50.780	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	BSV/23/00255	€ 1.200	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	BSV/23/00256	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4	IenW/BSK-2021/78366	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		100						
			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)

				verantwoordingsinformatie	verantwoordingsinformatie	verantwoordingsinformatie		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E3/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/10*	*Aard controle R* *Indicator: E3/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/12*
		1	*BSV/23/00221*	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
		2	*BSV/23/00255*	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
		3	*BSV/23/00256*	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
		4	*IenW/BSK-2021/78366*	€ 87.280	€ 0	€ 0		Nee
		100						
IenW	**E44B**	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E44B/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	*Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	*Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
		1	061700 Gemeente Twenterand	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2						
		15						
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E44B/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*			
		1	061700 Gemeente Twenterand	0	Nee			
		2						
		15						
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		

			Aard controle n.v.t. *Indicator: E44B/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*		
		1	061700 Gemeente Twenterand	0				
		2						
		15						
IenW	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
			€ 160.426	€ 160.426		Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
		1	360 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 60 km/h|aantal in Stuks	Ja	4			
		2	315 Inzet t.b.v. verwijderen oneffenheden door opdruk van boomwortels|aantal in Dagen	Ja	26			
		3						
		4						
		50						
EZK	**F28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan

			ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	*Aard controle R* *Indicator: F28/02*	*Aard controle R* *Indicator: F28/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	*Aard controle R* *Indicator: F28/05*	apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*
			€ 221.627	€ 179.389	€ 9.449	€ 401.016	€ 59.839	€ 59.839
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/07*					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 6.341.188	€ 68.339	€ 286.440	€ 2.434	€ 26.203	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire Gemeente Participatiewet (PW)

			Aard controle R *Indicator: G2/07*	*Aard controle R* *Indicator: G2/08*	*Aard controle R* *Indicator: G2/09*	*Aard controle R* *Indicator: G2/10*	*Aard controle R* *Indicator: G2/11*	*Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 76.308	€ 7.292	€ 0	€ 1.478.963	€ 660	
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
				Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeenteded eel 2023** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
				€ 51.610	€ 12.298			
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

			BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)			€ 6.470	€ 78.737	€ 4.054
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)			€ 5.686	€ 18.974	€ 900
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)			€ 6.088	€ 29.120	€ 1.477
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)			€ 199	€ 6.145	€ 330
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)			€ 8.435	€ 2.862	€ 241
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 26.878	€ 135.838	€ 7.002
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		

1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)		
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)		
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)		
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)		
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)		
6	Totaal	0	0	N.v.t.	

	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
	Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/11*	*Aard controle R* *Indicator: G4/12*	*Aard controle R* *Indicator: G4/13*	*Aard controle R* *Indicator: G4/14*	*Aard controle R* *Indicator: G4/15*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud-Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire

				Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D2*	*Aard controle R*	
			Indicator: G4/16	*Indicator: G4/17*	*Indicator: G4/18*	*Indicator: G4/19*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
		6	Totaal	0	0	0	
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*		
			€ 58.375	€ 0	Ja		
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		

		opgericht op grond van de Wgr	*Aard controle R* *Indicator: G12/01*	*Aard controle R* *Indicator: G12/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*				
			€ 0	€ 0	Ja				
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05		
			€ 12.287	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*					
			€ 868.803	€ 1.309.004					
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*	
		1	SPUKSPRT23100	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		2	1.1 Nieuwbouw	€ 1.096.167	€ 1.096.167	€ 0	€ 0		
		3	1.2 Renovatie	€ 3.345	€ 3.345	€ 0	€ 0		
		4	1.3 Onderhoud	€ 40.708	€ 40.708	€ 0	€ 0		
		5	2.1 Aankoop	€ 32.718	€ 0	€ 32.718	€ 0		
		6	2.2 Dienstverlening door derden	€ 32.443	€ 0	€ 32.443	€ 0		
		7	2.3 Beheer en	€ 103.623	€ 0	€ 103.623	€ 0		

			exploitatie					
		100						
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1042534	€ 37.717	€ 0	€ 38.424		€ 38.424
		2						
		3						
		4						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1042534	Ja				
		2						
		3						
		4						
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/04*		
			€ 19.954	€ 19.954	Ja	Ja		
VWS	**H25**	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.*	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.*	Totale definitieve exploitatietekort *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.*	Totale cumulatieve besteding *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.*	Eindverantwoording *Aard controle n.v.t.*	

				Indicator: H25/01	*Indicator: H25/02*	*Indicator: H25/03*	*Indicator: H25/04*	*Indicator: H25/05*	
			1	*SPUKIJZ21-22164*	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
				Naam locatie	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022?	Totale toezegging per locatie	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie	Besteding per locatie	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T)
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: H25/06	*Indicator: H25/07*	*Indicator: H25/08*	*Indicator: H25/09*	*Indicator: H25/10*	*Indicator: H25/11*
			1						
			2						
			50						
VWS	**H30**	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**		Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: H30/01	*Indicator: H30/02*	*Indicator: H30/03*	*Indicator: H30/04*	*Indicator: H30/05*	*Indicator: H30/06*
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 28.754	€ 23.003	€ 5.751	€ 23.003	Ja
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 197.964	€ 158.371	€ 39.593	€ 158.371	Ja
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 44.238	€ 44.144	€ 94	€ 44.144	Ja
			4	Kansrijke Start	€ 33.178	€ 29.163	€ 4.015	€ 29.163	Ja
			5	Mentale Gezondheid	€ 15.483	€ 10.548	€ 3.097	€ 10.548	Ja
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 38.708	€ 43.790	€ 0	€ 43.790	Ja
			7	Valpreventie	€ 113.912	€ 68.382	€ 22.782	€ 68.382	Ja
			8	Leefomgeving	€ 22.119	€ 19.750	€ 2.369	€ 19.750	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 5.530	€ 5.500	€ 30	€ 5.500	Ja
			10	Versterken sociale basis	€ 80.734	€ 75.757	€ 4.977	€ 75.757	Ja
			11	Mantelzorg	€ 22.119	€ 22.670	€ 0	€ 22.670	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 22.119	€ 11.615	€ 4.424	€ 11.615	Ja

			13	Welzijn op recept	€ 12.165	€ 1.217	€ 2.433	€ 1.217	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 5.530	€ 5.530	€ 0	€ 5.530	Ja
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 19.686	€ 14.498	€ 3.937	€ 14.498	Ja

	Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*
1	Lokaal Sportakkoord	Ja
2	Brede regeling combinatiefuncties	Ja
3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	N.v.t.
4	Kansrijke Start	Ja
5	Mentale Gezondheid	Ja
6	Aanpak overgewicht en obesitas	N.v.t.
7	Valpreventie	N.v.t.
8	Leefomgeving	N.v.t.
9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Ja
10	Versterken sociale basis	N.v.t.
11	Mantelzorg	N.v.t.
12	Eén tegen eenzaamheid	N.v.t.
13	Welzijn op recept	N.v.t.
14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	N.v.t.
15	Coördinatiekosten regionale aanpak	N.v.t.
	Eindverantwoording (Ja/Nee)	

			Aard controle n.v.t. *Indicator: H30/09* Nee	

Opmerking

Opmerking H8: Conform artikel 7 van de Regeling Sportakkoord dient in de verantwoordingsbijlage te worden opgenomen:
a. Of een sportformateur is aangesteld;
b. Of uitvoering is gegeven aan de geformuleerde ambities uit het lokale sportakkoord;
c. Of uitvoering is gegeven aan een living lab.
Hieraan is door de gemeente Twenterand voldaan, door uitvoering te geven aan de geformuleerde ambities uit het lokale sportakkoord.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.
Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen verplichting opgenomen, noch in de vorm van een voorziening (artikel 44, lid 3 BBV), noch in de vorm van vlottende passiva. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen zonder jaarlijks vergelijkbaar volume, door bijvoorbeeld (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties), wordt wel een verplichting opgenomen.
Bij het bepalen of er sprake is van een jaarlijks vergelijkbaar volume, wordt een tijdsperiode van vier jaar in ogenschouw genomen.
Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeente afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV het volgende:
Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten, de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen kan worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Balans

Vaste activa

Onder de vaste activa worden afzonderlijk opgenomen de immateriële, de materiële en financiële vaste activa.

Immateriële vaste activa

De immateriële vast activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Op basis van het BBV dienen dit soort activa in een zo kort mogelijk tijdsbestek te worden afgeschreven. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief. De bijdrage in activa in eigendom van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdrage verminderd met afschrijvingen.

Materiële vaste activa

Artikel 35 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met een economisch nut, investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.
Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs van de eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs. Indien de gronden in eeuwigdurende erfpacht zijn uitgegeven vindt waardering tegen registratiewaarde plaats.

Investeringen met economisch nut / investeringen met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de (historische) verkrijgings- of de vervaardigingsprijs, onder aftrek van de cumulatieve afschrijvingen en eventuele investeringsbijdragen.
Op grondbezit met economisch nut wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.
Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.
Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.
Op grond van artikel 65 van BBV wordt bij de waardering van de vaste activa rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is. Op de waarde van activa met economisch nut mogen vanaf 1-1-2004 reserves niet meer in mindering worden gebracht. Investeringssubsidies en andere bijdragen van derden mogen wel in mindering worden gebracht. Compensabele BTW wordt niet geactiveerd.
Vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed verworven wordt/gereed komt, wordt begonnen met afschrijven.
De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen conform de financiële verordening 2023 (in jaren):
a. Rioleringen conform Gemeentelijk Riolering Plan;
b. 10 jaar: aanleg tijdelijke terreinwerken;
c. 60 jaar: nieuwbouw maatschappelijk vastgoed;
d. 10 jaar: nieuwbouw tijdelijke woonruimten en tijdelijke bedrijfsgebouwen;
e. 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, en schoolgebouwen;
f. 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop kantoren en bedrijfsgebouwen;
g. 10 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen;
h. 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen;
i. 10 jaar: telefooninstallaties;
j. 4 jaar: hardware;
k. 6 jaar: overige hardware, waaronder centrale hardware;
l. 6 jaar: software, waaronder software centrale systemen;
m. 10 jaar: kantoormeubilair;
n. 8 jaar: zware transportmiddelen en schuiten;
o. 8 jaar: aanhangwagens, personenauto’s en lichte motorvoertuigen.
Op alle activa wordt met ingang van 2006 lineair afgeschreven.
Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 5.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Onder activa met een maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting van) wegen, fietspaden, voetpaden, viaducten, tunnels, verkeerslichtinstallaties, openbare verlichting, straatmeubilair, waterwegen, waterbouwkundige werken, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken.
Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van

bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door de raad aan te geven tijdsduur.
Voor zover in voorkomende gevallen een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op dergelijke activa overigens (resultaatafhankelijk) extra afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien.
De volgende materiële vaste activa met maatschappelijk nut worden (conform financiële verordening 2022) lineair afgeschreven in:
a. maximaal 20 jaar: parken, sportvelden en groenvoorzieningen;
b. maximaal 20 jaar: wegen, pleinen en rotondes;
c. maximaal 60 jaar: tunnels, viaducten en bruggen;
d. maximaal 20 jaar: geluidswallen;
e. 20 jaar: openbare verlichting;
f. 20 jaar: straatmeubilair;
g. maximaal 25 jaar: havens, kades, sluizen en waterkeringen;
h. maximaal 25 jaar: waterwegen, waterbergingen en walbeschoeiing;
i. pompen en gemalen conform Gemeentelijk Riolering Plan.
Bovenstaande afschrijvingstermijnen zijn van toepassing tenzij de raad anders heeft besloten.

Financiële vaste activa

Deelnemingen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of de lagere marktwaarde.
Kapitaalverstrekkingen, overige langlopende leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van leningen en vorderingen verrekend.
Op grond van artikel 36 BBV worden in de balans onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:
Kapitaalverstrekkingen aan:
• Deelnemingen
• Gemeenschappelijke regelingen
• Overige verbonden partijen
Leningen aan:
• Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden
• Woningbouwcorporaties
• Deelnemingen
• Overige verbonden partijen
Overige langlopende leningen
Uitzettingen in ’s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vlottende activa

Deze activa omvatten de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

Voorraden

De notitie grondexploitaties 2016 van de commissie BBV specificeert het bezit van grond naar de volgende activa:
• Materiële vaste activa
• Bouwgrond in exploitatie (BIE)
• Voorraad grond
Voor grond als materiële vaste activa geldt dat deze grond een vaste bestemming heeft en niet in een transformatieproces zit. Dit geldt ook voor gronden die anticiperend en strategisch zijn aangekocht maar waarbij (nog) geen sprake is van een raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting.
Er is geen sprake van een vervaardigingsprijs maar van een verkrijgingsprijs. Op de boekwaarde van deze grond mogen daarom ook geen kosten, zoals rente, worden bijgeschreven.
De activering van alle soorten grond geschiedt in de eerste plaats steeds tegen (historische)

verkrijgingprijs (artikel 63.1 BBV) en bijkomende kosten. Op grond wordt niet afgeschreven. Grond wordt wel afgewaardeerd tot de marktwaarde indien sprake is van een (duurzaam) lagere marktwaarde (artikelen 65.1 en 65.2 BBV).
Bouwgrond in exploitatie (BIE) heeft in alle gevallen betrekking op grondexploitatie in de uitvoeringsfase. Vanuit het belang van eenduidigheid is voor de afbakening van het begrip bouwgrond in exploitatie en de hieraan toe te rekenen kosten gekozen om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande spelregels zoals vastgelegd in de Wet ruimtelijke ordening. Op basis daarvan is gekomen tot de definitie die binnen het BBV voor bouwgronden in exploitatie per 2016 geldt: gronden in eigendom van een provincie onderscheidenlijk een gemeente, waarvoor provinciale staten onderscheidenlijk de raad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.
Het startpunt van Bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie op de balans. Volgens het BBV dienen bouwgronden in exploitatie (BIE) te worden verantwoord als vlottend actief onder de voorraden, meer specifiek als onderhanden werk.
Wanneer de grond kwalificeert als BIE, vindt waardering plaats tegen vervaardigingsprijs. Dit betekent dat naast de verkrijgingsprijs van de grond, ook overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging van de grondexploitatie kunnen worden geactiveerd op de onderhanden werk post op de balans (BBV art. 63 lid 3). Op basis van artikel 63, 3e lid BBV is het tevens toegestaan om (een redelijk deel van de) rente toe te rekenen aan BIE.
Onder de voorraden valt ook een deel van de zogenoemde ruilgronden. Deze gronden zijn niet verkregen of aangekocht met het stellige voornemen tot toekomstige bouw, maar om op afzienbare termijn door te verkopen of te ruilen voor gronden waarop wel een toekomstige bouw is/wordt voorgenomen. Omdat er voor deze ruilgronden geen vervaardigingsproces zal gaan plaatsvinden, kan er geen sprake zijn van activeerbare vervaardigingskosten.
Indien deze gronden (tijdelijk) worden gebruikt voor een maatschappelijke of economische functie (bijv. recreatief, parkeervoorziening, agrarisch), dan behoren dergelijke gronden gedurende deze tijd tot de materiële vaste activa. Indien geen sprake is van gebruik of de gronden op korte termijn worden vervreemd, dan worden deze verantwoord onder de voorraad handelsgoederen (BBV art. 38 lid c).
De voorgeschreven indeling op de balans op grond van artikel 38 BBV is:
• Grond- en hulpstoffen
• Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie
• Gereed product en handelsgoederen
• Vooruitbetalingen
Tussentijdse winst dient genomen te worden conform de Percentage of completion (Poc) methode. Naar rato van gerealiseerde kosten en opbrengsten wordt de winst genomen. Een eventuele voorziening wordt opgenomen tegen de nominale waarde.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.
De voorgeschreven indeling voor wat betreft de vorderingen is:
• Vordering op openbare lichamen (gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, Rijk)
• Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden
• Overige verstrekte kasgeldleningen
• Uitzettingen in ’s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
• Rekening-courantverhoudingen met het Rijk
• Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen
• Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
• Overige vorderingen
• Overige uitzettingen

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichtingen c.q. het voorzienbare verlies.
De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.
Omdat de onderhoudsegalisatievoorzieningen niet toereikend waren voor het onderhoud dat daadwerkelijk gepleegd moest worden, zijn deze voorzieningen, conform de voorschriften, in 2007 omgezet in bestemmingsreserves. Deze zijn bestemd voor het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen” die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.
De voorziening riolering is gebaseerd op het in 2014 vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan.
Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit ‘verlofsparen’ kunnen medewerkers, passend bij de levensfase, de bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij de persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld.
Voor het spaarverlof zoals dit vanaf 2022 van toepassing is, moet volgens het BBV voor de verplichting een voorziening worden opgenomen, omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd (naar verwachting) niet van gelijke omvang zal zijn wat betreft toevoegingen en opnamen van spaarverlof. In de opbouwjaren zal naar verwachting vooral sprake zijn van toevoegingen en groei van de omvang van het spaarsaldo.
Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:
a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
b. op de balansdatum bestaande risico’s ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b
Tot de voorzieningen worden ook gerekend de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen zoals bedoeld in artikel 49, onderdeel b (BBV).
Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva omvatten, na de wijziging van het BBV op 10 juli 2007, de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Borg en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is hierover nadere informatie opgenomen.

Algemene grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
  - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals door de raad is vastgesteld;
  - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
  - Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
  - Een verantwoordingsgrens van 1% (zijnde € 1.210.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
  - Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Wet normering topinkomens

Wet normering topinkomens

WNT-verantwoording 2023 gemeente Twenterand

De WNT is van toepassing op de gemeente Twenterand. Het voor de gemeente Twenterand toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000, het algemene bezoldigingsmaximum dat van toepassing is op gemeenten.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2023 **bedragen x € 1**	**P.F.G. Rossen**	**R.J.M. Ros**	**D.H.M. Lammertink**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Manager Bedrijfsvoering*
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	115.617	101.089	110.278
Beloningen betaalbaar op termijn	19.539	15.685	18.298
Subtotaal	*135.156*	*116.774*	*128.576*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-	-
Bezoldiging	135.156	116.774	128.576
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2022 **bedragen x € 1**	**P.F.G. Rossen**	**R.J.M. Ros**	**D.H.M. Lammertink**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Manager Bedrijfsvoering*
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12

Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	110.753	92.936	105.869
Beloningen betaalbaar op termijn	20.258	17.169	19.142
Subtotaal	*131.011*	*110.105*	*125.011*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000	216.000
Bezoldiging	131.011	110.105	125.011

* Functionaris wordt uiterlijk tot 31 mei 2025 aangemerkt als topfunctionaris in verband met de functie als (loco-)gemeentesecretaris tot en met 31 mei 2021.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2023 **bedragen x € 1**	**R.J.M. Ros**
Functiegegevens	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Griffier
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëndigd	2024
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	5.996
Individueel toepasselijk maximum	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband	5.996
Waarvan betaald in 2023	0
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Analyse begrotingsafwijkingen

Analyse begrotingsafwijkingen

Analyse begrotingsafwijkingen

De programmajaarrekening 2023 sluit met een positief resultaat van € 6.612.192 De verschillen zijn uitgebreid toegelicht in het jaarverslag. De meest opvallende afwijkingen vindt u onderstaand.

Doelenboom Sociale zaken		
SW lokaal	V	€ 140.000
Algemene bijstand	V	€ 1.000.000
Vluchtelingen (na-facturering COA)	V	€ 1.200.000
SW groen	V	€ 215.000
Doelenboom Onderwijs		
Leerlingenvervoer	N	€ 330.000
Doelenboom Gezondheidszorg		
Jeugdgezondheidszorg (maatwerkdeel)	N	€ 87.000
Openbare gezondheidszorg	V	€ 60.000
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning		
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	N	€ 420.000
Voorzieningen WMO	V	€ 180.000
Eerstelijnsloket WMO	V	€ 100.000
Integratie-uitkering Sociaal Domein (p-budget)	V	€ 310.000
Doelenboom Jeugd		
PGB Jeugd	V	€ 30.000
Doelenboom Openbare orde en veiligheid		
Lagere kosten brandweer	V	€ 112.000
Mediation	V	€ 30.000
Doelenboom Openbare ruimte en verkeer		
Openbare verlichting	V	€ 33.000
Gladheidsbestijding	V	€ 15.000
Doelenboom Bouwen, wonen, ruimt.ontwikkeling en VTH		
Verkoop groenstroken	V	€ 24.000
Leges ruimtelijke ontwikkeling en omgevingswet	V	€ 235.000
GB-overige gronden (verkoop de Sleutel)	V	€ 325.000
Doelenboom Economie en werkgelegenheid		
Bijdrage economie recreatieschap Twente	V	€ 94.000
Ondernemersfonds	V	€ 105.000
Doelenboom Bedrijfsvoering		
Accountantskosten (a.g.v. onderzoek fraude)	N	€ 117.000
Storting voorziening spaarverlof	N	€ 82.276
Storting voorziening bovenwettelijk verlof	N	€ 231.394
Storting voorziening dubieuze debiteuren	N	€ 34.431
Rente schatkistbankieren	V	€ 385.000
Vrijval voorziening pensioenen politieke ambtsdragers	V	€ 139.400
Schoonmaakkosten gemeentehuis	N	€ 82.000
Huuropbrengst	N	€ 182.500
Ontwikkelbudget coalitie	V	€ 188.000
Saldo begroting	V	€ 727.000

ICT / software	N	€ 90.000
Salarissen	V	€ 164.000
Vennootschapsbelasting	N	€ 58.000
Liquidatiesaldo Soweco	V	€ 267.900
Dividend	V	€ 43.300
Algemene uitkering	V	€ 2.098.000
OZB	V	€ 107.400
Diverse kleine voor- en nadelen	N	€ 1.207

Rechtmatigheidsverantwoording

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 26 september 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.
Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.210.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding
Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.
De geconstateerde afwijkingen betreffen:

- De werkelijke lasten wijken € 726.000 af van de begrote lasten (formele rechtmatigheidsfout).
- De investeringsbudgetten (kredieten) worden met € 215.000 overschreden.
- Fouten in het kader van de naleving van de Europese Aanbestedingsregels van cumulatief € 1.064.000.

Monitor Rechtmatigheidsverantwoording	Bedrag (x € 1.000)	
Begrotingscriterium		
1a. Overschrijding exploitatiebudgetten programma's begroot versus werkelijk	€ 726	
1b. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 215	
2. Niet geautoriseerde reserve mutaties	€ 0	
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid respectievelijk zijn gemeld.	€ 0	
Totaal Begrotingsonrechtmatigheden (bruto)	**€ 941**	A
4. Begrotingsafwijkingen waarvan de raad heeft besloten dat ze niet onrechtmatig zijn	€ 941	B
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	€ 0	C (A-B)
Voorwaardencriterium		
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 1.064	D
M&O criterium		
Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	€ 0	
Totaal rechtmatigheidsfouten = C+D	**€ 1.064**	
Verantwoordingsgrens		
Verantwoordingsgrens vastgesteld door de raad (%)	1%	
Totaal lasten inclusief toevoegingen aan de reserves	€ 121.089	
Verantwoordingsgrens	**€ 1.211**	

Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten

		Begroot Lasten	Begroot Baten	Werkelijk Lasten	Werkelijk Baten
Programma Sociaal Domein	**Doelenboom**				
Uitvoeren innovatiefonds Sociaal Domein	Maatschappelijke ondersteuning	50.000		8.660	
Armoedebestrijding	Maatschappelijke ondersteuning	132.000		19.431	
Versterking OZJT	Jeugd	27.000		0	
Compensatieregeling	Jeugd		1.809.448		1.809.448
Subsidie Loes	Jeugd	45.000		45.000	
Inburgeringsplicht	Sociale zaken	21.300		2.016	
Taal en vervoer Oekraine	Sociale zaken	26.200		23.534	
Energietoeslag	Sociale zaken			852.550	
Opvang vluchelingen incl. Oekraïne	Sociale zaken		228.928		1.513.200
Programma Ruimte	**Doelenboom**				
Woonwagenbeleid	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	15.000		19.005	
Project Kanaal Almelo de Haandrik	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	181.300		218.803	20.000
Kosten Stado	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	15.000		52.820	
Wet goed verhuurderschap	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	8.800		0	
Uitvoeren woningopgave	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	100.000		42.950	
Stadsarrangement	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH			28.567	28.567
Dwangsom ontvangen	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH				30.800
Verkoop grond -/- kosten	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH				295.986
Groenstructuurplan en groene loper	Openbare ruimte en verkeer	20.000		2.712	
Kosten picknicktafels	Openbare ruimte en verkeer	2.750		2.750	
hondenspeelplaats	Openbare ruimte en verkeer	0		6.789	
Kosten klimaat- en energiebeleid	Duurzaamheid, Milieu en VTH			470.304	470.304
Kosten energiearmoede	Duurzaamheid, Milieu en VTH			23.897	23.897
Duurzaamheidssubsidies	Duurzaamheid, Milieu en VTH			493.440	
Programma Economie en vrijetijdsbesteding	**Doelenboom**				
Boomdeeldagen	Economie en werkgelegenheid	6.500		0	
Erfcoaches	Economie en werkgelegenheid	7.500		7.500	
Dig communicatie platform Sjors	Economie en werkgelegenheid	10.890		10.890	
Agenda van Twente	Economie en werkgelegenheid	315.000		312.336	
Creatieve broedplaatsen	Cultuur en recreatie en toerisme	20.000		0	
Vergroten toegankelijkheid Engbertsdijkvenen	Cultuur en recreatie en toerisme	20.000		6.500	
Subsidie tennisvereniging Bosbaan (privatisering)	Cultuur en recreatie en toerisme	349.486		349.486	
coronasubsidie cultuur	Cultuur en recreatie en toerisme	0		55.527	
Tijdelijk vangnet energiekosten	Sport	150.000		72.000	
Duurzaamheidssubsidies	Sport	120.000		111.166	
Bedrijfsvoering	**Doelenboom**				
Verhogen communicatiebudget	Bedrijfsvoering	32.374		32.374	
Lokale omroep	Bedrijfsvoering	32.000		32.000	
Inwonerbetrokkenheid	Bedrijfsvoering	0		20.375	
Archief, analoog archief achterstanden	Bedrijfsvoering	125.000		93.529	

wegw.					
Camping de blekkenhorst (commercieel)	Bedrijfsvoering			27.001	
Hoger dividend Twence	Bedrijfsvoering		490.000		490.000
Liquidatiesaldo Soweco, afrekening	Bedrijfsvoering		0		267.865
Rente Schatkistbankieren	Bedrijfsvoering				385.000
Vrijval voorziening pensioen politieke ambtsdragers	Bedrijfsvoering				140.000
Storting voorziening spaar- en bovenwettelijk verlof	Bedrijfsvoering			350.000	
Nabetaling vpb plicht 2016-2022	Bedrijfsvoering			48.500	
Kosten organisatieontwikkeling	Bedrijfsvoering			198.422	
Totaal incidenteel programma's		**1.833.100**	**2.528.376**	**4.040.834**	**5.475.067**

Resultaatbestemming

Programma Sociaal Domein	Doelenboom				
	Sociale zaken				852.550
	Maatschappelijke ondersteuning				8.660
	Gezondheidszorg				0
	Onderwijs				0
	Jeugd				45.000

Programma Ruimte	Doelenboom				
	Openbare orde en veiligheid				0
	Openbare ruimte en verkeer				12.251
	Duurzaamheid, Milieu en VTH				520.039
	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH			20.000	314.573

Programma Economie en vrijetijdsbesteding	Doelenboom				
	Cultuur en recreatie en toerisme				411.513
	Economie en werkgelegenheid				330.726
	Sport				183.166

Bedrijfsvoering	Doelenboom				
	Dienstverlening en klantcontact				0
	Bedrijfsvoering			3.250.000	329.936

Totaal resultaatbestemming		**0**	**0**	**3.270.000**	**3.008.414**

Staat van reserves en voorzieningen

Staat van reserves en voorzieningen

Omschrijving	Saldo 1-1-2023	Onttrekkingen 2023	Toevoegingen 2023	Saldo 31-12-2023
Algemene reserves				
Algemene risicoreserve	9.069.846	3.012.441	3.590.203	9.647.608
Totaal algemene reserves	**9.069.846**	**3.012.441**	**3.590.203**	**9.647.608**
Bestemmingsreserves				
Reserve Wegvallen dividend Vitens	880.000	40.000	0	840.000
Reserve Minimabeleid	67.272	0	78.831	146.103
Reserve Brede scholen	31.321	0	0	31.321
Reserve Integraal genotsmiddelenbeleid	56.815	0	0	56.815
Reserve Sociaal Domein	6.169.199	63.126	834.763	6.940.836
Reserve Cultuurnota	16.633	0	6.105	22.738
Reserve Exploitatie begraafplaatsen	1.250.209	0	167.973	1.418.182
Reserve Stado centrum Vriezenveen	555.211	52.820	0	502.391
Reserve Risico's grondbedrijf	749.535	0	93.690	843.225
Reserve Tractiemiddelen	780.525	0	26.599	807.124
Reserve Beheer openbaar groen	281.006	2.750	10.378	288.634
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	4.850.707	461.813	952.394	5.341.288
Reserve Uitvoering nota platteland	132.349	8.963	0	123.386
Reserve Agenda van Twente	35.499	0	0	35.499
Reserve Omgevingswet	567.448	0	86.131	653.579
Reserve Prestatieafspraken wonen	19.257	0	0	19.257
Reserve Duurzaamheid	612.043	8.675	39.455	642.823
Reserve Asbest	212.229	224.458	12.229	0
Reserve Speelruimte	60.000	0	0	60.000
Reserve uitwerking coalitieakkoord	2.252.353	337.756	0	1.914.597
Reserve Corona	515.692	55.257	0	460.435
Reserve Duurzaamheidsfonds	602.741	493.440	225.000	334.301
Reserve Riolering	2.072.158	0	0	2.072.158
Reserve Vangnet energie	250.000	0	0	250.000
Reserve Personeel	0	198.422	2.156.886	1.958.464
Reserve Engbertsdijksvenen	0	0	1.000.000	1.000.000
Behoedzaamheidsreserve	0	0	2.500.000	2.500.000
Totaal bestemmingsreserves	**23.020.202**	**1.947.480**	**8.190.434**	**29.263.156**
Bestemmingsreserves (economisch nut)				
Reserve Gymlokaal Weemelanden	656.994	31.842	0	625.151
Reserve Kulturhus	751.637	35.792	0	715.845
Reserve Sportaccommodatiebeleid	407.004	81.242	0	325.762
Reserve Brede school De Smithoek	2.175.000	75.000	0	2.100.000
Reserve Brede school Westerhaar	1.662.376	57.323	0	1.605.053
Reserve Gemeentewerf Vroomshoop	1.120.651	50.938	0	1.069.713
Reserve Centralisatie gemeentehuis	1.058.431	104.737	0	953.694
Reserve Brede School Vroomshoop	350.000	10.000	0	340.000
Reserve Integraal Huisvestingsplan	225.295	2.505	0	222.790
Reserve Grote Projecten	0	0	7.203.914	7.203.914
Totaal bestemmingsreserves (economisch nut)	**8.407.388**	**449.379**	**7.203.914**	**15.161.922**
Voorzieningen				

Voorziening Dubieuze debiteuren	1.044.087	31.358	34.431	1.047.161
Voorziening Vordering Vennootschap BV	190.940	0	0	190.940
Subtotaal voorzieningen (bij activa verantwoord)	**1.235.027**	**31.358**	**34.431**	**1.238.101**
Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.533.097	139.383	0	3.393.714
Voorziening Riolering	8.799.357	627.904	1.717.680	9.889.133
Voorziening Afvalverwerking	993.204	0	261.990	1.255.194
Voorziening Woonrijpmaken afgew.bestemmingplannen	198.472	0	0	198.472
Voorz. BBZ leningen	6.250	0	33.250	39.500
Voorziening spaarverlof	141.333	0	82.276	223.609
Voorziening bovenwettelijk verlof	761.069	0	231.394	992.463
Subtotaal voorzieningen (conform balans)	**14.432.781**	**767.287**	**2.326.590**	**15.992.085**
Totaal reserves en voorzieningen	**56.165.244**	**6.207.944**	**21.345.572**	**71.302.872**

Toelichting staat van reserves en voorzieningen

Algemene reserves

Algemene risicoreserve

Doel: reserve is ingesteld om de risico's af te kunnen dekken die in de begroting, in de paragraaf weerstandsvermogen, worden vermeld.Deze reserve kan alleen worden benut met betrekking tot uitgaven indien dezeonvermijdbaar, onuitstelbaar en onvoorzienbaar zijn.

Voeding: ingebracht wordt € 125,-- per inwoner en zal maximaal € 4.250.000,-- bedragen en minimaal 50% hiervan € 2.125.000,--

Tevens wordt de reserve op niveau gehouden door voordelige resultaten van de jaarrekening hiervoor te bestemmen en/of door toevoeging van incidentele inkomsten, winstafdrachten uit bestemmingsplannen, samenwerkingsovereenkomsten etc.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 9.069.846
Af:	Personeel	€ 1.200.000	
	Subsidie tennisvereniging De Bosbaan	€ 349.486	
	Agenda van Twente	€ 312.336	
	Inhuur analoog archief	€ 46.765	
	Uitgaven erfcoaches	€ 7.500	
	Energietoeslag 2023	€ 852.550	
	Kosten kanaal Almelo de Haandrik	€ 198.804	
	Loes Loket	€ 45.000	
Bij:	Versterken weerstandsvermogen	€ 750.000	
	Saldo Berap	€ 1.124.203	
	Klimaatinstallatie Brede School Den Ham (resultaatbestemming 2022)	€ 100.000	
	POK gelden (resultaatbetemming 2022)	€ 108.000	
	Initiatieven duurzame energiemaatregelen (resultaatbestemming 2022)	€ 500.000	
	Energietoeslagen uitgaven 2023 (resultaatbestemming 2022)	€ 1.008.000	
Saldo per 31-12-2023			€ 9.647.608

Bestemmingsreserves

Reserve Wegvallen dividend Vitens

Doel: opvangen van de lagere reguliere dividenduitkering in de komende jaren.

Voeding: eenmalige storting deel rekeningsaldo 2006.

Looptijd: tot en met 2026

Saldo per 1-1-2023			€ 880.000
Af:	Aflossing	€ 40.000	
Saldo per 31-12-2023			€ 840.000

Reserve Minimabeleid

Doel: reservering ter dekking van de kosten van het minimabeleid. Gezien het open-einde karakter van deze regeling dient deze reserve ook als risicodekking.

Voeding: eventueel overschot jaarlijks budget minimabeleid.

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2023			€ 67.272
Bij	Minimabeleid saldo 2023	€ 78.831	
Saldo per 31-12-2023			€ 146.103

Reserve Brede scholen

Doel: reservering ten behoeve van de kosten van de Brede scholen.

Voeding: eenmalige storting rekeningsaldo 2008 en niet-bestede middelen uit jaarlijks budget onderhoud schoolgebouwen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 31.321
Saldo per 31-12-2023			€ 31.321

Reserve Integraal genotsmiddelenbeleid

Doel: reservering ter dekking van de kosten opgenomen in de Kadernota Integraalgenotsmiddelenbeleid (conform B&W-besluit 20-12-2011).

Voeding: eenmalige storting vanuit het rekeningsaldo 2008 en niet-bestede middelen van het jaarlijks budget in de gewone dienst.

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2023			€ 56.815
Saldo per 31-12-2023			€ 56.815

Reserve Sociaal Domein

Doel: reservering ter dekking van de kosten Sociaal Domein.

Voeding: eenmalige storting vanuit reserve Participatie en reserve Decentralisatie WMO/Jeugd.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 6.169.199
Af:	Innovatiebudget	€ 8.660	
	Jongerenwerk	€ 54.466	
Bij:	Afrekening beschermd wonen Almelo 2022	€ 320.701	
	Saldo 2D-WMO 2023	€ 223.245	
	Saldo 2D-Jeugd 2023	€ 290.817	
Saldo per 31-12-2023			€ 6.940.836

Reserve Cultuurnota

Doel: reservering ter dekking van de kosten van de cultuurnota die niet worden gedekt in de begroting of door bijdragen derden (B&W-besluit 31-5-2011), kosten van co-financiering voor het waarborgen van provinciale middelen, kosten van de combinatiefunctionarissen en het activiteitenbudget en kosten van het plan van aanpak Kwartiermaker, Impuls Brede Scholen, sport en cultuur en het Nationaal/Actieplan Sport en bewegen

Voeding: eventuele overschotten van het budget in de gewone dienst

Looptijd: afhankelijk van plaatsing kunstwerk

Saldo per 1-1-2023			€ 16.633
Bij:	Overschot projectsubsidie cultuur 2023	€ 6.105	
Saldo per 31-12-2023			€ 22.738

Reserve Exploitatie begraafplaatsen

Doel: reservering ten behoeve van egalisatie exploitatiekosten graven.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de Algemene risicoreserve, ontvangen bijdragen/afkoopsommen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 1.250.209
Bij:	Resultaat begraafplaatsen 2023	€ 167.973	
Saldo per 31-12-2023			€ 1.418.182

Reserve Stado Centrum Vriezenveen

Doel: reservering ten behoeve van uitvoeringswerken in verband met centrumvorming in Vriezenveen.
Voeding: diverse subsidies en bijdragen uit de exploitatie.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 555.211
Af:	Kosten stado 2023	€ 52.820	
Saldo per 31-12-2023			€ 502.391

Reserve Risico's grondbedrijf

Doel: reservering ten behoeve van risicoafdekking voor bestemmingsplannen binnen het grondbedrijf.
Voeding: winsten bestemmingsplannen tot een maximum van € 1.000.000,--.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 749.535
Bij:	Voordelig resultaat grondbedrijf 2023	€ 93.690	
Saldo per 31-12-2023			€ 843.225

Reserve Tractiemiddelen

Doel: reservering ten behoeve van het opvangen van fluctuaties in kapitaallasten van de tractiemiddelen.
Voeding: voordelig saldo van het verschil in kapitaallasten en het vastgestelde kostenniveau.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 780.525
Bij:	Voordeel kapitaallasten / lease tractie	€ 26.599	
Saldo per 31-12-2023			€ 807.124

Reserve Beheer openbaar groen

Doel: egalisatiereserve ten behoeve van renovatiekosten die nodig zijn voor het vervangen van met name groenvoorzieningen na een bepaalde omloopperiode. Aangezien er een aantal grote projecten gepland staat en het jaarlijkse budget minimaal is, zal deze reserve hiervoor aangesproken dienen te worden.
Voeding: niet bestede middelen van het vastgestelde budget voor openbaar groen.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 281.006
Af:	Kosten picknicktafels	€ 2.750	
Bij:	Onderschrijding niet planmatig onderhoud	€ 10.378	
Saldo per 31-12-2023			€ 288.634

Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken

Doel: reservering ten behoeve van dekking kosten meerjarig onderhoudgemeentelijke gebouwen, bruggen en kunstwerken.
Voeding: samenvoeging van reserve Onderhoud gebouwen en reserve Bruggen en kunstwerken. Bijdrage uit de gewone dienst op basis van het onderhoudsplan.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 4.850.707
Af:	meerjarig onderhoud bruggen	€ 134.786	
	meerj.onderhoud sportzaal Beukenhage	€ 33.759	

	meerj.onderhoud spothal de Stamper	€ 2.817	
	meerj.onderhoud sporthal Weemelanden	€ 14.975	
	meerj.onderhoud sportzaal Krijgerst	€ 1.312	
	meerj.onderhoud zwembad de Stamper	€ 4.658	
	meerj.onderhoud zwembad de Zandstuve	€ 6.759	
	meerj.onderhoud sportpark 't Midden	€ 5.579	
	meerj.onderhoud sportpark Twistveen	€ 2.373	
	meerj.onderhoud sportpark De Bosrand	€ 2.622	
	meerj.onderhoud muziektent	€ 7.991	
	meerj.onderhoud Peddemorsboerderij	€ 4.502	
	meerj.onderhoud Museum Oud Vriezenveen	€ 8.154	
	meerj.onderhoud Middendorpshuis	€ 6.984	
	meerj.onderhoud monumentenzorg	€ 24.646	
	meerj.onderhoud hertenkampen	€ 3.816	
	meerj.onderhoud jeugd- en socuwerk	€ 2.212	
	meerj.onderhoud Het Punt	€ 9.043	
	meerj.onderhoud de Klaampe	€ 60.128	
	meerj.onderhoud afval	€ 16.929	
	meerj.onderhoud riool	€ 2.235	
	meerj.onderhoud begraafplaatsen	€ 10.904	
	meerj.onderhoud overige gemeentelijke gebouwen	€ 15.094	
	meerj.onderhoud gemeentehuis	€ 34.194	
	meerj.onderhoud gemeentewerf	€ 23.332	
	Verbouw gemeentewerf	€ 22.008	
Bij:	Storting onderhoudsreserve 2023	€ 952.394	
Saldo per 31-12-2023			€ 5.341.288

Reserve Uitvoering nota platteland

Doel: reserve ten behoeve van dekking kosten uitvoering Nota platteland voor deperiode 2013 -2025.
Voeding: dotatie reserve Grote projecten (bij begroting 2008).
Looptijd: tot en met 2025.

Saldo per 1-1-2023			€ 132.349
Af:	Onttrekking plattelandsnota	€ 8.963	
Saldo per 31-12-2023			€ 123.386

Reserve Agenda van Twente

Doel: reserve ten behoeve van dekking kosten Agenda van Twente.
Voeding: eenmalige voeding uit Cogas-gelden in 2017.
Looptijd: 2018 tot en met 2022

Saldo per 1-1-2023			€ 35.499
Saldo per 31-12-2023			€ 35.499

Reserve Omgevingswet

Doel: Reserve ten behoeve van dekking invoeringskosten omgevingswet
Voeding: omzetting reserve PMJP
Looptijd: tot en met 2021

Saldo per 1-1-2023			€ 567.448
Bij:	Restant budget omgevingswet 2023	€ 86.131	
Saldo per 31-12-2023			€ 653.579

Reserve Prestatieafspraken wonen

Doel: dekking van kosten voor realisatie ven herstructurering- en transformatieprojecten binnen de bebouwde kom om woningtypen te realiseren waar behoefte aan is(raadsbesluit 4-10-2011).

Voeding: provinciale subsidie in het kader van Prestatieafspraken wonen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 19.257
Saldo per 31-12-2023			€ 19.257

Reserve Duurzaamheid

Doel: dekking van de kosten voor uitvoering van projecten in het kader van duurzaamheid.

Voeding: budget SLOK.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 612.043
Af:	Kosten duurzaamheid	€ 8.675	
Bij:	Revolverend fonds	€ 39.455	
Saldo per 31-12-2023			€ 642.823

Reserve Asbest

Doel: dekking van de kosten van asbestverwijdering.

Voeding: overboeking uit reserve Duurzaamheid.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 212.229
Af:	Afvoeren reserve asbest	€ 212.229	
Saldo per 31-12-2023			€ 0

Reserve Speelruimte

Doel: dekking van de kosten van speeltoestellen

Voeding: voorziening Woonrijpmaken afgewikkelde bestemmingsplannen en storting begroting 2017.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 60.000
Saldo per 31-12-2023			€ 60.000

Reserve uitwerking coalitieakkoord

Doel: Uitwerking coalitieakkoord van de huidige coalitie

Voeding: Vanuit reserve ARR, reserve uitwerking bestuursakkoord en jaarreking 2018

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 2.252.353
Af:	Salariskosten adviseur inwonersbetrokkenheid	€ 20.375	
	Tijdelijk vangnet energie	€ 72.000	
	Sjors sportief creatief	€ 10.890	
	Toegankelijkheid Engbertsdijkvenen	€ 6.500	
	Verhoging communicatiebudget	€ 32.374	
	Uitvoering woningopgave	€ 42.950	
	Grondstructuurplan en groene loper	€ 2.712	

	Verduurzaming sportvelden	€ 111.166	
	Lokale omroep	€ 32.000	
	Hondenspeelplaats	€ 6.789	
Saldo per 31-12-2023			€ 1.914.597

Reserve Corona

Doel: reserve ter dekking van kosten in verband met corona
Voeding: dotatie vanuit het resultaat
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2023			€ 515.692
Af:	Steunfonds corona	€ 55.257	
Saldo per 31-12-2023			€ 460.435

Reserve Duurzaamheidsfonds

Doel: dekking van de kosten voor uitvoering van projecten in het kader van duurzaamheid.
Voeding: opbrengsten zonnepark
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 602.741
Af:	Kosten duurzaamheidssubsidie	€ 493.440	
Bij:	Opbrengst zonnepark 2023	€ 225.000	
Saldo per 31-12-2023			€ 334.301

Reserve Riolering

Doel: reserve ten behoeve van de kosten onderhoud en vervanging riolering
Voeding: overboeking van voorziening riolering
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2023			€ 2.072.158
Saldo per 31-12-2023			€ 2.072.158

Reserve Vangnet energie

Doel: Het opvangen van energietekorten van inwoners, ontstaan door de hoge energieprijzen
Voeding: Voordelig saldo berap 2022
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2023			€ 250.000
Saldo per 31-12-2023			€ 250.000

Reserve Personeel

Doel: de reserve personeel is bedoeld voor de kosten van de organisatieontwikkeling
heeft contextmenu
Voeding: Resultaatbestemming 2022
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2023			€ -
Af:	Organisatie ontwikkeling	€ 198.422	

Bij:	Vorming reserve t.b.v. salarislasten 2023 (resultaatbestemming 2022)	€ 547.000	
	Overheveling vanuit ARR (resultaatbestemming 2022)	€ 1.200.000	
	Overschot salarissen personeel/inhuur personeel	€ 409.886	
Saldo per 31-12-2023			€ 1.958.464

Reserve Engbertsdijksvenen

Doel: reservering ter dekking van de kosten voor toerisme, leefbaarheid en veiligheid in en rondom Engbertsdijksvenen
Voeding: Resultaatbestemming 2022
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2023			€ -
Bij:	Vorming reserve (resultaatbestemming 2022)	€ 1.000.000	
Saldo per 31-12-2023			€ 1.000.000

Behoedzaamheidsreserve

Doel: reserve om de financiële nadelen van accresbijstellingen in de circulaires van het gemeentefonds (deels) te dekken.
Voeding: gemeentefonds
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2023			€ -
Bij:	Vorming reserve (resultaatbestemming 2022)	€ 2.500.000	
Saldo per 31-12-2023			€ 2.500.000

Bestemmingsreserves (economisch nut)

Reserve Gymlokaal Weemelanden

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.
Voeding: eenmalige dotatie uit de reserve Grote projecten.
Looptijd: tot en met 2044.

Saldo per 1-1-2023			€ 656.994
Af:	Dekking kapitaallasten	€ 31.842	
Saldo per 31-12-2023			€ 625.151

Reserve Kulturhus

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.
Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten, een toevoeging vanuit de exploitatie van KOP Westerhaar en verkoop "oude" Klaampe.
Looptijd: tot en met 2044. Onttrekking wordt aangepast na duidelijkheid over bestemming Marijkestraat.

Saldo per 1-1-2023			€ 751.637
Af:	Dekking kapitaallasten	€ 35.792	
Saldo per 31-12-2023			€ 715.845

Reserve Sportaccommodatiebeleid

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.
Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten.
Looptijd: tot en met 2027.

Saldo per 1-1-2023			€ 407.004
Af:	Dekking kapitaallasten	€ 81.242	
Saldo per 31-12-2023			€ 325.762

Reserve Brede School De Smithoek

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.
Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten.
Looptijd: tot en met 2051.

Saldo per 1-1-2023			€ 2.175.000
Af:	Dekking kapitaallasten	€ 75.000	
Saldo per 31-12-2023			€ 2.100.000

Reserve Brede School Westerhaar

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.
Voeding: eenmalige dotatie vanuit diverse reserves en dotaties vanuit het grondbedrijf.
Looptijd: tot en met 2050.

Saldo per 1-1-2023			€ 1.662.376
Af:	Dekking kapitaallasten	€ 57.323	
Saldo per 31-12-2023			€ 1.605.053

Reserve Gemeentewerf Vroomshoop

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.
Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten en boekwinsten op de verkoop van de oude werven.
Looptijd: tot en met 2046.

Saldo per 1-1-2023			€ 1.120.651
Af:	Dekking kapitaallasten	€ 50.938	
Saldo per 31-12-2023			€ 1.069.713

Reserve Centralisatie gemeentehuis

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.
Voeding: dotatie vanuit de reserve Grote projecten, niet geraamde dividenduitkeringen en de boekwinst door de verkoop van het gemeentehuis in Den Ham.
Looptijd: tot en met 2047.

Saldo per 1-1-2023			€ 1.058.431
Af:	Dekking kapitaallasten	€ 104.737	
Saldo per 31-12-2023			€ 953.694

Reserve Brede School Vroomshoop

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.
Voeding: Overboeking vanuit de Reserve Brede Scholen
Looptijd: t/m 2047

Saldo per 1-1-2023			€ 350.000

Af:	Dekking kapitaallasten	€ 10.000	
Saldo per 31-12-2023			€ 340.000

Reserve Integraal Huisvestingsplan

Doel: reserve ter dekking van kosten voortkomend uit het Integraal Huisvestingsplan
Voeding: storting vanuit reserve brede school Vroomshoop zorgcomponent
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2023			€ 225.295
Af:	IHP 2023	€ 2.505	
Saldo per 31-12-2023			€ 222.790

Reserve Grote Projecten

Doel: reserve ter dekking van kapitaallasten van grote projecten
Voeding: storting vanuit resultaatbestemming 2022
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2023			€ -
Bij:	Vorming reserve (resultaatbestemming 2022)	€ 7.203.914	
Saldo per 31-12-2023			€ 7.203.914

Voorzieningen

Voorziening Dubieuze debiteuren

Doel: het afdekken van toekomstige risico's met betrekking tot dubieuze debiteuren. Hierin zit ook de BAGL aan de Larcom vanwege de onzekerheid over het aflossen van deze lening.
Voeding: het jaarlijks opnemen van verwachte dubieuze vorderingen.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 1.044.087
Af:	Onttrekking i.v.m. oninbare facturen/aanslagen	€ 31.358	
Bij:	Storting om voorziening op peil te brengen	€ 34.431	
Saldo per 31-12-2023			€ 1.047.161

Voorziening Vordering Vennootschap BV

Doel: voorziening ten behoeve van risico lening Vennootschap BV. Deze lening is door RWE bedongen ter verzekering van betaling van eventuele schadeclaims. Vanwege de onzekerheid over het aflossen van deze lening moet hiervoor een voorziening worden gevormd.
Voeding: verkoop aandelen Essent.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 190.940
Saldo per 31-12-2023			€ 190.940

Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers

Doel: (verplichte) afdekking risico's wachtgeld- en pensioenverplichtingen politieke ambtsdragers ter voorkoming van fluctuaties in de begroting.
Voeding: overdracht van de pensioenverplichtingen voormalige werkgever(s) en jaarlijkse dotatie ten laste van de gewone dienst tot een maximum van de verplichtingen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 3.533.097
Af:	Vrijval	€ 139.383	
Saldo per 31-12-2023			€ 3.393.714

Voorziening Riolering

Doel: voorziening ten behoeve van de kosten onderhoud en vervanging riolering.
Voeding: overboeking van reserve Onderhoud/vervanging riolering.Overschotten op het product rioolbeheer.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 8.799.357
Af:	Vrijval voorziening 2023	€ 200.000	
	Investeringen riool 2023	€ 427.904	
Bij:	Storting voorziening riool 2023	€ 1.404.299	
	Saldo product riool	€ 313.381	
Saldo per 31-12-2023			€ 9.889.133

Voorziening Afvalverwerking

Doel: voorziening met betrekking tot de kosten van afvalinzameling en -verwerking. Gevormd in het kader van artikel 44, lid 2 BBV.
Voeding: eventuele jaarlijkse overschotten op het product huisvuil.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 993.204
Bij:	Storting huisvuil 2023	€ 261.990	
Saldo per 31-12-2023			€ 1.255.194

Voorziening Woonrijpmaken afgewikkelde bestemmingsplannen

Doel: reservering ten behoeve van uitvoering laatste werken woonrijpmaken bestemmingsplannen
Voeding: bijdragen uit exploitatie van bestemmingplannen.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 198.472
Saldo per 31-12-2023			€ 198.472

Voorziening BBZ leningen

Doel: het afdekken van toekomstig risico met betrekking tot BBZ leningen.
Voeding: deel van de te ontvangen rijksbijdrage (gemeenten ontvangen in jaar t+1 100% van kapitaalverstrekkingen. Dit wordt in de komende jaren tot 75% ingehouden
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2023			€ 6.250
Bij:	Vaststelling vergoeding 2021	€ 33.250	
Saldo per 31-12-2023			€ 39.500

Voorziening spaarverlof

Doel: het afdekken van de verplichting om gespaard verlof te kunnen uitkeren
Voeding: exploitatie

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2023			€ 141.333
Bij:	Storting 2023	€ 82.276	
Saldo per 31-12-2023			€ 223.609

Voorziening bovenwettelijk verlof

Doel: het afdekken van de verplichting om bovenwettelijk verlof te kunnen uitkeren
Voeding: exploitatie
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2023			€ 761.069
Bij:	Storting 2023	€ 231.394	
Saldo per 31-12-2023			€ 992.463

Inzicht gebruik onvoorzien 2023

Inzicht gebruik onvoorzien 2023

In de primitieve begroting 2023 is in het onderdeel Bedrijfsvoering een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 1000. Ten laste van deze post zijn in 2023 geen uitgaven gedaan.

Overzicht taakvelden

Overzicht taakvelden

Taakveld	Baten 2023	Lasten 2023
0.1 Bestuur		2.739.697
0.10 Mutaties reserves	-5.336.245	8.444.582
0.2 Burgerzaken	-775.158	1.121.366
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden		311
0.4 Overhead		7.335.064
0.5 Treasury	-3.470.594	36.141
0.61 OZB woningen	-5.732.511	789.257
0.62 OZB niet-woningen	-2.956.369	77.449
0.64 Belastingen overig	-74.801	0
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	-70.701.164	0
0.8 Overige baten en lasten	-843.157	3.095.473
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)		58.297
1.1 Crisisbeheersing en brandweer		2.358.863
1.2 Openbare orde en veiligheid	-99.303	722.342
2.1 Verkeer en vervoer	-139.355	2.891.738
3.1 Economische ontwikkeling	-194.376	667.738
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.770.124	1.619.191
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	-2.506	61.799
3.4 Economische promotie	-85.491	21.366
4.2 Onderwijshuisvesting	-496	961.183
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.238.278	3.649.849
5.1 Sportbeleid en activering	-74.848	675.552
5.2 Sportaccommodaties	-846.570	2.895.160
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	-225.754	613.177
5.4 Musea	-21.034	91.222
5.5 Cultureel erfgoed	-2.859	56.629
5.6 Media	-34.286	1.018.067
5.7 Openbaar groen en recreatie	-422.603	5.512.936
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	-5.104.422	7.129.331
6.2 Wijkteams		560.877
6.3 Inkomensregelingen	-9.340.131	11.792.774
6.4 Begeleide participatie	-474.393	6.234.910
6.5 Arbeidsparticipatie		218.373
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)		6.221.472
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-359.977	6.079.994
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-1.809.448	13.501.688
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-320.701	144.337
6.82 Geëscaleerde zorg 18-		1.622.106
7.1 Volksgezondheid	-455.521	2.267.857
7.2 Riolering	-4.606.446	4.095.695
7.3 Afval	-3.189.649	2.685.093
7.4 Milieubeheer	-1.365.125	3.012.369
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-732.828	700.760
8.1 Ruimtelijke ordening	-365.981	2.021.624
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	-3.507.501	3.302.201
8.3 Wonen en bouwen	-1.020.773	1.982.675
Eindtotaal	**-127.700.778**	**121.088.587**

Bijlagen

Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Begrotingsoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij overschrijdingen binnen het door de raad uitgezette beleid vallen en binnen het doel blijven waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld. Hierbij valt te denken aan overschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (bijvoorbeeld via subsidies en kostendekkende omzet) en overschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen, zoals blijkt uit de Kadernota rechtmatigheid van de Commissie BBV.

Overzicht

In 2023 is bij het programma sociaal domein sprake geweest van een overschrijding van de lasten, zoals blijkt uit onderstaand overzicht.

Omschrijving	Begrotingsafwijking lasten		
Programma	Begroot	Werkelijk	Verschil
1. Sociaal domein	61.094.096	61.820.351	726.255
2. Ruimte	29.385.198	27.953.167	-1.432.031
3. Economie en vrije tijdsbesteding	7.395.801	7.085.348	-310.453
4. Bedrijfsvoering	15.964.342	15.381.642	-582.700

In 2023 is bij 3 programma's sprake van een overschrijding van de baten, zoals blijkt uit onderstaand overzicht.

Omschrijving	Begrotingsafwijking lasten		
Programma	Begroot	Werkelijk	Verschil
1. Sociaal domein	-22.330.705	-25.665.159	-3.334.454
2. Ruimte	-17.843.761	-16.895.822	947.939
3. Economie en vrije tijdsbesteding	-1.426.883	-1.759.375	-332.492
4. Bedrijfsvoering	-711.527	-1.694.196	-982.669

De oorzaken voor bovenstaande overschrijdingen worden nader toegelicht in de verschillenverklaringen die opgenomen zijn bij de diverse programma's.

Staat van restant kredieten

Staat van restant kredieten 2023

Kredietnummer	Kredietnaam	Kredietbedrag	Uitgaven 2023	Uitgaven t/m 2022	Restant krediet 31-12-2023	Meenemen?
K00070	Rev.Garstel/Weitzelp/Sluis '16	552.498,97	0,00	0,00	552.498,97	Ja
K00071	Rev.Garstel/Weitz/Sluis 2017	32.195,34	0,00	0,00	32.195,34	Ja
K00072	Rev.bedr.terr.Weitzelp.2018	200.000,00	0,00	2.824,56	197.175,44	Ja
K00074	Brede School Vroomshoop	395.522,22	0,00	279.775,84	115.746,38	Ja
K00077	Nieuwbouw overdekt zwembad	10.858.512,00	5.167.643,20	5.078.746,71	612.122,09	Ja
K00080	Verv.topl.Fr.Court TVWV 2014	15.000,00	7.242,30	0,00	7.757,70	Ja
K00089	Verv.riool 2017 Schout Dodde	3.186.963,75	35.141,45	407.672,34	2.744.149,96	Ja
K00109	Uitw.altern.Centr.visie VRH	16.960,02	0,00	0,00	16.960,02	Ja
K00110	Aanpak Best.plan Buitengeb.'15	23.833,55	0,00	0,00	23.833,55	Ja
K00116	Holaras H-220V Sneeuwbezem Hydro	8.000,00	0,00	0,00	8.000,00	Ja
K00117	Holaras H-220V Sneeuwbezem Mecha	8.000,00	0,00	0,00	8.000,00	Ja
K00118	VW T5 Pick Up dubb cab 2019	35.000,00	0,00	0,00	35.000,00	Ja
K00120	VW T5 Pick Up TDI 75KW 2019	27.500,00	0,00	0,00	27.500,00	Ja
K00121	Verv.meubilair/bureaus 2019	10.000,00	767,44	2.459,04	6.773,52	Ja
K00122	John Deere 6330 2021	80.000,00	0,00	0,00	80.000,00	Ja
K00146	Verv toplaag 2 kunstgrasvelden 2020	104.912,70	0,00	0,00	104.912,70	Ja
K00150	Digitaal stelsel omgevingswet	160.000,00	0,00	31.237,18	128.762,82	Ja
K00151	Verv.meubilair/bureaus 2020	10.000,00	0,00	0,00	10.000,00	Ja
K00156	VZV verkeers visie 2019-20	803.886,00	237.772,00	137.670,80	428.443,20	Ja
K00157	VHP Hammer/Tonnendijk	715.192,00	47.689,50	37.493,17	630.009,33	Ja
K00159	Westerhaar verk.visie 2019-20	1.233.000,00	378.056,16	795.028,96	59.914,88	Ja
K00162	DenHam fietsknelpunten	192.547,00	14.910,85	148.635,12	29.001,03	Ja
K00169	Krediet herinrichting Gemeentehuis	3.608.863,00	-209.645,25	859.298,54	2.959.209,71	Ja
K00173	Verv toplaag 2 kunstgrasvelden 2021	183.866,71	0,00	0,00	183.866,71	Ja
K00175	Kubota STV36 2021	30.000,00	0,00	0,00	30.000,00	Ja
K00176	Hangxha (heftruck) 2021	10.000,00	0,00	0,00	10.000,00	Ja
K00181	Verv.meubilair/bureaus 2021	10.000,00	2.540,62	0,00	7.459,38	Ja
K00183	Onderz.toek.Oranjeschool	150.000,00	25.147,50	46.070,00	78.782,50	Ja
K00199	Riool Vroomshoop (Churchillstraat zu	2.067.881,00	0,40	0,00	2.067.880,60	Ja
K00200	Riool Westerhaar Hoofdweg	1.067.136,00	0,51	-0,10	1.067.135,59	Ja
K00203	Verduurzaming gemeentehuis	3.195.628,00	162.433,00	0,00	3.033.195,00	Ja
K00209	Verv. Riool 2022	1.502.182,00	-0,22	0,21	1.502.182,01	Ja
K00210	John Deere 6130 2022	120.000,00	0,00	0,00	120.000,00	Ja
K00211	VW Crafter 2022	50.000,00	0,00	0,00	50.000,00	Ja
K00213	All in Container 2022	6.500,00	0,00	0,00	6.500,00	Ja
K00215	Verv.meubilair/bureaus 2022	10.000,00	0,00	0,00	10.000,00	Ja
K00216	Verkeersmaatr. Hoofdweg-Sluiskade	0,00	-81.172,00	-243.750,00	324.922,00	Ja
K00219	Riolering Oale Bouw	2.302.000,00	295.320,09	0,00	2.006.679,91	Ja
K00220	Achtergevel gemeentehuis	2.055.021,00	1.969.368,68	0,00	85.652,32	Ja
K00244	Camping Blekkenhorst	46.973,09	0,00	0,00	46.973,09	Ja
K00245	Vb.kr sloop Prinsenk	95.000,00	2.052,33	0,00	92.947,67	Ja
K00246	Vb.kr sloop Geerdijk	75.000,00	2.152,75	0,00	72.847,25	Ja
K00226	Onderhoud wegen 2023	300.000,00	0,00	0,00	300.000,00	Ja
K00224	Openb verlichting 23	133.631,00	30.073,89	0,00	103.557,11	Ja
K00225	Waarsch.borden 2023	5.000,00	746,27	0,00	4.253,73	Ja
K00239	Vervanging lichtmasten sportparken	20.000,00	0,00	0,00	20.000,00	Ja
K00241	Kleine verkeersmaatr	104.759,35	14.520,21	0,00	90.239,14	Ja

K00229	Hitachi ZX17U-2	27.500,00	0,00	0,00	27.500,00	Ja
K00230	Volkswagen T5 (2023)	27.500,00	0,00	0,00	27.500,00	Ja
K00231	Epoke Schuitemaker (2023)	35.000,00	0,00	0,00	35.000,00	Ja
K00232	LMT Schuitemaker sneeuwploeg	7.500,00	0,00	0,00	7.500,00	Ja
K00236	Volkswagen T5 (2023-2)	25.000,00	0,00	0,00	25.000,00	Ja
K00228	Agria 2023	6.000,00	0,00	0,00	6.000,00	Ja
K00233	Nido SNK 210-24 EPZ (2023)	7.500,00	0,00	0,00	7.500,00	Ja
K00234	Samac 2100 trilplaat + aanhanger	3.500,00	0,00	0,00	3.500,00	Ja
K00235	Samac 3600 trilplaat + aanhanger	6.525,00	0,00	0,00	6.525,00	Ja
K00221	Vervanging servers	90.000,00	73.125,88	0,00	16.874,12	Ja
K00237	Verv.meubilair/bureaus 2023	10.000,00	0,00	0,00	10.000,00	Ja
K00238	Aanpassing WIFI-netwerk	70.000,00	0,00	0,00	70.000,00	Ja
K00247	Verv. Riool 't Slot	889.640,00	0,00	0,00	889.640,00	Ja
K00248	Vriezenveen Zuid	2.000.000,00	764.540,64	0,00	1.235.459,36	Ja
K00261	Voorbereidingskrediet Kulturhus	11.000,00	0,00	0,00	11.000,00	Ja

Emu-saldo 2023

Emu-saldo 2023

	Omschrijving	2022 x € 1000,- Volgens begroting 2022	2023 x € 1000,- Volgens begroting 2023	2023 x € 1000,- Werkelijk	2024 x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2023	2025 x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2023	2026 x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2023
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-237	3.132	9.721	3.166	3.210	-3.972
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	3.718	13.262	405	-3.078	-3.137	-3.804
3.	Mutatie voorzieningen	-665	-1.187	1.559	-532	-487	-487
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.993	-60	-2.339	-953	-1.136	0
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa						
	Berekend EMU-saldo	**-2.627**	**-11.257**	**13.214**	**6.665**	**6.996**	**-655**

Het EMU-saldo geeft het saldo van de inkomende en uitgaande geldstromen die daadwerkelijk in het kalenderjaar 2023 hebben plaatsgevonden minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking. Dit is de wijze waarop de landen in de Euro-zone hun EMU-saldo berekenen en waarover ook begrotingsafspraken zijn gemaakt.
Het EMU-saldo kan gezien worden als een extra financieel kengetal, naast de andere vijf verplichte financiële kengetallen zoals de solvabiliteit en de (netto) schuldquote. Het EMU-saldo heeft een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht in het bedrijfsleven. Het positieve EMU-saldo over 2023 geeft aan dat we als gemeente via reële transacties afgelopen jaar € 13.214.000 minder uitgegeven hebben dan dat we hebben ontvangen. Het is echter wel van belang om het EMU-saldo in de juiste context te zien. Gemeenten maken voor hun boekhouding gebruik van het ‘gemodificeerde stelsel van baten en lasten’. Hierdoor zegt het EMU-saldo van één jaar relatief weinig, omdat de uitgaven voor investeringen bijvoorbeeld in één jaar leiden tot een uitgave, maar in de exploitatie via de kapitaallasten leiden tot meerjarige lasten. Of dat toevoegingen aan voorzieningen ten laste van het resultaat gaan, maar pas bij besteding van de voorziening leiden tot een uitgave.

Lijst met verklarende afkortingen

Lijst met verklarende afkortingen

AED	Automatische externe defibrillator
ARR	Algemene Risico Reserve
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AZC	Asielzoekerscentrum
BAS	Bureau asbestsanering
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BBZ	Bijstand voor zelfstandigen
BCF	Beleidsgestuurde Contract Financiering
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheden
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Bijzonder Opsporings Ambtenaar
BOPZ	Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen
BOR	Begeleide OmgangsRegeling
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting over Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BW	Beschermd wonen
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EMU	Europese Economische en Monetaire Unie
EZK	Economische Zaken
GALA	Gezond Actief Leven Akkoord
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GR	Gemeenschappelijke regeling
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
GT	Gemeentelijke telecommunicatie
IBN	Integrale Beleidsnota Sociaal Domein
IBP	Interbestuurlijk Programma
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeelt. Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeelt. Arbeidsongeschikte werkloze Zelfstandigen
IZA	Integraal Zorgakkoord
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KOP	Kernontwikkelingsplan
Lbv	Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties
MAG	Maatschappelijke agenda
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
ODT	Omgevingsdienst Twente
OMD	Ondersteuning maatschappelijke deelname
OM	Openbaar Ministerie
OZB	Onroerendezaakbelasting
OZJT	Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
PGB	Persoonsgebonden budget
pMJP	provinciaal Meerjarenprogramma Plattelandsontwikkeling
POH Jeugd GGZ	Praktijk Ondersteuner Huisarts Jeugd geestelijke gezondheidszorg

POK	Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslagen
PPS	Publiek Private Samenwerking
PSO	Prestatieladder Socialer Ondernemen
PW	Participatiewet
RES	Regionale Energie Strategie
RIEC ON	Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost Nederland
RMC	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
RO	Ruimtelijke Ordening
RvC	Raad van Commissarissen
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
SMART	Specifiek , Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SMI	Sociaal Medische Indicatie
SON	Stadsbank Oost Nederland
SOWECO	Sociaal Werkvoorzieningschap Centraal Overijssel
SoZa	Sociale Zaken
SPUK GALA	Specifieke Uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord
SRT	Sociaal Recherche Twente
SW	Sociale werkplaatsen
SZST	Stichting ZorgSaam Twenterand
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VRT	Veiligheidsregio Twente
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
VTT	Veilig Thuis Twente
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
WKB	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Woo	Wet openbare overheid
WOB	Wet Openbaarheid van Bestuur
WOZ	Wet Onroerende Zaakbelasting
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

Ondertekening Jaarstukken 2023

Ondertekening

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Twenterand in zijn openbare vergadering van 9 juli 2024,

de griffier, de voorzitter.